

การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น
โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ปริญญานิพนธ์
ของ
แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6.135
1997
1.3

การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น
โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

บทคัดย่อ
ของ
แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547

แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ. (2547). การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์
ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์, อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ใน
วัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์
ในวัยเรียนครั้งนี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
จำนวน 505 คน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นนักเรียนวัยรุ่น ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมี
เพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 32 คน และสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้
เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ส่วนกลุ่มควบคุม
ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม
ที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ
t-test for Dependent Samples and Independent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 505 คน มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่
ในระดับเหมาะสมมาก
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและ
หลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
ก่อนและหลังทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY ON ATTITUDES AND ATTITUDE CHANGE IN SEXUAL RELATION BEHAVIOR
OF ADOLESCENT STUDENTS UTILIZING GROUP WORK ACTIVITIES

AN ABSTRACT
BY
SANGDAO WATTANASKULKIAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
At Srinakharinwirot University
May 2004

Sangdao Wattanaskulkiat. (2004). *A Study on Attitudes and Attitude Change in Sexual*

Relation Behavior of Adolescent Students utilizing Group Work Activities.

Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee : Assist Prof. Dr. Nanthana Wong-In, Inst. Chawalit Ruayajin.

The purpose of this research was to study attitudes and attitudes change in sexual relation behavior of adolescent students utilizing group work activities. The subjects of attitudes toward sexual relation behavior were 505 Mathayom Suksa II adolescent students of a school in Bangkok. The subjects participated in group work activities were 32 adolescent students whose attitudes toward sexual relation behavior were low. They were then randomly selected into an experimental group and a control group, each group consisted of 16 adolescent students. The experimental group participated in the group work activities emphasizing sexual relation behavior while the control group did not exposed to the stated activities. The research instruments were a questionnaire of attitudes toward sexual relation behavior. The data were analyzed by t-test for dependent samples and independent samples.

The results of the study were as follows :

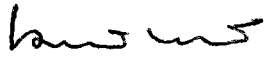
- 1.The 505 Mathayom Suksa II student's attitudes toward sexual relation behavior were markedly appropriate.
- 2.The attitudes toward sexual relation behavior of the experimental group significantly higher than before the experiment at .01 level.
- 3.The attitudes toward sexual relation behavior of the control group significantly higher than before the experiment at .01 level.
- 4.Statistically significant differences in attitudes toward sexual relation behavior existed between the experimental group participated in the group work activities and the control group at .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น
โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

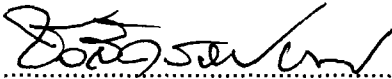
ของ
นางสาวแสงดาว วัฒนาศกุลเกียรติ

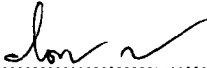
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

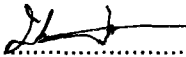

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร. ฝ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ที่ได้เอาใจใส่ ให้ข้อเสนอแนะ ติดตามตรวจทาน แก้ไขอย่างใกล้ชิด ทุกขั้นตอน และอาจารย์ ขวลิต รวยอาจิณ ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบการใช้สถิติ และการแปลผลและตรวจทานแก้ไขด้วยความกรุณามาตลอดจนทำให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์จึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ เวณิ กรีทอง อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์ มณทิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์ มณทิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร อาจารย์ โสภณ ทองพัฒน์ อาจารย์ทัศนพร อินทรวีวัฒน์ อาจารย์นันทนา ดาวดวงเด่น และคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการใช้สถานที่ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ อาจารย์ เนาวรัตน์ ปลื้มสติ และคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการใช้สถานที่ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเสวียน – คุณแม่นาค วัฒนาสกุลเกียรติ ผู้ให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการศึกษาของผู้วิจัยอย่างเสมอมา ขอขอบคุณคุณแสงเดือน วัฒนาสกุลเกียรติ และเรือโทสมหมาย ธาราเวชรักษ์ที่ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจ ตลอดจนสมาชิกครอบครัววัฒนาสกุลเกียรติที่คอยให้คำแนะนำและกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่ผู้อ่านได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นคุณความดีของ บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	11
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติ.....	53
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	67
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	85
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	85
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
วิธีดำเนินการทดลอง.....	91
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	103
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	103
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	103
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า.....	104
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	104
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
การดำเนินการทดลอง.....	105
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	106
อภิปรายการศึกษาค้นคว้า.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก.....	125
ภาคผนวก ข.....	130
ภาคผนวก ค.....	229
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	249

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest-Posttest Design.....	90
2	วันที่ เวลา โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม.....	91
3	แสดงสถิติพื้นฐาน ของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยรวม และรายด้านของนักเรียนวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	95
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบเจตคติ ต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยรวม และรายด้านของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	97
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบเจตคติ ต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยรวม และรายด้านของนักเรียน กลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	99
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบเจตคติ ต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยรวม และรายด้านของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	101
7	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	230
8	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	236
9	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกเป็นรายด้าน คือด้านความคิด.....	237
10	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกเป็นรายด้าน คือด้านความคิด.....	238
11	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกเป็นรายด้าน คือแนวโน้มในการกระทำ.....	239
12	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกโดยรวม เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น.....	240

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

13	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	241
14	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือด้านความคิด.....	242
15	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือด้านความรู้สึก.....	243
16	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือด้านแนวโน้มในการกระทำ.....	244
17	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง โดยรวม คือ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน.....	245
18	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลอง และนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	246
19	คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลอง กับนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม จำแนกโดยรวม และรายด้าน.....	247
20	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามเจตคติ ต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน.....	248

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ.....	42
3 ภาพประกอบ 3 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับรู้มาซึ่งการเรียนรู้.....	42
4 ภาพประกอบ 4 กระบวนการในการเรียนรู้โดยการสังเกตของแบนดูรา.....	43
5 ภาพประกอบ 5 กระบวนการของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 กระบวนการ.....	44
6 ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบเจตคติ.....	55
7 ภาพประกอบ 7 การเกิดเจตคติ.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ในระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว (สุพัตรา สุภาพ. 2536 : 40) ช่วงอายุของวัยรุ่นจะอยู่ในช่วงอายุ 12-18 ปี (Dworetzky. 1999 : 114)

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (Hurlock. 1974 : 391) การเปลี่ยนแปลงภายนอกในร่างกาย ได้แก่ ความสูง ผิวน้ำหนัง รูปร่างหน้าตา การมีหน้าอก และการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย ได้แก่ สมรรถภาพเต็มที่ ฮอร์โมนเพศเริ่มทำงานพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายก็มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย ได้แก่ ทางสังคม ทางอารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ การแสวงหาเอกลักษณ์ ความสนใจเพศตรงข้าม (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 329) วัยรุ่นจะเริ่มให้ความสนใจกับตนเอง เริ่มค้นหาตนเอง แสวงหาค่านิยมตลอดจนปรัชญาชีวิตของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็จะเริ่มมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเองไปด้วย (โสภา ชปิลมันน์. 2543 : 109 ; อ้างอิงจาก Stone; & Church. 1968) การค้นหาตนเองนั้นวิธีหนึ่งซึ่งเด็กมักนำไปใช้คือ การเลียนแบบบุคคลที่น่านิยมทั้งบุคคลในบ้านและนอกบ้านทั้งผู้สูงวัยกว่าและทั้งเพื่อนร่วมวัย (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 357)

นอกจากนี้สุพัตรา สุภาพ (2544 : 17-18) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นต้องการอยากรู้ และทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ความเข้าใจทางเพศที่ถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบังหรือโดยการหาความรู้ไม่ถูกต้อง ไม่ถูกวิธี ได้แก่ การพูดคุยในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน ได้ยินได้ฟังคนอื่นพูด อ่านหนังสือเรื่องเพศ นอกจากอยากรู้เรื่องเพศแล้วยังเป็นวัยที่สนใจเพื่อนต่างเพศ ถ้าหากถูกขัดขวาง ทักท้วง อาจจะทำให้จิตใจหดหู่ขุ่นมัวและอาจไม่ยอมทำตามผู้ใหญ่ เพราะเป็นวัยรุ่นรักแบบหลงใหลใฝ่ฝันหรือเป็นความรักแบบรุนแรงวิจิตรพิสดาร เป็นความรักแบบรุนแรงและไม่ค่อยมีเหตุผล สอดคล้องกับสรวงศ์ โค้วตระกูล (2541 : 90) ที่กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นชายและหญิงจะมีเพื่อนเพศเดียวกันแล้วเด็กวัยรุ่นเริ่มสนใจที่จะมีเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศอาจจะมีหลายระดับเป็นต้นว่า เป็นเพื่อนกันแบบคบเพื่อนเพศเดียวกันหรืออาจจะชอบกันแบบคู่รักมีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างจริงจัง ส่วนบานี้และจอห์นสัน(เจียร์นัย ทรงชัยกุล; และคนอื่นๆ. 2545 : 239 ; อ้างอิงจาก Bany; & Johnson. 1975) กล่าวถึงวัยรุ่นว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการมองเห็นตนเองของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นจะได้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของตัวเองจากการที่บุคคลอื่นปฏิบัติต่อเขา นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อเจตคติและการปฏิบัติตนทางสังคมของวัยรุ่นด้วย อีกทั้ง ธีระพร อูวรรณโณ, ปรีชา วิหคโต และคนอื่นๆ (2545 : 324) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่จะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมากกว่าวัยอื่นๆ ของชีวิต อิทธิพลเหล่านี้มีหลายด้านมากนับตั้งแต่การแต่งกาย การพูด กิริยาท่าทาง ความเชื่อ เจตคติ และ ค่านิยมต่างๆ วัยรุ่นที่อยู่กับ

กลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ก็มีโอกาสมิพฤติกรรมที่เหมาะสมได้มาก ส่วนประทุม เป็นสุวรรณ (2545 : 19) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดปัญหามากที่สุด อาจจะกระทำพฤติกรรมที่แปลกๆ จะกระทำพฤติกรรมให้เหมือนกับกลุ่มเพื่อน ถึงแม้ว่าสังคมจะไม่ยอมรับก็ตาม ได้แก่ การหนีเรียน การเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์ การทดลองใช้ยาเสพติด รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ หรือเพศเดียวกัน โดยคิดว่าเป็นการแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาในการติดยาเสพติด การเที่ยวเตร่ บางครั้งกระทำพฤติกรรมถึงขั้นเป็นอาชญากรติดเชื่อโรคจากการมีเพศสัมพันธ์บางรายอาจตั้งครุฑที่ไม่พึงประสงค์

ในปัจจุบันอารยธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อเยาวชนไทยในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ดนตรี กีฬา อาหาร พฤติกรรม การแสดงออก รวมถึงพฤติกรรมทางเพศ เยาวชนไทยจำนวนมากยังขาดการวินิจฉัยที่จะเลือกรับแต่สิ่งดีงามและเหมาะสมกับวัยของตนเอง ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในหลายเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมทางเพศ (ประพัฒน์ พงศ์เสนาฤทธิ์. 2545 : คำนำ) และจากการพัฒนาประเทศ ทำให้สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย สังคมไทยมีการยอมรับอิทธิพลในเรื่องต่างๆ จากประเทศทางตะวันตกมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการนัดหมาย (Dating) กับเพศตรงข้ามทำให้หนุ่มสาวไทยในปัจจุบันมีโอกาสดูหากันใกล้ชิดและมีความสนิทสนมกันมากกว่าแต่ก่อน เพราะมีโอกาสอำนวยที่จะอยู่กันตามลำพังสองต่อสอง จึงมีแนวโน้มว่าหนุ่มสาวในยุคนี้จะมีเพศสัมพันธ์กันก่อนสมรสมากขึ้น (วันทนี วาสิกะสิน. 2527 : 27) และสอดคล้องคำกล่าวของสุชา จันทน์เอม (2520 : 45-47) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นในเมืองได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ จากสื่อมวลชนทำให้เด็กวัยรุ่นบางส่วนรับเอาอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาใช้โดยมีการรักอิสระ มีการนัดพบเพื่อนต่างเพศกันตามลำพัง ตลอดจนการมีความสัมพันธ์ทางเพศจนถึงการได้เสียก่อนแต่งงาน เกิดปัญหาการตั้งครุฑก่อนการสมรส เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดังที่งานวิจัยของรอส (Roche. 1990. 235-342) รายงานว่าในระยะของการนัด (Dating) ที่แบ่งตามความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้าม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยทางตอนใต้ของอังกฤษ นักศึกษาทั้งเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมทางเพศที่มีการแตะต้องสัมผัสระหว่างชายหญิงและพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ อีกทั้งการศึกษาของ พนม เกตุมาน (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 18 ; อ้างอิงจาก พนม เกตุมาน. 2535 : 115) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศวัยรุ่นว่าวัยรุ่นในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้นและเร็วขึ้น นอกจากนี้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้นในในระดับอายุที่ต่ำลงเรื่อยๆ ส่วนเอกรงค์ ภาณุพงษ์; กนกวลี ตรีวัฒนากุลและ تیمชาวเหี่ยวเดือนแก้ว (2546 : 67) ได้เปิดเผยผลการสำรวจ “จุฬาโพล” เรื่องเจตคติและแนวโน้มทางเพศของเยาวชนไทย จำนวน 3,283 คน ระหว่างวันที่ 29 มกราคม ถึง 3 กุมภาพันธ์ 2546 พบว่า วัยรุ่นชาย 100 คน จะมี 16 คนเท่านั้น ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ และในวัยรุ่นหญิง 100 คน มีเพียง 24 คนเท่านั้นที่ไม่มีเคยมีเพศสัมพันธ์

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประเทศไทยประสบปัญหาทางเพศของเด็กวัยรุ่นในเรื่องการชิงสุกก่อนห่าม การตั้งครุฑระหว่างเรียนหนังสือ การเป็นโสเภณีเด็กอยู่มาสาเหตุเป็นเพราะ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย การหลั่งไหลเข้ามาของอารยธรรมตะวันตก สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นต้องพลัดพลั้งไป ส่วนใหญ่ก็เนื่องมาจากไม่รู้ตัวรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่าตนเองมีพฤติกรรมหลายอย่างที่ส่งเสริมให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์ ยามค่ำคืน การใช้สารเสพติด การดื่มสุราหรือของมึนเมาทุกชนิด การอ่านหนังสือโป๊ การดูวิดีโอหรือภาพยนตร์ประเภทปลุกเร้าอารมณ์เพศ การอยู่ลำพังสองต่อสอง และการแตะต้องสัมผัสกับเพศตรงข้าม ซึ่งล้วนแต่ก่อให้เกิดอารมณ์เพศได้ทั้งสิ้น (จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. 2538 : 322-333)

ส่วนสุชา จันทน์เอม (2528 : 40-45) ได้กล่าวว่า สถานบริการเริงรมย์ที่เปิดขึ้น โดย ความยินยอมทางกฎหมาย ได้แก่ ซ่องโสเภณี โรงฉายหนังลามก สถานที่โชว์ลามก นับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ผลของสิ่งเหล่านี้ย่อมมีต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นไม่มากนักน้อย สอดคล้องกับพรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 272) ที่กล่าวว่า แหล่งอบายมุขต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ดิสโก้เทค ผับต่าง ๆ ก็เป็นสถานที่ก่อให้เกิดการยั่วยั่วทางเพศมากขึ้น ดังที่การศึกษาของ จุฑามาศ นุชนารถ (2531 : 75-80) พบว่า การเที่ยวสถานเริงรมย์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่น และการศึกษาของจุฬารัตน์ ห้าวหาญ (2539 : 81-91) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1-3 พบว่า การไปเที่ยว คลับ บาร์ หรือสถานเริงรมย์อื่นๆ มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ และกลุ่มตัวอย่างที่ไปเที่ยวจะมีโอกาสเกิดการมีเพศสัมพันธ์ 3.34 เท่าของกลุ่มที่ไม่เคยเที่ยว

นอกจากนี้ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น ได้มีผู้ที่ศึกษาผลกระทบจากสื่อต่อเจตคติและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่สังคมในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับทางกามารมณ์เรื่องเพศมากกว่าทางด้านวิชาการและสาระที่เป็นประโยชน์ โดยผ่านสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ วีซีดี นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือต่างๆ ตลอดจนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังที่ ฮาฟเนอร์ เคลลี และโนเชิล (Swisher. 1994 : 33-40 ; อ้างอิงจาก Haffner; Kelly; & Bozell. 1987) ได้ศึกษาในเรื่องผลกระทบจากสื่อต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ และเจตคติทางเพศจากทีวี นิตยสาร ภาพยนตร์ ตลอดจนจากสื่อต่างๆ และจากการศึกษาของจรรยา ดวงแก้ว (2539 : 122-123) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ และจากการศึกษาของสกล วรเจริญศรี (2545 : 60-61) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น คือ เจตคติที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ และปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น

ปัญหาทางเพศที่เกิดขึ้นได้แก่ ปัญหาการข่มขืน และกระทำชำเรา ปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่น และปัญหาการทำแท้งอย่างผิดกฎหมายที่มีอัตราการเพิ่มสูงมากในปัจจุบัน อันเป็นผลมาจากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและค่านิยมทางเพศในวัยรุ่นตามอารยธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้า

มา และความก้าวหน้าของสื่อต่างๆ ในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้การรับสื่อทางเพศเป็นไปได้โดยง่ายเยาวชน จึงเกิดการเรียนรู้และลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่จะชักจูงวัยรุ่นให้มีการแสดงออกทางเพศ ที่ขาดความรับผิดชอบ และการขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการดูแล และการป้องกันตนเองจึงทำให้แนวโน้มปัญหาทางเพศในวัยรุ่นทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และสถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ไม่สามารถทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน และสร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นปัญหาทางเพศจึงยังคงมีความรุนแรงอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 5) ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ ปัญหาความล้มเหลวทางการศึกษา ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาเด็กกำพร้าที่ถูกทิ้งโดยพ่อแม่วัยรุ่น ปัญหาการขายบริการทางเพศของวัยรุ่น (กองวางแผนครอบครัวและประชากร. 2540 : 31) ส่วนปัญหาการทำแท้งของนักเรียนวัยรุ่นหญิงนั้นดังที่สถิติของกรมอนามัย (กองอนามัยครอบครัว. 2533 : 73) พบว่า สตรีที่มาทำแท้ง ร้อยละ 40.50 อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี อีกทั้งการศึกษาของ กนก โตสุรัตน์ (2522 : 68) ได้ศึกษาลักษณะประชากรของผู้ตัดสินใจทำแท้งอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ที่ไม่ปรารถนา พบว่า สตรีที่ตัดสินใจจะมาทำแท้งและมาขอปรึกษาบริการให้คำแนะนำของสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย จำนวน 406 คน เป็นโสตร้อยละ 47 ในกลุ่มสตรีโสดเหล่านี้ อายุต่ำกว่า 20 ปี ในกลุ่มสตรีโสดนี้เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาถึงร้อยละ 50

ไทรแอนดิส (จิตติพร คล้ายพันธ์. 2538 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Triandis. 1971) กล่าวว่า เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของความคิด ความเข้าใจ และมีผลให้องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้วย สอดคล้องกับสุชาติ โสมประยูรและสุวรรณี โสมประยูร (2541 : 61) กล่าวว่า ทศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ และสร้างให้เกิดขึ้นใหม่ได้ นอกจากนี้ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541 : 308-309) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญานั้น จะเน้นที่การเปลี่ยนแปลงแปลงทางปัญญา เพื่อที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือการเสนอตัวแบบ (Modeling) นั่นคือบุคคลเรียนรู้ จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นโดยที่บุคคลไม่จำเป็นต้องจะต้องแสดงออกหรือได้รับผลกระทบโดยตรง จากการแสดงพฤติกรรมนั้น นับว่าเป็นอิทธิพลที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

ในการเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้นสามารถทำได้หลายวิธี ตัวอย่างเช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม การแนะแนวกลุ่ม และการใช้กิจกรรมกลุ่ม ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีความรู้สึกที่ดี มีคุณค่าในด้านการพัฒนา อารมณ์ สังคม และที่สำคัญคือ สามารถเปลี่ยนและพัฒนาเจตคติได้ (คมเพชร จัตรศุภกุล. 2530 : 11-13) และเนื่องจากกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยร่วมค้นคิดร่วมกันทำกิจกรรม และนำเอาเหตุการณ์ปฏิสัมพันธ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อสังเกตต่างๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์จากกิจกรรมกลุ่มนั้นมาร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายให้เกิดการเรียนรู้ พยายามให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้

ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำเอาความรู้ไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน (ทิตนา แคมมณี. 2536 : 27) นอกจากนี้ พัทรี วรกวิน (2522 : 74) ได้กล่าวถึงผลการจัดกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มไว้ คือ ผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่น และรู้สึกตัวเองมีคุณค่า และคำกล่าวของ พนม ลิมอารีย์ (2522 : 56-57) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม คือ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แกกันและกัน ดังที่งานวิจัยของสารินี พงษ์เจริญไทย (2534 : 102-104) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านความตั้งใจที่จะกระทำ และรวมทุกด้านลดลง

จากการที่ผู้วิจัยได้ฝึกงานแนะแนวและทำการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี เป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ของกรุงเทพมหานคร ได้สัมภาษณ์กับอาจารย์แนะแนว และอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ผลการสัมภาษณ์ พบว่า อาจารย์มีความห่วงใย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บางคน เพราะเป็นนักเรียนที่อยู่ในวัยแรกเริ่ม ไม่ค่อยระมัดระวังเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะในเรื่องการถูกเนื้อต้องตัว การเที่ยวสถานเริงรมย์กับเพื่อนต่างเพศ การเดินโอบกอดกันในที่สาธารณะ ตลอดจนการมีแนวโน้มการเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และจากการที่ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนกลุ่มดังกล่าว พบว่า มีการหยอกเย้าถึงขั้นถูกเนื้อต้องตัว การจับมือถือแขนกับเพื่อนต่างเพศ การเดินโอบกอดกันกับเพื่อนต่างเพศ ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน เกี่ยวกับความคิด และความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน พบว่า นักเรียนบางคนบอกว่า มีความคิดว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่นักเรียนบางคนโดยเฉพาะนักเรียนที่มุ่งแต่ด้านการเรียนมีความคิดว่าเป็นเรื่องไม่ควรปฏิบัติเพราะถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม และสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพศตรงข้าม พบว่า นักเรียนบอกว่ามีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศจนคนรักในวัยเรียน มีการคบหาเพื่อนต่างเพศเป็นคู่หลาย ๆ คน มีการนัดกับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง มีการนัดเพื่อนต่างเพศเที่ยวหลังเลิกเรียน มีการดื่มหรือเสพของมีเนเมาเมื่อไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนเกี่ยวกับความคิด และความรู้สึกต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 80 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ในคำถามข้อที่ 1 ถามว่า นักเรียนมีความคิด และความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนร้อยละ 36.25 มีความคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องไม่สมควรกระทำ และไม่เหมาะสม คิดว่าเป็นเรื่องเสียหาย นักเรียนร้อยละ 22.50 มีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่เสียหาย นักเรียนร้อยละ 17.50 คิดว่าเป็นเรื่องของการอยากรู้ อยากลอง นักเรียนร้อยละ 13.75 คิดว่าเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล นักเรียนร้อยละ 10 คิดว่าเป็นเรื่องค่านิยม แฟชั่น คำถาม

ข้อที่ 2 ถามว่า นักเรียนคิดว่าวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร คำตอบนักเรียนเรียงลำดับมากไปน้อย ได้ดังนี้ เพราะว่า วัยรุ่นไม่รู้จักป้องกันตนเอง ถูกยั่วยักด้วยสิ่งกระตุ้นต่างๆ รับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเพศไปเกี่ยวกับเพศตรงข้ามสองต่อสอง ดื่มของมีเมาและสิ่งเสพติดไม่รู้จักปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนไปในสิ่งที่ผิด

จากผลการสัมภาษณ์ สังเกต และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับความคิด และความรู้สึกต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้กิจกรรมกลุ่มต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้ทราบเกี่ยวกับเจตคติและผลการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะประโยชน์แก่ ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้ทราบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียน ตลอดจนการที่จะนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนในระดับอื่นๆ ไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้

กิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 1 ศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 520 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่สมัครใจตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 505 คน

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 32 คน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

2. ตัวแปรตาม คือ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำของนักเรียนชายหรือนักเรียนหญิงที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ดังรายละเอียดดังนี้

1.1 ความคิดของนักเรียนที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ได้แก่ คิดว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เหมาะสม ไม่เหมาะสม เกี่ยวกับการวางตัวกับเพศตรงข้าม การไปเที่ยวสถานเริงรมย์หรือการไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ การผ่อนคลายความต้องการทางเพศ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์

1.2 ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ได้แก่ รู้สึกพอใจ ไม่พอใจ รู้สึกยอมรับ ไม่ยอมรับ รู้สึกมีความสุข ไม่มีความสุข เกี่ยวกับการวางตัวกับเพศตรงข้าม การไปเที่ยวสถานเริงรมย์หรือการไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ การผ่อนคลายความต้องการทางเพศ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์

1.3 แนวโน้มในการกระทำของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติตนในการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ได้แก่ แนวโน้มที่จะปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางตัวกับเพศตรงข้าม การไปเที่ยวสถานเริงรมย์หรือการไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ การผ่อนคลายความต้องการทางเพศ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์

2. กิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกร่วมกัน ในด้านการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ปรับเจตคติของตนเอง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในกลุ่ม วิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่เกิดขึ้น ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เกิดการยอมรับตนเอง และสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง ซึ่งกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ การใช้เทคนิคแม่แบบ การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การดำเนินการกิจกรรมกลุ่มโดยใช้เทคนิคแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้วิจัยทบทวนความหมายและวิธีการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น พร้อมกับอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติ กิจกรรม โดยผู้วิจัยเสนอตัวแบบในลักษณะของตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ จากการดูตัวละครในภาพยนตร์วีดีโอ โดยให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายถึงเรื่องราวที่นำมาให้นักเรียนดู ซึ่งผู้วิจัย

ใช้การสอนร่วมกับการเสนอตัวแบบโดยอธิบายว่านักเรียนจะเห็นตัวแบบทำอะไร และบอกว่าต้องการเห็นนักเรียนแสดงตามตัวแบบนั้น เมื่อนักเรียนได้สังเกตตัวแบบแล้วลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้อย่างถูกต้องหรือใกล้เคียงกับพฤติกรรมของตัวแบบก็จะให้การเสริมแรงแก่นักเรียนทันที

2.1.2 ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาถึงสิ่งที่ได้ลงมือทำกิจกรรมโดยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น วิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนจากกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันปฏิบัติ และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมและการเลียนแบบพฤติกรรมตัวแบบ โดยให้นักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่ได้จาก การสังเกต และการเรียนรู้จากการกระทำ

2.1.3 ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นขั้นที่นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ถูกต้อง และเหมาะสม หลังจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น โดยให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันสรุป และรวบรวมแนวคิดที่ได้ จนเกิดความเข้าใจแล้วนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับตนเองและผู้อื่น นักเรียนสามารถนำเอาวิธีการเสนอตัวแบบไปใช้กับตนเองทั้งในสภาพปัจจุบัน และอนาคต โดยให้นักเรียนสรุปถึงลักษณะของพฤติกรรมของตัวแบบ นักเรียนสามารถเรียนรู้และเก็บจำลักษณะตัวแบบได้ เมื่อนักเรียนสังเกตตัวแบบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนได้มีโอกาสซักซ้อมในใจ คือ คิดถึงลักษณะของพฤติกรรมที่จะต้องแสดงออกในลักษณะต่างๆ กับการซักซ้อมโดยการลองแสดงออก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ดีขึ้น

2.1.4 ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่นักเรียนประเมินผลที่ได้จากการเรียนรู้ของตนเอง และกลุ่ม โดยการให้สมาชิกประเมินกันเองในกลุ่ม มีการอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะร่วมกันกับสมาชิกคนอื่นๆ ดิชมร่วมกันในกลุ่ม และผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วให้นักเรียนลองกระทำตาม จากนั้นผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการบอกถึงสิ่งที่ นักเรียน ทำดีแล้วและสิ่งที่นักเรียนควรแก้ไข จากนั้นจึงบอกให้ทำอีกครั้ง จนกระทั่งนักเรียนสามารถทำได้

2.2 การดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกแสดงโดยให้มีความเข้าใจตรงกัน อาสาสมัครผู้แสดงและแจกเอกสารให้สมาชิกอ่าน เพื่อศึกษาบทบาทและจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ และมีบทบาทในการทำกิจกรรมในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่ม

2.2.2 ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เมื่อผู้แสดงได้แสดงบทบาทสมมติจบแล้ว ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงดีหรือไม่ดีอย่างไร และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้แสดง และข้อคิดเห็นต่างๆ จากการแสดงบทบาท

สมมติเพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นใน บทบาทสมมติกับชีวิตจริง พร้อมทั้งระบุการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

2.2.3 ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป และประยุกต์หลักการ ให้สมาชิกแต่ละคน ช่วยกันสรุปและแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มจนเกิดความเข้าใจแล้วนำมาสรุปเป็นหลักการของตนเองและสามารถนำหลักการนั้นมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น แล้วผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม

2.2.4 ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันประเมินผล การเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ของการร่วมกิจกรรม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกัน และผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสังเกต จากความสนใจ ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

2.3 การดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้กรณีตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้กรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเล่าเรื่องเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่นำมาใช้ ผู้วิจัยแจกเอกสารให้สมาชิกอ่าน โดยให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายถึงเรื่องราวที่นำมาให้นักเรียนอ่าน

2.3.2 ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ ภายหลังจากการอ่านกรณีตัวอย่าง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกและให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นตามที่ได้อ่านกรณีตัวอย่างพร้อมทั้งให้สมาชิกระบุถึงการเปลี่ยนเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น

2.3.3 ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นขั้นที่นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมหลังจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น โดยให้สมาชิกแต่ละคน ช่วยกันสรุป และรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกคนอื่นๆ จนเกิดความเข้าใจแล้วนำมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน แล้วผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม

2.3.4 ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันประเมินผล การเรียนรู้ของตนเอง โดยการร่วมกันอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ของการร่วมกิจกรรม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ และ ติชมร่วมกัน และผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสังเกตจากความสนใจ ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

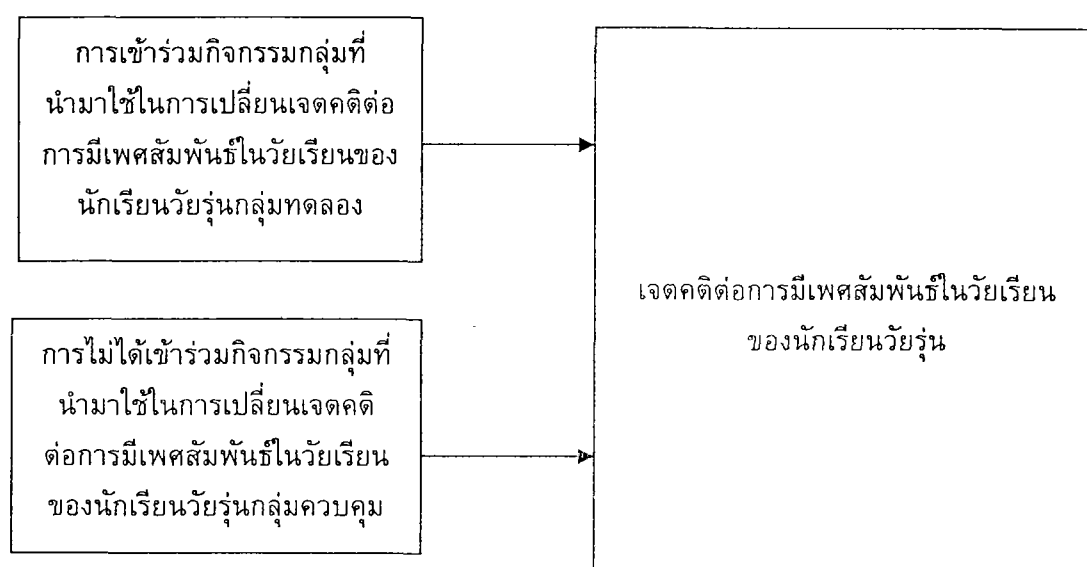
3. นักเรียนวัยรุ่น หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ในการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

2. การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เจตคติของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

2. เจตคติของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

3. เจตคติของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนแตกต่างกับนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

- 1.1.1 ความหมายของวัยรุ่น
- 1.1.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น
- 1.1.3 พัฒนาการของวัยรุ่น
- 1.1.4 ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น
- 1.1.5 การเลียนแบบของวัยรุ่น
- 1.1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น
- 1.1.7 การวางตัวกับเพศตรงข้าม
- 1.1.8 การเที่ยวสถานเริงรมย์กับเพศตรงข้ามและดื่มของมึนเมาหรือ
เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และเสพติด
- 1.1.9 การรับรู้ข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ
- 1.1.10 การผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม
- 1.1.11 การปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมี
เพศสัมพันธ์
- 1.1.12 พฤติกรรมและเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น
- 1.1.13 กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายการมีเพศสัมพันธ์
- 1.1.14 กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายเทคนิคแม่แบบหรือตัวแบบ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

- 1.2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 1.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

- 2.1.1 ความหมายของเจตคติ
- 2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ

- 2.1.3 ลักษณะของเจตคติ
- 2.1.4 การเกิดเจตคติ
- 2.1.5 ขั้นตอนการเกิดเจตคติ
- 2.1.6 ประเภทของเจตคติ
- 2.1.7 การวัดเจตคติ
- 2.1.8 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ
- 2.1.9 ทฤษฎีและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
- 2.1.10 การเปลี่ยนแปลงเจตคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติ

- 2.2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

- 3.1.1 ความหมายกลุ่ม
- 3.1.2 สาเหตุของการเข้ากลุ่ม
- 3.1.3 ปรัชญาพื้นฐานของกลุ่ม
- 3.1.4 ประเภทของกลุ่ม
- 3.1.5 ขนาดของกลุ่ม
- 3.1.6 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
- 3.1.7 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
- 3.1.8 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากิจกรรมกลุ่ม
- 3.1.9 ลำดับขั้นของกระบวนการกลุ่ม
- 3.1.10 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม
- 3.1.11 ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- 3.1.12 กิจกรรมกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
- 3.1.13 การประเมินผลกลุ่ม

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

- 3.2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 3.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

✓ 1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

1.1.1 ความหมายของวัยรุ่น

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1974 : 391) ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตไปสู่ภาวะจากความเป็นเด็กค่อยๆ สู่ความเป็นผู้ใหญ่ การที่เด็กบรรลุถึงขั้นภาวะนี้ ไม่ใช่จะเจริญเติบโตแต่ร่างกายด้านเดียวเท่านั้น ทางจิตใจก็จะเจริญเติบโตเป็นเงาตามตัวไปด้วย นั่นคือจะต้องมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521 : 18-19) ได้ให้ความหมายวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กเป็นวัยที่เป็นสะพานไปหาผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นขีดขั้นแน่นอนว่าเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดลงเมื่อใด แต่ถ้ากำหนดเอาความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ และถ้ากำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่อใดก็ถือเอาตอนที่เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือนและมีขนขึ้นที่ลับส่วนเด็กชายถือเอาตอนที่มียีน้ำกาม

สุพัตรา สภาพ (2536 : 40) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า เป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็ก และความเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 330) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ เป็นต้น

จากความหมายของวัยรุ่นดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน ทั้งระบบต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งได้แก่ ทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งระบบเพศ พร้อมจะเป็นพ่อแม่คนได้

1.1.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

ดูเรทสกี (Dworetzky. 1999 : 114) ได้กำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ว่าวัยรุ่นจะอยู่ในช่วงอายุ 12-18 ปี

อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม และสุวรรณ ววรรณ (2530 : 56) ได้กำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้เป็น 3 ระยะ คือ วัยรุ่นตอนต้นอายุระหว่าง 12-15 ปี วัยรุ่นตอนกลางอายุระหว่าง 16-19 ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุระหว่าง 20-24 ปี

สุพัตรา สภาพ (2536 : 9) กล่าวถึง การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 วัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 10-12 ปีจะเริ่มตั้งแต่ระยะใกล้เคียงเนื้อหนุ่มสาวซึ่งมีการเจริญเติบโตของร่างกายอย่างรวดเร็วอันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเป็นวัยเริ่มต้นของการแตกเนื้อหนุ่มสาว แต่วัยนี้จะไม่รับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงเท่าใดนักยังมีลักษณะหลายอย่างของวัยเด็ก เช่น ยังอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน

ระยะที่ 2 วัยรุ่นตอนกลาง อายุระหว่าง 13-16 ปี เป็นระยะที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ทำให้ความสนใจเพื่อนเพศเดียวกันเริ่มห่างเหินไป เป็นช่วงคล้อยตามกลุ่มเพื่อนเขาจะเริ่มสำรวจเรื่องเพศมากขึ้น และทดสอบความสามารถทางเพศของตนมากกว่าจะมีความสนิทแน่นแฟ้นกับใคร

ระยะที่ 3 วัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 17-21 ปี เป็นช่วงที่ใกล้สู่ความเป็นผู้ใหญ่ จะเริ่มหันมาสนใจอนาคตตนเองมีการเลือกอาชีพคู่ครอง มีความสนิทกับเพศตรงข้าม

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2537 : 126) ได้แบ่งพัฒนาการในวัยรุ่นไว้เป็น 3 ช่วง คือ ช่วงวัยแรกเริ่ม (10-13 ปี) ช่วงวัยรุ่นตอนกลาง (14-16 ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (17-19 ปี) แต่ความจริงพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นทั้ง 3 กลุ่มนี้ มีความคาบเกี่ยวเหลื่อมล้ำกันอยู่เป็นส่วนใหญ่แต่ที่จำเป็นต้องการออกจากกันเพื่อจะชี้ให้เห็นลักษณะที่เด่นเป็นพิเศษของวัยรุ่นแต่ละช่วง ซึ่งจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดาในลักษณะดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 วัยแรกเริ่ม เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทุกระบบ เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี และมักอยู่ในช่วง 10-13 ปี โดยจะมีความคิดหมกมุ่นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งจะส่งผลกระทบไปยังจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่าย

ช่วงที่ 2 วัยรุ่นตอนกลาง เป็นช่วงที่วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว ซึ่งจะอยู่ในช่วงอายุ 14-16 ปี เริ่มมีความคิดลึกซึ้งมากขึ้น จึงใฝ่หาอุดมการณ์และหาเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะทำพบบิดามารดา

ช่วงที่ 3 วัยรุ่นตอนปลาย จะอยู่ในช่วงอายุ 17-19 ปี เป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพ ตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเป็นเวลาที่มีความผูกพันแน่นแฟ้นกับเพื่อนต่างเพศ สภาพร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่ และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมาย

จากช่วงอายุของวัยรุ่นดังที่กล่าวมา พอจะแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นได้ 3 ระยะ คือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย

1.1.3 พัฒนาการของวัยรุ่น

“พัฒนาการ” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านโครงสร้างและแบบแผนของร่างกายทุกๆ ส่วน การเปลี่ยนแปลงนี้จะพัฒนาไปเรื่อยๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่งอันจะทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความเจริญเติบโตตามลำดับทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (โสภา ขปิลมันน์. 2543 : 112) ซึ่งโดยทั่วไปพัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่นแบ่งออกได้ดังนี้

1.1.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

แคสเทนบูม (Kastenbaum. 1979 : 495) กล่าวถึง พฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นไว้ว่า เมื่อเด็กเข้าสู่วัยหนุ่มสาวหรือเข้าสู่วัยแรกรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกด้าน และในระยะนี้ จะมีความสามารถทางเพศเกิดขึ้นนั่นคือ สามารถให้กำเนิดบุตรได้ สัญลักษณ์แห่งความเป็นหนุ่มสาวโดยสมบูรณ์ของทั้งสองเพศนั้น ได้แก่ การมีประจำเดือนในเพศหญิง และการหลั่งน้ำอสุจิในเพศชาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนั้น สุรางค์ โค้วตระกูล (2541 : 86-87) ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้เด็กวัยรุ่นเองตระหนักในการเปลี่ยนแปลง และมีความวิตกกังวล พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยนี้มีดังนี้

1. วัยรุ่นจะเริ่มต้นมีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงทางความสูงและน้ำหนักอย่างรวดเร็วมาก (Growth Spurt) การเปลี่ยนแปลงนี้ จะมีความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กหญิงจะเริ่มเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 11 ปี ซึ่งเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 2 ปี การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็วของเด็กชายอายุเฉลี่ยประมาณ 13 ปี

2. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์ ก็จะมีในวัยแรกรุ่น (Puberty) เนื่องจากฮอร์โมนเกี่ยวกับการเจริญเติบโตที่ต่อมพิทูอิทารี (Pituitary Gland) หรือต่อมใต้สมองได้สร้างขึ้น เด็กหญิงจะมีการเปลี่ยนแปลงของรังไข่ และมีการตกไข่ (Ovulation) และการเพิ่มฮอร์โมนที่เรียกว่า เอสโตรเจนส์ (Estrogens) ในสายเลือด สำหรับเด็กชายจะมีการเพิ่มขนาดของอวัยวะสืบพันธุ์และการสร้างเซลล์สืบพันธุ์และเพิ่มฮอร์โมนของผู้ชายที่เรียกว่า แอนโดรเจนส์ (Androgens)

3. การเปลี่ยนแปลงทุติยภูมิทางเพศ (Secondary Sex Characteristics) จะปรากฏเป็นระยะการแตกเนื้อหนุ่มสาว เด็กหญิงจะเพิ่มขนาดของหน้าอก สะโพก มีรูปร่างอวบขึ้น และมีเอว เด็กชายจะมีไหล่กว้างขึ้น มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง การเปลี่ยนของเสียง จะเห็นได้ชัดในเด็กชาย คือ เสียงห้าวและแปร่ง นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผิวหนัง โดยเฉพาะหน้า เด็กหญิงวัยรุ่นบางคนจะมีสิวเต็มหน้า เด็กชายบางคนก็จะมีสิวเหมือนกันทั้งชายและหญิงจะมีขนขึ้นตามร่างกาย แขน ขา และรอบอวัยวะสืบพันธุ์ และหน้า เป็นต้น

4. อัตราการเจริญเติบโตของส่วนต่างๆ ของร่างกาย อาจจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกันหรือเวลาเดียวกัน เด็กวัยรุ่นมักมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และมักจะรู้สึกตัวอยู่เสมอว่า ร่างกายของตนกำลังเปลี่ยนแปลง

5. เด็กหญิงจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็วสุดยอตราๆ 12 ปี ส่วนเด็กชายจะมีระยะสุดยอตราของการเจริญเติบโตราวๆ 14 ปี หลังจากนั้นการเจริญเติบโตจะเริ่มช้าลงแต่ทั้งชายหญิงจะยังคงเจริญเติบโตต่อไป ทั้งทางด้านความสูงและน้ำหนัก

1.1.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 336) ได้กล่าวถึง ลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่นไว้อย่างละเอียดว่าความเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตทางร่างกายภายในและภายนอกกระทบกระเทือนแบบแผนอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นแรกเริ่มและวัยรุ่น เด็กมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายสับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคงระดับความเข้มของอารมณ์แต่ละอย่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิมของเด็กขึ้นอยู่กับตัวเราที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์เด็กแต่ละคนเริ่มแสดงกระแสนบุคลิกอารมณ์ประจำตัวออกมาให้ผู้อื่นทราบได้อย่างเด่นชัดแล้วในขณะนี้ เช่น อารมณ์ร้อน อารมณ์ขี้วิตกกังวล อารมณ์อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ ขี้อิจฉา เป็นต้น มีความรู้สึกต้อยต่ำในแง่อะไร ฝ่ายตัวเด็กก็สามารถรู้และรับทราบได้และยังทวีขึ้นในระยะปลายวัยรุ่น อารมณ์ที่เกิดกับเด็กวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท เช่น รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉาริษยา หงุดหงิด เป็นต้น ไม่ว่าอารมณ์ประเภทใด มักมีความรุนแรง อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย ควบคุมอารมณ์ยังไม่สุดี ไม่ค่อยเข้าระดับพอดี บางครั้งพลุ่งพล่าน บางครั้งเก็บกด บางครั้งมั่นใจสูง บางคราวไม่แน่ใจ บางคราวเห็นแก่ตัว บางคราวเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นพิเศษ บางครั้งยอมอะไรง่าย ๆ บางครั้งดื้อรั้นดิ่งตัน เอาแต่ใจตัวเอง

ปรีชา คัมภีรปกรณ และคนอื่นๆ (2545 : 55) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่น ว่าวัยรุ่นมักจะเกิดขึ้นได้ง่ายเร้าร้อน รุนแรง และเปลี่ยนแปลงได้ง่าย นักจิตวิทยาได้เรียกการแสดงออกของอารมณ์ของนักเรียนวัยนี้ว่า วยพายุบุแคม (Storm and Stress) ซึ่งหมายถึง อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย รุนแรง อ่อนไหว สามารถเปลี่ยนแปลงจากอารมณ์หนึ่งไปเป็นอีกอารมณ์หนึ่งได้ค่อนข้างง่ายและรวดเร็ว

คาแกน (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 89 ; อ้างอิงจาก Kagan : 1964) กล่าวถึง อารมณ์ของเด็กวัยรุ่น บางครั้งจะเนื่องมาจากการปรับตัวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ความไม่ชอบหรือไม่พอใจในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับ พัฒนาการทางร่างกาย ถ้าเด็กวัยรุ่นมีวุฒิภาวะเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายเร็ว จะช่วยพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมให้เร็วขึ้นด้วย

ส่วนการพัฒนาทางด้านอารมณ์นั้น ปรีชา คัมภีรปกรณ และคนอื่นๆ (2545 : 144) กล่าวว่า การพัฒนาทางด้านอารมณ์ให้นักเรียนวัยรุ่นเป็นผู้มีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์และแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเหมาะสมนั้น เป็นสิ่งที่นักเรียนวัยรุ่นต้องเรียนรู้ ซึ่งทาง สถานศึกษาอาจส่งเสริมได้โดยจัดกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การแสดงละครการแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง การอภิปราย การจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยม การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษ การเรียนรู้กลวิธีระบายความเครียด เป็นต้น เพื่อช่วยให้นักเรียนวัยรุ่นมีโอกาสที่จะศึกษาวิธีการระบายความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.1.3.3 พัฒนาการด้านสังคม

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 337-340) กล่าวว่า ระยะวัยรุ่น เด็กให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะเด็กตอนกลาง เด็กจับกลุ่มกันได้นานแน่นแฟ้น และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มของเด็กไม่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาด้วย เด็กที่สามารถเข้ากลุ่มได้และมีกลุ่มในระยะวัยเด็กตอนกลางจะเข้ากลุ่ม และมีชีวิตทางสังคมที่สนุกสนานได้ดีกว่าที่ไม่สู้มีพัฒนาการดังกล่าวในช่วงวัยที่ผ่านมา เด็กเริ่มลดความเอาใจใส่กับบุคคลต่างวัยไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า ระยะนี้จึงเริ่มต้นชีวิตกลุ่มที่แท้จริง (Gang Age) เด็กจะชอบรวมกลุ่มเพราะสามารถร่วมสุขร่วมทุกข์แก้ไขและเข้าใจปัญหาของกันและกันดีกว่าคนต่างวัยและมีพัฒนาการทางสังคมระหว่างเพศ และการเรียนบทบาททางเพศ โดยสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายแปลกไปจากวัยเด็กตอนปลาย ความเจริญเติบโตของลักษณะพฤติกรรมทางเพศเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กชายหญิงเริ่มสนใจซึ่งกันและกัน มีความพอใจพบปะสังสรรค์ ร่วมเล่นเรียน ทำงาน พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อเด็กชายหญิงเริ่มสนใจกันและกันแล้ว ทั้งสองฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติตามบทบาททางเพศของตน (Sex Role)

เพื่อนร่วมวัยมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นมักจะคบเพื่อนที่มีความสนใจและมีค่านิยมร่วมกัน การคบเพื่อนของวัยรุ่นหญิงมักจะจริงจัง และมีเพื่อนสนิทที่จะปรับทุกข์สุขกันได้ ส่วนวัยรุ่นชายอาจจะจะเป็นเพื่อนที่ร่วมสนุก แต่มักจะไม่สนิทเหมือนวัยรุ่นหญิง (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 90 ; อ้างอิงจาก Fasteau. 1975) นอกจากเด็กวัยรุ่นชายและหญิงจะมีเพื่อนเพศเดียวกันแล้ว เด็กวัยรุ่นเริ่มสนใจที่จะมีเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศอาจจะมีหลายระดับ เป็นต้นว่า เป็นเพื่อนกันแบบคบเพื่อนเพศเดียวกัน หรืออาจจะชอบกันแบบคู่รักมีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างจะจริงจัง

สมร ทองดี และคนอื่นๆ (2545 : 162-163) กล่าวถึง การพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นนั้น จะเริ่มตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นมา ประสบการณ์เบื้องต้นของวิถีชีวิตและทุกๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีชีวิตอยู่รอดนั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือของผู้อื่นตลอดมา ความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามวัยที่ผ่านมาตั้งแต่วัยทารก และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับ เช่น การยอมรับ ความเป็นที่ต้องการของบุคคลรอบข้าง จะทำให้มีประสบการณ์ทางสังคมมากขึ้นตามลำดับ เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นก็จะมีแนวโน้มไปในทางการคบเพื่อนเป็นกลุ่ม เพื่อนต่างเพศ และมีแนวโน้มไปในทางสนใจในองค์การที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เฉพาะเรื่อง

1.1.3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

ในระยะวัยรุ่นเด็กมีความเจริญเติบโตทางสมองถึงขีดเต็มที่ จึงสามารถคิดได้ในทุกๆ แบบ และทุกๆ แบบของวิธีคิด หากเด็กได้รับการศึกษาอบรมมาตามขั้นตอนด้วยดี ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะแสดงความปรารถนาปรารถนาร้อยอย่างชัดเจน และเห็นความแตกต่างของเด็กวัยนี้กับวัยอื่นๆ ได้ชัดเจน การเรียนรู้เรื่องยากๆ เรื่องที่เป็นนามธรรมซับซ้อน เด็กก็สามารถเข้าใจได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 347) อย่างไรก็ตามแม้ในช่วงวัยรุ่นนี้จะมีระดับสติปัญญาที่พัฒนาเต็มที่ สมองมีความจำดี การมีเหตุผลก็พัฒนามากขึ้นจะสนใจทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น มีความคิดที่จะแก้ไขปัญหาคิดได้หลายแง่มุม แต่วัยรุ่นก็ยังเป็นวัยที่พึ่งผ่านพ้นจากวัยเด็ก แม้จะมีสติปัญญาดีแต่ยังขาดประสบการณ์ ขาดความรับผิดชอบ ขาดการไตร่ตรองที่ดี จึงทำให้พฤติกรรมบางอย่างของวัยรุ่นผิดพลาดไปได้ (โสภา สปิสมันต์. 2543 : 115)

ศิรีไชย หงษ์สงวนศรี (2546 : ออนไลน์) กล่าวถึง การพัฒนาทางสติปัญญา วัยรุ่นเป็นวัยที่มีแรงผลักดันทางเพศรุนแรงแต่ก็เป็นเวลาเดียวกันที่วัยรุ่นมีสติปัญญาเพิ่มพูนมากขึ้น สามารถที่จะหาทางออกให้กับแรงผลักดันทางเพศอย่างเหมาะสม นอกจากจะมีความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ คิดไปถึงอนาคตได้ วัยรุ่นยังสามารถที่จะวิเคราะห์และประเมินความสามารถของตนเอง

สมร ทองดี และคนอื่นๆ (2545 : 244) ได้กล่าวถึง การพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ไว้ว่า สถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน โดยการฝึกให้เป็นผู้มีเหตุผล สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และควรสนับสนุนให้เด็กวัยรุ่นได้ใช้ความสามารถของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วย

1.1.3.5 พัฒนาการทางเพศ

พัฒนาการทางเพศ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันทางเพศ บทบาททางเพศ และพฤติกรรมทางเพศ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ลักษณะประจำตัวของคนๆ นั้น อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ (อเนก อารีพรค; และ สุวัทธนา อารีพรค. 2525 : 87) และพัฒนาการทางเพศถือเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่พบว่าเป็นปัญหาใหญ่ของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศตั้งแต่เกิดจนตาย ความต้องการทางเพศเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ เพราะมนุษย์มีสัญชาติทางเพศมาตั้งแต่เกิด โดยเริ่มตั้งแต่ทารกคลอดจากครรภ์มารดา ทารกจะแสดงลักษณะของตนที่เป็นเพศหญิงหรือเพศชาย และได้รับเลี้ยงดูไปตามเพศที่กำหนด (นภาพร มัชฌิมวงกุล. 2539 : 85)

จากการศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่นในด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเพศ ร่างกายมีวุฒิภาวะที่พร้อมจะสืบพันธุ์ได้ จึงเริ่มมีความรักและความต้องการทางเพศ ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

1.1.4 ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 360-362) กล่าวถึง ความต้องการและความสนใจของ วัยรุ่น ดังนี้

1.ต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องอยู่ใต้คำสั่ง คำบังคับของผู้ใดโดยเฉพาะบุคคลผู้มีอำนาจหรือผู้สูงวัยกว่า รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะเด็กวัยรุ่นเชื่อว่าลักษณะที่เป็นเครื่องหมายของความเป็นผู้ใหญ่ คือ ความเป็นอิสระจากผู้ที่มีอำนาจเหนือตน

2.ต้องการมีตำแหน่ง (Status) รวมทั้งต้องการความสนับสนุน (Approval) ทั้งจากผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมรุ่น

3.ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ ๆ บางครั้งรวมทั้งความท้าทาย ตื่นเต้น เกลียดความจำเจซ้ำซาก ชอบทดลอง ยิ่งถูกห้ามยิ่งอยากลอง ฉะนั้นระยะนี้ เด็กวัยรุ่นไม่ว่าที่ไหน สมัยใด มักชอบฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ระเบียบต่างๆ เด็กบางคนอาจชอบลองสิ่งที่ไม่ดี ๆ เช่น ยาเสพติด ประพฤติผิดทางเพศต่อต้านกฎเกณฑ์ของสังคมและสถาบัน เพื่อจะดูว่าผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร หรือบางคนอยากลองเพื่อประชดชีวิต

4.ความต้องรวมพวกพ้อง มีกลุ่มก้อน เป็นความต้องการค่อนข้างสูง เพราะการรวมพวกพ้องเป็นวิถีทางให้เด็กได้รับสนองความต้องการหลายประการ เช่น ความรู้สึกอบอุ่นใจ การได้รับการยกย่อง ความรู้สึกว่ามีผู้ที่เข้าใจตน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตน

5.ความต้องการความรู้สึกมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัย เพราะเด็กมีอารมณ์หวั่นไหวง่ายเปลี่ยนแปลงง่าย สับสนและลังเลง่าย เด็กจึงมีความต้องการเช่นนี้ค่อนข้างสูง

6.ความต้องการความถูกต้อง ยุติธรรม เด็กถือว่าความยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ เด็กจึงให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความถูกต้องยุติธรรมตามทัศนะของตนเป็นอย่างยิ่ง และอยากทำอะไรหลายๆ อย่างเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทั้งในแง่ส่วนบุคคลและสังคม

7.ความต้องการความงามทางร่างกาย ไม่ว่าวัยรุ่นชายหรือหญิงต้องการให้คนรู้สึกชื่นชมเกี่ยวกับรูปลักษณะของตนสมตามเพศของตนทั้งสิ้น เพราะคิดว่าความงามทางกายเป็นแรงจูงใจให้เข้ากลุ่มได้ง่าย เป็นที่ยอมรับของสังคม และดึงดูดใจเพศตรงข้าม ฉะนั้นจึงให้ความสำคัญต่อการออกกำลังกาย ลักษณะอาหารที่รับประทาน ทรงผม เสื้อผ้า เครื่องประดับ สุขภาพอนามัย ความงามทางกาย นับเป็นส่วนหนึ่งของความภูมิใจและมั่นใจตัวเองของวัยรุ่นด้วย

8.ความต้องการประพฤติดนสมตามบทบาททางเพศของตน เป้าประสงค์เหล่านี้ลึกซึ้งมาก ในระยะนี้ ผู้ที่มีความรู้สึกที่ตนเอง “ไม่สมเป็นชายชาตรี” หรือ “ไม่สมเป็นหญิงสาว” จะรู้สึกไม่แน่ใจและไม่สบายใจเกี่ยวกับตนเอง ความสับสนเช่นนี้ถ้าบังเกิดกับคนใดแล้ว ผู้นั้นย่อมพยายามแก้ไขทุกวิถีทางโดยทั่วไปทั้งหญิงและชายวัยรุ่นพยายามจะประพฤติดนเพื่อให้ “ดูงามสมเป็นสุภาพสตรี” หรือ “ดูแข็งแรงบึกบึนสมเป็นชายชาตรี” ตามแบบที่ตนนิยม ส่วนผู้ที่รู้ตัวว่ามีบทบาททางเพศแบบลักเพศก็มักรวมกลุ่มกับผู้ที่มิลักษณะคล้ายกัน ยิ่งสังคมปัจจุบันยอมรับสิ่งเหล่านี้อย่างเปิดเผย การรวมกลุ่มของพวกนี้ในสังคมเพศของตัวเองก็ยิ่งเกาะกลุ่มกันแน่นแฟ้นและเปิดเผยยิ่งขึ้น

9.ความต้องการเลือกอาชีพ เด็กวัยรุ่นนโศพอที่จะมองเห็นความสำคัญของอาชีพ และเข้าใจว่าอาชีพนำมาซึ่งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงสถานะความเป็นผู้ใหญ่ การที่คนใดจะมีอาชีพอย่างไรนั้นจะต้องมีความรู้เป็นฐาน เด็กบางคนซึ่งไม่เคยสนใจและเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพจะเริ่มมีความต้องการนี้ในระยะนี้ ทั้งจากความประสงค์ภายในตนเองหรือและจากอิทธิพลของเพื่อนร่วมวัย พ่อแม่ผู้ปกครอง และสังคม

ส่วนความสนใจของเด็กวัยรุ่นของเด็กจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมรอบตัว บุคคลที่เด็กนิยมชมชื่น ได้แก่

1.สนใจการศึกษา สภาพเศรษฐกิจสังคมสมัยปัจจุบันกระตุ้นให้เด็กเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชีพ เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคม ความสนใจการศึกษามากน้อยเพียงใด และแนวที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับว่า ครอบครัวอุดหนุนได้เพียงไร รับการศึกษาอบรมมาอย่างไร มีประสบการณ์อะไรบ้าง นอกจากนี้ เพศ ระดับสติปัญญา และโอกาสเข้ากลุ่มก็เป็นส่วนช่วยนำความสนใจด้วย

2.สนใจช่วยเหลือบุคคลอื่น เด็กวัยรุ่นมักสนใจช่วยเหลือบุคคลอื่นที่เขาเห็นว่าได้รับความลำบากและไม่ได้รับความยุติธรรม เพราะบ่อยครั้งเคยรู้สึกว่าเขาเองก็อยู่ในฐานะเช่นนั้น และเคยสะท้อนอารมณ์เพียงไร จึงสามารถเข้าถึงอารมณ์แบบเดียวกันของบุคคลอื่นได้ง่าย

3.สนใจกิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมที่เป็นของใหม่และมีประโยชน์ ช่วยระบายความเคร่งเครียดอารมณ์ เด็กวัยรุ่นมักให้ความร่วมมือ กิจกรรมสร้างสรรค์อาจเป็นทั้งแง่ส่วนตัวและแง่สังคม

4.สนใจวัฒนธรรมประเพณี ระยะนี้เด็กเริ่มสามารถเข้าใจและมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณีว่ามีความสำคัญต่อบุคคลและต่อสังคมส่วนรวมอย่างไร การให้ความรู้ ความเข้าใจ และชักจูงเด็กให้สนใจอย่างถูกต้อง จะสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่รู้จักรักและสงวนวัฒนธรรมประเพณี

5.สนใจศาสนา ปรัชญา อุดมคติ เด็กวัยรุ่นกำลังแสวงหาหลักการในการแก้ความทุกข์ร้อนทางจิตใจ และแนวทางดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ จึงพึงเล็งให้ความสำคัญแก่ศาสนา ปรัชญา อุดมคติ และค่านิยมต่างๆ แต่จะจิตใจเด็กวัยรุ่นมากน้อยหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับศาสนาและปรัชญา อุดมคตินั้นๆ ให้ความกระจ่างแก่จิตใจอย่างสมเหตุสมผลแก่เขาได้ดีเพียงไรบ้าง อีกทั้งสิ่งแวดล้อม กลุ่ม และผู้ใหญ่ที่เด็กนิยม ได้มีอิทธิพลต่อตัวเขาเกี่ยวกับเรื่องนี้เช่นไรบ้าง

6.สนใจมีเพื่อนสนิทต่างเพศ ความสนใจนี้สืบมาจากทางกายบรรลุนิติภาวะทางเพศซึ่งเริ่มในวัยแรกรุ่น และความต้องการดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ขึ้นของพัฒนาการในด้านความสัมพันธ์กับคนต่างเพศที่เลิความเป็นเพื่อนไปแล้วนั้น อาจแบ่งออกเป็น 3 ชั้นตามลำดับ คือ ชั้นของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เพราะความรู้สึกอยากแข่งขัน เพื่อต้องการทัดเทียม แบบนี้ไม่สู้จะยั่งยืน ไม่ต้องการความเข้าอกเข้าใจมากนัก เป็นแบบเล่นสนุกชั่วคราวชั่วคราว ชั้นที่สอง เรียกว่า ชั้นที่เลือก ก่อนข้างจะเลือกเฟ้นและจริงจังขึ้นบ้าง ชั้นที่สามเรียกว่า ชั้นแนใจ สัมพันธภาพค่อนข้างแน่นแฟ้นจริงจัง ความสนใจ

และความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศนี้อาจยังยืนไปจนกระทั่งแต่งงานจริงจังหรือเลิกร้างในระยะวัยผู้ใหญ่ก็ได้

ความต้องการของมนุษย์โดยเฉพาะของวัยรุ่นมักจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่แต่ละคนยึดถือและส่วนใหญ่ก็มักจะยึดถือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากต่อความต้องการของวัยรุ่น ดังนั้นความต้องการของวัยรุ่นก็คือ ความต้องการของตนเองบวกกับความต้องการของสังคม (สุพัตรา สุภาพ. 2544 : 17-18) ได้กล่าวถึงความต้องการของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

1.ความต้องการความรัก ความต้องการด้านความรักของวัยรุ่นนั้นมีหลายแบบ เช่น จากพ่อแม่ พี่น้อง ครู เพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ความต้องการความรักนี้ อาจเป็นเพราะตัวเองคิดว่ามีความสนใจ และรักตัวเองน้อยลง ซึ่งเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ที่ไม่ค่อยมั่นคง ไม่มั่นใจในความมีค่าของตน คิดว่าคนอื่นมองไม่เห็นสิ่งเหล่านี้ จึงอยากให้เขารักและสนใจตัวเองมากขึ้น

2.ความต้องการอยากรู้ และทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ วัยรุ่นจะมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจทางเพศที่ถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบังหรือโดยการหาความรู้อย่างไม่ถูกต้อง ไม่ถูกวิธี เช่น ได้พูดคุยในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน ได้ยินได้ฟังคนอื่นพูด อ่านจากหนังสือเรื่องเพศ นอกจากอยากรู้เรื่องเพศแล้ว ยังเป็นวัยที่สนใจเพื่อนต่างเพศ ถ้าหากถูกขัดขวางทุกท่วง อาจจะทำให้จิตใจหดหู่ ซึมเศร้า และอาจขัดขวางไม่ยอมทำตามผู้ใหญ่ เพราะเป็นวัยรุ่นแบบหลงใหลใฝ่ฝัน หรือเป็นความรักแบบรุนแรงวิจิตรพิสดาร เป็นความรักแบบรุนแรงและไม่ค่อยมีเหตุผล

3.ความต้องการอิสรภาพ ความต้องการนี้จะรุนแรงมากในวัยนี้ เพราะเป็นวัยที่อยู่ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ จึงอยากแสดงซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการตัดสินใจเอง วางแผน วางโครงการของชีวิต และอยากลงมือทำด้วยตนเอง ไม่ชอบให้ใครสอน บางทีทำอะไรโดยที่ผู้ใหญ่ไม่รู้ไม่เห็น

4.ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม วัยนี้เป็นวัยที่อยากให้สังคมยอมรับหรืออยากมีชื่อเสียงอยากเด่น เช่นเป็นนักกีฬาที่เก่ง ขวัญใจของเพื่อน อยากให้ผู้ใหญ่ยอมรับในความสามารถ อยากรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

5.ความต้องการรวมกลุ่ม เพื่อนมีความสำคัญมากเป็นวัยที่อยากให้เพื่อนยอมรับ เพราะฉะนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อน แม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม ทั้งนี้เพราะไม่อยากขัดใจเพื่อน

6.ความต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรงมาก และหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่งให้จนได้ เช่น อยากแต่งกายตามสมัยนิยม อยากมีเพื่อนต่างเพศ เป็นต้น

7.ความต้องการมีอนาคตและความสำเร็จ วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจอาชีพต่างๆ และหาความพอใจโดยอยากพึ่งตนเอง มีจุดมุ่งหมายในอนาคตมีการวางแผนว่าอยากประกอบอาชีพ หรือเลือกเรียนต่อ เป็นต้น

8.ความต้องการแบบอย่างที่ดี แม้วัยรุ่นในปัจจุบันจะชอบความเป็นอิสระ แต่ก็ยังอยากได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่ที่ดี อยากเลียนแบบผู้ใหญ่

9.ความต้องการสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งส่วนมากมักจะออกมาในรูปของกิจกรรม กีฬาหรือความบันเทิงต่างๆ

10.ความต้องการในด้านอุดมคติ วัยรุ่นอยู่ในวัยที่เรียนรู้ทางทฤษฎีและยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความเป็นจริงจึงจะเลยมองข้ามความเป็นจริงไปบ้าง คือ เป็นพวกอุดมคตินิยม (Idealist) มากกว่ามุ่งไปในทางปฏิบัติได้จริง ซึ่งบางครั้งก็ตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล เพราะวัยรุ่นมักเป็นพวกที่มีอุดมคติแรงกล้า มีความกล้าเสี่ยงมีพลังดันสูง เชื่อคนง่าย ซึ่งอาจจะถูกแสวงหาประโยชน์ได้

11.ความต้องการความปลอดภัยที่มั่นคง คืออยากได้หลักประกันว่าถ้าทำสิ่งใดที่ดีแล้วจะไม่ถูกลงโทษหรือเป็นที่พอใจของผู้ใหญ่ เพราะในสายตาของผู้ใหญ่สิ่งที่วัยรุ่นคิดว่าดีแล้วอาจไม่ดีในทัศนะของผู้ใหญ่ก็ได้

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ความต้องการของวัยรุ่นนั้นมักจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่แต่ละคนยึดถือ ซึ่งส่วนใหญ่ยึดถือ ค่านิยมในกลุ่มซึ่งตนเองเข้าร่วมด้วยซึ่งวัยรุ่นมีความต้องการเป็นอิสระ อยากรู้ อยากลอง ต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

1.1.5 การเลียนแบบของวัยรุ่น

แฮมเบอร์เกอร์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 339 ; อ้างอิงจาก Hamburg. 1986) กล่าวถึงลักษณะของเด็กวัยรุ่นมักจะชอบทำตามกลุ่มเพื่อน “ใครๆ ก็ทำกันทั้งนั้น” มักจะเป็นคำอ้างของเด็กวัยรุ่น วัยรุ่นต้องการยอมรับ ความคาดหวังจากพวกกลุ่มเพื่อนร่วมวัยเป็นสิ่งที่พวกเขายึดมั่น เด็กวัยรุ่นมักทำอะไรๆ ตามกลุ่มเพื่อน แม้นตนเองจะรู้ว่าไม่ดี เช่น สูบบุหรี่

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 343) กล่าวถึง วัยรุ่นว่า “เด็กวัยรุ่นต้องการเลียนแบบผู้อื่น” เป็นพฤติกรรมที่เด็กวัยรุ่นเห็นเป็นความจำเป็นจะต้องกระทำการต่างๆ ให้เหมือนเพื่อนต้องมีสิ่งของต่างๆ ให้เหมือนเพื่อน เช่น แต่งกาย ไว้ผม มีของเล่นของใช้ เป็นต้น

ในช่วงวัยรุ่นนี้ เด็กจะแสวงหาแบบอย่างเพื่อดำเนินรอยตามแนวทางที่ถูกที่ควรเพื่อดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ ดังนั้น เด็กจะเลือกบุคคลที่ตนนิยมมาเลียนแบบ ซึ่งบุคคลที่เป็นต้นแบบนี้จะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ความสนใจ ความมุ่งหวังในชีวิต การเลือกอุดมคติ ปรัชญาค่านิยมของเด็ก (สมร ทองดี; และคนอื่นๆ. 2545 : 165-166) และการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบเกิดทั่วไปในสังคมเกิดกับบุคคลทุกเพศทุกวัย เช่น เด็กวัยรุ่นเลียนแบบการแต่งกายจากตัวแบบเพื่อนสนิท เลียนแบบภาษาสแลงจากกลุ่มเพื่อน (ปรีชา วิหคโค; และคนอื่นๆ. 2545 : 28) ส่วนบานีและจอห์นสัน (เจียรนัย ทรงชัยกุล; และคนอื่นๆ. 2545 : 239 ; อ้างอิงจาก Bany; & Johnson. 1975) กล่าวถึงวัยรุ่นว่ากลุ่มเพื่อนมี อิทธิพลต่อการมองตนเองของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นจะได้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของตัวเองจากการที่บุคคลอื่นปฏิบัติต่อเขา นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อเจตคติและการปฏิบัติตนทางสังคมของวัยรุ่นด้วย

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 346-347) ได้สรุปความต้องการเลียนแบบผู้ที่ตนนิยมชมชอบมีมาแล้วตั้งแต่วัยเด็กก่อนวัยรุ่น แต่ความต้องการประเภทนี้เพิ่มสูงขึ้นในระยะวัยรุ่นเพราะเหตุผลหลายอย่าง คือ

1.ความต้องการรู้จักตนเอง การมีบุคคลมาเป็นแบบให้นับถือและเลียนแบบช่วยลดความไม่รู้จักไม่เข้าใจตัวเอง

2.เป็นการแสวงหาแบบอย่างเพื่อดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ ผู้ที่เด็กนับถือว่าเป็นวีรบุรุษ (Heroes) หรือเป็นแบบ (Models) นั้นมีได้มากกว่าหนึ่งคน ขึ้นอยู่กับความต้องการบุคลิกภาพ ความใฝ่ฝัน สติปัญญา อิทธิพลของบ้าน ครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อาจเป็นเพศเดียวกับเด็กหรือต่างเพศวัยเดียวกันหรือต่างวัย ร่วมสมัยหรือต่างสมัย อาจเป็นบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ บุคคลในวรรณคดี ดาราภาพยนตร์ นักกีฬาที่มีชื่อเสียง เศรษฐี พระสงฆ์ ผู้นำนับถือ นักเรียนที่เรียนเก่ง เป็นต้น บุคคลที่เด็กเลือกนิยม อาจแตกต่างกับค่านิยมของสังคม ส่วนใหญ่ก็ได้ การสนับสนุนของกลุ่มก็มีอิทธิพลอยู่มาก และอาจมีวีรบุรุษประจำกลุ่มด้วยก็ได้ การเลือกบุคคลที่นำมาเลียนแบบนั้นในระยะวัยรุ่นต่างจากในระยะวัยเด็กที่ต้องอาศัยความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นแรงจูงใจ เด็กวัยรุ่นใช้เหตุผลมากกว่าและอยู่ได้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมากกว่า ดังนั้น ผู้ที่เด็กเลือกมาเป็นแบบจึงอาจเป็นบุคคลที่เด็กไม่เคยพบเห็นรู้จักหน้าค่าตามาก่อนเลยก็ได้ การเลือกตัวอย่างให้เด็กเลียนแบบโดยการชักจูง การแสดงแบบอย่าง การอ่านหนังสือประวัติบุคคลสำคัญจากวงการต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะวีรบุรุษหรือตัวแบบมีอิทธิพลต่อกระสวนอารมณ์ บุคลิกภาพ ความสนใจ แรงจูงใจ ความมุ่งหวังในชีวิต เป็นต้น การเลือกอุดมคติ ปรัชญา ค่านิยมต่าง ๆ ของวัยรุ่น เป็นกระบวนการสืบเนื่องกันกับการนับถือวีรบุรุษ

3.การนับถือวีรบุรุษของเด็กวัยรุ่นสมัยปัจจุบันเห็นได้ชัดเจนมากจากการคลั่งดาราของวัยรุ่น การทำตัวให้เหมือนดาราในแง่ใดแง่หนึ่ง เช่น ทรงผม เสื้อผ้า บุคลิกภาพ เป็นต้น

อีกทั้ง ชุมชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น คือ เป็นต้นแบบของพฤติกรรม นักเรียนวัยรุ่นใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในชุมชน เมื่อเห็นชุมชนทำอย่างไรก็พยายามเลียนแบบ ทั้งนี้เพื่อที่ตนจะได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งในกรณีเช่นนี้ ถ้าหากคนในชุมชนนั้นส่วนใหญ่เป็นคนดีก็เป็นต้นแบบที่ดีแก่นักเรียนวัยรุ่น แต่ถ้าหากได้ต้นแบบที่ไม่ดีพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นก็จะเบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมปกติ (ปรีชา คัมภีรปกรณ์; และคนอื่นๆ. 2545 : 65)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 357-358) กล่าวถึงการค้นหาตนเองนั้น วิธีหนึ่งซึ่งเด็กมักนำมาใช้คือการเลียนแบบบุคคลที่น่านิยม ทั้งบุคคลในบ้านและนอกบ้าน ทั้งผู้สูงวัยกว่าและทั้งเพื่อนร่วมวัย ปัญหาและข้อบกพร่องในการเลียนแบบจะเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่อไปนี้

1.บุคคลที่ได้รับการประเมินในขั้นแรกว่าเป็นคนน่านิยมนั้น ไม่มีคุณสมบัติเป็นคนดีที่น่านิยมจริงๆ แต่เป็นคนเด่นในกลุ่มเท่านั้น

2. เด็กไม่ได้ใกล้ชิดผู้ใหญ่ที่น่านิยม จึงไม่มีโอกาสเลียนแบบคุณสมบัติของความเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

3.เด็กไม่มีโอกาสได้พบเห็นและเลียนแบบบทบาทตามเพศจากผู้ใหญ่ตามเพศของตน ทำให้เกิดข้อขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาททางเพศ และความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

4.เด็กมีชีวิตรอยู่ในกลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นบุคคลที่มีปัญหา เช่น ขาดความรับผิดชอบ สุรุษสุร่าย มั่วสุมทางเพศ และเด็กเลียนแบบบุคคลเหล่านี้เพราะอยู่ใต้อิทธิพลของเขา

5.อุดมคติ ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อของคนสูงวัยกว่าวัยรุ่น แตกต่างจากวัยรุ่นปัจจุบัน

อนึ่ง ชีวิตคนรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายายแตกต่างจากคนวัยรุ่นอย่างมาก ทำให้การเลียนแบบผู้สูงวัยกว่า การวางแผนความประพฤติปฏิบัติและการพบตนเองตามความเป็นจริงในสมัยของวัยรุ่นปัจจุบันเต็มไปด้วยความสับสน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นมีการเลียนแบบขึ้นอยู่กับความต้องการ บุคลิกภาพ ความใฝ่ฝัน สติปัญญา อิทธิพลทางบ้าน ครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อาจเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศ วัยเดียวกันหรือต่างวัย อาจเป็นบุคคลที่เด็กไม่เคยพบเห็นรู้จักหน้าตามาก่อน บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ บุคคลในวรรณคดี ดาราภาพยนตร์ นักกีฬาที่มีชื่อเสียง ชุมชน ทั้งบุคคลในบ้านและนอกบ้าน

1.1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

สุชา จันทน์เอม (2520 : 45-47) กล่าวว่า วัยรุ่นในเมืองได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม มาก เช่น จากสื่อมวลชนทำให้เด็กวัยรุ่นบางส่วนรับเอาอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาใช้โดยมีการรักอิสระ มีการนัดพบเพื่อนต่างเพศกันตามลำพัง ตลอดจนการมีสัมพันธ์ทางเพศจนถึงการได้เสียก่อนแต่งงานเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนการสมรส เกิดปัญหาการมโรค เด็กวัยรุ่นในเมืองส่วนใหญ่มักจะขาดความอบอุ่นจากในบ้าน เพราะเหตุที่บิดามารดาและญาติผู้ใหญ่ต่างคนต่างรีบเร่งที่จะทำมาหากินจนมีเวลาน้อยมากที่จะอบรมดูแลบุตร เด็กวัยรุ่นเมื่อขาดความอบอุ่นก็หาทางออกโดยมีความต้องการความรักอย่างรุนแรง มีความบักใจหรือเินกฝืนในเรื่องความรักพร้อมทั้งได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมจากเพื่อนจากสื่อมวลชน รวมทั้งประกอบกับความไม่รู้ ขาดความยั้งคิด และคำแนะนำที่ถูกต้องของพ่อแม่และแรงผลักดันของอารมณ์ทางเพศทำให้เด็กวัยรุ่นในเมืองมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดี เกิดปัญหาต่างๆ มากมายและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยทั่วไปจะเริ่มจากความตึงใจกันระหว่างเพศตรงข้าม การปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศ การนัดพบนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ (Dating)

ดาเยอร์ (Dyer. 1983 : 80-82) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของวัยรุ่นในยุคศตวรรษที่ 20 ว่าเกิดจาก

1.ความเคร่งครัดในศาสนา และความเข้มงวดในเรื่องเพศของครอบครัวลดลง จากสมัยก่อนจึงทำให้วัยรุ่นมีโอกาสนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น และเริ่มยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม

2.การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสตรี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยผู้หญิงอเมริกัน คาดหวังที่จะได้รับความสุขในเรื่องเพศเท่าๆ กับผู้ชาย

3.โอกาสทางการศึกษาและความก้าวหน้าในการทำงานของสตรีนั้นทำให้วัยรุ่นหญิงมีอิสระเสรีจากครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และไม่ต้องใช้เรื่องเพศเป็นที่พึ่งการเงินทางเศรษฐกิจจากผู้ชายเหมือนสมัยก่อนอีกต่อไป

4.ประสิทธิภาพของวิธีการคุมกำเนิด ทำให้ผู้หญิงไม่ต้องตั้งครรรภ์ที่จะมีตราบาปติดตัวไป ซึ่งจะเป็นการทำลายมาตรฐานเชิงซ้อน (The Double Standard) ที่เป็นขนบธรรมเนียมที่ยึดถือแต่เดิมลง

ฮอฟแมน และคณะ (Hoffman; & et al. 1988 : 366) ได้มีการสรุปถึงการตัดสินใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นว่า เกิดจากการที่วัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน เจตคติและความเชื่อในศาสนาของบุคคล ความต้องการและมาตรฐานทางเพศที่บุคคลยึดถือ

บรูคส์กัน และเฟอร์สเทนเบอร์ก (Brooks-Gunn; & Furstenberg. 1990 : 245-248) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแตกต่างกัน ดังนี้

1.ปัจจัยทางด้านชีวภาพ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นจะได้รับอิทธิพลโดยตรงจากฮอร์โมนเพศ โดยมีปัจจัยทางด้านสังคมเป็นตัวกระตุ้นในการแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ เช่น เด็กผู้หญิงที่เข้าสู่ภาวะทางเพศเร็ว มีแนวโน้มที่จะเป็นอิสระจากบิดา มารดา มีการนัดหมายกับเพศตรงข้ามและมีเพศสัมพันธ์ก่อนเด็กผู้หญิงที่เข้าสู่ภาวะช้ากว่า

2.ปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ ค่านิยมในเรื่องเพศของบิดามารดา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาในเรื่องเพศ ล้วนมีอิทธิพลต่อการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่เร็วหรือช้าของวัยรุ่น

3.อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะบรรทัดฐานในเรื่องเพศของกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

4.ปัจจัยทางการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่มีผลการเรียนไม่ดีและมีระดับการศึกษาต่ำจะมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่า วัยรุ่นที่ยังคงศึกษาอยู่ ซึ่งโดยมากจะเป็นผู้ที่มีฐานะไม่ดีด้วย

5.ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา ตลอดจนบริการของรัฐและสังคมที่จัดให้แก่วัยรุ่นในการได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องเพศ นับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน

จากแนวคิดที่ได้ กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของวัยรุ่น พอสรุปได้ว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของวัยรุ่นมีหลายปัจจัย คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ อิทธิพลของฮอร์โมนเพศ ความเคร่งครัดในศาสนา เจตคติ ค่านิยม และการรับรู้ในเรื่องเพศของบุคคล ความอยากรู้ อยากรลอง ความต้องการทางเพศ ส่วนปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมหรือปัจจัยทางด้านสังคม และระบบโครงสร้างทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศจากบิดามารดา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัว ตลอดจนสื่อมวลชน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของวัยรุ่นในปัจจุบัน

1.1.7 การวางตัวกับเพศตรงข้าม

วารุณี บิณฑสันต์ (2520 : 43-46) กล่าวถึง พฤติกรรมวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง ควรมี ความสุภาพและเห็นประโยชน์ของกันและกัน ไม่เอาแต่ใจตนเองเข้าได้กับบุคคลทุกคนในกลุ่มชาย ควรให้เกียรติหญิง ทำตัวให้เป็นสุภาพบุรุษโดยช่วยเหลือปกป้องผู้หญิงทุกครั้งที่โอกาสอำนวย เช่น เมื่อขึ้นรถลงเรือ ควรให้ผู้หญิงขึ้นลงให้เรียบร้อยก่อน เสียสละที่นั่งให้หรือช่วยถือของให้ ใช้วาจาที่ สุภาพ ไม่แสดงอาการก้าวร้าวหรือเสียสดีด้วยท่าทางหรือวาจา ไม่จับมือถือแขนในเมื่อไม่มีเหตุอัน ควร ไม่เที่ยวเตร่กันตามลำพังสองต่อสอง แสดงความห่วงใยในเรื่องความปลอดภัย เช่น เวลาเดิน ข้ามถนนหรือในที่เปลี่ยว ซึ่งอาจเป็นอันตรายได้ และเมื่อพบปะกันควรเป็นฝ่ายทักทายผู้หญิงด้วย วาจาที่สุภาพอ่อนโยน เป็นต้น ส่วนผู้หญิงก็ควรระวังตัวให้เหมาะสม ควรสำรวจตนให้ดูเรียบร้อย ไม่ควรส่งเสียงดังหรือพูดจาหยาบคายแสดงความเป็นมาใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากเพศตรงข้าม ไม่แสดงกิริยาใดๆ ที่จะทำให้เพศตรงข้าม รู้สึกเขิน เช่น เมื่อได้รับ เชิญหรือทักทายก็ควรตอบรับหรือขอบคุณไม่ควรทำเมินเฉยทำเป็นไม่ได้ยิน หรือไม่พูดคุย เป็นต้น

เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2526 : 93-96) กล่าวถึง มารยาททางสังคมที่เพศชายและเพศหญิง ควร ปฏิบัติต่อกันมีดังนี้

- 1.การคบหาระหว่างชายหญิงในขอบเขตของวัฒนธรรมไทยนั้น จะไม่ถูกเนื้อต้องตัวหรือ สัมผัสร่างกายกันโดยไม่จำเป็น
 - 2.การใช้ภาษาและถ้อยคำ ถ้อยคำที่ใช้ในกลุ่มผู้ชายที่เป็นเพื่อนและสนิทสนมกัน ไม่ควรจะ นำไปใช้กับเพื่อนหญิงหรือต่อหน้าผู้หญิง
 - 3.ไม่พกแรมโดยไม่ระมัดระวังร่วมกัน
 - 4.วางตัวเช่นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี
 - 5.การพูดคุยเป็นสิ่งที่ทำได้ กำจัดความเหนียมอาย คิดก่อนพูดเรื่องส่วนตัวควรละเว้น
 - 6.เรื่องที่แสดงรสนิยมต่ำ คือเรื่องที่ไม่สุภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ
 - 7.การนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศ ไม่ควรไปสองต่อสอง ไม่ไปในที่เปลี่ยวและรโหฐาน อาจมี การเฝ้าทางเพศได้ง่ายขึ้น
 - 8.ในระยะทำความรู้จักคุ้นเคยกัน จะไปไหนกับเพศตรงข้าม ฝ่ายหญิงควรปรึกษาและขอ อนุญาตผู้ใหญ่ทุกครั้ง
 - 9.หากเป็นนักเรียนนักศึกษาที่ยังไม่มีอาชีพ ไม่ควรเลือกที่นัดหมายราคาแพงและจะต้องใช้ เงินมาก เช่น คอฟฟี่ช็อป สถานที่ร่อนแรง อันอาจมีการเฝ้าทางเพศสูง
 - 10.ไม่นัดหมายกันไปตามสถานที่ประกอบธุรกิจที่หากำไรจากเยาวชนอย่างขาดความ รับผิดชอบ และศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางเพศได้โดยง่าย
- มีข้อเสนอแนะบางประการสำหรับเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานสำหรับชายและ หญิง (วันทนี วาสิกะสิน. 2526 : 40-41)

ผู้ชาย

1. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานกับผู้หญิงที่ตนไม่ได้รักใคร่ ห่วงใยอย่างแท้จริง เพียงเพื่อเห็นผู้หญิงเป็นเครื่องเล่นเท่านั้น
2. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน ถ้าตนอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะเกิดตามมาได้ เช่น การตั้งครรภ์ของฝ่ายหญิง เป็นต้น
3. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน เพียงเพื่อแสดงความสามารถทางเพศหรือแสดงความเป็นลูกผู้ชาย โดยการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิง ยกเว้นหญิงที่ขายบริการทางนี้โดยเฉพาะ
4. ไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานถ้าไม่รู้จักการคุมกำเนิดหรือไม่เห็นความสำคัญของการคุมกำเนิด

ผู้หญิง

1. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานกับผู้ชายที่ไม่ได้แสดงความรักใคร่ ห่วงใยหรือเอื้ออาทรอย่างแท้จริง
2. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานกับผู้ชายที่ไม่รับผิดชอบหรือพิจารณาแล้วว่าเขาไม่สามารถจะรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น จากลักษณะนิสัยหรือเขากำลังศึกษาเล่าเรียนหรือผู้ชายที่แต่งงานแล้ว
3. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานโดยเพื่อจะผูกพันเพื่อนชายหรือเพื่อต้องการแสดงให้เขาทราบว่ารักเขามากหรือเพราะการบอกรักของเพื่อนชายเท่านั้น
4. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานกับเพื่อนชายที่ไม่รู้จักวิธีการคุมกำเนิดหรือไม่ยอมใช้การคุมกำเนิด
5. สำหรับผู้หญิงไม่ควรมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานกับใครเลย

สุจินต์ ปรีชามารทด (2535 : 502-507) ได้อธิบายว่า การวางตัวต่อเพศตรงข้าม คือการที่ชายและหญิงประพฤติและปฏิบัติต่อกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันในสถานภาพที่ต่างกัน เช่น ในสถานภาพความเป็นเพื่อน คนรัก และคู่ครองภายใต้สภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ การวางตัวต่อเพศตรงข้ามเป็นเรื่องสำคัญที่ชายหญิงต้องรู้จักระวังตัวให้ดีเป็นพิเศษ และจะต้องไม่ยอมให้ตกเป็นทาสของกามารมณ์หรือแรงขับทางเพศเป็นเด็ดขาดและจะต้องเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางใจให้เป็นกิจกรรมทางกาย เช่น การเล่นกีฬา การทำงานอดิเรก หรือประกอบกิจกรรมสันทนาการต่างๆ

สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2541 : 64-66) กล่าวถึง การวางตัวกับ เพศตรงข้าม ไว้ว่า ปัญหาทางเพศสำหรับเด็กวัยรุ่นที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง คือ การควบคุมแรงดันทางเพศ หรือการเหนียวรั้งจิตใจของตนเองไม่ให้ตกเป็นทาสของกามารมณ์ แม้ว่าแรงดันทางเพศหรือกามารมณ์จะเป็นธรรมชาติที่สำคัญมากและเป็นส่วนหนึ่งของการเจริญเติบโต บุคลิกภาพ และความรักของคนเราก็คดี แต่การควบคุมหรือการเหนียวรั้งก็ยังเป็นเรื่องจำเป็นที่คนเราจะต้องกระทำควบคู่กันไปจนกว่าจะถึงเวลาหรือโอกาสอันควรที่จะปล่อยให้แรงดันทางเพศหรือกามารมณ์นั้นมีอิสรภาพ

แก่ตนเอง ดังนั้นการวางตัวต่อเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กวัยรุ่นที่เป็นหญิงด้วยแล้ว เรื่องนี้น่าจะกล่าวว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด การวางตัวต่อเพศตรงข้ามในระหว่างที่มีการคบหาสมาคมกัน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่เด็กวัยรุ่นหรือวัยรุ่นหนุ่มสาว ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงควรจะต้องรู้จักระวังตัวให้ดีเป็นพิเศษ โดยจะต้องไม่ยอมตกเป็นทาสของกามารมณ์หรือแรงดันทางเพศเป็นอันขาด วิธีการอย่างหนึ่งซึ่งพบว่าสามารถจะช่วยให้ชายหญิงควบคุมสัญชาตญาณทางเพศได้ดีก็คือ จะต้องพยายามเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางใจ ให้ออกมาในรูปของกิจกรรมทางกาย ด้านการเล่นกีฬา ทำงานอดิเรก หรือประกอบกิจกรรมสันทนาการต่างๆ ที่สังคมยอมรับ และตรงกับขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรมอันดีงามของบ้านเมือง นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นควรจะรู้และเข้าใจไว้ด้วยว่า การอดกลั้นเพื่อไม่ให้ตกเป็นทาสของกามารมณ์ หรือการไม่ประพฤติดังทางเพศต่างๆ นั้น ไม่เคยทำลายสุขภาพหรือจิตใจของผู้ใดเลย และความอดกลั้นนี้เองเป็นเรื่องธรรมดาที่คนทั่วโลกเขาทำกัน การวางตัวของเพศหญิงนั้น จะต้องทำตัวให้เพศชายยกย่องและให้เกียรติ โดยฝ่ายหญิงจะต้องเข้าใจว่าผู้ชายที่ดีหรือเป็นสุภาพบุรุษนั้น จะต้องไม่ล่วงเกินผู้หญิงที่วางตัวเป็นสุภาพสตรีด้วยประการทั้งปวง การที่ผู้หญิงกล้าเกินไป ไม่รู้จักถือเนื้อถือตัว และชอบสนิทสนมกับผู้ชายมากๆ นั้น เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายชายล่วงเกินได้ง่ายขึ้น รวมทั้งฝ่ายชายก็อาจไม่คิดที่จะแต่งงานด้วยอย่างจริงจังถึงแม้ว่าบางครั้งเขาอาจจำเป็นต้องแต่งงานหรือถูกบังคับให้แต่งงานด้วย

1.1.8 การเที่ยวสถานเริงรมย์กับเพศตรงข้าม และดื่มของมึนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และเสพสิ่งเสพติด

อับบรามสัน (Orachom. 2001 : 17-19 ; อ้างอิงจาก Abramson. 1983) กล่าวถึง โครงสร้างของการรู้คิดว่า พฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นนั้นอาจเป็นเพราะอิทธิพลจากสิ่งกระตุ้นทางเพศ (Sexual Stimulus Cues) ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 อิทธิพลจากฮอร์โมน (Endocrinological Stimuli)

กลุ่มที่ 2 สิ่งเร้าที่มีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไข (Conditioned and Unconditioned Stimuli) ทำให้เกิดการตื่นตัวทางเพศ เช่น การดูภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องเพศ การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์

กลุ่มที่ 3 อิทธิพลจากร่างกาย (Physicological Stimuli) เป็นอิทธิพลมาจากระบบประสาทส่วนกลางและระบบประสาทส่วนที่เป็นอิสระ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม

กลุ่มที่ 4 อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม (Situational Stimuli) ทางสังคม เช่น การดื่มสุรา การใช้ยาเสพติด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

สุชา จันทน์เอม (2528 : 40-45) กล่าวว่า สถานบริการเริงรมย์ที่เปิดขึ้นโดยความยินยอมทางกฎหมาย เช่น ซ่องโสเภณี โรงฉายหนังลามก สถานที่โชว์ลามก เป็นต้น นับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ผลของสิ่งเหล่านี้ย่อมมีต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นไม่มากนักน้อย บางแห่งใช้เป็นแหล่งล่อลวงเด็กสาว ๆ จำนวนมาก นักสังคมวิทยาอธิบายว่า ความประพฤติดังกล่าวของเด็ก

เป็นความประพฤติดที่ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมชั่วร้าย คือ สิ่งแวดล้อมเลว ความประพฤติดของเด็กก็เลยไปตามผลสิ่งแวดล้อมนั้นด้วย

สถานที่และสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (กระทรวงสาธารณสุข. 2540 : 85)

- 1.ไปติวการบ้านกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสองต่อสอง
- 2.ไปเที่ยวสถานเริงรมย์กับเพื่อน
- 3.ไปเที่ยวและค้างคืนต่างจังหวัดกับเพื่อนๆ โดยไม่มีผู้ใหญ่ไปด้วย
- 4.นักเรียนหญิงไปเที่ยวบ้านเพื่อนแล้วถูกเพื่อนชวนดื่มของมึนเมา
- 5.การไปเที่ยวสถานบริการทางเพศโดยที่วัยรุ่นชายบางคนไปเที่ยวเพราะปฏิเสธเพื่อนไม่ได้หรือเพราะดื่มสุราจนเมาขาดสติเกิดความลืมตัว
- 6.การอยู่ในที่ลับตาคน แม้จะเป็นคนรู้จักคนรู้จักคุ้นเคยก็อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้
- 7.ถูกชักชวนโดยคนแปลกหน้า ด้วยการให้ของต่างๆ เช่นของมีค่าหรือชวนไปเที่ยวไปรับประทานอาหาร ดื่มเหล้า ลองบุหรี่ ลองใช้ยาเสพติด

จากการศึกษาของจุฑามาศ นุชนารถ (2531 : 81-91) ได้ศึกษา การมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเที่ยวสถานเริงรมย์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬารัตน์ ห้าวหาญ (2539 : 81-91) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสุรินทร์ พบว่า การไปเที่ยว คลับ บาร์ หรือสถานเริงรมย์อื่นๆ มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์

ไม (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 29 ; อ้างอิงจาก Mei.1991) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยของการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่นโคลัมเบีย จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การใช้ยาเสพติด การมีประสบการณ์การเกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศ และการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส

1.1.9 การรับรู้ข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่าง ๆ

ฮาฟเนอร์ เคลลี และโบเชิล (Swisher. 1994 : 33-40 ; อ้างอิงจาก Haffner; Kelly; & Bozell. 1987) ได้ศึกษาในเรื่องผลกระทบจากสื่อต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ และเจตคติทางเพศจากทีวี นิตยสาร ภาพยนตร์ ตลอดจนสื่อต่างๆ อีกทั้ง ไดเยอร์ ลีหมิง และโอลิเวอร์ (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 30 ; อ้างอิงจาก Dwyer; Leeming; & Oliver. 1996 : 309-317) ได้ศึกษา ประเด็นปัญหาในพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น จากการศึกษาถึงสาเหตุของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมนั้น เกิดจากการได้รับอิทธิพลจากสื่อ (Media) ได้แก่ โทรทัศน์ นิตยสารสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

จุฑามาศ นุชนารถ (2531 : 75-81) ได้ศึกษาการมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การอ่านหนังสือลามก หรือดูภาพการมีเพศสัมพันธ์ และการดูภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน

จรรยา ดวงแก้ว (2539 : 122-123) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 จำนวน 400 คน ผลจากการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ โดยกลุ่มที่เคยอ่านหนังสือกระตุ่นอารมณ์ทางเพศ ภาพยนตร์กระตุ่นอารมณ์ทางเพศ มีระดับพฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ

1.1.10 การผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม

การผ่อนคลายทางเพศสามารถกระทำได้หลายหลากวิธีดังนี้ (สุวิทนา อารีพรพร. 2539 : 11-13)

- 1.หลีกเลี่ยงการกระตุ้นอารมณ์เพศ การลูบไล้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย
- 2.หลีกเลี่ยงสิ่งที่ยั่วเย้าให้เกิดอารมณ์เพศ เช่น หนังสือ ภาพยนตร์
- 3.ไม่คิดหมกมุ่น สร้างจินตนาการแต่เรื่องเพศ
- 4.ออกกำลังกายทุกวัน
- 5.มีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาพอสมควร
- 6.ไม่คบเพื่อนที่มั่วสุมแต่เรื่องกามารมณ์
- 7.มีความมูมานะในเรื่องเรียนการงาน

8.หากว่าเกิดอารมณ์เพศติดต่อกันนานๆ สามารถผ่อนคลายอารมณ์เพศด้วยการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ จันทรวิภา ดิลกสัมพันธ์ (2538 : 322-333) ได้กล่าวถึงการป้องกันตนเองจากการเสี่ยงทางเพศมีสาระสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

- 1.ต้องมีความระมัดระวังและรู้จักคาดการณ์ล่วงหน้า ถ้าจะทำอะไรหรือจะไปที่ไหน
- 2.“อย่าประมาท” จงลด ละ เลิกของมีนเมาและสิ่งเสพติด เพราะสารพวกนี้มีฤทธิ์โดยตรงต่อสมองทำให้ “ขาดสติ” กล้าแสดงความรู้สึกละเลยกล้ากระทำในสิ่งที่ไม่เคยคิดจะทำในยามปกติ
- 3.อย่าปล่อยตัวปล่อยใจมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร จะรักเขามากแค่ไหนก็ขอให้รักตัวเองมากกว่า และอย่าหลงเชื่อคำพูดง่ายๆ
- 4.หลีกเลี่ยงการอยู่สองต่อสองกับชายคนรัก บอกให้เขารู้ว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควรนั้นจะก่อทุกข์ให้กับผู้หญิง ถ้าเขา “รักจริง หวังแต่ง” เขาจะยอมรับฟังเข้าใจและรอได้ จนกว่าทั้งคู่จะเรียนจบ มีงานทำ มีความมั่นคงพอที่จะรับผิดชอบต่อครอบครัว

- 5.หลีกเลี่ยงการแต่งงานต้องต้องสัมพันธ์และอยู่ลำพังสองต่อสองกับเพศตรงข้าม

6.ผลร้ายของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร มิได้มีเพียงการตั้งครรภ์ในวัยเรียนสิ่งที่อันตรายมากกว่าหลายเท่า คือ การติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งสามารถป้องกันได้โดยการงดการมีเพศสัมพันธ์ หรือใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการร่วมเพศ

7.รู้จักและมีทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์หรือล่วงเกิน รู้จักชักชวนให้ฝ่ายชายยินยอมใช้ถุงยางอนามัยในการร่วมเพศทุกครั้ง

8.เมื่อเกิดอารมณ์เพศ ควรมีการระบายอารมณ์เพศที่เหมาะสม เช่น เล่นกีฬา ทำการฝีมือ เป็นต้น

9.ปัญหาทุกปัญหาย่อมมีทางแก้ไข เมื่อเกิดปัญหาควรปรึกษาผู้ใหญ่

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2535 : 38) ได้เสนอข้อควรปฏิบัติในการสั่งสอนลูกเพื่อหลีกเลี่ยงเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร ไว้หลายประการดังนี้

1.พ่อแม่ ควรปลูกฝังให้ลูกวัยรุ่นมีความรู้สึกรักเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง ยกย่องความรักเดียวใจเดียว ฝึกให้รู้จักอดทนรอคอยที่จะได้รับตอบสนองความต้องการต่างๆ ตามเวลาอันควร โดยวัยรุ่นหญิง ควรรู้จักรักษาวนสวนต์ตัว วางตัวอย่างเหมาะสมและมีคุณค่า และวัยรุ่นชาย ควรภูมิใจในความเป็นลูกผู้ชาย ไม่เอาเปรียบทางเพศหรือรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่ามีจิตใจที่เข้มแข็ง สามารถควบคุมอารมณ์ที่ปราศจากธรรมชาติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ไม่ชิงสุกก่อนห่าม

2.พ่อแม่ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ใกล้ชิดกับลูกทุกคนทั้งสองเพศอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ลูกจะได้เรียนรู้ถึงสภาวะจิตใจการแสดงออกและมารยาทของทั้งเพศชายและหญิง

3.ควรให้ลูกมีโอกาสคบหาสมาคมกับญาติพี่น้อง เพื่อนต่างเพศโดยพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมการเรียน การเล่นกีฬา บันทึกลง หรือบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันในขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ถึงอุปนิสัยใจคอ เข้าใจวิธีวางตัว และปฏิบัติต่อเพื่อนต่างเพศได้พอเหมาะและตามมารยาทที่งดงาม

4.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับลูกวัยรุ่นเกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง การวางแผนครอบครัว และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แนะนำให้ลูกหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่ถูกต้อง เช่น จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และครู อาจารย์

5.หากลูกวัยรุ่นมีปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์โดยไม่ต้องการหรือการติดเชื้อ พ่อแม่ ผู้ปกครองควรตั้งสติให้มั่นคงและเป็นหลักชี้แนะให้แก่ลูกในการ แก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ ไม่ควรใช้อารมณ์ทำโทษรุนแรงทัณฑ์บระณามซ้ำเติมหรือขับไล่ ซึ่งจะผลักดันให้เกิดผลเสียเพิ่มขึ้น

อัมพร โอตระกูล (2538 : 124-125) ได้สรุปการป้องกันปัญหาความประพฤตินักวัยรุ่นไว้ดังนี้คือ

1.การป้องกันระยะแรก คือ การเริ่มที่ครอบครัวโดยทำบ้านให้เป็นบ้าน กล่าวคือ ให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กมีเวลาเอาใจใส่ดูแลเด็ก สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีในครอบครัว โดยมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกครอบครัว เพื่อสร้างความผูกพันระหว่างบิดา มารดา และบุตร ซึ่งเมื่อบุตรมีความคับข้องใจจะได้มาปรึกษามารดาหรือผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่ในครอบครัวควรเป็นตัวอย่างที่ดีในพฤติกรรมต่างๆ

2.การป้องกันระยะที่สอง คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ไขเด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิตเล็กๆ น้อยตั้งแต่ระยะเริ่มแรก เพื่อจะได้ไม่กลายเป็นปัญหารุนแรงต่อไป นอกจากนี้ควรให้ความเอาใจใส่และช่วยเหลือแก่เด็กกลุ่มเสี่ยงทางสุขภาพจิต ได้แก่ เด็กขาดบิดามารดา เด็กเรื้อรังเร่ร่อน เป็นต้น เพื่อจะได้ช่วยไม่ให้เด็กเหล่านี้กลายเป็นอันธพาล

3.ทางด้านโรงเรียน ควรมีการจัดหลักสูตร เสริมศึกษา เช่น มีกิจกรรมนอกหลักสูตร การตั้งค่ายพักแรม การทัศนอาจร การกีฬา เป็นต้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสรบายความคับข้องใจออกไปในกิจกรรมทางด้านต่างๆ ไม่สะสมไว้จนเกิดเป็นความก้าวร้าว ครูควรมีความใกล้ชิดนักเรียนเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาแทนบิดามารดาได้

4.ทางด้านสังคมสิ่งแวดล้อม

4.1 ควรมีการควบคุมสื่อมวลชนที่อาจเสนอเรื่องเป็นภัยต่อจิตใจเด็ก เช่น ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ที่แสดงความก้าวร้าวรุนแรงหรือลดการเสนอข่าวที่มีการยกย่องผู้กระทำความดีอย่างวีรบุรุษ

4.2 เนื่องจากสถานเริงรมย์ มักจะเป็นแหล่งที่เด็กและเยาวชนอาจไปมั่วสุม จึงควรมีความสนใจตรวจตราให้มีบริการอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมที่ควร

4.3 ส่งเสริมสถานพักผ่อนสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นสาธารณะในเมืองใหญ่ๆ เช่น สนามกีฬา สวนสาธารณะ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ เพื่อช่วยเป็นแหล่งสันทนาการที่เป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน เพราะจะช่วยให้เด็กมีสถานที่สำหรับใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์ ส่งเสริมความรู้และสุขภาพจิต

1.1.11 การปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์

เวปสเตอร์ (เยาวลักษณ์ โพธิตรา. 2531 : 31-37 ; อ้างอิงจาก Webster. 1985.) ได้ให้ความหมายของการเจรจาต่อรองไว้ว่า หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารเจรจาเกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หรือปัญหาที่มีอยู่โดยแต่ละฝ่ายจะต้องบอกถึงความต้องการ ความคาดหวังอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา และจริงใจ โดยผลที่ได้จากการเจรจาต่อรองนั้นจะต้องเป็นที่พอใจทั้ง 2 ฝ่าย

กรมอนามัย (2539 : 30) ได้กล่าวถึงการปฏิเสธไว้ว่า การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรยอมรับได้ โดยไม่เสียสัมพันธภาพในหมู่เพื่อน เพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ หรืออาจเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา

ในการปฏิเสธหรือเจรจาต่อรองนั้นมักขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น 2 ประการ คือ (กระทรวงสาธารณสุข. 2538 : 27)

ประการที่ 1 ต้องมีเจตคติ หรือตัดสินใจแล้วที่จะไม่กระทำตามในสิ่งที่อีกฝ่ายต้องการ หรือชักชวน

ประการที่ 2 บุคคลมีสิทธิหรือมีความชอบธรรมที่จะปฏิเสธต่อรอง

เด็กนักเรียนหรือวัยรุ่นมักจะมีปัญหาว่า หลายๆ ครั้ง การแสดงออกไปเพราะความเกรงใจเพื่อน กลัวเสียความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน แม้จะได้ตัดสินใจแล้วว่าไม่ต้องการทำเช่นนั้น ดังนั้น การปฏิเสธจึงเป็นสิ่งที่วัยรุ่นจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนจนมีความชำนาญ โดยเฉพาะเมื่อถูกเพื่อนชักชวนต้องรู้จักปฏิเสธ และเมื่อถูกเพื่อนเข้าชี้ต้องรู้จักหาทางออก ซึ่งมีหลักการปฏิเสธ ดังนี้ (กรมอนามัย. 2539 : 183)

1. ปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ

2. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้การโต้แย้งได้ยากขึ้น

3. การขอความเห็นชอบ และแสดงการขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับ จะเป็นการรักษาน้ำใจของผู้ชวน

4. เมื่อถูกเข้าชี้ หรือสบประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดเหล่านั้น เพราะจะทำให้ขาดสมาธิการหาทางออก ควรยืนหยัดการปฏิเสธและหาทางออกโดยเลือกวิธีต่อไปนี้

4.1 ปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องใช้ข้ออ้างพร้อมทั้งบอกลา หาทางเลี่ยงจากเหตุการณ์ไป

4.2 การต่อรอง โดยการหากิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน

4.3 การผัดผ่อนโดยการขอยืดระยะเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ

ส่วนกระบวนการฝึกทักษะการปฏิเสธ จะประกอบด้วยขั้นตอน และกิจกรรมดังนี้ (กรมอนามัย. 2539 : 17-21)

ขั้นที่ 1 ขั้นรู้ชัดเห็นจริง ประกอบด้วยกิจกรรม ได้แก่ กลุ่มย่อยระดมสมอง และวิเคราะห์สถานการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือกระทำใช้กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ โดยการแสดงบทบาทสมมติ อภิปรายกลุ่มย่อย และสรุปในกลุ่มใหญ่

ดังการศึกษาของซูซาน และคณะ (Susan; & et al. 1995 : 145-151) ที่ได้ทำการศึกษาผลกระทบของกระทบบของโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนระหว่างปี ค.ศ. 1993 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจากโรงเรียนทั้ง 15 แห่ง เป็นกลุ่มทดลอง 10 แห่ง กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับกิจกรรมการทดลองใดๆ นอกจากการสอนเอดส์ ศึกษาตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์แบบเบ็ดเสร็จ จำนวน 10 บทเรียน ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเพิ่มเติมอีก 5 บทเรียน ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื้อหาการสอนประกอบด้วยบทเรียนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งการฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-Making) และทักษะการเจรจาต่อรอง (Resistance/Negotiation Skills) โดยใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) และเทคนิคการสร้างทักษะ (Skill –Building Techniques) ได้แก่ บรรยาย การอภิปรายกลุ่ม ตัวแบบจากวิดีโอ การฝึกปฏิบัติในกลุ่มตัวย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การระดมสมองและการอภิปรายเกี่ยวกับคำถามที่เป็นความลับ

ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมีประสิทธิภาพต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและเพิ่มความตั้งใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยที่ปลอดภัยสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่า การฝึกทักษะการปฏิเสธ เป็นความสามารถของนักเรียนในการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนจากเพื่อนและหาทางออกเมื่อถูกเข้าชีหรือประสบประมาทได้อย่างเหมาะสม และไม่เสียสัมพันธภาพ ที่จะหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมของทุกคน และสามารถกระทำได้โดยไม่ทำร้ายจิตใจอีกฝ่ายหนึ่ง และหากปฏิเสธสิ่งเหล่านั้นได้สำเร็จอาจจะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมหรือความต้องการของอีกฝ่ายได้

1.1.12 พฤติกรรมและเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น

1.1.12.1 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1974 : 122) เน้นถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแสวงหาความรู้ และการอ่านหนังสือ และสุดท้ายก็เกิดการทดลองเพราะว่าวัยรุ่นมีความพร้อมทางร่างกายที่จะสืบพันธุ์หรือให้กำเนิดทารกได้ ส่วนทางด้านจิตใจก็มีความเจริญทางเพศ เช่น ความสนใจต่อ เพศตรงข้าม อยากมีคู่รัก มีความสุขทางเพศหรือกามารมณ์ที่รุนแรง

การมีเพศสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน (Premarital Sex) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่มีสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปและมีการยอมรับอิทธิพลในเรื่องต่างๆ จากประเทศตะวันตกมากโดยเฉพาะในเรื่องการออกเที่ยว (Dating) ของหนุ่มสาวชาวไทย ในปัจจุบันมีโอกาสนพบปะกันใกล้ชิดและมีความสนิทสนมกันมากขึ้น เพราะว่าโอกาสอันวัยที่จะอยู่กันตามลำพังสองต่อสองจึงอาจจะมีแนวโน้มว่าหนุ่มสาวในยุคนี้จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (วันทนี วาสิกะสิน. 2527 : 27) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอส (Roche. 1990 : 235-242) พบว่า ในระยะของการมีนัด (Dating) ที่แบ่งตามความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้ามของนักศึกษา มหาวิทยาลัยทางตอนใต้ของอังกฤษ นักศึกษาทั้งเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมทางเพศที่มีการแตะต้องสัมผัสระหว่างชายหญิง และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

เดคซี (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 18 ; อ้างอิงจาก Daccy. 1980 : 71) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นโดยรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 1930-1970 ผลจากการศึกษาสามารถสรุปถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 วัยรุ่นตอนปลายระดับวิทยาลัยในปัจจุบันมีประสบการณ์ทางเพศมากกว่าวัยรุ่นสมัยก่อน

ประการที่ 2 ผู้หญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นมากกว่าผู้ชาย

ประการที่ 3 วัยรุ่นตอนต้นทั้งชายและหญิงมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน

1.1.12.2 เจตคติที่มีต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

เฮอร์ลอค (ประสาธน์ อิศระปรีดา, 2523 : 151-152 ; อ้างอิงจาก Hurlock, 1973) ได้กล่าวว่า ภาวะหรือเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ได้แก่

1.ลักษณะการให้ความรู้อย่างเพียงพออย่างตรงไปตรงมาจากพ่อแม่ ครู อาจารย์ มักก่อให้เกิดเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ แต่ในทางตรงกันข้าม การที่พ่อแม่ ห้ามเด็ก หรือพ่อแม่ไม่让孩子ได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องเพศ การให้ความรู้เรื่องเพศในลักษณะที่เป็นเรื่องลามกอนาจาร หรือขัดต่อศีลธรรม เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีในเรื่องเพศ

2.เจตคติของบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็ก ซึ่งเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้วตั้งแต่วัยเด็ก โดยปกติเรามักเลียนแบบเจตคติของคนที่เรารักเราชอบ คนที่ศรัทธาเลื่อมใส หรือคนที่เราคิดว่าเขามีความสำคัญ

3.ประสบการณ์ในวัยเด็ก ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกในทางลบต่อเรื่องเพศมาตั้งแต่สมัยเด็กพอถึงวัยรุ่น ความรู้สึกเหล่านั้น จะพัฒนาขึ้นเป็นเจตคติและค่านิยมที่ไม่ดีต่อเรื่องเพศเป็นเหตุให้เขาหลีกเลี่ยงที่จะคบค้าสมาคมกับเพศตรงข้ามหรืออาจมีพฤติกรรมในลักษณะต่อต้านสังคมทางเพศ

แยงกี้โลวิช (สกล วรเจริญศรี, 2545 : 26 ; อ้างอิงจาก Yankelovich, 1974 : 102) ได้กล่าวถึงเรื่องจริยธรรมของวัยรุ่น ไว้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่เจตคติเกี่ยวกับการทำแท้ง (Abortion) ความเบี่ยงเบนทางเพศ (Sexual Deviation) และการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส (Premarital Sexuality) ในทางบวก กล่าวคือเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ผิดศีลธรรม

ถึงแม้วัยรุ่นหญิงและชายส่วนใหญ่จะมีทัศนคติในเชิงยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ แต่วิธีคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ทางเพศยังแตกต่างกันมากระหว่างวัยรุ่นหญิงชาย (กฤตยา อาชวนิจกุล; และ วราภรณ์ แซ่มสนิท, 2537 : 40) มีรายละเอียดดังนี้

1.วัยรุ่นชาย มองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องที่ผู้ชายเป็นฝ่ายได้เปรียบโดยฝ่ายหญิงผู้ต้องยอมรับสภาพที่เสียเปรียบ วัยรุ่นชายเห็นการสร้างความสัมพันธ์เป็นการแสวงหาโอกาสทางเพศ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงแม้ไม่ยอมยกยอมรับว่าสภาพที่ต้องเป็นฝ่ายเสียเปรียบ แต่ก็ตระหนักว่าสังคมทั่วไปยังยึดมั่นอยู่กับค่านิยมเรื่องการได้เสียดังกล่าว และสำนึกว่าในกรณี ที่เกิดปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะการตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่ผู้หญิงยังคงต้องเป็นผู้แบกรับภาระและความรู้สึกอับอายมากกว่าผู้ชาย

2.การมีประสบการณ์ทางเพศสำหรับวัยรุ่นชายถือเป็นเรื่องน่าภาคภูมิใจ เป็นเรื่องที่วัยรุ่นชายจะเก็บไว้คุยในกลุ่มเพื่อนได้อย่างเปิดเผย ถือเป็นข้อเด่น ขณะที่วัยรุ่นหญิงยังต้องถูกตรึงอยู่กับข้อกำหนดเดิมของสังคมที่มองว่าการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงก่อนแต่งงานถือเป็นเรื่องเสื่อมเสีย แม้ในทางปฏิบัติวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศเพิ่มมากขึ้น แต่เรื่อง เช่นนี้ ไม่ถือเป็นเรื่องที่จะเอามาพูดคุยให้ใครๆ ฟังได้ทั่วไปอย่างเช่นกรณีของผู้ชาย

3. เมื่อกล่าวถึงปัญหาที่อาจเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในหมู่วัยรุ่นปรากฏว่าวัยรุ่นชายไม่ค่อยตระหนักถึงปัญหาที่อาจตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะการที่ฝ่ายหญิงอาจตั้งครรภ์และอาจต้องทำแท้ง จึงกล่าวได้ว่า วัยรุ่นชายโดยรวมไม่ได้เห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาที่จะยับยั้งไม่ให้เกิดความสัมพันธ์ทางเพศหรือเป็นประเด็นที่จะต้องระวังแต่อย่างใด ในขณะที่วัยรุ่นหญิงจะมีความกังวลเรื่องนี้อย่างมาก ปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ที่วัยรุ่นชายแสดงความเป็นกังวลคือ การที่ตนเองอาจติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์หรือติดเชื้อจากการเที่ยวหญิงบริการ โดยไม่คิดว่า ตนเองก็อาจเป็นช่องทางในการแพร่ระบาดโรคด้วย และเกิดความเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงด้วยกันซึ่งมิได้มีอาชีพหญิงบริการเป็นเรื่องที่ปลอดภัยจากโรค ประกอบด้วยวัยรุ่นชายมีโอกาสมากขึ้นในการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงวัยรุ่นด้วยกัน จึงพบว่าวัยรุ่นชายมักไม่ได้หาวิธีป้องกันเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเพียงพอทั้งต่อตนเองและเพื่อนหญิงคู่นอน ดังนั้นในการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกันนี้ นอกจากผู้หญิงมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการรับเชื้อกามโรคและเชื้อเอชไอวี แล้ววัยรุ่นหญิงก็ต้องเป็นฝ่ายรับภาระในการคุมกำเนิด เมื่อเกิดความผิดพลาดและเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นผู้หญิงมักต้องเป็นฝ่ายเผชิญปัญหาแต่เพียงผู้เดียว การที่วัยรุ่นชายไม่กังวลและคิดเป็นเรื่องที่ผู้หญิงจะต้องป้องกันตัวเอง จึงแสดงถึงการมีเพศสัมพันธ์อย่างไม่รับผิดชอบ

4. เรื่องพรหมจรรย์ของหญิงที่เคยเป็นที่ยึดถือเป็นสิ่งวัดคุณค่าความดีงามของผู้หญิงพบว่า วัยรุ่นทั้งหญิงชายต่างให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ในฐานะตัววัดคุณค่าน้อยลง แต่ไม่ใช่ว่าจะเป็นเรื่องที่วัยรุ่นไม่คำนึงถึงเลย เพราะเป็นการยากที่จะขจัดอิทธิพลทางความคิดของค่านิยมดั้งเดิมที่มีมานานของสังคม แต่ฝ่ายที่ยืนยันแข็งขันว่าไม่สนใจค่านิยมการประเมินคุณค่าผู้หญิงจากเรื่องพรหมจรรย์ แต่ในที่สุดถ้ามีการเลือกก็ยังคิดว่าตนเองต้องการผู้หญิงที่ไม่เคยผ่านประสบการณ์ทางเพศมาเลยมากกว่าอีกทั้งยังเป็นค่านิยมในหมู่วัยรุ่นชายที่จะหาทางมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ

5. ถึงแม้ว่ากระบวนการเรียนรู้ทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มวัยรุ่นชายที่มีเสรีเรื่องเพศมากขึ้นกว่าสมัยก่อนแต่วิธีคิดเรื่องความสัมพันธ์หญิงชายยังคงรูปแบบเดิมๆ ทำให้วัยรุ่นชายไทยมีแนวโน้มที่จะไม่รับผิดชอบต่อการทำต่อผู้หญิง ทั้งในเรื่องความรุนแรงทางเพศ การไม่รับผิดชอบต่อผู้หญิงท้อง การลวนลามทางเพศ ตลอดจนถึงการข่มขืน

นอกจากนี้ พนม เกตุมาน (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 18 ; อ้างอิงจาก พนม เกตุมาน. 2535 : 115) ได้ศึกษา เรื่องทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่า

1. วัยรุ่นในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้นและเร็วขึ้น
2. วัยรุ่นชายมีประสบการณ์ทางเพศมากกว่าวัยรุ่นหญิง
3. แนวโน้มของวัยรุ่นชายต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงด้วยกันมากกว่าที่จะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ

4. วัยรุ่นชายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เพราะถือว่าเป็นเรื่องไม่เสียหาย

5.วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในวัยนี้ แต่มีแนวโน้มที่จะยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้น

จากการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของวัยรุ่นนั้น พอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันมีการแสดงออกอย่างอิสระ เกี่ยวกับเรื่องเพศมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งในด้านเจตคติ และด้านการกระทำ รวมทั้งวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหรือก่อนสมรสมากขึ้นอีกด้วย

1.1.13 กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายการมีเพศสัมพันธ์

1.1.13.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ซึ่งได้แบ่งสัญชาตญาณของการดำรงชีวิตของมนุษย์ไว้ว่า สัญชาตญาณแห่งการอยู่รอด (Life Instinct) ได้แก่ ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) ได้แก่ ความต้องการความก้าวร้าว หรือการทำอันตรายบุคคลอื่น สัญชาตญาณแห่งการสืบพันธุ์ จะปรากฏในการพัฒนาการของชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ จนถึงวัยชรา (วันทนี วาสิกะสิน. 2526 : 1-2)

เนื่องจากพัฒนาการของมนุษย์เกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ฟรอยด์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2530 : 35-37 ; อ้างอิงจาก Freud) ได้ให้ชื่อขั้นตอนของการพัฒนาการว่า พัฒนาการขั้นจิตกับเพศ ได้แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการออกเป็น 4 ลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะปาก (Oral Stage) ช่วงนี้คือ เวลาประมาณตั้งแต่เวลาคลอดจนถึง 1 ขวบ เด็กต้องการความพึงพอใจจากการกิน ซึ่งได้จากการดูดนม ความสุขที่ได้จากขั้นนี้จะถูกแทนที่โดยความสุขที่ได้รับจากความรู้และสิ่งของ ความไม่พึงพอใจจะถูกแทนที่โดยการประชดประชัน และได้แย้ง

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะทวารหนัก (Anal Stage) ช่วงนี้อยู่ในวัยประมาณ 1 ถึง 2 ขวบ เป็นช่วงที่ทารกหาความสุขโดยได้ทำกิจกรรมที่ใช้ทวารหนัก หากช่วงนี้มี การพัฒนาการไม่สมบูรณ์ ทารกนั้นจะโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพเป็นคนเจ้าระเบียบ จู้จี้ พิถีพิถัน รักความสะอาดอย่างมาก

ขั้นที่ 3 ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะเพศปฐุมภูมิ (Phallic Stage) ช่วงนี้อยู่ในเวลาประมาณตั้งแต่ 3 ถึง 5 ขวบ เด็กมีความพึงพอใจทำกิจกรรมเกี่ยวกับอวัยวะเพศ เช่น เล่นกับอวัยวะเพศมีผลต่อพัฒนาการด้านอื่น ได้แก่ การสำนึกถึงเพศของตนเองอย่างลึกซึ้งซึ่งว่าตนเป็นหญิง เป็นชาย ต่อไปก็เลียนแบบบทบาททางเพศ คือ เลียนแบบผู้ใหญ่เพศเดียวกันกับตน ซึ่งตนรู้สึกรักใกล้ชิดสนิทสนมเป็นระยะที่เด็กชายจะติดแม่ และเอาอย่างพ่อ ส่วนเด็กหญิงจะติดพ่อและเลียนแบบแม่ ช่วงเวลานี้ฟรอยด์เชื่อว่า การรู้จักผูกพันกับเพศตรงข้ามมีต้นกำเนิดในช่วงเวลานี้เช่นกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นแสวงหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Latency Stage) เกิดในระยะประมาณ 6 ถึง 12 ขวบ ซึ่งเป็นระยะที่เด็กเริ่มพัฒนาชีวิตสังคมนอกครอบครัวตั้งนั้นเด็กจึงแสวงหาความพึงพอใจจากการติดต่อกับผู้คนรอบตัว และเพื่อนร่วมวัย เพื่อนสนิท เป็นคนเพศเดียวกันมากกว่าคนต่างเพศ ทั้งนี้เป็นการสืบเนื่องมาจากการเลียนแบบ และการเลียนแบบบทบาท ทางเพศ ต่อกออกไปจากขั้นที่ 3 ในช่วงเวลาระยะนี้เด็กเริ่มรู้จักใช้เหตุผล

ขั้นที่ 5 ขั้นแสวงหาความสุขจากแรงกระตุ้นของทฤษฎีทางเพศ (Genital Stage) เด็กอายุประมาณ 13 ถึง 20 ปี ย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว และเริ่มเป็นผู้ใหญ่ ลักษณะทฤษฎีทางเพศบรรลุภาวะสมบูรณ์ ทำงานได้เต็มที่ เด็กทั้งสองเพศมีความพอใจคบหาสมาคม รักใคร่ผูกพันกับเพื่อนต่างเพศ ขณะเดียวกันก็พยายามประพฤติดนให้สมกับบทบาททางเพศ โดยเลียนแบบคนเพศเดียวกันที่ตัวนิยม ระยะนี้มักเห็นแจ่มแจ้งว่า เด็กคนใดแสดงบทบาททางเพศผิดปกติ พวกนี้ได้แก่ ผู้นิยมแสดงบทบาททางเพศตรงข้ามกับเพศจริงของตน อีกพวกหนึ่งคือ เด็กที่ไม่มีเยื่อใยต้องใจบุคคลต่างเพศ หรือเป็นเด็กเลียนแบบบทบาททางเพศจากคนต้นแบบที่ผิด

ถือว่าวัยรุ่น เป็นวัยที่อยู่ในช่วงขั้นแสวงหาความสุขจากแรงกระตุ้นของทฤษฎีทางเพศหรือระยะของบรรลุภาวะทางเพศ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาไปสู่ภาวะทางเพศนั้น

1.1.13.2 ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory)

อีริกสัน (Erikson) เป็นผู้สร้างทฤษฎีในแนวทางที่เน้นความสำคัญทางด้านสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ (Psychological Environment) ว่ามีบทบาทในการพัฒนาบุคลิกภาพมาก ได้เรียกทฤษฎีของเขาว่าเป็นทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory) ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพออกเป็น 8 ขั้น (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2541 : 40-45) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ-ความไม่ไว้วางใจ (Trust vs Mistrust)

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระ-ความสงสัยไม่แน่ใจตัวเอง (Autonomous vs Shame and Doubt)

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่ม-การรู้สึกผิด (Initiative vs Guilt)

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ-ความรู้สึกด้อย (Industry vs Inferiority)

ขั้นที่ 5 อัตภาพ หรือการรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์-การไม่รู้จักตนเอง หรือสับสนในบทบาทในสังคม (Ego Identity vs Role Confusion)

ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพัน-ความอ้างว้างตัวคนเดียว (Intimacy vs Isolation)

ขั้นที่ 7 ความเป็นห่วงชนรุ่นหลัง-ความคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity vs Stagnation)

ขั้นที่ 8 ความพอใจในตนเอง-ความสิ้นหวังและไม่พอใจในตนเอง (Ego Integrity vs Despair)

ในแต่ละขั้นของการพัฒนาหากไม่ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมแล้วจะก่อให้เกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง ซึ่งในที่นี้จะเน้นในขั้นที่ 5 คือ ขั้นพัฒนาอัตภาพ หรือ การรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์และการไม่รู้จักตนเองหรือสับสนในบทบาทในสังคม ซึ่ง เด็กวัยนี้มีอายุระหว่าง 12-18 ปี จะรู้สึกตนเองว่ามีความเจริญเติบโต โดยเฉพาะทางด้านร่างกายเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่าง ร่างกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศทั้งหญิงและชาย เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกในเรื่องเพศ และบางคนเป็นกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เด็กวัยรุ่นจะตั้งคำถาม ถามตนเองว่า “ฉันคือใคร” (Who am I?) เด็กวัยรุ่นส่วนมากยังมีความสับสนและไม่แน่ใจ อิริคสันเรียกว่า “Role Confusion” คือ เป็นคนไม่มีหลักการของตนเองไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มักจะเลียนแบบผู้อื่นหรือใช้เวลานานกว่าจะพบว่าตนเองต้องการอะไร

1.1.13.3 ทฤษฎีระบบทางเพศ (The Sexual System)

อับบราฮัมสัน (Orachorn. 2001 : 17-19 ; อ้างอิงจาก Abramson. 1985) เป็นผู้คิดริเริ่มทฤษฎีระบบทางเพศ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการบูรณาการโครงสร้างในความเข้าใจในพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ ซึ่งรวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นด้วย ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า การแสดงออกทางเพศ (Sexual Expression) ถูกควบคุมด้วยกลไกเชิงสมมติฐานที่เรียกว่า โครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive Structure) ซึ่งเปรียบเหมือนแหล่งเก็บความรู้สึก ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โครงสร้างการรับรู้นี้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางเพศทั้งหมด ซึ่งพัฒนามาจากตัวป้อน (Input) 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วุฒิภาวะ (Maturation) เป็นกระบวนการเจริญเติบโตของร่างกาย สติปัญญา และบุคลิกภาพ เป็นระยะของการพัฒนาจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่

ขั้นที่ 2 บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นจะเรียนรู้ที่จะยอมรับบรรทัดฐานทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (Peer) กลุ่มทางสังคม (Social Group) และจากสื่อมวลชน (Mass Media) อิทธิพลจากบรรทัดฐานทางสังคมจะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างการรับรู้ของวัยรุ่น

ขั้นที่ 3 มาตรฐานของพ่อแม่ (Parental Standards) การปฏิบัติของพ่อแม่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อบทบาทในพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น วัยรุ่นจะเรียนรู้เรื่องเพศและค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องเพศจากวิธีที่พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูให้กับตนเอง ยกตัวอย่างเช่น เด็กวัยรุ่นที่มีการอบรมเลี้ยงดู โดยที่พ่อแม่ไม่มีการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศจะทำให้เด็กแทบจะไม่มี การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ หรือแทบจะไม่มี การพูดถึงเรื่องเพศ

ขั้นที่ 4 ประสบการณ์ทางเพศในอดีต (Previous Sexual Experience) ประสบการณ์ทางเพศในอดีตของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่หลงเหลืออยู่ในโครงสร้างการรู้คิดกับต่อเป็นรูปแบบแห่งความประพฤติ (Code of Conduct) ซึ่งกำหนดว่าจะรับรู้และจดจำเป็นแนวทางในการปฏิบัติทางเพศ เช่น

เด็กผู้หญิงจะได้รับการเรียนรู้ในเรื่องเพศว่า เป็นเรื่องที่น่ายกย่องต้องถูกลงโทษก็จะจดจำจะยึดเป็นแนวทางและจะแสดงออกในชีวิตประจำวันทางทัศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Belief) และความคาดหวัง (Expectation) และความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex Needs)

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีสังคม และทฤษฎีระบบทางเพศ แต่ละทฤษฎี ต่างได้ให้ความสำคัญของพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

1.1.14 กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับตัวแบบหรือแม่แบบ

1.1.14.1 ความหมายของเทคนิคตัวแบบ

เทคนิคแม่แบบ หมายถึง กลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่โดยให้ผู้ประสงค์จะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมแม่แบบที่เขาสนใจ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 61 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1968)

แพทเตอร์สัน (Patterson. 1974 : 138-139) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กโดยใช้แม่แบบนั้น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ ซึ่งแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้า และเป็นสื่อกลางให้ผู้เรียน ได้สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งขบวนการเรียนรู้โดยสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้พื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ คือ ช่วยให้ผู้เรียนรู้มนต์ที่ซับซ้อนหรือยากๆ ได้ดีและเร็วกว่า

1.1.14.2 ความหมายของตัวแบบ

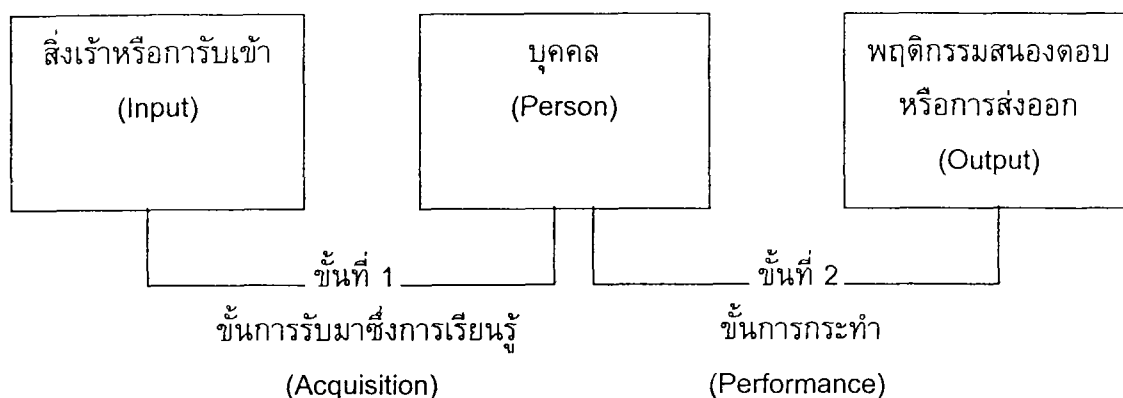
ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (พิมพ์รัชต์ เรื่องวิทยุ. 2542 : 14 ; อ้างอิงจากผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2527) ให้ความหมายแม่แบบหรือตัวแบบว่า หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีถือเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบหรือตัวอย่างที่นำมาให้เห็นเพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเพื่อเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

1.1.14.3 แนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบของ

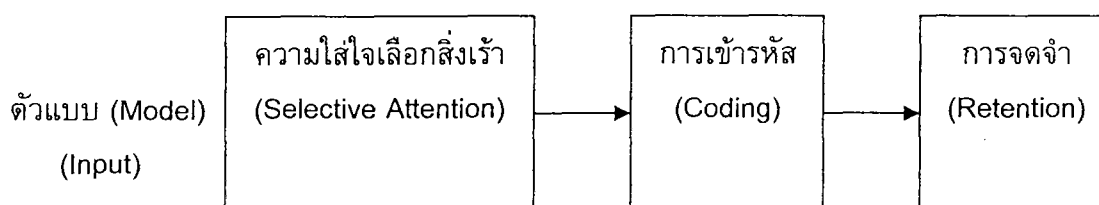
แบนดูรา

แบนดูรา (Bandura) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก เพราะนอกจากจะสูญเสียเวลาแล้วยังอาจมีอันตรายได้ในบางพฤติกรรม ในการเรียนรู้ โดยการผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ ดังนั้นการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการได้ยินและได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยการผ่านทางสื่อแทบทั้งสิ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 50)

แบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมด้วยการรู้คิดจากการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรกเป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่าขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ อาจจะแสดงด้วยแผนผัง (Figure) ดังต่อไปนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 239-240)

ภาพประกอบ 2 ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ

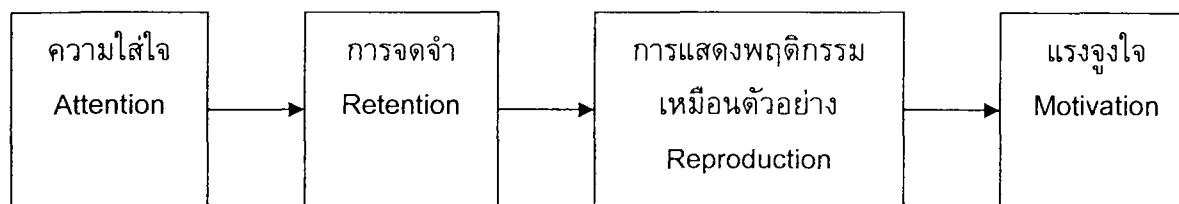

ภาพประกอบ 3 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้

จากแผนผังจะเห็นว่า ส่วนประกอบทั้ง 3 อย่าง ของการรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) ความใส่ใจที่เลือกสิ่งเร้ามีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแบบ สำหรับขั้นการกระทำ (Performance) นั้นขึ้นอยู่กับผู้เรียน เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย ทักษะต่างๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจ

แบนดูรา (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 240 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ได้อธิบายกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบว่ามีทั้งหมด 4 อย่าง คือ

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attention)
2. กระบวนการการจดจำ (Retention)
3. กระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction)
4. กระบวนการการจูงใจ (Motivation)

ภาพประกอบ 4 กระบวนการในการเรียนรู้โดยการสังเกตของแบนดูรา

แหล่งอ้างอิง : Bandura. 1977 p.23 (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 240 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977)

ในการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบนี้ แบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 51-53 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1989) ดังต่อไปนี้

1.กระบวนการตั้งใจ (Attentional Processes) บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มากจากการสังเกต ถ้าเขาไม่มีความตั้งใจ และรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก กระบวนการตั้งใจจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะสังเกตอะไรจากตัวแบบนี้ องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเอง พบว่าตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจจะสังเกตนั้นต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด เป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อนมากนัก จิตใจรวมทั้งพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกนั้นควรมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์อีกด้วย นอกจากองค์ประกอบของตัวแบบแล้ว ยังมีองค์ประกอบของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ความสามารถในการรับรู้ ซึ่งรวมทั้งการเห็น การได้ยิน การรับรู้รส กลิ่น และสัมผัส จุดของการรับรู้ ความสามารถทางปัญญา ระดับของการตื่นตัว และความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อนแล้ว

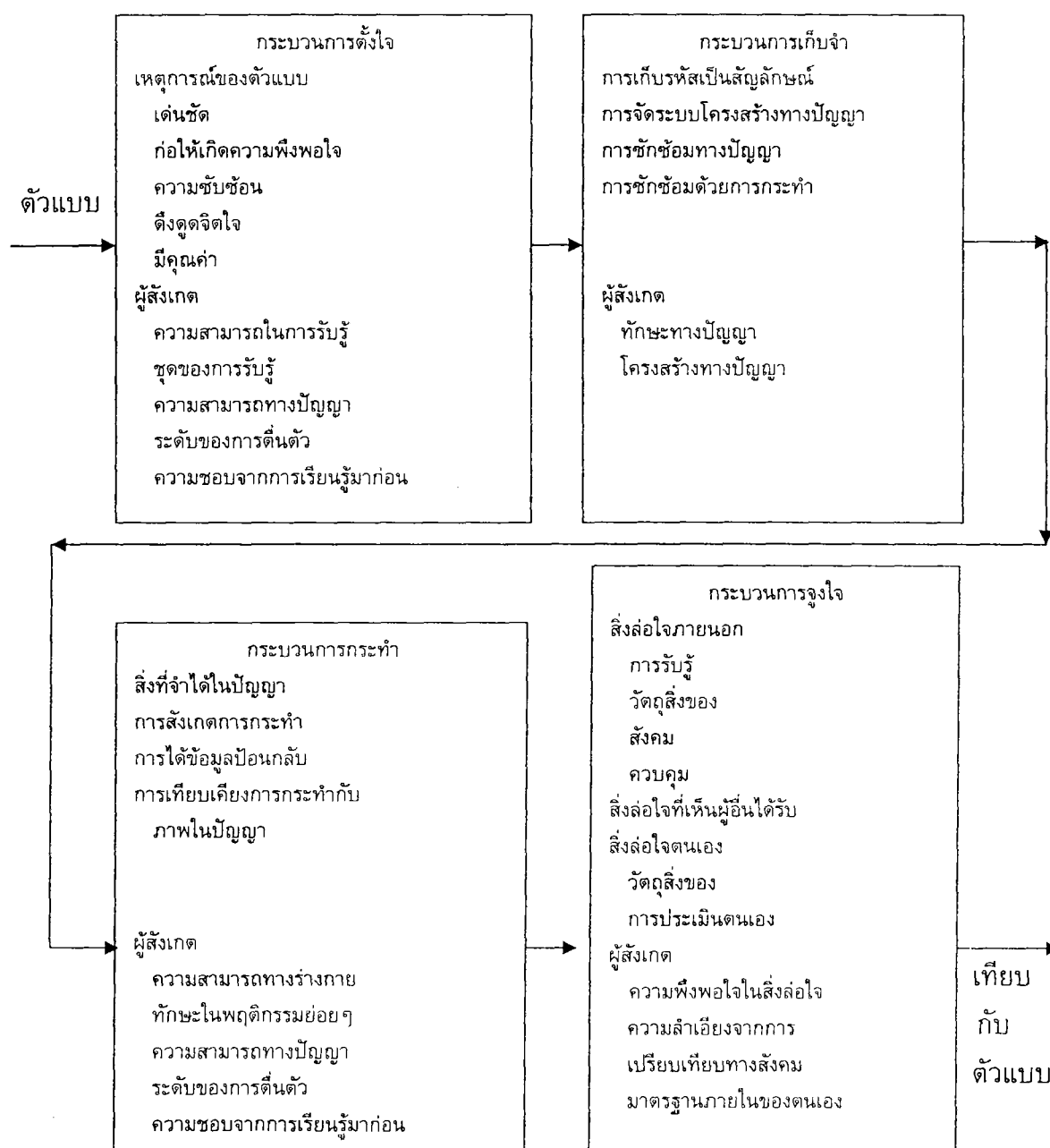
2.กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) บุคคลจะไม่ได้รับอิทธิพลมากนักจากตัวแบบถ้าเขาไม่สามารถจะจดจำได้ถึงลักษณะของตัวแบบ บุคคลจะต้องแปลงข้อมูลจากตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์ และจัดโครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น ซึ่งแน่นอนปัจจัยที่จะ ส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำ คือ การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้ง่ายแก่การจำ การจัดระบบ โครงสร้างทางปัญญา การชักซ้อมลักษณะของตัวแบบที่สังเกตในความคิดของตนเอง และชักซ้อมด้วยการกระทำ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถทางปัญญา และโครงสร้างทางปัญญาของผู้สังเกตอีกด้วย

3.กระบวนการกระทำ (Production Processes) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้นั้นมาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกต การกระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางกาย และทักษะในพฤติกรรมย่อยๆ ต่างๆ ที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

4.กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) การที่บุคคลที่เกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ กระบวนการจูงใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจจากภายนอก สิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม และ

พฤติกรรมที่กระทำตามตัวแบบนั้นสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ ตลอดจนสิ่งล่อใจของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ และการประเมินตนเอง นอกจากนี้ในแง่ของผู้สังเกตนั้น ยังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในสิ่งล่อใจ ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบทางสังคม และมาตรฐานภายในของตนเอง

กระบวนการของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 กระบวนการ เขียนภาพประกอบ ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 5 กระบวนการของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 กระบวนการ

จากแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบของแบนดูรา สามารถสรุปได้ คือ พฤติกรรมการเลียนแบบที่สมบูรณ์ จะเกิดขึ้นได้โดยการจัดวางรูปแบบของ องค์ประกอบในการเรียนรู้จากตัวแบบอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นให้ผู้สังเกตใส่ใจหรือตั้งใจกับตัวแบบอย่างจริงจัง จนสามารถจดจำและนำมาสร้างเป็นสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมที่เลียนแบบได้ และมีการจูงใจอย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้ในที่สุด

1.1.14.4 ประเภทของตัวแบบ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541 : 51) กล่าวถึงตัวแบบนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ

ประเภทที่ 1 ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริงๆ (Live Model) คือตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง

ประเภทที่ 2 ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสืออนิเมะ เป็นต้น

แบนดูรา (พิมพัรค์ เรื่องวิทยุ. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ได้แบ่งแม่แบบออกเป็น 2 ประเภท คือ แม่แบบที่เป็นชีวิตจริง และแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ โดยการเสนอแม่แบบไว้ดังนี้

ประเภทที่ 1 การเสนอแม่แบบจากชีวิตจริง (Life Model) การเสนอแม่แบบวิธีนี้เป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบในสภาพการณ์จริง ซึ่งมีข้อดีคือ แม่แบบสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้การแสดงพฤติกรรมชัดเจนหรือเหมาะสมกับสภาพการณ์มากยิ่งขึ้น การเสนอแม่แบบวิธีนี้ช่วยให้ผู้สังเกตเกิดความสนใจในตัวแบบและลอกเลียนพฤติกรรมได้ดีกว่าการเสนอแม่แบบวิธีอื่น แต่การเสนอแม่แบบวิธีนี้ต้องระมัดระวังเรื่องการควบคุมผลเพราะอาจมีเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดไว้ล่วงหน้าเกิดขึ้น ทำให้ตัวแบบไม่ได้ผลที่พึงพอใจตามที่ควรได้รับ

ประเภทที่ 2 การเสนอแม่แบบในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Model) การเสนอแม่แบบสัญลักษณ์นี้ได้แก่ การเสนอแม่แบบจากภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง สไลด์ หนังสือหุ่นกระบอกหรือการ์ตูน ฯลฯ ซึ่งเตรียมเรื่องราวของแม่แบบไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้มีผลดีในการที่จะเน้นจุดสำคัญของการแสดง และสามารถควบคุมพฤติกรรมและผลกระทบของแม่แบบได้ ทั้งยังเก็บไว้ใช้ในการให้แม่แบบครั้งต่อไปได้และใช้ได้ทั้งบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลได้

1.1.14.5 อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกต

ฟิชเชอร์ โกชโรส และรอส (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 51 ; อ้างอิงจาก Fischer; & Gochros. 1975 ; Ross. 1981) ได้สรุปหน้าที่ของตัวแบบออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ

ลักษณะที่ 1 ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ ในกรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบนั้นยังไม่เคยได้เรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาก่อนเลยในอดีต เช่น พฤติกรรมการพูดของเด็ก หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการช่วยตนเอง เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 ทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เป็นกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็ทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวพยายามพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เช่น การดูนักเทนนิสมือหนึ่งของโลกแข่งขัน อาจจะเป็นแรงจูงใจให้อยากทำให้ดีเหมือนกับนักเทนนิสมือหนึ่งของโลกบ้าง จึงทำการจดจำวิธีการตีของนักเทนนิสนั้น แล้วนำมาพัฒนาทักษะการตีเทนนิสของตนให้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะที่ 3 ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม ในกรณีที่ผู้สังเกตมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือยังไม่เคยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก่อน ตัวแบบนั้นก็จะช่วยทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงหรือไม่เกิดขึ้น เช่น การเห็นคนข้ามถนนตรงบริเวณที่ไม่ใช่ทางม้าลาย หรือสะพานลอย แล้วถูกรถชนตายก็จะทำให้เกิดการยับยั้งไม่ให้บุคคลที่สังเกตพฤติกรรมดังกล่าวทำตาม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาพอสรุปอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกต คือ สร้างพฤติกรรมใหม่ สร้างเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ ตัวแบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ยับยั้งการกระทำหรือการเกิดของพฤติกรรม ส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ มีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกต ทำให้ผู้สังเกตมีความเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคมนั้นๆ เปลี่ยนแปลงด้วย

1.1.14.6 บุคคลที่เด็กเลียนแบบ

สวนา พรพัฒน์กุล (พิมพ์วิรัชต์ เรื่องวิทยุ. 2542 : 13-14 ; อ้างอิงจาก สวนา พรพัฒน์กุล. 2522) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุดแล้วค่อยๆ ห่างออกไปจากตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคมของเขา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1.เลียนแบบจากพ่อแม่และครู ในช่วงที่เด็กเริ่มเลียนแบบนั้นเริ่มต้นจากคนใกล้ที่สุด คือ พ่อแม่ ซึ่งมีความหมายถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องดูแลเด็กแทนพ่อแม่เมื่อเด็กเติบโตขึ้น เด็กจะไปโรงเรียนใช้เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิต ในแต่ละวันอยู่กับครู ดังนั้นความสำคัญของครูในการเป็นตัวแบบจึงสำคัญพอๆ กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจึงควรเน้นเป็นตัวแบบที่ดี แต่ต้องไม่แสดงบทบาทของตัวแบบให้แก่เด็ก

2.เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ จะต้องเป็นตัวแบบที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก อาจเป็นเพื่อนและบุคคลอื่นๆ ที่แวดล้อมเขาอยู่

3.เลียนแบบจากตัวแปรที่ตรงกับความสนใจ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นเมื่อตัวแบบนั้นตรงตามความสนใจเด็กหญิงจะเลียนแบบแตกต่างไปจากเด็กชาย เนื่องจากความสนใจแตกต่างกันแม้ในเด็กหญิงหรือเด็กชายด้วยกัน ความสนใจก็จะแตกต่างกันไปอีก เช่น เด็กหญิงบางคนสนใจเลียนแบบการทำงานในบ้านของพ่อแม่ แต่บางคนอาจจะสนใจศิลปการแสดงต่างๆ ที่ตนได้พบในรายการโทรทัศน์และพยายามเลียนแบบ

4.เลียนแบบจากผู้กล้าหาญไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิงหรือเด็กชาย ย่อมจะมีผู้กล้าหาญที่ตนยกย่อง และพอใจจะเลียนแบบตามผู้กล้าหาญของตน ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ ตัวแบบของเด็กมักได้แก่ บุคคลที่อายุมากกว่า

5.เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยายในภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

1.1.14.7 วิธีการใช้ตัวแบบ

แพทเตอร์สัน (Patterson. 1974 : 138-139) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กโดยใช้ตัวแบบนั้น เด็กจะเรียนรู้จากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้า และเป็นสื่อกลางให้ผู้เรียนได้สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้พื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ คือ ช่วยให้ผู้เรียนรู้โน้ตทัศน์ที่ซับซ้อนหรือยากได้ดีและเร็วกว่า

แบนดูรา (พิมพ์วิธต์ เรื่องปัญญา. 2542 : 14 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) กล่าวว่า การใช้เทคนิคแม่แบบเป็นกลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่วิธีหนึ่ง โดยผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะเลียนแบบจากตัวแบบ สังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบที่ผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบสนใจ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 53) กล่าวว่า ในการใช้ตัวแบบนั้นควรจะเสนอ ตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อให้ผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะเลียนแบบจากตัวแบบนั้น สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่างๆ ของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่พึงประสงค์

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541 : 257-258) ได้กล่าวถึง วิธีการเสนอตัวแบบอยู่หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่

วิธีที่ 1 เสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงหรือตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งการเสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงนั้นมีข้อดีตรงที่นำเสนอมากกว่าตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ในการรับรู้ของคนบางคน อีกทั้งสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมการแสดงออกได้ตามสภาพการณ์ แต่จุดอ่อนของการเสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงอยู่ที่ค่อนข้างจะเสี่ยงไปตรงที่ไม่สามารถทำนายหรือควบคุมได้อย่างที่ต้องการ ทำให้ผู้บำบัดจำนวนมากชอบที่จะใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของฟิล์ม แถบภาพ แถบเสียง การ์ตูน หรือข้อเขียน การจะเสนอในรูปแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพฤติกรรมและการนำไปใช้ ตัวแบบสัญลักษณ์นั้นมีคุณสมบัติเหนือกว่าตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงอยู่หลายอย่าง อย่างเช่น สามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ สามารถนำมาใช้ได้หลายๆ ครั้ง และง่ายในการที่จะนำมาใช้บำบัดเป็นกลุ่ม

วิธีที่ 2 ตัวแบบภายใน การเสนอตัวแบบภายในนั้น เป็นการให้บุคคลจินตนาการตัวแบบแสดงพฤติกรรม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 257 ; อ้างอิงจาก Cautela. 1976)

วิธีที่ 3 การเสนอตัวแบบหลายๆ ตัว จะช่วยทำให้การเสนอตัวแบบมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้สังเกตจะพบว่า มีตัวแบบบางตัวมีลักษณะคล้ายกับตนเองจน

ทำให้ได้เรียนรู้การแสดงพฤติกรรมหลายๆ อย่าง ทำให้ผู้สังเกตมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการแสดงออกในหลายๆ สภาพการณ์

วิธีที่ 4 การเสนอตัวแบบที่แสดงถึงความสามารถในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี กับตัวแบบที่ค่อยๆ แสดงถึงการเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งตัวแบบที่ค่อยๆ แสดงถึงการเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหานั้น ก็จะต้องเริ่มจากการแสดงว่าเขาขาดทักษะบางอย่าง และมีความรู้สึก (วิตกกังวลหรือขาดความสนใจ) บางอย่างที่ทำให้เขาไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาได้ จากนั้นตัวแบบก็จะพูดถึงความรู้สึกของตน และขั้นตอนในการแก้ปัญหา พร้อมๆ กับพฤติกรรมของเขาก็จะเริ่มดีขึ้น ควรจะพิจารณาใช้กับผู้เข้ารับการบำบัดที่มีอาการไม่แน่ใจ หรือมีความวิตกกังวลสูง หรือผู้ที่ขาดทักษะในการแก้ปัญหา

วิธีที่ 5 การเสนอตัวแบบแบบค่อยๆ แสดงออกทีละขั้นตอน ซึ่งวิธีการเสนอแบบนี้ นั้นเหมาะที่จะใช้กับการแสดงถึงพฤติกรรม หรือการกระทำที่ซับซ้อน การเสนอตัวแบบแบบค่อยๆ แสดงออกทีละขั้นตอนนั้นจะแบ่งทักษะออกมาเป็นทักษะย่อยๆ แล้วเสนอไปที่ละทักษะ ซึ่งผู้สังเกต จะต้องทำได้ตามตัวแบบเสียก่อน จึงจะค่อยเสนอตัวแบบที่แสดงทักษะในลำดับต่อไป

วิธีที่ 6 การใช้การสอน ซึ่งการใช้การสอนควรจะได้พิจารณาใช้ร่วมกับการเสนอตัวแบบ การเริ่มต้นการสอนนั้นควรจะต้องอธิบายให้ผู้สังเกต เห็นตัวแบบกระทำอะไร และบอกผู้สังเกตว่าเราหวังที่จะเห็นเขาแสดงตามตัวแบบที่เขาจะดูนั้น ซึ่งการบอกเช่นนี้จะทำให้ผู้สังเกตให้ความสนใจต่อตัวแบบมากยิ่งขึ้น

วิธีที่ 7 การให้ผู้สังเกตนั้นสรุปถึงลักษณะของพฤติกรรมของตัวแบบที่เขาสังเกต ซึ่ง Bandura และ คณะ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 258 ; อ้างอิงจาก Bandura; & other. 1966) พบว่า การให้ผู้สังเกตสรุปถึงลักษณะของพฤติกรรมของตัวแบบนั้น ทำให้ผู้สังเกตสามารถเรียนรู้และเก็บจำลักษณะของตัวแบบได้ดีขึ้น

วิธีที่ 8 การชักจูง เมื่อสังเกตตัวแบบได้แล้ว การที่จะทำให้การเรียนรู้จากการลอกเลียนแบบนั้นได้ผลดีขึ้น ควรให้ผู้สังเกตได้มีโอกาสชักจูง ซึ่งการชักจูงสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ ชักจูงในใจ นั่นคือ คิดถึงลักษณะของพฤติกรรมที่จะต้องแสดงออกในลักษณะต่างๆ กับการชักจูงโดยการลงแสดงออกดู ซึ่งการชักจูงทั้ง 2 ลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้ที่สังเกตสามารถจดจำได้ดีขึ้น และเมื่อถึงเวลาแสดงออกก็จะแสดงออกได้ง่ายขึ้น

วิธีที่ 9 สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณา คือ สภาพการณ์ที่จะเสนอตัวแบบ ควรเป็นสภาพการณ์ที่สามารถลดการรบกวนจากสิ่งเร้าภายนอกได้เป็นอย่างดี

1.1.14.8 วิธีการใช้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541 : 256) กล่าวถึงแนวทางในการเลือกตัวแบบนั้นมีหลักการเลือกอย่างกว้างๆ ดังนี้

1. ตัวแบบควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกตทั้งในด้าน เพศ เชื้อชาติ และทัศนคติ ซึ่งการที่ ตัวแบบมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกตนั้น จะทำให้ผู้สังเกตมั่นใจได้ว่า พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกนั้นเหมาะสม และสามารถทำได้ เพราะบุคคลนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับตน ซึ่งจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเขาเองก็น่าจะทำได้เช่นกัน

2. ตัวแบบควรจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสายตาของผู้สังเกต แต่ถ้ามียี่สิบเสียงมากจนเกินไปก็จะทำให้เขามีความรู้สึกว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นจริงสำหรับเขาได้

3. ระดับของความสามารถของตัวแบบนั้น ควรจะมีระดับที่ใกล้เคียงกับผู้สังเกต เพราะถ้าใช้ตัวแบบที่มีความสามารถสูงมาก ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตคิดว่าเขาไม่น่าจะทำได้ ทำให้เขาปฏิเสธที่จะทำตามตัวแบบนั้น

4. ตัวแบบนั้นควรมีลักษณะที่เป็นกันเองและอบอุ่น

5. ตัวแบบเมื่อแสดงพฤติกรรมแล้ว ได้รับการเสริมแรง จะทำให้ได้รับความสนใจจากผู้สังเกตมากขึ้น

วัชร ทรัพย์มี (2525 : 212-213) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับกลวิธีเรียนรู้จากแม่แบบไว้ดังนี้

1. ให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ จะช่วยให้ผู้บริการได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่

2. ผู้รับบริการอาจจะรับรู้มาก่อนแล้วถึงวิธีการที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา แต่ยังไม่ได้ทำหรือคาดว่าจะทำไม่ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมแม่แบบจะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วนั้น

3. แม่แบบจะต้องมีลักษณะที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือส่งเสริมให้ผู้รับบริการเลียนแบบ

4. หลังจากผู้รับบริการได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว ผู้รับบริการจะจดจำพฤติกรรมแม่แบบไว้ในความทรงจำ เพื่อนำไปแสดงพฤติกรรมตามที่ได้จดจำไว้นั้นในอนาคต

5. หลังจากผู้รับบริการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว ให้โอกาสผู้รับบริการได้ฝึกฝนพฤติกรรมนั้น และผู้ควบคุมจะเป็นผู้ให้ผลย้อนกลับ และการฝึกนั้นอาจจะทำในสถานการณ์สมมติก่อน

แบล็คแมน และซิลเบอร์แมน (Blackman; & Silberman. 1975 : 55-56) ได้เสนอแนะเกณฑ์ที่จะนำข้อค้นพบเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

ประการที่ 1 กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

ประการที่ 2 มีตัวแบบที่เหมาะสมแสดงตัวอย่างนั้นให้ผู้เรียนเห็น

ประการที่ 3 ให้การเสริมแรงแก่ตัวแบบเพื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ

ประการที่ 4 ให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการตามตัวแบบ

1.1.14.9 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการใช้ตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (พิมพ์รชต์ เรื่องปัญญา. 2542 : 17 ; อ้างอิงจากผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2538) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการใช้แม่แบบ ดังนี้

ข้อดีของวิธีการใช้แม่แบบ

1.จะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเป้าหมายหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อยๆ เกิดขึ้นและค่อยๆ มีความถี่สูงขึ้นและคงทนถาวรยิ่งขึ้น เมื่อให้การเสริมแรงแก่อินทรีย์ภายหลังที่สามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเกี่ยวกับตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ได้เหมาะสม

2.จะทำให้ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน

3.จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

ข้อจำกัดของวิธีใช้แม่แบบ

1.การใช้แม่แบบอย่างเดียวในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์อาจจะเกิดได้ช้า ด้วยเหตุนี้ควรให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.การคัดเลือกแม่แบบ ตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบผู้คัดเลือกแม่แบบและกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะมีฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยไร้ประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับตัวแบบดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การใช้ตัวแบบเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ แต่การที่จะนำวิธีการเรียนรู้จากตัวแบบไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องกำหนดพฤติกรรมของตัวแบบให้เด่นชัด สามารถสังเกตได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ตัวแบบต้องมีลักษณะที่น่าสนใจเหมาะสม และควรให้ตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือต้องการนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

1.1.14.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคตัวแบบ

อีเกล ริชแมน และโคเกล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 59-63 ; อ้างอิงจาก Egel, Richman; & Koegel. 1981) ซึ่งศึกษาการใช้ตัวแบบที่เป็นตัวเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กออทิสติก (Autistic) จำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน อายุระหว่าง 5 ปี ถึง 7 ปี 9 เดือน ตัวแบบเป็นนักเรียนระดับเขาวงกตปัญญาปกติ อายุระหว่าง 6-9 ปี เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นกับกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมที่จะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเลียนแบบแตกต่างกัน ตัวแบบจึงแสดงเป้าหมายแตกต่างกันตามชนิดของกิจกรรมที่

กำหนด สำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ตัวแบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน อายุไล่เลี่ยกัน ทำให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง

สุวรรณ วิริยะประยูร (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 270 ; อ้างอิงจาก สุวรรณ วิริยะประยูร. 2529) ได้ใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการชี้แนะและการเสริมแรงทางบวกเพื่อเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กพิการเนื่องจากสมอง จำนวน 5 คน ผลพบว่า พฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กเหล่านั้นเพิ่มมากขึ้น

ดารารวรรณ ต๊ะปินดา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 270 ; อ้างอิงจากดารารวรรณ ต๊ะปินดา. 2527) ได้ใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ (เสนอเป็นแถบบันทึกภาพ) เพื่อลดความวิตกกังวลของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ก่อนการศึกษาศาสดปฏิบัติวิชาการพยาบาลจิตเวช โดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ พบว่า ตัวแบบนั้นสามารถลดความวิตกกังวลของนักศึกษาพยาบาลเหล่านั้นได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

รัชณี วิเศษสังข์ (2518 : 70-72) ได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนวัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 จาก 4 โรงเรียน จำนวน 418 คน วิธีการศึกษาโดยสร้างสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงขึ้น 18 ประการ ได้แก่ รักกันไม่เคยถูกเนื้อต้องตัวกัน การไปเที่ยวสองต่อสองกลางคืนบ่อยๆ การนัดพบกันอย่างลับๆ และอย่างเปิดเผย นอนหนุนตักกันในสวนสาธารณะ และที่ลับตาคน กอดจูบกันในโรงภาพยนตร์และที่ลับตาคน และได้เสียกันโดยมีหมายจะแต่งงานกัน และได้เสียกันโดยไม่คิดจะแต่งงานกัน และได้กำหนดฐานะของชายหญิงผู้กระทำพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์มี 5 แบบ คือ เป็นนักเรียนทั้งชายและหญิง ชายหนุ่มกับหญิงสาว ชายแต่งงานแล้วกับหญิงสาว ชายหนุ่มกับหญิงแต่งงานแล้ว และชายแต่งงานแล้วกับหญิงแต่งงานแล้ว และให้กลุ่มตัวอย่างประเมินค่าพฤติกรรมว่าถูกต้อง ชอบ และกระทำได้เพียงใดในช่วงของการประเมิน 5 ช่วง ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นชายมีเจตคติต่อพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงแตกต่างกันในทุกสถานการณ์ โดยเด็กวัยรุ่นชายมีเจตคติต่อพฤติกรรมต่างๆ ว่าถูกต้องสูงกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงในทุกสถานการณ์ และวัยรุ่นทั้งชายและหญิงพูดถึงพฤติกรรมดังกล่าวว่า ถ้าเป็นชายหนุ่มกับหญิงสาวแล้วจะมีความถูกต้องมากกว่า ผู้กระทำอื่นๆ และความถูกต้องจะลดน้อยลงเมื่อผู้กระทำเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

จุฬารัตน์ ห้าวหาญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 150 คน และนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1-3 จำนวน 284 คน รวม 434 คน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศอยู่ในระดับปานกลางและมีเจตคติเป็นกลางต่อ

การมีเพศสัมพันธ์ โดยส่วนใหญ่เคยดื่มสุรา เคยดูวิดีโอและภาพยนตร์ที่ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ เคยอ่านหนังสือปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ เคยไปเที่ยวคลับ บาร์ หรือสถานเริงรมย์อื่นๆ เคยไปอาบอบนวด และเคยมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยมีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ รายได้ที่ได้รับเจตคติ การดื่มสุรา ที่พักในปัจจุบัน การไปเที่ยวคลับ บาร์ หรือ สถานเริงรมย์

ดาร์ณี ภูษณสุวรรณศรี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยนำได้แก่ อายุ เพศ รายได้ ภูมิสำเนาเดิม ความเคร่งในหลักพุทธศาสนา ทศนคติต่อความรัก ค่านิยมต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ ลักษณะการพักอาศัย การเที่ยวสถานเริงรมย์ การใช้สิ่งเสพติด การมีนัดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม การแต่งงานสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงในเชิงชู้สาว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยเสริม ได้แก่ ความอิสระในการอบรมเลี้ยงดู ความคิดเห็นของเพื่อนเกี่ยวกับการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ลักษณะพฤติกรรมกลุ่มเพื่อนเที่ยว การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สกล วรเจริญศรี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ เจตคติที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ เพศ การใช้เวลาว่างร่วมกับกลุ่มเพื่อน และบรรยากาศในครอบครัว ส่วนเป้าหมายทางการศึกษา การพักอาศัยของนักเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง และระดับชั้นการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น คือ เจตคติที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ การใช้เวลาว่างร่วมกับกลุ่มเพื่อน และเพศ

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ออฟเฟอร์ (Offer. 1971 : 40-48) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศของกลุ่มวัยรุ่น โดยทำการศึกษาติดตามเป็นระยะยาว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ไฮสคูล) ปีที่ 1 จนกระทั่งสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา และเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษา พบว่า ในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ (Dating) กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 45 ของนักเรียนไม่เคยมีนัดเลยจนสำเร็จปีที่ 1 แต่การมีนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 77 เมื่อศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 สำหรับเรื่องการร่วมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้นกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 80 เห็นว่าเป็นสิ่งที่กระทำได้ แต่ควรจระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสียก่อน เพราะถ้าตั้งครรรค์จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน

ร้อยละ 10 เคยร่วมมีเพศสัมพันธ์ เมื่อศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 3 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 เมื่อศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยปีที่ 1 และ ร้อยละ 50 เมื่ออยู่มหาวิทยาลัยปีที่ 3

โรบินสัน เจดลิก้า และมอสไดน์ (Seifert; & Hoffnung. 1994 : 571 ; อ้างอิงจาก Robinson; & Jedlicka. 1982 ; Murstein. 1989) ได้ศึกษาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนปลายระหว่างปี 1965 –1988 ผลการศึกษาพบว่า ระหว่าง 30 ปีที่ผ่านมา การเพิ่มขึ้นของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมีมากขึ้น โดยในปี 1960 รายงานว่าร้อยละ 29 ของวัยรุ่นหญิง และร้อยละ 65 ของวัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์ ก่อนการสมรส ในปี 1980 รายงานว่าร้อยละ 63 ของวัยรุ่นหญิง และร้อยละ 77 ของวัยรุ่นชาย มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสและในปี 1988 พบว่าร้อยละ 74 ของวัยรุ่นหญิงและร้อยละ 82 ของวัยรุ่นชาย มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

2.1.1 ความหมายของเจตคติ

คำว่า “เจตคติ” (Attitude) เดิมใช้คำว่า “ทัศนคติ” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “เจตคติ” (ชม ภูมิภาค. 2523 : 159-160)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมในการกระทำของบุคคลต่อสิ่งใด บุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงต่อสิ่งนั้นว่าชอบหรือไม่เห็นด้วยหรือไม่

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2525 : 118) กล่าวว่า เจตคติ คือสิ่งที่มีอยู่ภายในจิตใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งเราไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่เราสามารถรับรู้ได้โดยดูจากพฤติกรรมของบุคคลว่าจะตอบสนองต่อสิ่งเร้อย่างไรเราก็ทราบได้ทันที

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 238) ให้คำนิยามคำว่าท่าทีทัศนคติ เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (Approach) หรือถอนตัวออก (Withdrawal) ก็ได้และด้วยเหตุนี้วัตถุประสงค์ที่เป้าหมายของปฏิกิริยาจึงอาจจะมีคุณค่าในทางบวกหรือลบก็ได้ในแง่ของแต่ละบุคคล

ลินซี และอรอนสัน (Lindzey; & Aronson. 1969 : 271-272) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความพร้อมของเจตคติเป็นความพร้อมของจิตใจและประสาทเกิดจากการได้รับประสบการณ์ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ และสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

กู๊ด (Good. 1973 : 48) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า เจตคติคือความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจจะเป็นการเข้าหาหรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่างของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียดกลัว ความไม่พอใจในสิ่งนั้นๆ

โรคิช (Rokeach. 1970 : 112) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

โดยสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือความพร้อมของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ซึ่งแสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ ได้แก่ ทางบวก หรือ เจตคติเชิงบวกจะแสดงออกมาในลักษณะความชอบ ความพึงพอใจ ความสนใจ เห็นด้วย ทำให้อยากปฏิบัติ อยากได้ และอยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ส่วนทางลบหรือเจตคติเชิงลบจะแสดงออกในลักษณะความเครียดไม่พึงพอใจ ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดความเบียดเบียนหรือต้องการหนีห่างจากสิ่งเหล่านั้น นอกจากนี้ เจตคติอาจแสดงออกในลักษณะที่เป็นกลาง รู้สึกเฉยๆ ไม่รัก ไม่ชอบ หรือไม่แน่ใจสิ่งนั้นๆ

2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ

นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม (2525 : 118 - 119) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นเพียงความรู้ของบุคคลเรื่องเท่านั้นอาจเป็นความรู้เกี่ยวกับวัตถุเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของบุคคลหรือเป็นเพียงเหตุการณ์ใดๆ

ประการที่ 2 องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Component) เป็นส่วนประกอบที่เข้ากับความรู้ กล่าวคือ เมื่อมีความรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เกิดความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้ารู้สึกต่อสิ่งหนึ่งในทางที่ดี ก็จะชอบหรือพอใจในสิ่งนั้นจึงมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และถ้ารู้สึกต่อสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดี ก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย และถ้าไม่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นเลย เจตคติก็ไม่เกิดขึ้น

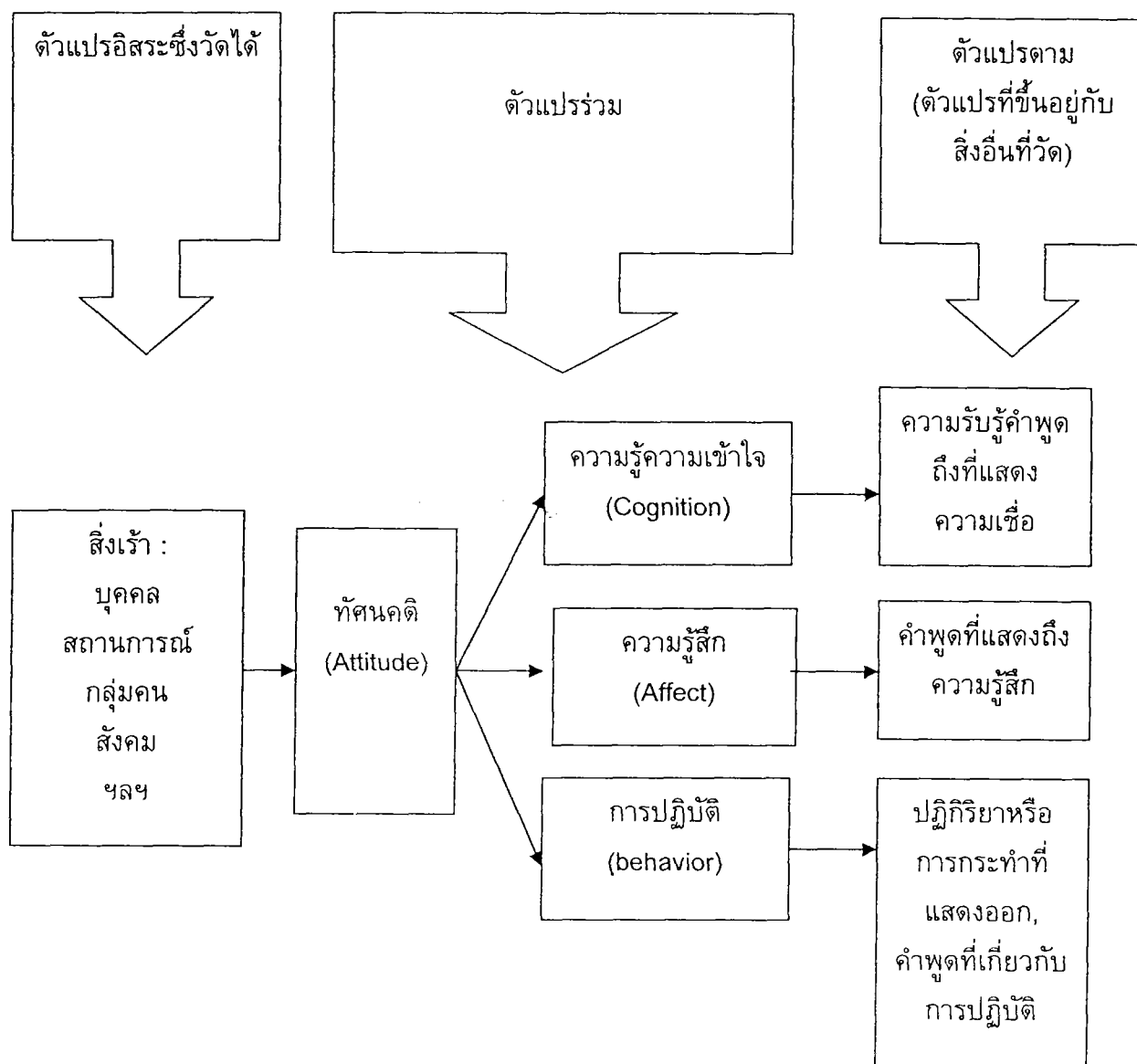
ประการที่ 3 องค์ประกอบทางด้านการกระทำ (Action Tendency Component) เมื่อมีความรู้พอประมาณ มีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบพอประมาณก็มีความพร้อมที่จะปฏิบัติต่อสิ่งนั้นๆ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) ได้กล่าวว่าทัศนคติเป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอกซึ่งองค์ประกอบของทัศนคติดังกล่าวมีด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) หรือด้านความคิด ความเข้าใจ ได้แก่ ความคิด ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล

ประการที่ 2 องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกซึ่งจะเป็นตัวเรา "ความคิด" อีกต่อหนึ่งซึ่งแล้วแต่ว่าบุคคลนั้นจะมีความรู้สึกนึกคิดในทางลบหรือทางบวก

ประการที่ 3 องค์ประกอบทางด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) องค์ประกอบนี้มีแนวโน้มไปในทางปฏิบัติหรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดปฏิกิริยาหรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบของทัศนคติ

แหล่งที่มา : ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Triandis. 1971.

ลักษณะที่ 1 เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ย่อมจะมีความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั่นคือ เกิดเจตตินั้นเอง

ลักษณะที่ 2 เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพแวดล้อม สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากเจตคติที่ยอมรับเป็นเจตคติที่ไม่ยอมรับหรือจากเจตคติไม่ยอมรับไปสู่เจตคติยอมรับก็ได้

ลักษณะที่ 3 เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกเราสามารถทราบได้ว่าบุคคลมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับโดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก อาจแสดงออกด้วยคำพูดหรือสีหน้า ท่าทาง พอใจหรือไม่พอใจ

ลักษณะที่ 4 เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อนเพราะเจตคติขึ้นอยู่กับหลายประการ เช่น ประสบการณ์ การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้

ลักษณะที่ 5 เจตคติเกิดจากการเลียนแบบ เจตคติสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่นได้ หากเราเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงามจึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง

ลักษณะที่ 6 ทิศทาง ปริมาณความเข้มข้นของเจตคติ ปริมาณมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่ว่าจะมีความรู้สึกสุดปลายไปด้านใด เจตคติของบุคคลมีระดับความรุนแรงต่างกัน ส่วนทิศทางของเจตคติมี 2 ทิศทาง คือ ทิศทางสนับสนุนหรือในทางบวกและทิศทางต่อต้านหรือในทางลบ

ลักษณะที่ 7 เจตคติอาจเกิดขึ้นจากความมีจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกได้เมื่อบุคคลเรียนรู้ มีจิตสำนึกที่สมบูรณ์เพราะได้สังเกตเห็น คิด พิจารณาหาเหตุผลวิเคราะห์ จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร เป็นประการใด เจตคติอาจเกิดขึ้นโดยปราศจากจิตสำนึกก็ได้ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้น โดยมิได้มีการคิดพิจารณาไตร่ตรองแต่อย่างใด เช่น พ่อแม่ ครู อาจารย์ห้ามพูดเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ จึงไม่กล้าพูดถึงเคยชินจนกระทั่งมีความรู้สึกว่าการพูดถึงเรื่องเพศเป็นเรื่องหยาบคาย ดำชำน่ายาย มีเจตคติในทางไม่ยอมรับโดยอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้สัตัว คือ โดยปราศจากจิตสำนึก

ลักษณะที่ 8 เจตคติมีลักษณะคงทนถาวรพอสมควร เจตคติเกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานานพอสมควร ถึงแม้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงในระยะชั่วครู่ชั่วยามหรือในวันหนึ่ง เจตคดีย่อมมีความคงทนยากที่จะเปลี่ยนแปลง มีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งก็จะมีความรู้สึกเช่นนั้นตลอดไปหรือกว่าจะเปลี่ยนความรู้สึกได้ต้องใช้เวลาระทั้งสถานการณ์เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปเกิดการเรียนรู้ใหม่

ลักษณะที่ 9 บุคคลแต่ละคนย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกับ
แตกต่างกันได้ ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 92-93) กล่าวว่า ลักษณะของเจตคติเป็น 2 มิติ คล้ายๆ กับ วัตถุซึ่งเป็นมิติความกว้าง และมิติความยาวลักษณะของเจตคติประกอบด้วยมิติซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

มิติที่ 1 ทิศทาง (Direction) มีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบทางบวก ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทีในทางที่ดี ชอบหรือพึงพอใจ เป็นต้น ส่วนทางลบก็จะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทีในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ หรือไม่พึงพอใจ

มิติที่ 2 ความเข้ม (Magnitude) มีอยู่ 2 ขนาด คือ ความเข้มมาก และความเข้มน้อย ถ้าบุคคลมีเจตคติที่มีความเข้มมากจะเป็นอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

เคสเลอร์ คอลลินส์ และมิลเลอร์ (Keisler, Collins; & Miller. 1969 : 238) ได้อธิบายลักษณะของเจตคติไว้ 5 ประการ ซึ่งช่วยให้ความหมายของเจตคติกระจ่างขึ้น คือ

ประการที่ 1 เจตคติ เป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม

ประการที่ 2 เจตคติไม่ใช่สิ่งที่มีชั่วคราวเมื่อเกิดขึ้นแล้วมักมีความคงตัวพอสมควร แต่ก็ไม่ถึงกับไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ฉับพลัน

ประการที่ 3 เจตคติมีความคงตัวในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมเป็นสิ่งที่เกิดจากการแสดงปฏิกริยาต่อกันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมเป็นอนุพันธ์ของค่านิยมของกลุ่มคน สังคมสถาบันและวัฒนธรรมนั้นๆ

ประการที่ 4 ความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อเป็นเจตคติแล้วมีลักษณะเป็นแรงจูงใจและความชอบ ไม่ชอบเป็นกลาง

ประการที่ 5 เจตคติมีลักษณะเป็นกลุ่มที่ประกอบไปด้วยเจตคติย่อยๆ

2.1.4 การเกิดเจตคติ

ธีรพร อูวรรณโณ (2521 : 1-17) แบ่งอิทธิพลของการเกิดทัศนคติออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 อิทธิพลจากพ่อแม่เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อเด็ก โดยเฉพาะก่อนเด็กเข้าโรงเรียนเด็กจะพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบของครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นหลัก

ด้านที่ 2 อิทธิพลจากกลุ่มต่างๆ กลุ่มในโรงเรียน คือ ครู เพื่อน ก็มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็ก

ด้านที่ 3 อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลรวมทั้งการพัฒนาทัศนคติด้วยประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนใจเป็นสิ่งที่ฝังแน่นในจิตใจของบุคคลได้นานและมีอิทธิพลทำให้คนมีทัศนคติที่ต่างกันไป

ด้านที่ 4 อิทธิพลจากสื่อมวลชน สื่อมวลชน รวมถึงวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดที่สุด คือ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่จะพยายาม

เปลี่ยนทัศนคติของคนให้หันไปนิยมในสิ่งที่ผู้โฆษณาต้องการสื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลมากในการเปลี่ยนทัศนคติ โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลอัลพอร์ท (Allport) เสนอความคิดเห็นว่าเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ (ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531 : 4)

ประการที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่นๆ

ประการที่ 2 ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อยๆ แล้วยังทำให้มีกระสวน (Pattern) เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆ นั้น

ประการที่ 3 การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ-แม่ ครู พี่น้อง และบุคคลอื่นๆ

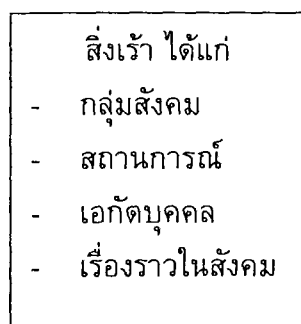
ประการที่ 4 อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

เชอริฟ และเชอริฟ (Sherif; & Sherif. 1969 : 334) ได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติว่า เจตคติของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่มีแต่กำเนิด ที่บุคคลเกิดเจตคติขึ้นได้นั้นเกิดจากการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ทั้งสิ้น

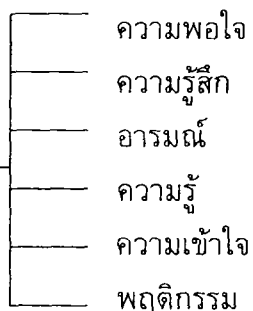
พรวณี ช. เจนจิต (2539 : 544) กล่าวว่า เจตคติเกิดจากการเรียนรู้จากการกระทำ และประสบการณ์ของบุคคล โดยการได้รับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น หรือการได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ และมีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการปฏิบัติจริง

โรเซนเบอร์ก และโฮฟแลนด์ (Rosenberg; & Hovland. 1963 : 1) ได้เขียนแผนภูมิแสดงการเกิดเจตคติ (Schematic Conception of Attitude) ไว้ดังนี้ภาพประกอบ 6

ตัวแปรอิสระซึ่งวัดได้

เจตคติ

ตัวแปรซึ่งวัดได้

การแสดงความเห็นใจ
คำพูดที่แสดงความรู้สึก
คำพูดที่แสดงความเชื่อถือ
การกระทำซึ่งแสดง
เจตนาอย่างชัดแจ้งแสดง
ออกถึงพฤติกรรมที่เขาสนใจ

ภาพประกอบ 7 การเกิดเจตคติ

แหล่งที่มา : Rasenber and Hovland. Part I Attitude Organization and Change.
New Haven, Yale University Press : 1963. p.1 .

2.1.5 ขั้นตอนการเกิดเจตคติ

การเกิดพฤติกรรมทางด้านเจตคติไม่จะเป็นการให้ความสนใจการแสดงความรู้สึกการแสดงท่าที และการแสดงท่าชอบหรือไม่ชอบนั้น แบ่งออกเป็นขั้นตอนได้ 5 ขั้นตอนดังนี้ (สงวนสิทธิเลิศจุณ. 2529 : 95-96)

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้หรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) เมื่อบุคคลได้ปะทะกับสิ่งเร้าบางอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การตอบสนอง (Responding) เมื่อบุคคลรับรู้หรือให้ความสนใจในสิ่งเร้าใดๆก็ตามในขั้นที่ 1 แล้วมันเป็นพันธกรณีผูกพันให้บุคคลเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้า อาจจะไปในรูปของการเชื่อฟังหรืออาจเกิดความรู้สึกหรือความเต็มใจที่จะทำหรือเกี่ยวข้องกับหรือทำด้วยความสนุกสนาน

ขั้นตอนที่ 3 การเห็นคุณค่า (Valuing) หลังจากที่บุคคลได้รับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าแล้วบุคคลจะเกิดความเชื่อในสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องซึ่งจะพัฒนาเป็นความรู้ความเข้าใจในสิ่งเร้านั้นๆ ในขั้นแรกก็จะมีที่ยอมรับในคุณค่าของสิ่งเร้าๆ นั้น ต่อมาเกิดความรู้สึกชอบและขั้นสุดท้ายก็จะเกิดการยอมรับอย่างแนบแน่น

ขั้นตอนที่ 4 การจัดระเบียบ (Organizing) เมื่อบุคคลได้ยอมรับในคุณค่าในสิ่งใดแล้วก็จะมีการจัดระเบียบของคุณค่าเหล่านั้นเข้าเป็นหมวดหมู่หรืออาจจะพัฒนาคุณค่าของสิ่งนั้นก็ได้

ขั้นตอนที่ 5 การแสดงพฤติกรรมตามคุณค่าที่ปรากฏ (Characterizing by a Value) ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมเขายึดถือซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐานสำหรับบุคคลนั้นๆ

2.1.6 ประเภทของเจตคติ

ทัศนคติ แบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ (ภฤชญา ศักดิ์ศรี. 530 : 190-191) ดังนี้

ประเภทที่ 1 ทัศนคติทั่วไป คือ ทัศนคติที่มีต่อสิ่งของสถานการณ์ สถาบัน และคน ฯลฯ ไปในทางทั่วๆ ไปมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นอย่างกว้างๆ เช่น ชาวจีนขยัน คนจีนขี้ขโมย

ประเภทที่ 2 ทัศนคติเฉพาะ คือ ทัศนคติที่มีต่อบุคคลใด ข้อเสนอใด สถาบันใด สถานการณ์ใดโดยเฉพาะเป็นอย่างไรๆ ไป

ประเภทที่ 3 ทัศนคติพิเศษ คือ ทัศนคติในทางลบ ปฏิเสธ ไม่ยอมรับซึ่งแสดงออกมาในรูปความไม่พอใจ ความไม่ชอบใจ ไม่เห็นประโยชน์

2.1.7 การวัดเจตคติ

ชวาล แพร์ตกุล (2526 : 201-206) กล่าวถึงการวัดเจตคติมักมีข้อตกลงดังนี้

1.การศึกษาเจตคติ เป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2.เจตคติ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงฉะนั้นการวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนคงที่ มิใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์

3.การศึกษาเจตคติของบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางของเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มข้นของเจตคตินั้นๆ ด้วย

2.1.8 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 1-4) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติได้ ดังนี้

1.วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งใดๆ ของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้ทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใดและเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายได้ บุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้ว่าจะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตามการทราบล่วงหน้าว่าบุคคลจะกระทำอย่างไรและคิดอย่างไรนั้น จะเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อบุคคลนั้นได้อย่างถูกต้องและอาจเป็นทางให้ผู้อื่นสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ด้วย

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไรนั้นเป็นสิทธิส่วนบุคคลแต่การอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขในสังคมย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคมในการประกอบอาชีพบางประเภท มีความจำเป็นจะต้องได้บุคคลซึ่งมีทัศนคติที่เหมาะสมมาเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า และเกิดความเป็นธรรมแก่สังคม เช่น แพทย์ ครู ตำรวจ เป็นต้น การทราบทัศนคติของบุคคลล่วงหน้า จะสามารถเลือกบุคคลได้ตามความต้องการและเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

3. การวัดเพื่อการแก้ไข การวัดทัศนคติในบางเรื่อง เช่น การวัดทัศนคติของประชากรเกี่ยวกับนโยบายของชาติที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมาว่าประชากรมีทัศนคติสอดคล้องหรือเห็นด้วยหรือไม่ถ้าไม่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้นมาประเทศชาติอาจเกิดความเสียหายได้ เมื่อทราบทัศนคตินั้นก่อนก็จะสามารถหาแนวทางในการแก้ไขหรือเปลี่ยนทัศนคติให้สอดคล้องกับนโยบายเพื่อจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน

4. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผลทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ นั้นเปรียบเหมือนสาเหตุภายในซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่างๆ กัน สาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้นอาจได้ผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่งและทัศนคติของบุคคลอาจเป็น เครื่องกรองหรือเครื่องหันเหอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลนั้นได้ ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่างๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ถ้าเราทราบเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว เราสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ สามารถจะหาทางป้องกันและแก้ไขหรือลดข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเข้าใจสาเหตุและผลของพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล

2.1.9 ทฤษฎีและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 63-65) กล่าวว่า เจตคติเป็นลักษณะนิสัยชนิดหนึ่ง เมื่อลักษณะนิสัยเกิดจากการเรียนรู้ เลยเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้ได้เช่นกัน ซึ่งแปลว่าเจตคตินำมาสอนให้เกิดขึ้นได้เหมือนบทเรียนนั่นเอง และเกิดขึ้นโดย

2.1.9.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

ข้อตกลงของทฤษฎีนี้ก็คือเจตคติสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกับลักษณะอื่นๆ ของคน คนแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อสร้างสมการเรียนรู้ เขาเรียนรู้ความรู้สึก และค่านิยมต่างๆ ได้จากข้อเท็จจริง เด็กเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกทางเจตคติ ซึ่งอาศัยกระบวนการที่ควบคุมการเรียนรู้ นั่นคือกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ในการก่อเกิดเจตคติได้ แต่ละคนแสวงหา

ข้อมูล และความรู้สึกโดยกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์ การเชื่อมความสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งเร้าปรากฏในเวลาเดียวกัน และสถานที่เดียวกัน เจตคติเกิดจากความรู้ต่างๆ บวกความเชื่อมโยงกับด้านการประเมินคุณลักษณะนั้นๆ นั่นคือ การเรียนรู้เกิดผ่านการเสริมแรง เจตคตินอกจากจะเกิดจากการเรียนรู้โดยวิธีเชื่อมสัมพันธ์ และวิธีเสริมแรงแล้ว ยังจะเกิดขึ้นจากกระบวนการเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นการเรียนรู้ชนิดหนึ่ง การเลียนแบบต้องมีตัวแบบไว้ให้ตัวแบบสำคัญ คือ สถาบัน ครอบครัว เด็กจะเลียนแบบเจตคติของพ่อแม่วัยรุ่นจะเลียนแบบเจตคติของกลุ่มเพื่อน นอกจากนั้นยังเลียนแบบได้จากครู ความคิดจากหนังสือ

2.1.9.2 ทฤษฎีแรงจูงใจ (Incentive Theory)

ทฤษฎีนี้ให้แนวคิด การเกิดเจตคติว่า เป็นกระบวนการให้น้ำหนักจากคุณและโทษของเป้าหมาย เจตคตินั้นแล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุด ลองพิจารณาดูว่าที่เรารักหรือชอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นอยู่ๆ เกิดรักและชอบขึ้นมาเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เรารักหรือชอบจะต้องมีคุณประโยชน์ต่อเราแน่นอน อาจจะมีสิ่งที่ไม่ดีอยู่บ้าง แต่เมื่อชั่งใจดูคุณและโทษแล้วเห็นว่าน้ำหนักของคุณประโยชน์มีสูงกว่าเราก็จะชอบสิ่งนั้น จากการพิจารณาตัดสินใจโดยกระบวนการแบบนี้ทำให้เกิดเจตคติทางบวกหรือทางลบขึ้นได้

สิ่งจูงใจต่างๆ จะทำให้คนเรามีเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง เช่น ผืน เป็นสิ่งจูงใจหรือเครื่องล่อใจอย่างหนึ่ง เจตคติของคนต่างๆ ไปจะมีเจตคติต่างจากพวกเขาที่ปลูกผืน คนเราจะมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆ ในทางที่ดีต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือสิ่งที่ทำให้เราเกิดความพอใจ พวกเขาที่ปลูกผืนจะมีเจตคติที่ดีต่อผืน เพราะว่าผืนทำให้พวกเขาได้รับประโยชน์มากมายจากการปลูกผืน คนเราจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดเราต้องเชื่อแล้วว่าสิ่งนั้นจะมีประโยชน์หรือสร้างความพอใจแก่เรา (ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531 : 10)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การเสริมแรง การเลียนแบบ และแรงจูงใจ เป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้เจตคติ แล้วประเมินออกมาว่าอะไรมีความสำคัญทางบวก และอะไรเป็นไปทางลบหรือออกมาในรูปไม่ดี และประเมินเพื่อนำมาตัดสินใจเลือกสิ่งนั้นๆ

2.1.10 การเปลี่ยนแปลงเจตคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 125-146) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอยู่หลายทฤษฎี ได้แก่

2.1.10.1 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักวิชาการมหาวิทยาลัย

เยล (The Yale Attitude Change Approach)

คาร์ล ฮอฟแลนด์ (Carl Hovland) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยเยล เชื่อว่าองค์ประกอบของเจตคติด้านความรู้สึก (Affective Component) สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยความคิดหรือความเชื่อ (Cognitive Component) ของบุคคลที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น หมายความว่า การเรียนรู้ข้อมูลใหม่โดยผ่านการสื่อสารที่จูงใจหรือโน้มน้าวจิตใจ (Persuasive Communication) จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะให้ข้อมูลที่จะสนับสนุนให้เกิดความเชื่อที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การใส่ใจ (Attention) หมายถึง หลักการดึงความสนใจให้ผู้รับฟังเกิดความตั้งใจที่จะรับฟังข่าวสารนั้น

ขั้นตอนที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง การทำความเข้าใจข่าวสารว่าสามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 3 การยอมรับ (Acceptance) หมายถึง การยอมรับข่าวสารนั้นมีมากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 4 ความคงอยู่ (Retention) หมายถึง การเก็บจดจำข่าวสารนั้นว่าขึ้นใจระดับใด

2.1.10.2 ทฤษฎีพลวัตของกลุ่ม (The Group Dynamics Approach or

The Michigan Group Dynamics Approach)

Kurt Lewins แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกนเป็นผู้ตั้ง แนวความคิดนี้ ซึ่งมีอยู่ว่ามนุษย์เป็นมากกว่าผู้รับข่าวสารซึ่งอยู่โดดเดี่ยวและถูกชักจูงได้อย่างเดียว แต่มนุษย์นั้นอยู่ในสังคมที่ไม่มีอิสระต่อกัน แต่ต้องเกี่ยวข้องกับซึ่งกันและกัน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์เปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับความคลาดเคลื่อนความไม่ลงรอย (Discrepancy) ของเจตคติหรือพฤติกรรมบุคคลกับบรรทัดฐานของกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดจากความต้องการทางสังคมต่างๆ ความต้องการที่จะเปรียบเทียบความสามารถของตัวเองกับผู้อื่น หรือความต้องการที่จะลดความแตกต่างของความคิดของตัวเองกับผู้อื่น การมีจุดยืนของตนแตกต่างจากมาตรฐานของกลุ่มเหล่านี้เป็นตัวผลักดันให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงเจตคติของตัวเองเพื่อให้เข้ากับกลุ่ม กลไกสำคัญของกระบวนการนี้คืออำนาจของกลุ่มที่จะให้ผลดีต่อผู้ปฏิบัติตาม การให้โทษแก่ผู้ขัดขวางถ้าคนใด ทำตามค่านิยมของ

กลุ่ม กลุ่มก็จะยอมรับคนๆ นั้น แรงกดดันนี้จะทำให้คนในกลุ่มขับไล่หรือไม่ชอบคนที่มีความแตกต่างจากกลุ่ม ฉะนั้นคนเราจึงต้องปรับตัวให้กลุ่มยอมรับทั้งทางด้านเจตคติและความประพฤติ

2.1.10.3 ทฤษฎีการขัดแย้งทางความคิด (Cognitive Dissonance Theory)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 126-146) กล่าวว่า เจตคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี

วิธีที่ 1 บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ จากบุคคลอื่นหรือจากอุปกรณ์สื่อสารมวลชน ข่าวสารที่ได้รับนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของเจตคติทางด้านความรู้ หรือการรับรู้ (Cognitive Component) เป็นที่เชื่อกันว่า ถ้าส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงได้ด้วยเช่นเดียวกันเช่น ถ้าส่วนประกอบด้านทัศนคติ ด้านความรู้ (Cognitive Component) เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มทำให้ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ (Affective Component) และส่วนประกอบทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงด้วย

วิธีที่ 2 เจตคติอาจเปลี่ยนแปลงโดย บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ตรงเช่นบุคคลหนึ่งอาจไม่ชอบพณิโกร แต่ถ้าได้มีการพบปะนิโกรที่มีความประพฤติเรียบร้อย พุดชาติ ฉลาด สิ่งเหล่านี้ทำให้ความไม่ชอบนิโกรเปลี่ยนแปลงได้

พรรณี ช. เจนจิต (วิลาวรรณ ทวิชศรี. 2546 : 26 ; อ้างอิงจาก พรรณี ช. เจนจิต. 2520) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างให้เกิดเจตคติใหม่ได้ด้วยวิธีการดังนี้ คือ

- 1.ให้ได้รับข้อมูลในทุกแง่มุมเกี่ยวกับสิ่งนั้น เช่น การวัดเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อคนผิวดำแล้วให้ผลไปในทางลบ เสร็จแล้วให้ข้อมูลทุกแง่มุมเกี่ยวกับคนผิวดำกับนักศึกษา และวัดเจตคติอีกครั้งปรากฏว่านักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อคนผิวดำ
- 2.จัดประสบการณ์ใหม่ให้ เช่นจัดให้คนที่มีความเชื่อที่ไม่ตรงกันไม่ตรงกันไปอยู่ค่ายพักแรมด้วยกันให้มีโอกาสทำสิ่งต่างๆ ร่วมกันและแก้ปัญหาาร่วมกันโดยไม่มีผู้อื่นเข้าไปเกี่ยวข้อง
- 3.เราให้เกิดอารมณ์ เช่น เด็กไม่ชอบแปรงฟันก็ใช้วิธีหาภาพหรือภาพยนตร์ที่แสดงถึงผลร้ายของการไม่แปรงฟันนำมาให้เด็กดู

พัชรี วรกวิน (2522 : 74) สถานการณ์ทางสังคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ประกอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1.การแนะนำให้เปลี่ยน (Suggestion Situation) การแนะนำมี 2 วิธีคือ แนะนำตามปกติ คือ คำแนะนำจากกลุ่มเพื่อน ผู้มีความสำคัญทางสังคม หรือแก่ตนเอง หรืออีกวิธีหนึ่งก็คือ การสะกดจิต ซึ่ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการสัมผัสและการเคลื่อนไหว

2.การทำให้เกิดการคล้อยตาม (Conformity Situation) เป็นการสื่อสารโดยการบอกให้ทราบว่าคุณสมบัติคล้ายกับท่านมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เป็นการแนะนำให้เกิดความรู้สึกขึ้นมาเองว่าสมควรจะเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มอื่นหลังจากที่ได้รับข่าวสารบอกเล่าแล้ว

3.การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยมีผู้นำอภิปรายและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

4.การใช้ข้อมูลชักจูง (Persuasive Messages) เป็นการใช้ข้อมูลที่มีความสำคัญในด้านนี้หรือกลุ่มที่เหมือนกันมากเท่าใดก็จะทำให้คนเปลี่ยนเจตคติได้มากขึ้นเท่านั้น ผู้รับจะไม่มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านหรือแสดงความคิดเห็นต่อที่มาของข้อมูล

5.การปลูกฝังความเชื่อ (Intensive Indoctrination) เช่น การอบรมเลี้ยงดู การล้างสมอง การฉีดยาให้ประสาทหลอน การทรมานต่อกายเพื่อให้ประสาทเกิดความอ่อนแอ

เอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 200-202) ที่ได้สรุปหลักการการเปลี่ยนเจตคติไว้ว่า เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อได้รับการสนใจใหม่ เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมและยอมรับในคุณสมบัติหรือสถานการณ์ของสิ่งนั้นๆ และเมื่อมีการกระทำหรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 232-233) ได้กล่าวว่า การสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีที่เกี่ยวกับการเรียนนั้นจะต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่างควรแบ่งเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจภาคภูมิใจต่อบทเรียนนั้นๆ ทำให้ทัศนคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลงและในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติ

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

มนฤดี ครองแถว (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการทดลองเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการปฏิบัติตนทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้สื่อ náกัลว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองเสือวิทยา จังหวัดปทุมธานี โดยเปรียบเทียบการปรับเปลี่ยนเจตคติต่อการปฏิบัติตนทางเพศที่เสี่ยงต่อการมีโรคทางเพศสัมพันธ์ แบ่งเป็น 3 วิธี โดยการทดลองสอนโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วยการใช้สื่อ náกัลว สื่อปกติโดยใช้วีดิทัศน์ และไม่ให้อีกกับกลุ่มผู้ที่มีเจตคติต่อการปฏิบัติตนทางเพศที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ พบว่า เจตคติต่อการปฏิบัติตนทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นภายหลังจากได้รับสื่อดีกว่าก่อนได้รับสื่อ

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้อสื่อ (จุลสาร) เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปวช. ปีที่ 1 ของโรงเรียนพาณิชย์การแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร วัดอุปประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นก่อนและหลังจากการได้รับสื่อ ผลจากการศึกษาพบว่า จุลสารที่ถูกดำเนินการโดยกลุ่มนักเรียนซึ่งเป็นสื่อที่ใช้ในการศึกษารังนี้สามารถปรับเปลี่ยนความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ จุลสารยังมี แนวโน้มทำให้นักเรียนชายผู้อ่านจุลสาร รายงานถึงความไม่ต้องการทำอะไรมากกว่าการจับมือ หรือโอบกอดคู่รัก

ของเขา และมีแนวโน้มที่ให้นักเรียนชายผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก รายงานว่าเคยเสียใจในการกระทำของตนเอง สำหรับนักเรียนหญิงพบว่า การอ่านจุลสารมีแนวโน้มที่ทำให้ เห็นว่าการแสดงความต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก เป็นการแสดงที่บ่งบอกว่าผู้ชายไม่รักและไม่ให้เกียรติคู่อีกของเขา และการอ่านจุลสารทำให้นักเรียนหญิงผู้คู่อีกเคยต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วยสามารถปฏิเสธความต้องการของคู่อีกที่จะมีเพศสัมพันธ์

วิลาวรรณ ทวีขศรี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อน ต่างเพศ และการเปลี่ยนเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีอยุธยา จังหวัดชุมพร ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเหตุผล-อารมณ์

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คริสเชอร์ และคนอื่นๆ (มนต์ฤดี ครองแถว. 2539 : 31 ; อ้างอิงจาก Krisher; & et al. 1973) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร เพื่อกระตุ้นความกลัวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรม โดยให้เห็นอันตรายของการเป็นคางทูม และมีการแนะนำให้การฉีดวัคซีนป้องกัน ผลการวิจัยพบว่า การไปรับการฉีดวัคซีนสัมพันธ์กับระดับความกลัว คือ กลุ่มที่ได้รับการเสนอความน่ากลัวต่ำไปรับการฉีดวัคซีนน้อยที่สุด กลุ่มที่ได้รับความน่ากลัวสูงไปรับการฉีดวัคซีน สูงสุด ส่วนกลุ่มที่ได้รับความน่ากลัวสูงร่วมกับได้ยินเสียงหัวใจเต้น (เสียงหัวใจเทียมที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น) ไปรับการฉีดวัคซีนปานกลาง คณะผู้วิจัยสรุปว่า ความกลัวเกินไปทำให้เกิดการต่อต้านการชักชวน ทำให้หลีกเลี่ยงไม่ฉีดวัคซีน

โอฮารา และคนอื่นๆ (นรลักษณ์ เอื้อกิจ. 2541 : 66 ; อ้างอิงจาก O'Hara; & et al. 1996) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้ผู้นำกลุ่มในโครงการป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนเมื่อปี ค.ศ. 1994 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ผู้นำกลุ่มที่เข้ารับการอบรม ในโครงการป้องกันโรคเอดส์เป็นผู้ให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมตลอดจนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนนักเรียน โปรแกรมการฝึกผู้นำกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 คัดเลือกผู้นำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนระดับเกรด 10-12 จำนวน 96 คน ในมลรัฐฟลอริดา โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมและบทบาททางด้านสุขภาพของตนเอง ระยะที่ 2 ดำเนินการฝึกอบรมผู้นำกลุ่ม โดยให้ผู้นำกลุ่มได้รับการฝึกเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ซึ่งมีโปรแกรมการฝึกอบรม 8 ครั้ง ครั้งที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียนและสร้างทักษะการสื่อสาร (Communication Skills Building) และการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 2 การทำค่านิยมกระจ่างชัด (Clarification of Values) การตัดสินใจ (Decision Making) และการแก้ปัญหา (Problem Solving) ครั้งที่ 3 และ 4 การให้ความรู้ ปลุกฝังเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ครั้งที่ 5 การศึกษาดูงานคลินิก กามโรคและการให้คำปรึกษาแนะนำ ครั้งที่ 6 ฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่

ปลอดภัย (Negotiate for Safesex) ครั้งที่ 7 และ 8 ฝึกอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการเตรียมดำเนินการตามโครงการฯ โดยใช้รูปแบบการอภิปรายกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ การแสดงบทบาทสมมติ และระยะที่ 3 ดำเนินตามโครงการ พบว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ดีขึ้น มีความตระหนักต่อโรคเอดส์เพิ่มขึ้น มีการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น และความตั้งใจต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยมีการป้องกันสูงขึ้น และได้เสนอแนะให้มีการใช้รูปแบบผู้นำกลุ่มในโรงเรียน เป็นกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนที่มีปัญหาในการป้องกันโรคเอดส์ต่อไป

จากเอกสารข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติ สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การใช้สื่อชักนำ การให้ข้อมูลที่เป็นความรู้โดยตรง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การให้คำปรึกษา เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1.1 ความหมายกลุ่ม

เคมปี (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 21 ; อ้างอิงจาก Kemp. 1970) ได้กล่าวว่า กลุ่มประกอบไปด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความพอใจ มีการยอมรับและเคารพ ในความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและมีความรู้สึกปลอดภัย เมื่ออยู่ในกลุ่ม

จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่นๆ (2521 : 4-5) ได้ให้ความหมายของกลุ่ม ไว้ว่า

- 1.กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คน มาประกอบกัน
- 2.กลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ทั้งทางด้านความคิด กริยาท่าทาง การกระทำหรือคำพูด
- 3.มีความสนใจร่วมกัน เพื่อสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
- 4.มีแบบแผนต่อกันเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมาย จึงต้องมีการกำหนดหน้าที่แห่งความรับผิดชอบ และระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 103) ได้สรุปความหมายของกลุ่มว่า กลุ่มเกิดจากการที่มีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความสัมพันธ์หรือมีปฏิริยาต่อกันในทางใดทางหนึ่ง เช่น มีการสื่อความหมายต่อกัน มีเป้าหมายและแรงจูงใจร่วมกัน มีการกระทำร่วมกันในทางที่จะบรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันอยู่ นั้นมีความรู้สึก มีเจตคติต่อกัน มีการรับรู้ถึงสภาพการเป็นกลุ่ม และเมื่อเกิดเป็นกลุ่มขึ้นมาแล้ว สมาชิกกลุ่มก็จะมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน

คมเพชร จัตรศุภกุล (2530 : 1-2) อธิบายธรรมชาติของกลุ่ม กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อทำงานร่วมกันและให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน (Common Goal) ส่วนฝูงชน (A Crowd) เป็นเพียงการมารวมกันโดยมิได้ทำกิจกรรมอื่นใดเลย และกลุ่มชน

(A Mob) หมายถึง กลุ่มที่ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและแต่ละคนขาดความเป็นตัวของตัวเอง แต่สำหรับกลุ่มนั้น สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สร้างบุคลิกลักษณะ สร้างพลังของความสำเร็จ ในการเป็นสมาชิกของกลุ่มซึ่งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายในเชิงนิมาน

จากความหมายของกลุ่มดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่ บุคคลมาอยู่ร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อร่วมกันกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มี ลักษณะเป้าหมายเดียวกัน สนใจในสิ่งเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ไปในทางเดียวกัน

3.1.2 สาเหตุของการเข้ากลุ่ม

วิลสัน และแฮนนา (วิชนี เหล่าเรื่องธนา. 2542 : 63 ; อ้างอิงจาก Wilson; & Hanna. 1990) ได้เสนอข้อมูลที่เป็นเหตุจูงใจที่ชักจูงให้บุคคลเข้ากลุ่มได้ดังนี้

1.แรงดึงดูดใจจากบุคคลอื่นๆ ภายในกลุ่ม แรงดึงดูดใจในการเข้ากลุ่มมีความสัมพันธ์กับ ลักษณะทางกายภาพของบุคคลในกลุ่ม รวมทั้ง ทักษะสติ บุคลิกภาพ ศาสนา สถานภาพทางด้าน เศรษฐกิจและการรับรู้ความสามารถของบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะพบว่าการรับรู้ความคล้ายคลึงกันของ ทักษะสติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดและได้มีการศึกษาอยู่บ่อยครั้งมาก

2.แรงดึงดูดใจจากกิจกรรมกลุ่ม บางครั้งบุคคลจะเข้ากลุ่มเพราะความสนุกกับลักษณะงานที่ สมาชิกจะได้กระทำ บุคคลไม่ได้เข้ากลุ่ม ด้วยเหตุผลของเป้าหมายของกลุ่มเสมอไป เช่นสตรีที่เข้าร่วมในทีมซอฟต์แวร์บอลอาจมีเป้าหมายอันดับแรกเพื่อเข้าสังคมมากกว่าทางด้านกีฬา ดังนั้นในการจูงใจบุคคลให้เข้าร่วมกลุ่ม ถ้าเสนอเพียงเป้าหมายของกลุ่ม อาจจะทำให้กลุ่มนั้นมีสมาชิกเพียงเล็กน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าได้รวมเอาเป้าหมายและความต้องการของสมาชิกเข้าไปด้วย จะทำให้ สมาชิกมากขึ้นด้วย

3.แรงดึงดูดใจจากเป้าหมายของกลุ่ม บางทีเหตุผลที่สำคัญที่สุดของสมาชิกในการเข้ากลุ่ม คือ การไปให้ถึงเป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งเป้าหมายนั้นนับว่าเป็นจุดยืนของพัฒนาการของกลุ่ม บางครั้ง เป็นการยากที่จะแยกความดึงดูดใจในเป้าหมายของกลุ่มออกจากคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม บุคคล อาจจะผูกพันกับกลุ่ม เพราะเขาชอบกิจกรรมกลุ่ม และขณะเดียวกันเป้าหมายของกลุ่มที่มีคุณค่า เช่นเดียวกัน

4.แรงดึงดูดใจที่จะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มและเป็นสมาชิกของกลุ่มบุคคลในกลุ่มจะมี ปฏิสัมพันธ์กันและเต็มไปด้วยความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน บุคคลหลายคนที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม ด้วยความ สนใจงานหรือเป้าหมายของกลุ่มแต่เพียงสนใจเพียงการได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มเท่านั้น สมาชิก เช่นนี้ จะสร้างปัญหามากมายให้แก่ผู้นำกลุ่ม ซึ่งผู้นำกลุ่มต้องหากวิธีที่จะดึงให้สมาชิกละทิ้งสนใจ เป้าหมายของกลุ่ม ถ้าผู้นำกลุ่มไม่สามารถทำได้กลุ่มจะขาดความสำคัญลงไป

5.แรงดึงดูดใจจากผลข้างเคียงที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม ในอันดับสุดท้ายนี้เป็นที่แน่ชัดว่า บุคคลเข้าเป็นสมาชิกภายในกลุ่มด้วยเหตุผลแตกต่างกันออกไป อาจจะไม่เป็นไปด้วยเหตุผลข้างต้น

เช่น บุคคลที่เข้าร่วมในศาสนาจะไม่ใช้ด้วยความศรัทธาในศาสนาแต่ด้วยเหตุผลว่าเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่พึงกระทำ ลักษณะของสมาชิกกลุ่มเช่นนี้จะส่งผลให้เกิดปัญหาในกลุ่มได้ เพราะสมาชิกเช่นนี้จะไม่สนใจว่าอะไรจะเกิดขึ้นในกลุ่มและจะไม่มีความมั่นคงในการเข้ากลุ่ม

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สาเหตุทั่วไปของการเข้ากลุ่ม เกิดจากแรงดึงดูดใจจากบุคคลอื่น จากกิจกรรม เป้าหมายของกลุ่ม ความสัมพันธ์กับกลุ่มและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ตลอดจนผลข้างเคียงที่ได้รับจากกลุ่มที่จะเป็นเหตุผลที่จะให้บุคคลอยากที่จะเข้าร่วมกลุ่ม สามารถดึงดูดใจให้บุคคลต้องการที่จะเข้ากลุ่ม

3.1.3 ปรัชญาพื้นฐานของกลุ่ม

คมเพชร จัตรศุภกุล (2530 : 9 -11) กล่าวถึง ปรัชญาพื้นฐานของกลุ่ม ไว้ดังนี้

1.บุคคลแต่ละคนมีความสามารถพิเศษในตนเอง แม้ความสามารถจะแตกต่างกันออกไป แต่ก็ทำให้บุคคลสามารถช่วยเหลือกลุ่ม โดยการนำความสามารถเหล่านั้นมาใช้ในการทำงานกลุ่ม นำมาส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นผลดีต่อประสิทธิภาพของการทำงานโดยรวม

2.ประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่ม จะส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้พัฒนาความสามารถพิเศษขึ้นมาแล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่มได้ จะเห็นได้ว่าสมาชิกในกลุ่มจะช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นๆ ได้

3.บุคคลแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อกัน และในขณะที่เดียวกันกลุ่มก็จะมีอิทธิพลต่อบุคคลแต่ละคนเช่นกัน จากกระบวนการในกลุ่มนี้เองจะทำให้สมาชิกเรียนรู้การรู้จักให้ (Give) และการรู้จักรับ (Take) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ควรจะต้องปลูกฝัง

4.กลุ่มจะช่วยส่งเสริมบุคคลให้มีการพัฒนาทัศนคติทางสังคมในทางที่ดี เนื่องจากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนั้น บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้ทัศนคติทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ปรัชญาพื้นฐานของกลุ่มได้เน้นถึงความแตกต่างของบุคคล ซึ่งความแตกต่างนี้สามารถนำมาช่วยเหลือกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกันและต่อตนเอง ตลอดจนกลุ่มยังสามารถที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสได้เรียนรู้ทัศนคติทางสังคมไปในทางที่ดีและมีประโยชน์

3.1.4 ประเภทของกลุ่ม

พนม ลิ้มอารีย์ (ม.ป.ป. : 27) ได้จำแนกประเภทประเภทของกลุ่มได้เป็นหลายลักษณะ คือ จำแนกออกได้ตามลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม จำแนกตามหน้าที่ของสมาชิกที่มีต่อกลุ่ม หรือจำแนกตามลักษณะโครงสร้างกลุ่ม

1. จำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มปฐมภูมิ หมายถึง กลุ่มที่สมาชิกที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน และพบปะเห็นหน้ากันอยู่เสมอ (Face to Face) ตัวอย่างของกลุ่มปฐมภูมิ เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อนเล่น กลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนในชนบทขนาดเล็ก เป็นต้น ลักษณะสำคัญของกลุ่มปฐมภูมิก็คือ เป็นกลุ่มขนาดเล็ก มีคนไม่กี่คน นักสังคมวิทยาบางท่านให้คำจำกัดความว่า เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกไม่เกิน 20 คน มีความสัมพันธ์กันแบบใกล้ชิดสนิทสนม มีความสนใจร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และมีความรู้สึกต่อกันโดยไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์โดยตรง

1.2 กลุ่มทุติยภูมิ จะมีลักษณะตรงข้ามกับกลุ่มปฐมภูมิ คือ สมาชิกของกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันอย่างห่างเหิน ขาดความใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยชอบพอกัน มีการติดต่อกันอย่างเป็นทางการ การผูกพันทางความรู้สึกหรืออารมณ์ก็เบาบางลงมา จำนวนสมาชิกในกลุ่มก็จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก การติดต่อระหว่างสมาชิกจะเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ และในบางครั้งสถานภาพของสมาชิกนั่นเอง ก็เป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้กลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดสนิทสนม

2. จำแนกตามหน้าที่ของสมาชิกที่มีต่อกลุ่ม หรือจำแนกตามลักษณะโครงสร้างกลุ่ม แบ่งได้เป็น

2.1 กลุ่มวงในหรือกลุ่มพวกเดียวกัน (In-Groups) หมายถึง คนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันและมีความรู้สึกว่าตนเอง เป็นเจ้าของหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นๆ หรือหมายถึง พวกเรา (We Groups)

2.2 กลุ่มวงนอกหรือกลุ่มพวกอื่น (Out-Groups) หมายถึง คนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเดียวกันและไม่มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน ห้างเหินกันหรือ หมายถึง พวกเขา (They- Groups)

2.3 กลุ่มอ้างอิง (Reference group) หมายถึง กลุ่มที่บุคคลมิได้เป็นสมาชิก (Nonmembership Group) แต่ยึดถือว่ากลุ่มนั้นๆ มีความหมายสำหรับตน โดยการพยายามปฏิบัติตามปทัสถานของกลุ่มนั้น ๆ และมุ่งหวังว่าตนจะเข้าร่วมกลุ่มด้วย ในโอกาสต่อไปข้างหน้า

นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 18-20) ได้แบ่งประเภทของกลุ่มไว้ดังนี้

ประเภทที่ 1 กลุ่มฝึกอบรม (T. Group or Training Group) กลุ่มชนิดนี้มีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงความรู้สึกที่เป็นอยู่ การใช้ทักษะเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารซึ่งจะทำให้สมาชิกสามารถดำเนินการหาทางของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทที่ 2 กลุ่มฝึกอบรมความไวในการรับรู้ (Sensitivity Training Group) กลุ่มชนิดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกทักษะในการเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่างๆ เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น เช่น การรับรู้ความรู้สึกนึกคิดเหตุที่เป็นของตนเองและผู้อื่น โดยเชื่อว่าการพัฒนาทักษะการรับรู้นี้จะส่งเสริม

ให้บุคคลเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองและปรับปรุงตนเอง รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

ประเภทที่ 3 กลุ่มฝึกอบรมทักษะพื้นฐาน (BST-Group or Basic Skill Training Group) กลุ่มชนิดนี้ บางครั้งเรียกว่า กลุ่มฝึกอบรมเพื่อมนุษย์สัมพันธ์ (Training Human Relations Laboratory) เป็นการสร้างสมาชิกให้มีทักษะเบื้องต้นในด้านมนุษยสัมพันธ์

ประเภทที่ 4 กลุ่มฝึกฝนทดลอง (Laboratory Training Group) กลุ่มชนิดนี้เป็นโครงการสำหรับสมาชิกที่อยู่ประจำจัดขึ้นเพื่อมุ่งจัดให้มีประสบการณ์เพิ่มพูนความเข้าใจและพัฒนาทักษะของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม

ประเภทที่ 5 กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) กลุ่มชนิดนี้เป็นกลุ่มที่เป็นความเจริญงอกงามส่วนบุคคล ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักสภาพความเป็นจริงของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เขาได้เกี่ยวข้องกับผู้อื่นอย่างเปิดเผย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

ประเภทที่ 6 กลุ่มทนทาน (Marathon Group) กลุ่มชนิดนี้มักจะมีการพบกันหลายช่วงเวลาติดต่อกันไปโดยใช้เวลามากกว่า 12 ชั่วโมง ในแต่ละครั้ง จากการปฏิสัมพันธ์กันหลายๆ ครั้งนี้ จะทำให้สมาชิกกลุ่ม ได้ค้นพบ และศึกษาความคิดของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย

ประเภทที่ 7 การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ปกติให้มีการยอมรับปัญหาต่างๆ ของตนเอง และพยายามแก้ไขปัญหานั้นเสียก่อนที่จะกลายเป็นปัญหารุนแรง นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้มีปัญหาเรียนรู้ที่จะนำความคิดทั่วไปจากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ประเภทที่ 8 กลุ่มจิตบำบัดรักษา (Group Psychotherapy) เป็นรูปแบบหนึ่งของการแก้ปัญหาคนไข้โดยการพบปะพูดคุยกันในกลุ่มเล็กระหว่างสมาชิกและผู้ให้การบำบัดติดต่อกันไปเป็นระยะเวลานาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการหยั่งเห็นและเข้าใจสาเหตุของการเกิดปัญหาทางสังคม อารมณ์และจิตใจ รวมทั้งมีความสามารถที่จะลดหรือแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้

ประเภทที่ 9 กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้สมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม โดยรวมประสบการณ์ของกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในส่วนบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มยังจะต้องเกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องต้องการของบุคคลอื่น ทักษะในการแสดงออกถึงความเข้าใจ การสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับ จุดมุ่งหมายในการจัดแต่ละครั้งด้วย

3.1.5 ขนาดของกลุ่ม

ออตตาเวย์ (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 28 ; อ้างอิงจาก Ottaway. 1966) กล่าวว่า กลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้น กลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีจะนั้นจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลที่ดีที่สุด

ทรัมป์ และมิลเลอร์ (Deighton. 1971 : 225 ; citing Trump; & Miller. n.d.) มีความเห็นว่สมาชิกของกลุ่มที่จัดกิจกรรมกลุ่มควรมีประมาณ 12-15 คน กลุ่มไม่ควรเล็กกว่า เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองแต่ถ้าขนาดใหญ่ไปกว่านี้ก็ยังไม่เหมาะสมเพราะสมาชิกจะขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่นๆ (2521 : 38) กล่าวว่า ส่วนใหญ่นักจิตวิทยานิคมศึกษากลุ่มขนาดเล็กที่มีสมาชิก 5-9 คน เพราะจะดูการเปลี่ยนแปลงและขบวนการของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้ง่ายกว่าศึกษาจากกลุ่มใหญ่และยังได้กล่าวว่า กลุ่มเล็กยังจัดได้ว่ามีขนาดพอเหมาะที่จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่แต่ถ้ามีจำนวนมากเกินไปสมาชิกทุกคนก็จะไม่มีโอกาสได้แสดงความต้องการได้เป็นรายบุคคลก็จะทำให้บรรยากาศน่าเบื่อหน่าย สมาชิกจะเกิดความสนใจ และอาจจะออกจากกลุ่มไปในที่สุด

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 26) ได้กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มอาจจะจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีขนาดใหญ่มากเกินความจำเป็นสมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิชอบทั้งหมดในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่มีงานทำไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน กลุ่มจะใหญ่เท่าใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์นั้นๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

จากขนาดกลุ่มที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มควรมีสมาชิกของกลุ่มตั้งแต่ 9-10 คน และมากที่สุดไม่ควรเกิน 16 คน จึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะว่าถ้าหากสมาชิกในกลุ่มมีจำนวนมากเกินไป จะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม แต่จำนวนสมาชิกมิใช่ปัญหาสำคัญ แต่สิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มนั้นคือ ความร่วมมือและความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม

3.1.6 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เคมปี (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 22 ; อ้างอิงจาก Kemp.1956) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนได้มีโอกาสได้รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน

คาร์ทไรท์ และแซนเดอร์ (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 22 ; อ้างอิงจาก Cartwright & Zender.1968) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาวิธีการต่างๆ เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม การอภิปรายกลุ่ม การสังเกต และการใช้ ข้อวิจารณ์ซึ่งกันและกันเพื่อช่วยในการตัดสินใจร่วมกัน

โอห์ลเซน (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 23 ; อ้างอิงจาก Ohlsen. 1970) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มกลุ่มไว้ 2 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ แก่สมาชิกหรือผู้นำการอภิปราย เพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่างๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำกลุ่มแบบนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉินิเทศ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดในชั่วโมงเป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนให้กับสมาชิก เป็นต้น

ประการที่ 2 กิจกรรมกลุ่มต่างๆ ที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ คือ ได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่างๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 14)กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สมาชิกต้องการ และการเปลี่ยนแปลงโดยส่วนรวม ผู้นำจะสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกแต่ละคน โดยวิธีการดังกล่าวแล้ว ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคนและกลุ่มที่จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้น มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการสื่อสารมีปฏิสัมพันธ์กันมาวางแผนในการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้บรรลุในวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกและผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง และได้ทำการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เรียนรู้การเป็นผู้รับและผู้ให้ เกิดการเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น

3.1.7 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แทรกซเลอร์ และ นอร์ธ (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 5-6 ; อ้างอิงจาก Traxler; & North. 1957) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัย หรือในโรงเรียนโดยการจัดโครงการ เช่น ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ หรือนำไปจัดในรูปแบบของการแนะแนวได้ตลอดทั้งปี

2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน

3. เพื่อเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพราะทำให้นักเรียน ค่อนข้างคุ้นเคยกับครูแนะแนวในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรม

4. เพื่อการปรับตัว การนำบัตรรักษาและความเจริญของงานของบุคคลในกลุ่มนอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มยังสามารถนำมาเป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ไขเรื่องส่วนตัวได้ เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 137-145) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ ดังนี้ เข้าใจในตนเองไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นช่วยชี้แจงว่าตนเป็นคนอย่างไร ในทางจิตวิทยาแล้วมนุษย์ย่อมเข้าใจตนเอง แต่บางครั้งอาจจะไม่เข้าใจตนเองได้ดีเท่าที่ควร หรือบางครั้งก็เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนก็มีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลวิธีการป้องกันตัวที่แตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กิจกรรมกลุ่มก็อาจช่วยมนุษย์ได้โดยเป็นกระแຈงเส้าสะท้อนให้เห็นภาคของตนเองทุก ๆ ด้าน

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อให้บุคคล รู้จักและเข้าใจตนเอง และผู้อื่นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นปกติ ส่งเสริม ให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้ต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เสริมสร้างบุคลิกภาพ เจตคติ ความสนใจ ตลอดจนเพื่อให้บุคคลได้มีการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น

3.1.8 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากิจกรรมกลุ่ม

แพทเทอร์สัน (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 29 ; อ้างอิงจาก Patterson. 1973) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีน้อยอาจจะจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

ทรอทเซอร์ (ชูชัย สมितिไกร. 2528 : 18-19 ; อ้างอิงจาก Trozer. 1977) ได้ให้ความเห็นว่าในการกำหนดระยะเวลา และความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หากจัดทำกับสถานศึกษา จำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วย เช่น ในโรงเรียนส่วนมากจะจัดเวลา

เป็นคาบๆ ละ 50 นาที เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่าควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเท่าใด สำหรับจำนวนครั้ง ในการเข้ากลุ่มไม่ควรต่ำกว่า 8 ครั้ง

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับ เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งๆ ละ 50 แต่อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมกลุ่มก็ขึ้นอยู่กับว่ามีเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มมากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา ควรจะจัดเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กจะมีความสนใจในกิจกรรมในระยะสั้น เด็กจึงเกิดความเบื่อหน่ายได้

3.1.9 ลำดับขั้นของกระบวนการกลุ่ม

ฟิสเซอร์ (รัชนี้ เหล่าเรืองธนา. 2542 : 76-77 ; อ้างอิงจาก Tubbs. 1988) ได้กล่าวถึงระยะพัฒนาการของกลุ่ม ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่ (Orientation) เป็นระยะที่สมาชิกภายในกลุ่มได้เข้ามารวมกลุ่มกัน และเริ่มจะศึกษาถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มโดยการถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ในระยะนี้สัมพันธภาพในกลุ่มมีเพียงเล็กน้อย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มยังไม่มีความรู้สึกสบายในการเข้ากลุ่ม อย่างไรก็ตามบุคคลที่อยู่ในกลุ่มชั้นนำผู้บริหาร หรือบุคคลที่คุ้นเคยกันมาก่อน จะใช้เวลาในระยะนี้เพียงเล็กน้อย

ระยะที่ 2 ระยะความขัดแย้ง (Conflict) เป็นระยะที่ลักษณะของความขัดแย้งบางประการหรือเกิดความขัดแย้งกับบุคคลอื่นในกลุ่ม เมื่อระยะการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่ผ่านไป จะเกิดความกดดันเพื่อดำเนินการบางอย่างหรือเกิดความตึงเครียด จากการเปลี่ยนแปลงสมาชิกในกลุ่มจะต่อต้านอิทธิพลหรือการควบคุมของกลุ่ม ภายในกลุ่มจะมีสมาชิกที่แสดงตัวเป็นผู้นำ โดยการพูดถึงเป้าหมาย รายละเอียดของงานในกลุ่ม แนวทางหรือวิธีการที่ควรกระทำ ซึ่งสมาชิกคนอื่นๆ จะเกิดความไม่พอใจต่อต้านไม่ยอมรับและทำตามข้อเสนอแนะ เพราะสมาชิกแต่ละคนต่างคิดว่าตน ก็มีข้อคิดเห็น และเป็นข้อคิดเห็นที่ดีกว่า

ระยะที่ 3 ระยะของการเข้าสู่การดำเนินการ (Emergence) ในระยะนี้จะรวมถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้งในระยะที่ 2 เป็นระยะที่เริ่มมีความยึดเหนี่ยวกันภายในกลุ่ม และกลุ่มจะเริ่มดำเนินไปอย่างสงบราบรื่น ระยะนี้อธิบายได้ว่าอาจเกิดขึ้นจากมูลเหตุต่างๆ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 จากการที่สมาชิกได้เห็นประโยชน์ของการปรองดองกัน พฤติกรรมที่สุภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวของกลุ่มได้

ประการที่ 2 จากความรู้สึกในกลุ่ม และพัฒนาการของการยึดเหนี่ยวในกลุ่ม สามารถพิชิตการต่อต้านให้เกิดแนวคิดและพัฒนาบทบาทใหม่ขึ้นมา

ประการที่ 3 ความขัดแย้งและความไม่เห็นด้วยต่างๆ จะสลายไปในระยะที่ 3 สมาชิกจะแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมต่อข้อเสนอในกลุ่มเพียงเล็กน้อย

ระยะที่ 4 ระยะดำเนินการหรือระยะสัมฤทธิ์ผล (Reinforcement) เป็นระยะที่เกิดผลงานสูงสุดของกลุ่ม และภายในกลุ่มจะเกิดความสอดคล้องกัน ความไม่เห็นด้วยจะหายไป และบทบาทในขณะนั้นจะเหมาะสมกับแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้ผลงานของกลุ่มดีขึ้น สมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกสนุกสนานแต่ละคนจะให้แรงเสริมซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ในระยะแรกของการเข้ากลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกว่า เป็นการเสียเวลาเปล่า แต่ในระยะที่ 4 สมาชิกจะรู้สึกว่า ได้ทำสิ่งที่มีคุณค่ามาก

คมเพชร จิตรสุกุล (2522 : 23) ได้กล่าวถึง ระยะพัฒนาของกลุ่มว่า เมื่อสมาชิกเริ่มเข้ากลุ่ม อาจจะพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาในกลุ่มนั้น มีความแตกต่างที่เข้ากลุ่มได้เป็นเวลานานแล้วทั้งนี้เพราะว่า การที่จะเข้ากลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่า กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง

ระยะที่ 2 ระยะของความขัดแย้ง และความคับข้องใจ

ระยะที่ 3 ระยะกลุ่มมีความสามัคคี

ระยะที่ 4 ระยะที่มีผลงาน และยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

ศุภวดี บุญยวงศ์ (2527 : 133-134) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1.ขั้นการมีส่วนร่วม ระยะนี้นักเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่ต้องการรู้นั้นด้วยตนเองผลจากการเรียนรู้ จะเกิดกับผู้เรียนโดยตรง ผู้ที่มีส่วนร่วมมากก็จะได้รับผลการเรียนรู้นั้นๆ มากขึ้นด้วยในการทำกิจกรรมจะเป็นการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ทางด้านร่างกาย คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ หรือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 ทางด้านจิตใจ คือ การที่นักเรียนเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติกันอย่างแท้จริง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้จะนำไปสู่การรับรู้แนวคิดและการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 ทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการเห็นจริง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และสร้างแนวคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้นั้น จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวความคิดและเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

2.ขั้นวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

3.ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบ แนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคต หรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ หรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้น และประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น

4.ขั้นประเมินผล โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่ม จากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

จากลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มนั้นจะประกอบไปด้วย ขั้นการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความคุ้นเคย ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์หลังจากที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง และขั้นประเมินผล โดยให้สมาชิก ในกลุ่มแต่ช่วยกันประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม และร่วมกันให้ข้อเสนอแนะและติชม

3.1.10 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

พนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 16-17) ได้กล่าวถึง คุณค่าการเข้าสังคมกิจกรรมกลุ่ม ไว้ว่า

1.กลุ่มเป็นสนามสำหรับทดลองฝีมือของบุคคล โดยบุคคลได้อาศัยกลุ่มเพื่อทดลองหรือแสดงความสามารถ

2.กลุ่มจะเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็นและผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะได้ผลจากการเข้ากลุ่มในการปรับปรุงเจตคติ นิสัยใจของตนเอง โดยมีสมาชิกเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน

3.กลุ่มช่วยให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก เป็นเครื่องมือบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีความเข้าใจตนเอง เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นบุคคลหนึ่งที่มีคุณค่าและอยากทำประโยชน์ให้กับกลุ่มมากขึ้น

4.กลุ่มช่วยส่งเสริมพลังทางร่างกาย เช่น การออกกำลังกายเป็นกลุ่ม หรือการฝึกหัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความอดทน

ศุภวดี บุญวงศ์ (2527 : 3) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มมีคุณค่า สามารถพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทศนคติ และปทัสถานของสังคมจากการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อตนเองทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

คมเพชร จัตรศุกกุล (2530 : 15-19) กล่าวว่า คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมียุคคุณค่าด้านอื่นๆ อีก ได้แก่

1.คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านพัฒนาการที่เกิดขึ้น มีดังต่อไปนี้

1.1 การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย ต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ

1.2 มีการสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมเมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคมขณะเดียวกันเขาจะเรียนรู้เรื่องการควบคุม การแสดงออกทางอารมณ์ด้วย

1.3 การพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคมในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีการเคารพบุคคลอื่นจึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วจะทำให้ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้แล้วในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่างๆ อาจจะพัฒนาความสนใจที่แน่นอน เมื่อมีการปฏิบัติงานในกลุ่มบุคคลมักจะทำงานบางอย่าง ซึ่งเท่ากับได้พัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วยังช่วยให้บุคคลที่มาจากครอบครัวต่างกันได้เรียนรู้เรื่องของสังคมสามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมนั้นหมายความว่า มีความเข้าใจในเรื่องปกติวิสัยของสังคม (Social Norm) ดีขึ้น

1.4 คุณค่าด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภทไม่ใช่ว่าจะให้ข้อสนเทศทางอาชีพเท่านั้น แต่จะให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต กล่าวคือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประสบการณ์และอาชีพ ถ้าหากความสัมพันธ์นั้นเป็นไปได้อย่างดี ย่อมจะแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสจะประกอบอาชีพได้ดี ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนมีคุณค่าต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

1.5 ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่มนั้นอาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ เช่น การพูดในที่สาธารณะการอภิปรายกลุ่มกฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น กลุ่มความสนใจที่นักเรียนเป็นสมาชิกอาจจะเป็นการละคร การเขียน การกีฬา การถ่ายรูป ก็ย่อมจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะเฉพาะอย่างดีขึ้น สรุปแล้วอาจจะกล่าวได้ว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มย่อยจะได้รับโอกาสอันดีมีประโยชน์

2.คุณค่าด้านการวิจัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทำให้ได้รับความเข้าใจอย่างดีในตัวสมาชิก

3.คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้นจะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาลและคลินิกจะนำวิธีการกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำ

การบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับโรงเรียน ผู้เรียนมีปัญหา คล้ายคลึงกันอาจจะได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4.คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Value to the School and Community) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้บุคคลที่มีความสามารถมีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก สมาชิกกลุ่มจะเกิดการค้นพบตัวเอง เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า และมองผู้อื่นว่ามีคุณค่า กิจกรรมกลุ่มช่วยให้สมาชิกของกลุ่มได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สมาชิกได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่ม ยังมีคุณค่าในด้านพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านอาชีพ ความรู้ ด้านการวินิจฉัย ด้านการบำบัด ด้านการวิจัย และมีคุณค่าต่อโรงเรียน และชุมชนด้วย

3.1.11 ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ส (ทศวรรษ มณีศรีข้า. 2539 : 129-130 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1970 : 121-122) ที่ได้กล่าวถึง ผลการศึกษาของ กิบ (Gibb) พบว่า กิจกรรมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึกได้ตระหนักถึงความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น หมายความว่า บุคคลจะยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง และเข้าใจตนเอง

พนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 56-57) กล่าวถึง ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1.สมาชิกได้ทดสอบและแสดงความสามารถ เช่น ในกรณีที่คนพูดเก่งแต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหนก็อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดสอบหรือแสดงความสามารถให้คนในกลุ่มเห็น

2.ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

3.ช่วยเสริมสร้างควมมีวินัยและความอดทนให้แก่ตนเอง จากการที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน

4.ช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น มีกำลังใจ มีความรัก ช่วยบำรุงขวัญของสมาชิก ช่วยให้เข้าใจตนเองดีขึ้น รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองสูง

พัชรวิ วรกวิน. (2522 : 149-150) ได้กล่าวถึงผลการจัดกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มไว้ หลายด้าน คือ ผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่น และรู้สึกว่าตนเองมีค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และใน

การเข้าร่วมกลุ่มนั้น จะต้องมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเอง และสมาชิกอื่นในกลุ่มพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตน ทำให้มีมุมมองแห่งตนดีขึ้น และยังมีผลต่อทัศนคติต่อผู้อื่นยอมรับฟังเหตุผล ความคิดเห็น เคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน ซึ่งจะมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิกรู้สึกว่ามีสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อตน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ต่อกัน ก็จะเกิดความสามัคคีขึ้น และเมื่อลงมือทำงาน ก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ทิตนา แคมณี และเยาวพา เตชะคุปต์ (2522 : 7) กล่าวว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมกลุ่ม สามารถเข้าใจความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้ดีมากยิ่งขึ้น

จากประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม พอสรุปว่า กลุ่มสามารถเสริมสร้างพัฒนา ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะสามารถพัฒนาแนวทางในการป้องกันมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้

3.1.12 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิตนา แคมณี (2536 : 27-28) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายวิธี ดังนี้

1.เกมส์ (Games) คือ การที่ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และผู้เรียนจะเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2.บทบาทสมมติ (Role-Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกมส์ แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่น แล้วให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก วิธีการนี้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา วิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าติดตามอีกด้วย

3.กรณีตัวอย่าง (Case) คือ การนำกรณี หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น การอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และนำเสนอกรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริงและมีความหมายกับผู้เรียนมากขึ้น

4.สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปสถานการณ์นั้นและมีปฏิกิริยาตอบโต้กัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนจะไม่กล้าแสดงออกเพราะจะเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5.ละคร (Acting or Dramatization) คือ การที่ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทบาทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงบทบาทที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่จะเข้าใจความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้ การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6.กลุ่มย่อย (Small Group) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

จากเอกสารที่ทำการค้นคว้ามาเกี่ยวกับเทคนิคมีหลายวิธีในการนำมาใช้ในกลุ่ม เช่น เกมส์ บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร และกลุ่มย่อย ซึ่งเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงออก ได้ฝึกทักษะต่างๆ ร่วมกันในกลุ่ม และการพัฒนาเทคนิคสื่อ วิทยาการความก้าวหน้าทางจิตวิทยา และกิจกรรมแปลกใหม่เข้าใช้ในกิจกรรมกลุ่มนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มให้สามารถกำหนดโครงสร้างกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มได้

3.1.13 การประเมินผลกลุ่ม

โทรท์เซอร์ (ซูซัน สมิททิไกร. 2528 : 94 - 100 ; อ้างอิงมาจาก Trozer. 1977) ได้แบ่งการประเมินผลประสบการณ์กลุ่มเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1.13.1 ประเภทที่ 1 การประเมินกระแสดความเคลื่อนไหวของกลุ่ม (Process Evaluation)

กระแสดความเคลื่อนไหวของกลุ่ม หมายถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นและดำเนินไปในกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการคือ ผู้นำ สมาชิก และปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม จุดประสงค์ของการประเมินกระแสดความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ก็เพื่อจะเพิ่มพูนความเข้าใจในความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงของกลุ่ม และเป็นข้อมูลช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพ การทำหน้าที่ของผู้นำกลุ่ม การประเมิน ประเภทนี้ประกอบด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

1.การประเมินของสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเป็นผู้ได้รับประสบการณ์ โดยตรงจากการเข้ากลุ่ม ดังนั้นการให้สมาชิกกลุ่มเป็นผู้ประเมินจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก สำหรับวิธีการประเมินอาจทำได้ดังนี้

1.1 การบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อประสบการณ์กลุ่ม (Self-Report) การประเมินแบบนี้ผู้นำกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเสรี

1.2 แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดของสมาชิก การประเมินในรูปแบบนี้ ทำได้โดยการที่ผู้นำจะต้องสร้างแบบสำรวจขึ้นมา เพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกกลุ่ม

2.การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ วิธีการนี้ประเมินโดยการ เชิญผู้เชี่ยวชาญในการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบกลุ่ม มาเป็นผู้สังเกตการณ์ขณะมีการประชุมกลุ่ม การสังเกตการณ์นี้ควรจะทำ โดยมิให้สมาชิกรู้ตัว การประเมินของผู้เชี่ยวชาญนี้จะทำผู้นำกลุ่มได้รับความรู้และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ เป็นประโยชน์ในการดำเนินการกลุ่มต่อไป

3.การประเมินโดยการฟังจากเครื่องบันทึกเสียง วิธีการนี้ทำโดยการนำเอาเทปบันทึกเสียง สทนาในกลุ่มมาเปิดฟังอีกครั้ง วิธีนี้จะทำให้รับรู้ความเคลื่อนไหวในกลุ่มได้สมบูรณ์มาก

4.การประเมินของผู้นำกลุ่ม การประเมินด้วยวิธีนี้ ผู้นำกลุ่มจะเป็นด้วยตนเอง โดยการ สังเกตจากการเข้าร่วมพูดคุยของสมาชิกกลุ่ม เนื้อหาที่พูดคุยในกลุ่มและท่าทีของสมาชิกกลุ่ม

3.1.13.2 ประเภทที่ 2 การประเมินผลของประสบการณ์กลุ่ม

ผลของประสบการณ์กลุ่มคือสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวของผู้สมาชิกกลุ่ม อันเป็นผลเนื่องมาจาก ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มซึ่งได้แก่ความคิดและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มวิธีการในการ ประเมินผลสามารถจำแนกได้เป็นวิธีการต่างๆ ดังนี้

1.การประเมินของสมาชิกกลุ่ม สามารถกระทำได้ดังนี้

1.1 การบรรยายความคิด ความรู้สึกที่มีต่อประสบการณ์กลุ่ม

1.2 การทดสอบก่อนและหลังเข้ากลุ่ม

1.3 การสำรวจความรู้สึกนึกคิดภายหลังการเข้ากลุ่ม

2.การประเมินบุคคลที่แวดล้อมสมาชิก เป็นการประเมินจากบุคคลอื่น ๆ ที่แวดล้อมตัว สมาชิก เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อนๆ บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัว สมาชิกได้ลักษณะของการประเมินวิธีนี้คือ

2.1 การตอบแบบสำรวจ ซึ่งผู้นำกลุ่มได้สร้างขึ้น สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและ ความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกกลุ่ม

2.2 การพบปะสนทนาระหว่างผู้นำกลุ่ม และ บุคคลที่ใกล้ชิดสมาชิก เช่น ผู้ปกครอง หรือครู เป็นต้น เพื่อขอรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตัวสมาชิกภายหลัง การเข้ากลุ่ม

2.3 การบรรยายอย่างอิสระ รูปแบบนี้ผู้นำกลุ่มจะขอความร่วมมือจากบุคคลที่ ใกล้ชิดกับสมาชิกกลุ่มให้ช่วยเขียนข้อความบรรยายสิ่งที่ตนสังเกตเห็นในตัวของผู้สมาชิกว่ามีการ เปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่ ภายหลังการเข้ากลุ่ม

3.การติดตามผล การติดตามผลถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับการประเมินผลของ ประสบการณ์กลุ่ม เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลว่าสมาชิกได้นำสิ่งที่เรียนรู้จากกลุ่มไปใช้ให้เกิดผลต่อชีวิต ของตนหรือไม่

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สาริณี พงษ์เจริญไทย (2534 : 102-104) ได้ศึกษา ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อการ สูบบุหรี่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านความตั้งใจที่จะกระทำ และรวมทุกด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลงกว่าเดิมได้ และภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อดิศักดิ์ ภูมิรัตน์ (2535 : 93) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงา ตำบลพันชาลี อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก แยกเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ความซื่อสัตย์ต่อกฎ ระเบียบ จารีต ประเพณี กฎหมาย วัฒนธรรม และความซื่อสัตย์ต่อสังคมมากขึ้น สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในขณะที่ผู้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง

ทรงศร กัลยาณสุนทร (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงพิรุฬห์ธรรม กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ กิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีขึ้น และดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ (2539 : 63) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยาวิทยา อำเภอยาไชย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนให้ลดลงได้

รัชนิวรรณ คำภา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาเจตคติต่อการป้องกันการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบ

กลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อการป้องกันการใช้ยาเสพติดของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม หลังการทดลองเพิ่มสูงขึ้นกว่าการทดลอง และเจตคติต่อการป้องกันการใช้ยาเสพติดของกลุ่มทดลอง หลังจากการทดลองเพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม

3.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ริชาร์ดสัน และฮอลล์เวิร์ท (วาสนี ชูสงค์. 2525 : 29 ; อ้างอิงจาก Richardson; & Hallworth. 1968 : 124) ได้ทดลองสอนเรียงความภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีสอนแบบเก่า ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและเรียนเนื้อหาได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

เล็กซ์ (จริยา วิไลวรรณ. 2532 : 46 ; อ้างอิงจาก Lex. 1973) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษา ด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบเก่า กับกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการศึกษาปรากฏว่า การพัฒนาจิตใจของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างการทดสอบก่อนสอน และทดสอบหลังสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากการรายงานของกลุ่มทดลอง พบว่า นักศึกษาพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับ เพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายได้อย่างอิสระในเรื่องค่านิยมและทุกคนยินดีที่ร่วมกลุ่มสัมพันธ์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 2.การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้

กิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 1 ศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 520 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่สมัครใจตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 505 คน

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้

กิจกรรมกลุ่ม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง

จำนวน 32 คน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 50 ข้อ
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

จำนวน 12 ครั้ง

1. ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของวิลาวรรณ ทวิชศรี (2546 : 107-111) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

1.2 ศึกษา नियามศัพท์เฉพาะ เอกสาร ตำรา ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

1.3 กำหนด नियามศัพท์เฉพาะ

1.4 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำรา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

1.5 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของวิลาวรรณ ทวิชศรี (2546 : 107-111) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน มีลักษณะเป็นข้อความ เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เกี่ยวกับการวางตัวกับเพศตรงข้าม การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเสพสารเสพติดต่างๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ การผ่อนคลายความต้องการ ทางเพศที่เหมาะสม และการปฏิเสธเมื่อเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์

1.6 สร้างแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ ด้านความคิด คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านความรู้สึก คือ พอใจมากที่สุด พอใจ เฉยๆ ไม่พอใจ ไม่พอใจมากที่สุด และแนวโน้มในการกระทำ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่าง และ नियามศัพท์เฉพาะ จำนวน 86 ข้อ

1.7 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง, อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า नियามศัพท์

กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เหลือจำนวน 76 ข้อ

1.8 นำแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อที่ได้มาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้การแจกแจงแบบ t แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่อย่างน้อยที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.508-14.585 มาใช้ในการทดลอง

1.9 นำแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนตามที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว ในข้อ 1.8 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9210

1.10 นำแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความคิดความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหลังข้อความที่กำหนดไว้โดยแบ่งน้ำหนักไว้ 5 ระดับ ในการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่เกิดผลเสียใดๆ ต่อนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โปรดตอบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. ด้านความคิด

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(0)	การมีเพศสัมพันธ์เพื่อ ผูกมัดใจเพศตรงข้าม					

2. ด้านความรู้สึก

พอใจมากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกพอใจกับข้อความนั้นมากที่สุด
พอใจ	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกพอใจกับข้อความนั้นมาก
เฉยๆ	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกเฉยๆ กับข้อความนั้น
ไม่พอใจ	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจกับข้อความนั้น
ไม่พอใจมากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจกับข้อความนั้นมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	พอใจมากที่สุด	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมากที่สุด
(0)	การมีเพศสัมพันธ์เพื่อผูกมัดใจเพศตรงข้าม					

3. ด้านแนวโน้มที่จะกระทำ

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นน้อยที่สุดหรือไม่กระทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0)	การมีเพศสัมพันธ์เพื่อผูกมัดใจเพศตรงข้าม					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ถ้าเป็นข้อความทางบวกหมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำเหมาะสมกับวัยและบทบาทของนักเรียน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องไม่ควรกระทำ

ความคิด	ความรู้สึก	แนวโน้มในการกระทำ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	พอใจมากที่สุด	มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	พอใจ	มาก	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	เฉยๆ	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ไม่พอใจ	น้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่พอใจมากที่สุด	น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความทางลบ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำที่ไม่เหมาะสมกับวัยและบทบาทของนักเรียน ให้คะแนนตรงข้ามกับข้อความทางบวก เช่น การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นสิ่งที่ควรกระทำได้

ความคิด	ความรู้สึก	แนวโน้มในการกระทำ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	พอใจมากที่สุด	มากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	พอใจ	มาก	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	เฉยๆ	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ไม่พอใจ	น้อย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่พอใจมากที่สุด	น้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

1. ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม จำนวน 25 ข้อ (ข้อ 1-25) คะแนนรวม 375 คะแนน
2. ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม จำนวน 9 ข้อ (ข้อ 26-34) คะแนนรวม 135 คะแนน
3. ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่เหมาะสม จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 35-41) คะแนนรวม 105 คะแนน
4. ด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 42-45) คะแนนรวม 60 คะแนน
5. ด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 46-50) คะแนนรวม 75 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน (บุญชม ศรีสะอาด. ม.ป.ป. : 100)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไม่เหมาะสม
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

2. ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม และเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มและกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและสภาพของนักเรียน

2.2 สร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง, อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ จำนวน 16 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการ และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2.5 โปรแกรมที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลอง 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยแต่ละครั้งจะเป็นกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 65) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
R_E	T_{E1}	X	T_{E2}
R_C	T_{C1}	~X	T_{C2}

ความหมายของสัญลักษณ์

R_E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง
R_C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม
T_{E1}	แทน	การทดสอบก่อนในกลุ่มที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
T_{C1}	แทน	การทดสอบก่อนในกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
X	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
~X	แทน	การไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
T_{E2}	แทน	การทดสอบหลังในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
T_{C2}	แทน	การทดสอบหลังในกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง ดังรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนดโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กำหนด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 น. ถึง 16.20 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547 ถึงวันที่ 11 มีนาคม 2547 ดังนี้

ตาราง 2 วันที่ เวลา ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
1	2 กุมภาพันธ์ 2547	ปฐมนิเทศ
2	5 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม
3	9 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม
4	12 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม
5	16 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มของมีแอลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม
6	19 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม
7	23 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ
8	26 กุมภาพันธ์ 2547	เจตคติต่อการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ
9	1 มีนาคม 2547	เจตคติต่อการผ่อนคลายความต้องการ ทางเพศที่เหมาะสม
10	4 มีนาคม 2547	เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์
11	8 มีนาคม 2547	เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์
12	11 มีนาคม 2547	ปัจฉิมนิเทศ

หมายเหตุ : เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม : 15.30 น. – 16.20 น.

2.2 กลุ่มควบคุม ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน ตอบแบบสอบถามแนวเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนฉบับเดิมอีกครั้ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนก่อนและหลังการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ของกรุงเทพมหานคร

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 137)

5.1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 143)

5.2 สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤติ t เป็นรายข้อตามวิธีการของ t -test เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 131-132)

5.2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 121)

5.3 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองก่อนและหลังที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยใช้ t -test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 165)

5.3.2 เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 165)

5.3.3 เปรียบเทียบผลต่างของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนระหว่างนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 161-162)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mean	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าวิกฤตที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามลำดับ ดังนี้

1.วิเคราะห์เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

2.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง

3.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง

4.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นภาพรวม แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สถิติพื้นฐานของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมและรายด้านของนักเรียนวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

n = 505

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	Mean	S.D.	การแปลผล
ด้านความคิดของนักเรียน			
1. การวางตัวกับเพศตรงข้าม	3.712	0.600	เหมาะสมมาก
2. การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม	4.190	0.503	เหมาะสมมาก
3. การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ	3.725	0.787	เหมาะสมมาก
4. การผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม	4.094	0.770	เหมาะสมมาก
5. การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์	3.918	0.737	เหมาะสมมาก
รวม	3.850	0.485	เหมาะสมมาก
ด้านความรู้สึกของนักเรียน			
1. การวางตัวกับเพศตรงข้าม	3.579	0.581	เหมาะสมมาก
2. การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม	4.114	0.518	เหมาะสมมาก
3. การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ	3.645	0.784	เหมาะสมมาก
4. การผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม	3.908	0.788	เหมาะสมมาก
5. การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์	3.764	0.712	เหมาะสมมาก
รวม	3.731	0.485	เหมาะสมมาก
ด้านแนวโน้มในการกระทำของนักเรียน			
1. การวางตัวกับเพศตรงข้าม	4.041	0.640	เหมาะสมมาก
2. การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม	4.334	0.472	เหมาะสมมาก
3. การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ	4.123	0.778	เหมาะสมมาก
4. การผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม	3.471	0.972	เหมาะสมปานกลาง
5. การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์	3.687	0.801	เหมาะสมมาก
รวม	4.032	0.499	เหมาะสมมาก
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวม	3.874	0.464	เหมาะสมมาก

จากตาราง 3 พบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.874 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นเป็นรายด้าน พบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนด้านความคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.850 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนด้านความรู้สึกต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.731 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนด้านแนวโน้มในการกระทำการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.032 และอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

จากตาราง 4 พบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวม และรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น โดยรวม และรายด้านของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

n = 16 คน

	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม								หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม								t			
	ความคิด		ความรู้สึก		แนวโน้มในการกระทำ		รวม		การแปลผล	ความคิด		ความรู้สึก		แนวโน้มในการกระทำ		รวม		การแปลผล		
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		M	SD	M	SD	M	SD	M			SD	
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน																				
	1.948	0.254	1.920	0.287	2.193	0.427	2.020	0.273	ไม่เหมาะสม	1.908	0.445	1.863	0.410	1.963	0.461	1.911	0.418	ไม่เหมาะสม	0.960	
	2.813	0.826	2.826	0.796	2.896	0.738	2.845	0.727	เหมาะสมปานกลาง	2.736	0.482	2.660	0.575	2.771	0.563	2.722	0.519	เหมาะสมปานกลาง	0.580	
	1.902	0.587	2.009	0.609	2.268	0.694	2.060	0.556	ไม่เหมาะสม	2.125	0.758	2.205	0.732	2.205	0.793	2.179	0.730	ไม่เหมาะสม	0.632	
	3.906	0.831	3.797	0.900	3.516	0.920	3.740	0.798	เหมาะสมมาก	4.297	0.720	4.250	0.742	4.094	0.865	4.214	0.741	เหมาะสมมาก	3.206**	
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวม	2.775	0.665	2.700	0.598	2.675	0.636	2.717	0.616	เหมาะสมปานกลาง	2.888	0.790	3.013	0.717	3.025	0.681	2.975	0.700	เหมาะสมปานกลาง	1.357	
	2.669	0.291	2.650	0.256	2.709	0.275	2.676	0.256	เหมาะสมปานกลาง	2.791	0.342	2.798	0.332	2.812	0.347	2.800	0.326	เหมาะสมปานกลาง	1.729	

t (.01, 15) = 2.945

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและ หลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้านนั้นพบว่า ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ด้านการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหลังการทดลอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น และรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

n = 16 คน

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม						การแปลผล	t			
	ความคิด		ความรู้สึกรวม		แนวโน้มในการกระทำ		ความคิด		ความรู้สึกรวม		แนวโน้มในการกระทำ				รวม		
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD			M	SD	
1. ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม	4.470	0.509	4.505	0.461	4.678	0.203	4.541	0.358	4.611	0.361	4.618	0.243	4.590	0.307	4.418	ไม่เหมาะสมปานกลาง	19.196***
2. ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม	4.611	0.361	4.542	0.453	4.618	0.243	4.590	0.307	4.611	0.361	4.618	0.243	4.590	0.307	4.418	เหมาะสม	12.394**
3. ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ	4.714	0.414	4.607	0.553	4.804	0.304	4.708	0.372	4.714	0.414	4.804	0.304	4.708	0.372	4.418	ไม่เหมาะสม	12.347**
4. ด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม	4.563	1.019	4.406	1.072	4.078	1.505	4.349	1.144	4.563	1.019	4.078	1.505	4.349	1.144	4.418	เหมาะสมมาก	0.398
5. ด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์	4.438	0.797	4.313	0.826	4.063	1.037	4.271	0.861	4.438	0.797	4.063	1.037	4.271	0.861	4.418	เหมาะสมปานกลาง	4.672**
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยรวม	4.559	0.469	4.475	0.539	4.448	0.524	4.494	0.496	4.559	0.469	4.448	0.524	4.494	0.496	4.418	เหมาะสมปานกลาง	11.407**

t (.01,30) = 2.750

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมของนักเรียนวัยรุ่นน กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนวัยรุ่นนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหลัง การทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการวางตัว กับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การรับรู้ ข่าวสารต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ภายหลังการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร และการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนกับนักเรียนที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ

สังเขปความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. เจตคติของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
2. เจตคติของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. เจตคติของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนแตกต่างกับนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้

กิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 1 ศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 520 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่สมัครใจตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 505 คน

ตอนที่ 2 การเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้

กิจกรรมกลุ่ม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 32 คน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือดังนี้

1.แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 50 ข้อ

2.โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 12 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อดำเนินการติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ของกรุงเทพมหานคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 520 คน ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2547 นักเรียนตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 505 คน คิดเป็นร้อยละ 97.11

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การดำเนินการทดลอง

1. ขั้นตอนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยรับสมัครนักเรียนที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 32 คน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน

1.2 ผู้วิจัยใช้คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 น. ถึง 16.20 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547 ถึงวันที่ 11 มีนาคม 2547 โดยใช้ห้องแนะแนวและห้องโสต

2.1 กลุ่มควบคุม ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน ตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนฉบับเดิมที่ใช้ในการทดสอบก่อนการทดลองก่อนการทดลองแล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. ผู้วิจัยนำคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลัง (Pretest-Posttest) ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.วิเคราะห์เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

3.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

4.เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ของกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.522 โดยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และเมื่อพิจารณา เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นรายด้าน พบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งได้แก่ ด้านความคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.335 อยู่ในระดับไม่เหมาะสม ด้านความรู้สึกต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.218 อยู่ในระดับไม่เหมาะสม และด้านแนวโน้มในการกระทำการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.545 และอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

2.เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวม และรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้านนั้นพบว่า ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ด้านการรับรู้ข่าวสารต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การรับรู้ข่าวสารต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนแห่งนี้ มีการจัดค่ายอบรมเพศศึกษาให้กับนักเรียนทุกปี โดยนำนักเรียนวัยรุ่นจากทุกชั้นมาจำนวน 60 คน ที่มาจากความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการ เรียนรู้ คิด วิเคราะห์ และตัดสินใจโดยมีครูและทีมแกนนำนักเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเปลี่ยนอย่างมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ได้รับ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังเชิญผู้เชี่ยวชาญมาตอบคำถามที่ซับซ้อนทางการแพทย์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามอย่างเป็นกันเอง ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความเข้าใจเรื่องเพศสัมพันธ์ได้ดีกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์และการแสดงพฤติกรรมไปทางที่เหมาะสม ดังคำกล่าวของปรีชา คัมภีรปกรณ และคนอื่นๆ (2545 : 144) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและการพัฒนาด้านอารมณ์ ทำให้นักเรียนวัยรุ่นเป็นผู้มีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์และแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเหมาะสมนั้น เป็นสิ่งที่นักเรียนวัยรุ่น

ต้องเรียนรู้ ซึ่งทางสถานศึกษาส่งเสริมได้โดยจัดกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง การอภิปราย การจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยม การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษ การเรียนรู้กลวิธีระบายความเครียด เพื่อช่วยให้นักเรียนวัยรุ่นมีโอกาสที่จะศึกษาวิธีการระบายความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้วัยรุ่นนี้ยังมีพัฒนาการทางเพศเกิดขึ้นมีแรงผลักดันทางเพศที่รุนแรง แต่ในขณะเดียวกันวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาอย่างเต็มที่ มีความคิดอย่างเป็นเหตุผล สามารถคิดวิเคราะห์ และสามารถคิดและตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของศิริไชย หงษ์สงวนศรี (2546 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีแรงผลักดันทางเพศรุนแรงแต่ก็เป็นเวลาเดียวกันที่วัยรุ่นมีสติปัญญาเพิ่มพูนมากขึ้นสามารถที่จะหาทางออกให้กับแรงผลักดันทางเพศอย่างเหมาะสม นอกจากมีความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ คิดไปถึงอนาคตได้ วัยรุ่นยังสามารถที่จะวิเคราะห์และประเมินความสามารถของตนเองได้

2. นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการวางตัวกับเพศตรงข้าม ด้านการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และด้านการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 สำหรับด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนมีการสอนและมีโครงการจัดค่ายอบรมเพศศึกษาให้กับนักเรียนทุกปี จึงทำให้นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองก่อนทดลองมีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นทางด้าน การผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลองไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นสามารถเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนมีการเรียนรู้ที่เกิดจากการได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ กันอย่างใกล้ชิด โดยนักเรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียนคนอื่น ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น การศึกษากรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ การเลียนแบบตามแม่แบบ ซึ่งนักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงการที่นักเรียนต่างร่วมกันให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การสรุปเป็นหลักการที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนเจตคติของตนเอง ดังคำกล่าวของทิสนา แคมณี และเยาวพา เตชะคุปต์ (2522 : 7) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการมีส่วนร่วม

กระทำกิจกรรมกลุ่ม สามารถเข้าใจความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้ดีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งคำกล่าวของพนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 16-17) กลุ่มจะเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็นและผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะได้ผลจากการเข้ากลุ่มในการปรับปรุงเจตคติ นิสัยใจของตนเอง โดยมีสมาชิกเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน และโรเจอร์ส (ทศพร มณีศรีขำ. 2539 : 129-130 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1970) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึกได้ตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และคำกล่าวของคมเพชร จันทรศุกกุล (2530 : 15-19) ที่กล่าวว่าคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มที่เกิดขึ้น คือ การพัฒนาด้านทัศนคติ

จากการสังเกตของผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม พบว่า นักเรียนทุกคนมีความสนใจ เอาใจใส่ มีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างดี ทำให้บรรยากาศของกลุ่มเต็มไปด้วยความสนุกสนาน คู่กันเคยเป็นกันเอง ไม่เบื่อหน่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่สนใจและสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยสังเกตจากความรับผิดชอบในการตรงต่อเวลาเมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ความตั้งใจในการทำกิจกรรม จากการสนทนาซักถามระหว่างการทำกิจกรรมในทุกๆ ครั้ง และจากการสอบถามนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพอใจ สนุกสนาน และเห็นประโยชน์ของการทดลองในครั้งนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสาริณี พงษ์เจริญไทย (2534 : 102-104) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก ด้านความตั้งใจที่จะกระทำ และรวมทุกด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ลดลงกว่าเดิมได้ และงานวิจัยของ สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ (2539 : 63) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนให้ลดลงได้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ และผลการวิจัยที่สอดคล้องกันดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนให้เหมาะสมขึ้นกว่าเดิมได้

3. นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 นั่นคือ นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มก่อนและหลังทดลองมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไม่

แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไม่มีการเรียนรู้สิ่งใหม่เกิดขึ้น ไม่ได้ได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากเดิมหรือไม่ได้รับประสบการณ์ตรง ไม่ได้เรียนรู้โดยการกระทำ และไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันกับคนอื่น ไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นๆ จึงไม่มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพราะการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นนั้นต้องเกิดจากการค้นพบที่เกิดจากนักเรียนเอง ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของเซอร์ฟ และเซอร์ฟ (Sherif; & Sherif. 1969 : 334) ที่ได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดเจตคติและการเปลี่ยนแปลงเจตคติว่า บุคคลจะเกิดเจตคติได้นั้นเกิดจากการเรียนรู้และการได้รับประสบการณ์ทั้งสิ้น อีกทั้งประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 126-146) ที่กล่าวว่า เจตคติอาจเปลี่ยนแปลงโดยบุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ตรง และพรณี ข.เจนจิต (2539 : 544) ที่กล่าวว่า เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล โดยการได้รับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น หรือการได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ และมีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วยการปฏิบัติจริง สำหรับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนมีการอบรมและมีโครงการจัดค่ายอบรมเพศศึกษาให้กับนักเรียนทุกปี จึงทำให้นักเรียนมีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนทางด้านการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลองแตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ ภูมิรัตน์ (2535 : 93) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางที่แสดงถึงการมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ความซื่อสัตย์ต่อกฎ ระเบียบ จารีต ประเพณี กฎหมาย วัฒนธรรม และความซื่อสัตย์ต่อสังคมมากขึ้น ในขณะที่ผู้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง

4. นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนแตกต่างกับนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้รับประสบการณ์ตรงทำให้สามารถพัฒนาความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ลงมือปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กัน และแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกร่วมกัน ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวนักเรียนโดยตรง ทำให้เกิดพัฒนาทางด้านสังคม อารมณ์ และเจตคติ และสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเองได้

ดังที่ศุภวดี บุญวงศ์ (2527 : 3) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มมีคุณค่า สามารถพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทศนคติ และปทัสถานของสังคมจากการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อตนเองทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดและคำกล่าวของเอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 200-202) ที่ได้สรุปหลักการการเปลี่ยนเจตคติไว้ว่า เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับการจูงใจใหม่ เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมและยอมรับในคุณสมบัติหรือสถานการณ์ของสิ่งนั้นๆ และเมื่อมีการกระทำหรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ส่วนนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผู้วิจัยไม่ได้จัดกิจกรรมใดๆ ให้แก่นักเรียนเลย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของกลุ่มควบคุมนั้นเกิดจากผลของประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการทดลองจึงไม่เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ดังนั้นภายหลังการทดลอง จึงพบว่า นักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนมีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิวรรณ คำภา (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานรวมกับการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการป้องกันการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการป้องกัน การใช้ยาเสพติดของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานรวมกับการใช้กิจกรรมกลุ่มหลังจากการทดลองเพิ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานรวมกับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของริชาร์ดสัน และฮอลล์เวิร์ท (วาลินี ชูสงค์. 2525 : 29 ; อ้างอิงจาก Richardson; & Hallworth. 1968 : 124) ได้ทดลองสอนเรียงความภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยกลุ่มสัมพันธ์พบว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและเรียนเนื้อหาได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถนำไปใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มเป็นประสบการณ์ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีโอกาสแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นๆ อีกทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนี้ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม เจตคติ ความสนใจ และความเจริญงอกงามในด้านความรู้และทักษะของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งประสบการณ์เช่นนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถประเมินการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางของการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อตนเองและปรับปรุงบุคลิกภาพ ตลอดจนพฤติกรรมไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1.1 ในการสร้างโปรแกรมที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนควรระมัดระวังเรื่องการใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม เพราะถ้าเนื้อหาที่ใช้ประกอบการอภิปรายยาวจนเกินไปอาจจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกิดความเบื่อหน่าย และไม่ค่อนำสนใจเท่าที่ควร

1.1.2 ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนควรเป็นแบบอย่างเรื่องการวางตัวกับเพศตรงข้ามเพื่อเป็นแบบอย่างให้นักเรียนเรียนรู้การปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามและเรียนรู้บทบาททางเพศของตนได้อย่างเหมาะสม

1.2 ข้อเสนอแนะจากการทดลอง

1.2.1 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่าง ๆ หรือครูแนะแนว สามารถเปลี่ยนเจตคติการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนให้แก่นักเรียนได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสอดแทรกเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเข้าไปในเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่ทำการสอน

1.2.2 ผู้ที่จะนำวิธีการกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนควรจะศึกษาหลักการ ขั้นตอน วิธีดำเนินการอย่างละเอียด และควรมีประสบการณ์ หรือความชำนาญ ในการฝึกก่อนที่จะนำไปใช้

1.2.3 กิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน สมาชิกในกลุ่มควรมีปริมาณผู้หญิงและผู้ชายจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งจะทำให้กลุ่มได้รับความคิด ความรู้สึกที่หลากหลายจากเพื่อนต่างเพศ เพื่อนำมาเปลี่ยนเจตคติและเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

1.2.4 ในการนำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มไปใช้ จากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า หากมีการทดลองนำไปใช้ก่อนนำไปใช้จริง จะช่วยให้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพในการพัฒนามากยิ่งขึ้น เพราะอาจพบข้อบกพร่องหรืออุปสรรคบางประการที่อาจเกิดขึ้น และได้หาทางแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.5 การมีผู้ช่วยผู้ดำเนินการเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะการทดลองในบางกิจกรรม จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมหลายอย่างและมีการแบ่งกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม การมีผู้ช่วยผู้ดำเนินการ จะช่วยดูแล อำนวยความสะดวกแก่สมาชิกได้อย่างทั่วถึง และช่วยขจัดอุปสรรคบางประการที่อาจเกิดขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปร ที่คาดว่าจะส่งผลต่อเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียน เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ การเห็นคุณค่าในตนเอง อิทธิพลจากสื่อ อิทธิพลจากเพื่อน ว่าปัจจัยเหล่านี้จะสัมพันธ์และส่งผลกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอุดมศึกษา

2.3 ควรมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น โดยมีการจัดกลุ่มตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนในต่างจังหวัด และในกรุงเทพมหานคร

2.5 ควรมีการศึกษาวិธีการอื่นๆ ในการนำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เช่น การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล เพื่อศึกษาว่าวิธีการดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นได้มากน้อยเพียงใด

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการศึกษา ติดตามผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นภายหลังการทดลองทุกๆ 3 เดือน 6 เดือน หรือมีการติดตามผลระยะยาว ทั้งนี้เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่เกิดขึ้นหรือเจตคติที่ได้รับการพัฒนาไปแล้วว่า ยังคงอยู่ต่อไปหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก โตสุรัตน์. (2522). ลักษณะทางประชากรของผู้ตัดสินใจทำให้แท้งอันเนื่องจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชีวิตและครอบครัวศึกษา (เพศศึกษา). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). "คู่มือการจัดค่ายเพศศึกษาสำหรับวัยรุ่น," โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนเพศศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา. งบประมาณสนับสนุนจากองค์การยูเซฟ.

กรมอนามัย. (2539). การสอนทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาบุคลากรการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบผู้มีส่วนร่วม วันที่ 24-26 กรกฎาคม 2539. ประจวบคีรีขันธ์: โรงแรมหัวหินแกรนด์. ถ่ายเอกสาร.

กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงกลาโหม, เอกชน. (2538). คู่มือวิทยาการฝึกอบรมเรื่องการสอนเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงกลาโหม, กรุงเทพมหานคร, สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. (2540). คู่มือการสอนทักษะเพื่อการป้องกันเอดส์. กรุงเทพฯ.

กฤตยา อาชวนิจกุล; และ วราภรณ์ แซ่มสนิท. (2537). วัยรุ่นชายกับการซื้อประเวณี. ศูนย์ศึกษาสตรีคณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.

กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.

คมเพชร จิตรสุภกุล. (2522). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: แสงรุ่งการพิมพ์.

_____. (2530). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

คุณานันท์ แสงอาทิตย์. (2546, ตุลาคม). "เมื่อวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์," รีดเดอร์ไดเจสท์: 40

จรรยา ดวงแก้ว. (2539). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท. ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

จอมขวัญ อ่วมกษกร. (2544). ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่. ปรินญาณิพนธ์ ปรินญาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
(สาขารณสุขศาสตร์). สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร

✓ จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (2538). ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาหญิง ระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

จริยา วิไลวรรณ. (2532). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่นๆ. (2521). ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

✓ จุพามาต นุชนารถ. (2531). การมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

✓ จุฬารัตน์ ห้าวหาญ. (2539). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นชาย ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

✓ เจียรนัย ทรงชัยกุล; และคนอื่นๆ. (2545). "สังคมโรงเรียนกับนักเรียนวัยรุ่น,". หน่วยที่ 5 เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

✓ ชม ภูมิภาค. (2523). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

✓ ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

✓ ชูชัย สมितिไกร. (2528). การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

✓ จิตติพร คล้ายพันธ์. (2538). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญญาอนุสรณ์ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ณิชา พรหมน้อย. (2544). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอำนาจเจริญ 2 จังหวัด อำนาจเจริญ*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

✓ ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). *การวิจัยขั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์: เอกสารประกอบการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

✓ ดารุณี ภูษณสุวรรณศรี. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร

✓ เดิมสิริ บุญยสิงห์. (2526). *"วัยรุ่นและการปรับตัว การคบเพื่อน และการคบเพื่อนต่างเพศ," ในเพศศึกษา. สมาคมวางแผนครอบครัวฯ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ทรงศร กลัยานสุนทร. (2538). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตั้งพิรุสธรรม กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทศพร มณีศรีขำ. (2539). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทองเรียน อมรัชกุล. (2520). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. พิษณุโลก: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

ทิตนา แคมมณี. (2536). *ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี; และเยาวพา เตชะคุปต์. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: บุรพาศิลป์การพิมพ์.

✓ ธีรพร อูวรรณโณ. (2521). *"จิตวิทยาสังคมชั้นนำ," เอกสารประกอบการเรียน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

____; ปรีชา วิหคโต; และคนอื่นๆ. (2545). *"ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนวัยรุ่น," หน่วยที่ 7. เอกสารการสอนวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

✓ นรลักษณ์ เอื้อกิจ. (2541). *ประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรม การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานินพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ✓ นภาพร มัชฌิมกุล. (2539). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นักเรียนชายมัธยม ฆ่าแฟนสาวอาชีวะ. (2541, 14 กรกฎาคม). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 1
- ✓ นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม. (2525). จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอกมัยการพิมพ์.
- นิภา วิจิตรศิริ. (2525). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแคสหกิจวิทยา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ บัณฑิตราชยสถาน. (2530). พจนานุกรมทางสังคมไทย – อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (ม.ป.ป.). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประทุม แป้นสุวรรณ. (2545). การให้คำปรึกษากลุ่มด้านเพศศึกษาวัยรุ่นในกลุ่มเสี่ยง. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ประพัฒน์ พงศ์เสนาฤทธิ์. (2545). ด้วยรัก. หนังสือเสริมประสบการณ์ ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ. กรมวิชาการ.
- ✓ ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2526). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วังบูรพา.
- ✓ ประสาธ อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ✓ ปรีชา คัมภีรปกรณ์; และคนอื่นๆ. (2545). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนวัยรุ่น,” หน่วยที่ 2. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ✓ ปรีชา วิหคโต และคนอื่นๆ. (2545). “จิตวิทยากับพฤติกรรมวัยรุ่น,” หน่วยที่ 1. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ✗ เปรมใจ บุญประสพ. (2545). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี-นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้ง ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2536). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พนม ลิ้มอารีย์. (ม.ป.ป.). กลุ่มสัมพันธ์. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

_____. (2522). กลุ่มสัมพันธ์. กาฬสินธุ์: โรงพิมพ์จินตทัศน์.

✓ พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

✓ พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแกรมมี.

✓ พรรณี ช. เจนจิต. (2539). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี จำกัด.

✓ พัทรี วรกวิน. (2522). จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด.

✓ พิมพรัชต์ เรืองบุญโญ. (2542). การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

✓ มนต์ฤดี ครองแถว. (2539). การทดลองเพื่อเปลี่ยนทัศนคติต่อการปฏิบัติตนทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้สื่อหน้ากล้ว. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

✓ เยาวลักษณ์ โพธิ์ตรา. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม พฤติกรรมการเจรจาต่อรอง การได้รับอบรมทางวิชาการ ประสบการณ์ในการบริหาร และความพึงพอใจในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ปรินิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

✓ รัชณี วิเศษสังข์. (2518). จรรยาวิพากษ์ของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

✓ รัชณี เหล่าเรืองธนา. (2542). ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อแรงจูงใจในการบำบตรักษาขั้นรักษาขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด โรงเรียนธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รัชนีวรรณ คำภา. (2546). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการป้องกันการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

✓ ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

✓ วัชร ทรัพย์มี. (2525). ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ✓ วันทนี วาสิกะสิน. (2526). ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2527, กุมภาพันธ์-เมษายน). "ความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน". สตรีทัศน์. กรุงเทพฯ:
- ✓ วารุณี ปิณฑสันต์. (2520). แนวทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว. กรุงเทพฯ : มิตรนรา
การพิมพ์.
- วาสินี ชูสงค์. (2525). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อ
การสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปริญญาโท.
(กศ.ม.) การศึกษาและการสอน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ✓ วินัดดา ปิยะศิลป์. (2537). "ครอบครัวกับวัยรุ่น," การพัฒนาครอบครัว. : คณะอนุกรรมการ
ด้านครอบครัวสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงาน
ปลัด สำนักรายการรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ✓ วิลาวรรณ ทวีศรี. (2546). การศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศและการเปลี่ยนเจตคติต่อ
การคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วางแผนครอบครัวและประชากร, กอง. (2540). การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการอนามัย
การเจริญพันธุ์และประชากร. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ✓ ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2530). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ประกายพรึก
- ✓ _____. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ✓ ศักดิ์ สุนทรเสนี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- ✓ ศิริไชย หงษ์สงวนศรี. (2546). Adolescence. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www. Mahidol.
ac.th](http://www.Mahidol.ac.th). วันที่สืบค้น 27 พฤษภาคม 2546.
- ศุภวดี บุญญวงศ์. (2527). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา.
- ✓ สกล วรเจริญศรี. (2545). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น.
ปริญญาโท. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทศึกษาพรจำกัด.
- ✓ สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- ✓ สมร ทองดี; และคนอื่นๆ. (2545). "การพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของนักเรียนวัยรุ่น,"
หน่วยที่ 4 เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

- ✓ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. (2539). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินุณยานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สาริณี พงษ์เจริญไทย. (2534). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ✓ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม; และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2535). คู่มือการพัฒนาเด็ก
ตามความต้องการพื้นฐานของเด็กฉบับประชาชน เล่มที่ 3 "รู้จักลูกวัยรุ่น," กรุงเทพฯ:
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ✓ สุจินต์ ปรีชามารภ. (2535). สุขภาพส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ✓ สุชา จันทน์เอม. (2520). วัยรุ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อภิบาลบัณฑิต.
- ✓ _____. (2528). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ✓ สุชา จันทน์เอม; และสุรางค์ จันทน์เอม. (2521). สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- ✓ สุชาติ โสมประยูร; และวรรณ โสมประยูร. (2541). เพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ✓ สุพัตรา สุภาพ. (2536). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.
พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ✓ _____. (2544). ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพร เกิดสว่าง. (2529). เพศศึกษาสำหรับประชากร. ชุดที่ 1 ภาควิชาสุติศาสตร์-นารีเวชวิทยา.
ศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัว : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ✓ สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ✓ สุวัทนา อารีพรรค. (2539). การตอบสนองทางเพศในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ
กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงเพศ: ธรรมชาติที่ต้องเข้าใจ. 14-16 สิงหาคม 2539.
ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์กรุงเทพฯ.
- ✓ โสภา ชปิลมันน์. (2543). "วัยรุ่นวัยจับ," วารสารราชบัณฑิตสถาน. 4(25) : 109.
- ✓ อเนก อารีพรรค; และ สุวัทนา อารีพรรค. (2525). เรียนรู้เรื่องเพศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อนามัยครอบครั้ว, กอง. กรมอนามัย. (2533). *สถิติผู้ล้กลอบทำแท้ง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

อดิศักดิ์ ภูมิรัตน์. (2535). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

✓ อัมพร โอตระกูล. (2538). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์

อดมศิลป์ ศรีแสงนาม; และสุวรรณ ววรรณ. (2530). *คู่มือการสอนเรื่องครอบครัวศึกษา*. กรุงเทพฯ: หจก. สไตล์. *พิมพ์ครั้งที่ 1 เล่ม 0. ๑๑๑ ๑๑๑*

✓ อุมพร ภัทรวาณิชย์. (2541). *รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติเรื่องการใช้สื่อเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น กรณีศึกษา โรงเรียนพาณิชยการแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

เอกรงค์ ภาณุพงษ์, กนกวลี ตริวัฒน์กุล และทีมข่าวเหี่ยวเหี่ยวเดือนเก้า. (2546). *เช็กชั้ทีนไทยแลนด์*. สำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊คส์.

✓ Blackman, Garth J.; & Silberman Adalph. (1975). *Modification of Child and Adolescent Behavior*. Belmont California Wadsworth Publishing Company Inc.

✓ Brooks-Gunn, Jeanne; & Furstenberg, Frank F. (1990). "Adolescent Sexual Behavior," In Adolescent Behavior and Society. Edited by Muuss, Rolf E. New York: Mc Graw-Hill Publishing Company"

Deighton, Lee. C. (1971). "Small Group Instruction," The Encyclopedia of Education. New York: the Macmillan Company and Free Pree.

✓ Dworetzky, P. John. (1999). *The Psychology of Adolescence*. 2nd. New York: Meridith Corporation.

✓ Dyer, Everett D. (1983). *Courtship, Marriage, and Family : American Style*. Illinois: The Dorsey Press.

Edward, Allen Luis. (1957). *Techniques of Attitude Scale Construction*. New York: Appleton Century – Crofis.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw – Hill Book Company.

✓ Hoffman, Lois, et al. (1988). *Development Psychology Today*. 5th. New York: Random House, Inc.

✓ Hurlock, B. Elizabeth. (1974). *Development Psychology*. New Delgi: Tata Mc Graw-Hill Publishing Co., Ltd.

- ✓ Kastenbaum, Robert. (1979). *Human Development*. Boston: Allyn and Bacon. Inc.
- ✓ Keisler, Charles A; Collins; Barry E; & Miller Norman. (1969). *Attitude Change*. New York: John Wiley and Sons.
- ✓ Lindzey, Gardnor; & Aronson, Ellict. (1969). *The Handbook of Social Psychology (Vol. 1)*. 3rd ed. New York: Addison Wesley Publishing Co.,.
- ✓ Offer, Dantel. (1971). "Sexual Behavior of A group of Normal Normal Adolescents," *Medical Aspect of Human Sexuality*. 9 :40-49 ; September.
- ✓ Orachon, Attveelarp. (2001). *Sexual Behavior Among Adolescents in Phuket Province*. Thesis. Master Degree. (Public Health). Bangkok: Mahidol University. Copy.
- ✓ Patterson, C.H. (1974). *Relationship and Psychotherapy*. New York: Harper and Row Publishing.
- Ravoira, Lawanda; & Cherry L. Andrew. (1992). *Social Bonds and Teen Pregnancy An Imprint of Greenwood Publishing Group, Inc.*
- Reiss, L. Ira. (1960). *Premarital Sexual Standard in America*. New York: The Press of Glencoe Collire – Macmilian Limited.
- ✓ Roche, John P. (1990). "Premarital Sex" : Attitudes and Behavior by Dating Stage," In *Adolescent Behavior and Society*. PP. 235-242. Edited by Muuss, Rolf E. New York: Mc Graw-Hill Publishing Company.
- Rogers, Dorothy. (1972). *The Psychology of Adolescence*. 2nd ed. New York: Maredith Corporation.
- ✓ Rokeach, Milton. (1970). *Beliefs, Attitude and Value : A Theory of Organization and Change*. San Franciso: Jossey Press Inc., Publishers.
- ✓ Rosenberg, Milton J; & Carl Hovland. (1963). *Attitude Organization and Change (Part 1)*. New Haven: Yale University Press.
- Seifret, L. Kelvin; & Hoffnung J. Robert. (1994). *Child and Adolescent Development*. 3rd ed. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Sherif, Caraly W.; & Muzafer Sherif. (1969). *Attitude : Ego Involvement and Change*. New York: John Wiley and Sons.
- ✓ Steinberg, Laurence. (1993). *Adolescence*. 3rd ed. Mc Graw-Hill, Inc.
- ✓ Susan, R.L; Cydne, P; Kyle, W; et al. (1995). "Impact of a school-based AIDS prevention program on risk and protective behavior for newly sexually active students," *Journal of School Health*. 65(4) : 145-151.
- Swisher, L. Karin. (1994). *Teenage Sexuality*. San Diego : Greenhaven: Press, Inc.
- ကျွန်းသုတေသန*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย
2. หนังสือขอความอนุเคราะห์ เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย
4. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/0๔๙1

วันที่ 1๗ มกราคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ร.รองศาสตราจารย์เวอร์ณี กรีทอง อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ และ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการ ศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ให้ นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๐๘/๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ มกราคม 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม และแบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิม เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ จัดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ในระหว่าง เดือนมกราคม - มีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3901066 ต่อ 412

มือถือ 01-7361554

ที่ ศธ 0519.12/ ๐๘๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๖ มกราคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม และแบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิม เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้ห้องแนะแนวจัดโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 500 คน และตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3901066 ต่อ 412

มือถือ 01-7361554

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร. พาสนา จุลรัตน์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

1. แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

แบบสอบถาม

เรื่อง

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการแนะแนว
2. คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์และมีค่าอย่างยิ่งต่อการศึกษา และการวิจัยต่อไป
3. คำตอบของนักเรียนไม่มีถูก หรือผิด ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณา จากนักเรียนช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตรงกับความนึกคิด ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
4. ข้อมูลต่างๆ ที่นักเรียนตอบในแบบสอบถาม จะถือเป็นความลับและไม่มีผลเสียต่อดัชนีการเรียนหรือบุคคลใดๆ โดยนักเรียนไม่ต้องระบุชื่อหรือสถานศึกษาของนักเรียนลงในแบบสอบถามนี้
5. แบบสอบถามมีทั้งหมด 8 หน้า 50 ข้อ โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพราะถ้าตอบไม่ครบทุกข้อจะทำให้แบบสอบถามชุดนี้ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความ ที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำของนักเรียนที่ตรงกับความเป็นจริงของ

นักเรียนที่สุดเพียงข้อเดียว

ความคิดเห็นของนักเรียน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
ด้านความรู้สึกรักของนักเรียน		
พอใจมากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกพอใจกับข้อความนั้นมากที่สุด
พอใจ	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกพอใจกับข้อความนั้นมาก
เฉยๆ	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกเฉยๆ กับข้อความนั้น
ไม่พอใจ	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจกับข้อความนั้น
ไม่พอใจมากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจกับข้อความนั้นมากที่สุด
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน		
มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำตรงกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนตั้งใจที่จะไม่กระทำตรงกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของนักเรียน					ความรู้สึกรู้สึกของนักเรียน					แนวโน้มในการกระทำของนักเรียน				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	พอใจมาก ที่สุด	พอใจ	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่พอใจ มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การแต่งกายเพื่อเน้นรูปร่างให้เป็น จุดสนใจต่อเพศตรงข้าม															
2	การใส่เสื้อสายเดี่ยว ไชว สะดือ ใส่กระโปรงสั้นในขณะที่มีนัดเที่ยวกับ เพศตรงข้าม															
3	การอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับ เพศตรงข้ามในที่ลับสายตาผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ															
4	การอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับ เพศตรงข้ามในสวนสาธารณะ															
5	การอยู่ตามลำพังสองต่อสอง ในห้องพักของเพศตรงข้าม															
6	การนัดเที่ยวตามห้างสรรพสินค้ากับ เพศตรงข้ามสองต่อสองหลังเลิกเรียน															
7	การนัดเที่ยวชมภาพยนตร์หลัง เลิกเรียนกับเพศตรงข้ามตามลำพัง															
8	การนัดเที่ยวตามสวนสาธารณะกับ เพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน															
9	การนัดเพื่อนต่างเพศตัวหนึ่งสื่อ หลังเลิกเรียน															

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของนักเรียน					ความรู้สึกของนักเรียน					แนวโน้มในการกระทำของนักเรียน				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	พอใจ ที่สุด	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่พอใจ มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
10	การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม ในขณะที่อยู่ด้วยกันตามลำพังสอง ต่อสอง															
11	การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม เมื่อมีโอกาसानวย															
12	การจับมือถือแขนกับเพศตรงข้าม เพื่อแสดงความสนิทสนมกัน															
13	การเดินจับมือถือแขนกับคนรัก เพื่อแสดงความรัก															
14	การจับมือถือแขนกับเพศตรงข้าม ขณะที่อยู่ตามลำพังสองต่อสอง															
15	การจับมือถือแขนกับเพศตรงข้าม ขณะเดินข้ามถนน															
16	การโอบกอดกับคนรักด้วยความ เสน่หา															
17	การโอบกอดกับเพศตรงข้ามในที่ สาธารณะ															
18	การกอดจูบเล้าโลมกับคนรักใน ขณะที่มีเมมา															
19	การกอดจูบเล้าโลมกับเพศตรงข้าม เมื่ออยู่ตามลำพังสองต่อสอง															

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของนักเรียน						ความรู้สึกของนักเรียน						แนวโน้มในการกระทำของนักเรียน				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		พอใจ ที่สุด	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่พอใจ มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
20	การกอดจูบล้อโลมกับเพศตรงข้ามใน ขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์ยามค่ำคืน																	
21	การมีเพศสัมพันธ์เพื่อผู้ถูกใจ เพศตรงข้าม																	
22	การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม มากกว่าหลายตา																	
23	การมีเพศสัมพันธ์กับคนรักเป็น การป้องกันคนรักไปมีเพศสัมพันธ์ กับคนอื่น																	
24	การมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องน่าเรียนรู้																	
25	การมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องน่าทดลอง																	
26	การไปเที่ยวดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ในคืนลับ กับเพศตรงข้าม เป็นกลุ่ม																	
27	การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ตามแหล่งสถานบันเทิงตามลำพัง สองต่อสอง																	

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของนักเรียน					ความรู้สึกรู้สึกของนักเรียน					แนวโน้มในการกระทำของนักเรียน				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	พอใจ มากที่สุด	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่พอใจ มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
28	การไปเที่ยวสถานเริงรมย์กับ เพศตรงข้ามยามค่ำคืนโดยการ ขออนุญาตผู้ปกครองก่อน															
29	การดื่มเครื่องดื่มของมีเมา เมื่อไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม															
30	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อเลี้ยงฉลองในเทศกาลต่างๆ กับ เพศตรงข้ามสองต่อสอง															
31	การเสพสารเสพติดชนิดต่างๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์กับ เพศตรงข้าม															
32	การเสพสารเสพติดเพื่อความ สนุกสนานยิ่งขึ้น															
33	การเสพสารเสพติด เพราะความอยากรลอง															
34	การเสพสารเสพติด เพราะเพื่อนชักชวน															
35	การดูภาพยนตร์จากสื่อวีดิทัศน์ ชุด วิธีดีที่มีภาพแสดงการร่วมเพศ ด้วยตัวเอง															

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของนักเรียน					ความรู้สึกรู้สึกของนักเรียน					แนวโน้มในการกระทำของนักเรียน				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	พอใจ ที่สุด	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่พอใจ มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
36	การดูภาพยนตร์ ภาพยนตร์จากสื่อ วิทัศน์ ซีดี วีซีดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ตามลำพัง															
37	การอ่านหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหา รูปภาพเกี่ยวกับการร่วมเพศ															
38	การอ่านนิตยสารที่มีรูปภาพเกี่ยวกับ การร่วมเพศ															
39	การดูภาพโป๊ เปลือยจาก สื่ออินเทอร์เน็ต															
40	การติดต่อหาผู้รักโดยผ่านสื่อ อินเทอร์เน็ต															
41	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรื่องเพศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต															
42	การออกกำลังกายเพื่อผ่อนคลาย ความตึงเครียดทางเพศ															
43	การทำงานอดิเรกเป็นการเบี่ยงเบน ความตึงเครียดทางเพศ															

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นของนักเรียน						ความรู้สึกรู้สึกของนักเรียน						แนวโน้มในการกระทำของนักเรียน				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	พอใจ มากที่สุด	พอใจ	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่พอใจ มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
44	การใช้เวลาว่างโดยการเข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการในโรงเรียนเป็นการป้องกันความรุนแรงเพศสัมพันธ์																	
45	การเล่นดนตรีเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางเพศ																	
46	การดื่มของมีแอลกอฮอล์เพื่อสร้างความสนุกสนาน																	
47	การป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยการปฏิเสธการเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืนสองต่อสอง																	
48	การปกป้องตนเองเมื่อถูกเพศตรงข้ามสัมผัส กอดจูบ เล้าโลม																	
49	การยินยอมเมื่อถูกเพศตรงข้ามรับรู้ว่าให้เพศสัมพันธ์																	
50	การปฏิเสธทันทีเมื่อถูกเพศตรงข้ามรับรู้ว่าให้เพศสัมพันธ์																	

โครงการการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
ของนักเรียนวัยรุ่น

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมรวม 12 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ : วัตถุประสงค์ กฎระเบียบ ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ บทบาท หน้าที่ของผู้วิจัยและของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ครั้งที่ 2 การวางตัวกับเพศตรงข้าม : การแต่งกาย การนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม
(เทคนิคกรณีตัวอย่าง)
- ครั้งที่ 3 การวางตัวกับเพศตรงข้าม : การจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม
(เทคนิคแม่แบบ)
- ครั้งที่ 4 การวางตัวกับเพศตรงข้าม : การจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม
(เทคนิคกรณีตัวอย่าง)
- ครั้งที่ 5 การดื่มเครื่องดื่มของมีนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดทุกชนิดในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์
(เทคนิคกรณีตัวอย่าง)
- ครั้งที่ 6 การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม : ดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนต์คลับ และห้องอาหาร
(เทคนิคบทบาทสมมติ)
- ครั้งที่ 7 การรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ : ดูปาพยนตร์ ดูปาพยนตร์จากสื่อวิดีโอ/วิดีโอซีดี
(เทคนิคกรณีตัวอย่าง)
- ครั้งที่ 8 การรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ : การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหารูปภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ อ่านนิตยสาร และการเล่นอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ
(เทคนิคบทบาทสมมติ)
- ครั้งที่ 9 การผ่อนคลายความต้องการทางเพศ : การออกกำลังกาย เล่นกีฬา ทำงานอดิเรก ประกอบกิจกรรม สันทนาการ เล่นดนตรี
(เทคนิคบทบาทสมมติ)

ครั้งที่ 10 การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ : การชักชวนดื่ม
ของมีนเมา การชักจูงให้เที่ยวสถานเริงรมย์
(เทคนิคแม่แบบ และบทบาทสมมติ)

ครั้งที่ 11 การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ : การถูกเพื่อนต่าง
เพศสัมผัส กอดจูบ เล้าโลม และการถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์
(เทคนิคบทบาทสมมติ)

ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ : สรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเปลี่ยนเจตคติต่อการมี
เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ประโยชน์และข้อเสนอแนะ

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1 50 นาที	การปฐมนิเทศ ความหมายและการ เปลี่ยนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน วัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่ ของผู้วิจัยและ ของสมาชิกในการเข้า ร่วมโปรแกรมกิจกรรม กลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติ ต่อการมีเพศสัมพันธ์ใน วัยเรียน โดยใช้กิจกรรม กลุ่ม	1. เพื่อสร้างบรรยากาศ ให้นักเรียนเกิด ความคุ้นเคย และสร้างสัม พันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัย และ นักเรียนในกลุ่ม 2. เพื่อต้องการให้ผู้วิจัย และนักเรียนได้ทำความ รู้จักกัน 3. เพื่อให้นักเรียนทราบ วัตถุประสงค์ กฎระเบียบ ประโยชน์ที่นักเรียนจะ ได้รับ บทบาทหน้าที่ของ ผู้วิจัยและของนักเรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งวัน เวลาและสถานที่ ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน 4. เพื่อให้นักเรียนทราบ วิธีการและเทคนิคต่างๆ ใน การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อ เปลี่ยนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน 5. เพื่อเตรียมนักเรียนให้ พร้อมที่เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อ การมีเพศสัมพันธ์ในวัย เรียน	1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับนักเรียนใน กลุ่มพร้อมทั้งแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของ กิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียนที่นักเรียนจะ ได้รับ 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรม “หัวใจฉันสัมพันธ์กับเธอ” โดยชี้แจงว่า ผู้วิจัยจะแจกชิ้นส่วนรูปหัวใจให้นักเรียน คนละ 1 แผ่น ซึ่งมีเพียงชิ้นส่วนเดียว ของรูปหัวใจ ดังนั้นให้นักเรียนหา ชิ้นส่วนของหัวใจที่เหลืออีก 1 ชิ้นที่อยู่ กับเพื่อนในกลุ่ม และต่อกันให้เป็นหัวใจ เต็มดวงจากเพื่อนสมาชิกได้พอดีให้เจอ และเมื่อเพื่อนนักเรียนพบคู่ของตนแล้ว ให้นักเรียนนั่งลง แล้วนำรูปหัวใจ ทั้งหมดไปติดกระดาษ A4 ที่ผู้วิจัยแจก ให้ 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวง กลม 3.2 ผู้วิจัยนำรูปหัวใจที่ตัดเป็นชิ้น ส่วน มีจำนวนให้ครบสมาชิกทั้งหมดวาง ไว้ในกล่องและวางไว้ตรงกลางกลุ่ม 3.3 ให้นักเรียนแต่ละคนหยิบมา คนละ 1 ชิ้น 3.4 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณนกหวีด ให้นักเรียนหาชิ้นส่วนรูปหัวใจแล้วนำมา ต่อกันให้เป็นหัวใจเต็มดวงให้เจอ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			3.5 เมื่อนักเรียนรวมหัวใจรวม หัวใจของตนเองครบแล้วให้นำหัวใจ เต็มดวงนั้นไปติดด้วยกระดาษว่าง A4 แล้วปรบมือและนั่งลง ให้นักเรียน พุดคุยทำความรู้จักกันและกันให้มากขึ้นโดยผู้วิจัยจะแจกเอกสารการ สัมภาษณ์ให้นักเรียนทุกคน 3.6 ผู้วิจัยแจกเอกสารการ สัมภาษณ์ให้แก่นักเรียนทุกคน 3.7 ผู้วิจัยให้เวลานักเรียนได้ สัมภาษณ์และสนทนากับคู่ของตน 10 นาที 3.8 เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้ สัญญาณให้นักเรียนหยุด สัมภาษณ์ และให้นักเรียนทุกคนนั่ง เป็นวงกลม 3.9 ผู้วิจัยให้นักเรียนและนำ สมาชิกรูปหัวใจของตนให้กลุ่มได้รู้จัก ตามข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ โดยเริ่ม จากกลุ่มที่ชนะเลิศจากกิจกรรม “หัวใจฉันสัมพันธ์กับเธอ” ก่อน โดย ให้สมาชิกภายในกลุ่มรูปหัวใจผลัดกัน แนะนำเพื่อนให้เพื่อนในกลุ่มอื่นทราบ ถึงเรื่องราวของคนๆ นั้น 3.10 ให้นักเรียนช่วยกันสรุป ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้และ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเน้นให้เห็น สัมพันธภาพที่ดี โดยมีคำถามดังนี้ - นักเรียนเคยเล่นกิจกรรมนี้มา ก่อนหรือเปล่า - นักเรียนเล่นกิจกรรมนี้แล้ว รู้สึกอย่างไร

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากกิจกรรมนี้ - ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้มีอะไรบ้าง - นักเรียนจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างไรบ้าง 4. ผู้วิจัยแจกตารางกำหนดวันและโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แล้วชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ กระบวนการ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน 5. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนให้เหมาะสมซึ่งมีการใช้เทคนิค กรณีตัวอย่าง เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ โดยอธิบายขั้นตอนในแต่ละเทคนิคอย่างคร่าวๆ เพื่อให้ นักเรียนเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนฝึก 6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจและปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยให้นักเรียนยกมือถามทีละคน และในขณะที่เพื่อนพูดต้องให้เกียรติโดยการฟังเพื่อนด้วย หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อความเข้าใจร่วมกัน 7. ผู้วิจัยนัดหมาย และตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2 50 นาที	เจตคติต่อการวางตัว กับเพศตรงข้าม ได้แก่ การแต่งกาย การนัดเที่ยวเตร่กับ เพศตรงข้ามหลังเลิก เรียน การถูกเนื้อต้อง ตัวกับเพศตรงข้าม	1. เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงการแต่งกายที่ เหมาะสม 2. เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น จากการแต่งกาย การนัด เที่ยวเตร่กับเพศตรงข้าม หลังเลิกเรียน การถูกเนื้อ ต้องตัวกับเพศตรงข้าม 3. เพื่อปรับเจตคติต่อ การการแต่งกาย การนัด เที่ยวเตร่กับเพศตรงข้าม หลังเลิกเรียน การถูกเนื้อ ต้องตัวกับเพศตรงข้ามให้ เหมาะสม	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมด้วย ข่าวจากหนังสือพิมพ์โดยให้นักเรียน อ่านข่าวที่ผู้วิจัยเตรียมมาให้อ่าน ประมาณ 5 นาที 1.2 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนให้ออกมานำ เสนอปัญหาที่นักเรียนได้อ่าน 1.3 ผู้วิจัยเปิดวิทัศน์เรื่อง"การทำ แท้ง" ให้นักเรียนชม 1.4 ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงเรื่อง "การทำแท้ง"ให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องใด 1.5 แบ่งกลุ่มนักเรียน4กลุ่มๆ 4คน 1.6 ผู้วิจัยอ่าน"มีเพศสัมพันธ์ก่อน คิดนำพาชีวิตแสนเศร้า" ให้นักเรียน ฟัง 1.7 ผู้วิจัยแจกข้อความที่ตัดจาก เนื้อเรื่อง "มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิดนำพา ชีวิตแสนเศร้า" ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ส่วน 1.8 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อข้อ ความเรียงกันให้สมบูรณ์ตามที่ผู้วิจัย อ่านเรื่อง "มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า" ให้นักเรียนฟัง แล้วนำแต่ละข้อความที่เรียงกันมาติด ในกระดาษเปล่าที่ผู้วิจัยแจกให้ กลุ่ม ไหนต่อได้เร็วและถูกต้องถือว่ากลุ่ม นั้นชนะ 1.9 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "มีเพศ สัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า" 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน อภิปราย แล้วสรุปออกมาเป็นความ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			คิดเห็นของกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด นี้แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกมารายงานให้เพื่อนๆ ฟัง ตาม ประเด็นสำคัญๆ ดังนี้ 2.1.1 นักเรียนคิดว่าอะไรเป็น สาเหตุของพฤติกรรมที่นำไปสู่การมี เพศสัมพันธ์ของบอย เพราะอะไร 2.1.2 นักเรียนคิดว่าอะไรเป็น สาเหตุของพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การ มีเพศสัมพันธ์ของหญิง เพราะอะไร 2.1.3 นักเรียนคิดว่าการที่ผู้หญิง ยอมไปเกี่ยวกับผู้ชายหรือไปกันสอง ต่อสองตามลำพัง หมายความว่า ต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์ใช่หรือไม่ อย่างไร 2.1.4 จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนมีวิธีป้องกันที่จะไม่ให้เกิด ขึ้นกับตัวนักเรียนเองได้อย่างไร 2.1.5 จากเหตุการณ์ดังกล่าว อะไรที่เป็นสาเหตุของการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการฆ่าตัวตายของนักเรียน วัยรุ่น 2.1.6 นักเรียนมีความคิดและ ความรู้สึกอย่างไรกับการแต่งกายของ วัยรุ่นในปัจจุบัน 2.1.7 นักเรียนมีความคิดเห็น อย่างไรกับการนัดเที่ยวเตร่กับเพศ ตรงข้ามหลังเลิกเรียน 2.1.8 นักเรียนคิดว่าจะใช้เวลา ว่างหลังเลิกเรียนให้เกิดประโยชน์ได้ อย่างไร 2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มๆ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ละ 1 คน ออกมารายงานหน้าห้อง 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่ไม่เหมาะสม 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ให้นักเรียนสรุปว่าได้แก่งคิดอะไรบ้างจากกิจกรรม 3.2 ให้นักเรียนรวบรวมแนวความคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกันและการเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการวางตัวกับเพศตรงข้ามให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน 3.3 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ “มีเพศสัมพันธ์เมื่อพร้อม” ควรเป็นอย่างไรโดยผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 3.4 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมและสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของสมาชิกจากการเข้าร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ โดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม 4.3 นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 4.4 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกัน

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
3 50 นาที	เจตคติต่อการวางตัว กับเพศตรงข้าม ได้แก่ การจับมือถือแขน การโอบกอดกับ เพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับ เพศตรงข้าม	1. เพื่อปรับเจตคติต่อ การจับมือถือแขน การ โอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมี เพศสัมพันธ์กับเพศตรง ข้ามให้เหมาะสม 2. เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น จากการจับมือถือแขนการ โอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม และการมี เพศสัมพันธ์กับเพศตรง ข้าม 3. เพื่อให้นักเรียนได้ เรียนรู้การแสดงออกใน การวางตัวกับเพศตรงข้าม	1. ชั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยเล่าเหตุการณ์เรื่อง “ครั้งเดียวก็ท้องได้” ให้นักเรียนฟัง 1.2 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนให้ออกมานำ เสนอปัญหาที่นักเรียนได้ฟัง 1.3 ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียน เกี่ยวกับการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่ เหมาะสม เช่น การแต่งกาย การนัด เที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม การจับมือถือแขน การโอบกอดกับ เพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมี เพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม 1.4 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกถึง วัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิค แม่แบบ 1.5 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบวิถีทัศน์ ด้วยการให้นักเรียนดูวิถีทัศน์ เรื่อง “ยับยั้ง ชั่งใจ” ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนกับเพศตรงข้ามที่ เหมาะสมและไม่เหมาะสมให้นักเรียน ดูพร้อมทั้งบอกให้นักเรียนดูพร้อมทั้ง บอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย 1.6 หลังจากชมวิถีทัศน์แล้วผู้วิจัย ให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถาม 1.7 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน 1.8 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เลียนแบบ ตามตัวละครในวิถีทัศน์อีกครั้ง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดง ความคิด ความรู้สึก ภายหลังการ เลียนแบบและให้นักเรียนแสดง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มใน การแสดงออกที่มีการมีเพศสัมพันธ์ใน วัยเรียน และความสำคัญของการ วางตัวกับเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายใน หัวข้อดังต่อไปนี้ 2.1.1 นักเรียนคิดว่าณัฐพลเป็น คนอย่างไร 2.1.2 นักเรียนคิดว่ากอหญา เป็นคนอย่างไร 2.1.3 นักเรียนคิดว่าการวางตัว กับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมนั้นควรทำ อย่างไรบ้าง 2.1.4 นักเรียนได้แนวคิดใน การนำไปปฏิบัติในการคบเพื่อนต่าง เพศได้อย่างไร 2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่ม ออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม ให้เพื่อนๆ ฟัง

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึง เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม ได้แก่ เจตคติต่อการจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบ เล้าโลม และเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์แบบอย่างไม่เหมาะสมนั้น เป็นอย่างไร และแบบอย่างที่เหมาะสมนั้นเป็นอย่างไร 3.2 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการจับมือถือแขนกับเพศตรงข้าม การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ว่า จะเกิดผลต่อนักเรียนอย่างไร 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวม แนวความคิดที่ได้จากการเปลี่ยนแปลง 3.4 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เนื้อหาที่ได้จากเทคนิคแม่แบบและ สรุปหลักการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ 3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสม และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกัน และกันจากการอภิปรายกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4 50 นาที	เจตคติต่อวางตัวกับ เพศตรงข้าม ได้แก่ เจตคติต่อการจับมือถือ แขน การโอบกอดกับ เพศตรงข้าม การจูบ เล้าโลม และเจตคติต่อ การมีเพศสัมพันธ์กับ เพศตรงข้าม	1. บอกแนวทางในการ ปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับ การวางตัวกับเพศตรงข้าม ได้ 2. ตระหนักรู้ว่าการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดย การเปิดเพลง “พรงี้ไม่สาย” 1.2 ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์เรื่อง “การ ทำแท้ง” ให้นักเรียนชม 1.3 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าเนื้อ เพลงนี้และเนื้อเรื่องวีดิทัศน์ให้แง่คิด เกี่ยวกับเรื่องใด และเป็นอย่างไร 1.4 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ 4 คน 1.5 ผู้วิจัยแจกข้อความที่ตัดจาก เนื้อเรื่อง “ความรักของพริกขี้หนูกับหมู แฮม” ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ส่วน 1.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อ ข้อความเรียงกันแล้วนำแต่ละข้อความที่ เรียงกันมาติดในกระดาษเปล่าขนาด A4 ที่ผู้วิจัยแจกให้ กลุ่มไหนต่อได้เร็วและ ถูกต้องถือว่ากลุ่มนั้นชนะ 1.7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่ง ตัวแทนออกมาอ่านเรื่องให้เพื่อนฟัง 1.8 ผู้วิจัยแจกเอกสารเกี่ยวกับ สถานการณ์เรื่อง “ความรักของพริกขี้หนู กับหมูแฮม” ให้แต่ละกลุ่มทำการศึกษา 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน วิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อ ดังต่อไปนี้ 2.1.1 ถ้าหมูแฮมตัดสินใจที่จะไปงาน เลี้ยง คาดการณ์ว่าอาจมีเหตุการณ์อะไร

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2.1.2 หมูแฮมปฏิเสฐที่จะไปงานเลี้ยงด้วยเหตุผล “เกรงความสัมพันธ์จะเกินเลย” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.3 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรที่พริกชี้หนูลูกน้อยใจและตัดพ้อว่าหมูแฮมไม่รักเขาจริงเพราะเขาไม่ยอมไปไหนต่อไหนสองต่อสองกับเขา 2.1.4 การคบเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนควรคบในฐานะอะไร - ในฐานะเพื่อนควรปฏิบัติตนอย่างไร - ในฐานะคู่รักควรปฏิบัติตนอย่างไร 2.2 ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้และส่งตัวแทนกลุ่มๆ ละ 1 คน ออกมารายงานผลการอภิปรายให้เพื่อนๆ ฟัง หน้าชั้น 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวมแง่คิดที่ได้จากอภิปรายร่วมกันเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้และจะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร 3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมและสรุปกิจกรรมประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
5 50 นาที	เจตคติต่อการดื่ม เครื่องดื่มของมีนเมา หรือเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์และสิ่ง เสพติดชนิดต่างๆ ในขณะที่ไปเที่ยว สังสรรค์กับเพศตรง ข้าม	1. นักเรียนสามารถ วิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่ การมีเพศสัมพันธ์ได้ 2. เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้น จากการดื่มของมีนเมา หรือเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด ชนิดต่างๆ ในขณะที่ไป เที่ยวสังสรรค์กับเพศตรง ข้าม	4. ชั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นจากกิจกรรม 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่ง กันและกันในการทำกิจกรรมนี้ 1. ชั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดย การสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ 1.2 ผู้วิจัยสุ่มถามนักเรียนตอบ 3-5 คน 1.3 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง “บทเรียนราคา แพงของน้ำอ้อย” ให้นักเรียนฟังอย่าง ตั้งใจ โดยนักเรียนจะต้องสามารถจำ เหตุการณ์ของเรื่องนี้ได้ 1.4 หลังจากที่ผู้วิจัยเล่าจบ ผู้วิจัย ให้นักเรียนหยิบบัตรคำคนละ 1 ใบ ซึ่งเป็นบัตรคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน โดยไม่ ต้องเปิดให้นักเรียนดู 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคนแสดง บัตรของตนเองให้เพื่อนดูและอ่าน บัตรคำให้เพื่อนฟัง ซึ่งนักเรียนต้องจำ บัตรคำของตนเองและของเพื่อนทุก คนให้ได้ 1.6 เมื่อครบทุกคนแล้วผู้วิจัยถาม คำถามเกี่ยวกับเรื่อง “บทเรียนราคา แพงของน้ำอ้อย”

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ขณะที่ผู้วิจัยถามคำถามใด นักเรียนที่มีคำตอบของคำถามนั้นจะต้องไม่บอกเพื่อน จนกว่าเพื่อนจะทายถูกว่าบัตรคำตอบนั้นคืออะไรและอยู่กับใครจึงจะเฉลยคำตอบ คำถามที่ใช้ในการถามในหัวข้อ ดังนี้ 1.6.1 นางเอกของเรื่องนี้ชื่ออะไร 1.6.2 พระเอกของเรื่องนี้ชื่ออะไร 1.6.3 น้ำเชียวมีนิสัยอย่างไร 1.6.4 ลักษณะของน้ำเชียวเป็นอย่างไร 1.6.5 น้ำอ้อยเป็นแฟนกับน้ำเชียวได้อย่างไร 1.6.6 น้ำเชียวใช้โอกาสใดในการแสดงความรู้สึกพิเศษกับน้ำอ้อย 1.6.7 น้ำเชียวทำอะไรให้น้ำอ้อยแปลกใจในวันคล้ายวันเกิดของน้ำอ้อย 1.6.8 น้ำอ้อยรู้สึกอย่างไรเมื่ออยู่ในผับ 1.6.9 น้ำอ้อยดื่มเครื่องดื่มอะไรขณะที่ไปเที่ยวผับ 1.6.10 เมื่อน้ำเชียวกับน้ำอ้อยดื่มแอลกอฮอล์แล้วเกิดอะไรขึ้นกับทั้งสองคน 1.6.11 หลังจากที่น้ำเชียวกับน้ำอ้อยออกมาจากผับแล้วทั้งคู่พากันไปไหนต่อ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			1.6.12 น้ำเชื้อแสดงการกระทำอะไรบ้างขณะที่อยู่โรงแรมกับน้ำอ้อย 1.6.13 น้ำเชื้อเป็นโรคอะไร 1.6.14 หลังจากมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงขายบริการ 1.6.15 หลังจากที่น้ำอ้อยมีเพศสัมพันธ์กับน้ำเชื้อแล้วผลที่เกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างไร 1.7 หลังจากตอบหมดทุกคนแล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการวิเคราะห์ร่วมกันในหัวข้อดังต่อไปนี้ 2.1.1 นักเรียนคิดว่าน้ำอ้อยรู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่าตัวเองตั้งครรภ์ และติดโรคเอดส์จากน้ำเชื้อ 2.1.2 นักเรียนคิดว่าเมื่อน้ำอ้อยปล่อยให้ไปตามอารมณ์เพศนักเรียนคิดว่าเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง 2.1.3 นักเรียนคิดว่าอะไรที่เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของน้ำอ้อยและน้ำเชื้อ 2.1.4 นักเรียนคิดว่าการตีของมีนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดชนิดต่างๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้ามจะทำให้เกิดผล อย่งไรบ้าง 2.1.5 นักเรียนมีวิธีป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้อย่างไร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6 50 นาที	เจตคติต่อการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ได้แก่ เจตคติต่อการไปเที่ยว ดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนท์คลับ และห้องอาหาร	1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการไปเที่ยว ดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนท์คลับ และห้องอาหารกับเพศตรงข้ามสองต่อสอง 2. เพื่อให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม	2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานผล การอภิปรายให้เพื่อนๆ ฟัง 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น 3.2 ให้นักเรียนสรุปว่าได้แก่งคิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรมและสามารถจะนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองได้อย่างไร 3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดชนิดต่างๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์ 4 ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย และผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การไปเที่ยว ดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนท์คลับ และห้องอาหาร ว่านักเรียนเคยไปเที่ยวกับเพศตรงหรือไม่ และนักเรียนรู้สึกอย่างไร 1.2 ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์เรื่อง "เสียตาย 2" ให้นักเรียนชม 1.3 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าได้แก่งคิดอะไรบ้างจากเรื่อง "เสียตาย 2"

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
		ได้แก่ การไปเที่ยว ดิสโก้เธค ผับ บาร์ ไนต์คลับ และห้องอาหาร	1.4 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดง บทบาทสมมติ จำนวน 2 คน 1.5 ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “เที่ยวสนุก จนทุกข์ถนัด” 1.6 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาท สมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน 1.7 ให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาท สมมติโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายใน หัวข้อดังต่อไปนี้ 2.1.1 ถ้านักเรียนเป็น สมหญิง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร 2.1.2 นักเรียนคิดว่า สาเหตุ ที่ทำให้สมหญิงและสมเจตน์ต้องมี เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเกิดจาก สาเหตุอะไร 2.1.3 ทั้งสมหญิงและ สมเจตน์ทำสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่และถ้า เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะทำ อย่างไร 2.1.4 ถ้านักเรียนเป็น สมเจตน์ นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.5 ถ้านักเรียนเป็น สมหญิง นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.6 ถ้านักเรียนอยากให้ เพื่อนต่างเพศหรือคู่รักปฏิบัติกับตน อย่างไร และถ้าเป็นนักเรียนจะปฏิบัติ กับเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักอย่างไร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่ม ออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม ให้เพื่อนๆ ฟัง 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงการ ไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การเที่ยว สังสรรค์กับเพศตรงข้าม 3.2 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการไป เที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับเพศตรงข้ามเป็นอย่างไร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ของแต่ละคน 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันให้ข้อเสนอ แนะร่วมกับสมาชิกในกลุ่มถึงผลของ การทำกิจกรรมนี้
7 50 นาที	เจตคติต่อการรับรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่อง เพศจากสื่อต่างๆ ได้แก่ เจตคติต่อการดู ภาพยนตร์ ดู ภาพยนตร์จากสื่อวีดิ ทัศน์ ซีดี วีซีดี และการ เล่นอินเทอร์เน็ต	1. เพื่อให้นักเรียนมี ความรู้ ความเข้าใจถึงผล ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่อง เพศจากสื่อต่างๆ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เลือกที่จะรับรู้ข่าวสารที่ เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อ ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน ถามถึงกิจกรรมในครั้งที่ผ่านมาและ อธิบายถึงกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติ ในครั้งนี้ 1.2 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน 1.3 ให้ภายในกลุ่มกำหนดหมายเลข ของสมาชิกเป็นลำดับเลขที่ 1,2,3,4 1.4 จากนั้นให้ลำดับเลขที่เดียว กันของแต่ละกลุ่มออกมารวมกลุ่มกัน เป็นกลุ่มใหม่

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			1.5 เมื่อได้กลุ่มใหม่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยแจกข้อความให้แต่ละกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อความของแต่ละส่วนของเนื้อเรื่องที่แตกต่างกัน (โดยมีเนื้อหาติดต่อกันเป็นเรื่อง "เพราะเขาล้อผม") 1.6 ผู้วิจัยให้แต่ละลำดับเลขที่กลับไปเข้ากลุ่มเดิมของตนแล้วไปเล่าข้อความที่ตนได้รับให้เพื่อนๆ ฟัง เรียงลำดับจากลำดับเลขที่ 1 จนถึงลำดับเลขที่ 4 1.7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องทั้งหมดให้เพื่อนๆ ฟัง และให้ตัวแทนของกลุ่มที่จะมาเล่าเรื่องออกไปอยู่นอกห้องเพื่อไม่ให้คนที่เล่าเรื่องคนต่อไปทราบ 1.8 ผู้วิจัยอ่านเรื่อง "เพราะเขาล้อผม" ที่สมบูรณ์ให้นักเรียนที่เหลือ ฟัง 1.9 ให้ตัวแทนของกลุ่มแรกเริ่มมาเล่าเรื่องให้เพื่อนๆ ฟัง (ตัวแทนของกลุ่มตัวไปจะไม่ทราบว่าคนแรกมาเล่าเรื่องนั้นอย่างไร) ส่วนนักเรียนที่เหลือช่วยกันสังเกตเพื่อนที่ออกมาเล่าเรื่องว่าสามารถเล่าเรื่องได้ประติดประต่อกันหรือไม่ 1.10 ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง "เพราะเขาล้อผม" ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการศึกษา 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2.1.1 นักเรียนคิดว่าการดื่มแอลกอฮอล์และการดูซีดี วีซีดี/วีดิทัศน์โป๊นั้นมีผลดีหรือผลเสียต่อนักเรียนอย่างไร 2.1.2 การตัดสินใจของศราวุธที่หลีกเลี่ยงจากการดื่มแอลกอฮอล์และการดูซีดี วีซีดี/วีดิทัศน์โป๊เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร 2.1.3 ถ้านักเรียนเป็นศราวุธนักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด 2.2 ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรมนี้ 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ ได้แก่ การดูภาพยนตร์ ดูภาพยนตร์จากสื่อวีดิทัศน์ ซีดี วีซีดี และการเล่นอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8 50 นาที	เจตคติต่อการรับรู้ ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่อง เพศจากสื่อต่างๆ ได้แก่ เจตคติต่อการ อ่านหนังสือที่มีเนื้อหา รูปภาพเกี่ยวกับเรื่อง เพศ การอ่านนิตยสาร และการเล่น อินเทอร์เน็ต	1. เพื่อให้นักเรียนทราบ ถึงผลที่ตามมาของการ รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวเรื่อง เพศจากสื่อต่างๆ ได้แก่ การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหา รูปภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ การอ่านนิตยสาร และการ เล่นอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับ เรื่องเพศ 2. เพื่อปรับเจตคติต่อ การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหา รูปภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ อ่านนิตยสารและการเล่น อินเทอร์เน็ตให้เหมาะสม กับนักเรียน	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน ถามถึงการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ผ่านและอธิบายถึงกิจกรรมที่จะ ร่วมกันปฏิบัติครั้งนี้ 1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อ แสดงบทบาทสมมติจำนวน 5 คน 1.3 ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง "เหตุเกิดจากสื่อ" 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาท สมมติอย่างอิสระให้ผู้แสดงและทุกคน อ่านพร้อมทั้งจัดสถานที่ให้สอดคล้อง กับเนื้อเรื่อง 1.5 เมื่ออาสาสมัครทุกคนพร้อม ผู้วิจัยให้อาสาสมัครเริ่มแสดงบทบาท สมมติโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 เมื่อแสดงจบผู้วิจัยให้นักเรียน แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ทำการ อภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 ถ้านักเรียนเป็นอิสระ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร 2.1.2 ถ้านักเรียนเป็นลูกน้ำ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร 2.1.3 นักเรียนคิดว่าอิสระ เป็นอย่างไร 2.1.4 ลูกน้ำ รุ่งโรจน์ โชคชัย และสามารถทำสิ่งที่ดีหรือไม่ และถ้าเป็นนักเรียนนักเรียนจะทำ อย่างไร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2.1.5 อะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้และอะไรบ้างที่จะเป็นตัวกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น 2.1.6 ผลจากการรับรู้สื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศนั้นมีต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง 2.1.7 การติดต่อพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศโดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นนักเรียนคิดว่ามีผลดี หรือผลเสียอย่างไรบ้าง 2.1.8 นักเรียนคิดว่ามีสื่อใดบ้างที่สามารถช่วยอารมณ์ทางเพศได้ และจะมีแนวทางในการป้องกันอย่างไร 2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอหน้าชั้น 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ 3.2 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ ว่ามีผลเสียต่อนักเรียนวัยรุ่นอย่างไรเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และร่วมกันให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
9 50 นาที	เจตคติต่อการผ่อนคลายความต้องการทางเพศ ได้แก่ การออกกำลังกาย เล่นกีฬา ทำงานอดิเรก ประกอบกิจกรรมสันทนาการ เล่นดนตรี	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักมีการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยเล่าเสนอกับนักเรียนและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการมีกิจกรรมผ่อนคลายความต้องการทางเพศว่าสามารถทำได้โดยวิธีใดบ้าง ให้นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำในชีวิตประจำวัน 1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ” จำนวน 6 คน เป็นผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 1 คน 1.3 ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ” 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง 1.5 ให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติโดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 หลังจากจบการแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ 4 คน และร่วมกันอภิปรายในหัวข้อดังนี้ 2.1.1 ถ้านักเรียนเป็นกองเชียร์นักเรียนจะอย่างไร เมื่อเกิดความต้องการทางเพศ 2.1.2 นักเรียนคิดว่าการทำกิจกรรมใดบ้างที่สามารถเบี่ยงเบนอารมณ์ทางเพศได้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2.1.3 เมื่อนักเรียนไม่พร้อมที่จะมีเพศสัมพันธ์นักเรียนจะมีทางออกหรือระงับอารมณ์ได้อย่างไร 2.1.4 นักเรียนคิดว่าใครที่ปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมและควรนำเป็นแบบอย่าง และใครที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมกับวัย 2.1.5 ถ้าหากนักเรียนรู้สึกมีความต้องการทางเพศ นักเรียนจะมีวิธีการจัดการอารมณ์นั้นอย่างไร 2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มๆ ละ 1 คน ออกมารายงานผลอภิปรายหน้าห้อง 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงหลักการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ 3.2 ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของสมาชิก 4.3 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 4.4 ให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
10 50 นาที	เจตคติต่อการปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการมี เพศสัมพันธ์ ได้แก่ การ ปฏิเสธการชักชวนดื่ม ของมีเมา การปฏิเสธ การชักจูงให้ไปเที่ยว สถานเริงรมย์	1. เพื่อให้นักเรียนบอก ถึงหลักการปฏิเสธได้ 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถอธิบายขั้นตอน การปฏิเสธได้ 3. นักเรียนสามารถ วิเคราะห์หลักการและ แนวทางที่ถูกต้องในการ ปฏิเสธจากสถานการณ์ที่ กำหนดให้ได้ 4. นักเรียนสามารถ ปฏิเสธตามสถานการณ์ที่ กำหนดได้อย่างถูกต้อง	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดย การถามว่า “นักเรียนเคยต้องทำในสิ่ง ที่ไม่อยากทำ เนื่องจากการถูกชักชวน แล้วปฏิเสธไม่ได้เพราะเกรงใจเพื่อน ในเรื่องใดบ้าง” สุ่มถามนักเรียน 3-5 คน 1.2 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบวีดิทัศน์ ด้วยการให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ เรื่อง “กล้าปฏิเสธ พันเขตอันตราย” และให้ นักเรียนตั้งใจดู และคิดตามไปด้วย ให้นักเรียนสังเกตความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในการแสดงของตัว ละคร และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็น อย่างไร 1.3 ในขั้นเสนอแบบผู้วิจัยนำ เสนอวีดิทัศน์ “กล้าปฏิเสธ พันเขต อันตราย” ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการ ปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรม ต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การ ปฏิเสธจากการชักชวนดื่มของมีเมา การปฏิเสธจากการชักจูงให้ไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การปฏิเสธการถูก เพื่อนต่างเพศสัมผัส กอดจูบแล้วโลม และการปฏิเสธการถูกชักชวนให้มี เพศสัมพันธ์ ให้นักเรียนดูพร้อมทั้ง บอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย 1.4 หลังจากชมวีดิทัศน์แล้ว ผู้ วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบ โดยเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			1.5 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม ๆ 2 คน 1.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเลือกหัวข้อที่จะแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้หลักการปฏิเสธตามแม่แบบตามที่นักเรียนได้ชมมา ตามหัวข้อดังนี้ - การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ - การชักชวนให้เสพสารเสพติดชนิดต่างๆ - การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้ดูสื่อต่างๆ ที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เช่น การปฏิเสธการชวนดูหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์ ซีดี/วีซีดี วีดิทัศน์โป๊ - การปฏิเสธเมื่อถูกชวนไปเที่ยวสถานเริงรมย์ ได้แก่ การปฏิเสธการชวนไปเที่ยวดิสโก้เธค ผับ บาร์ คาราโอเกะ - การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนไปเที่ยวกันตามลำพังสองต่อสองกับเพศตรงข้ามในสถานที่ไกลๆ และต้องพักแรมค้างคืน - การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปเที่ยวและมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงขายบริการ - การปฏิเสธเมื่อถูกเพศตรงข้ามหรือคนรักขอสัมผัส กอดจูบ เล้าโลม - การปฏิเสธเมื่อถูกคนรักขอมีเพศสัมพันธ์

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			1.7 ให้แต่ละกลุ่มทำการศึกษาในบทบาทที่ตนต้องแสดงโดยใช้เวลาแสดงกลุ่มละ 5 นาที และสรุปลงในใบสรุปผลงานกลุ่ม 1.8 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงส่วนนักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกต 1.9 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ได้ให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง 1.10 ผู้วิจัยแจกเอกสารหลักการปฏิเสชให้นักเรียนทุกคนอ่าน 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อการปฏิเสชเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม 3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมแนวความคิดที่ได้จากการเลียนแบบ 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้จากเทคนิคแม่แบบและสรุปหลักการปฏิเสชเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ 3.3 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิเสชและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ 4. ชั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกัน

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
11 50 นาที	เจตคติต่อการปฏิเสธ เมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ มีพฤติกรรมต่อการมี เพศสัมพันธ์ ได้แก่ การ ปฏิเสธการถูกเพื่อน ต่างเพศสัมผัส กอดจูบ เล้าโลม และการปฏิเสธ จากการถูกชักชวนให้มี เพศสัมพันธ์	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิเสธ และหาทางออก เมื่อถูกเพื่อนต่างเพศ ชักชวนให้มีพฤติกรรมที่ ไม่เหมาะสม	1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมด้วย การสนทนาถึงการเข้าร่วมกิจกรรมใน ครั้งที่ผ่านมา 1.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเลือกหัวข้อ สถานการณ์ที่จะแสดงบทบาทสมมติ 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาท สมมติให้นักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนทำการศึกษาและทำความเข้าใจ ในบทบาทที่ตนต้องแสดงให้ เวลาแสดงกลุ่มละ 5 นาที 1.5 ให้แต่ละกลุ่มแสดงตามสถาน การณ์ต่างๆ ส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกต 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 เมื่อนักเรียนแสดงจบให้นัก เรียนทุกคนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อ ดังต่อไปนี้ 2.1.1 นักเรียนกลุ่มใดที่มี การแสดงการปฏิเสธได้อย่าง เหมาะสม 2.1.2 การปฏิเสธของกลุ่ม ใดควรปรับปรุงแก้ไข และมีวิธีการ ปฏิเสธที่ถูกต้องและเหมาะสมได้ อย่างไร 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและ วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ หลังจากการทำกิจกรรม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
12 50 นาที	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ และการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนบอกถึงหลักการปฏิบัติ 3.2 ให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน 3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม บทบาทสมมติและเพิ่มเติมถึงความจำเป็นของการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนประเมินผลจากการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ดิชมร่วมกันกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม เพื่อจะได้นำไปปรับใช้ในสถานการณ์ที่ต้องปฏิบัติ 1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน 3. ให้นักเรียนทุกคนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อเพื่อนที่นั่งอยู่ทางด้านซ้ายมือและทางด้านขวามือของตนเองโดยให้พูดข้อความอะไรก็ได้ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนแต่ต้องลงด้วยคำว่า "ดี" ทำแบบนี้จนครบทั้งวงกลม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			4 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น และการนำประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน 5 ผู้วิจัยสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน 6 ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม และกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การประเมินผล สังเกตจากการเข้าร่วมกันสรุป การแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียน

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ของนักเรียนวัยรุ่น

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

กิจกรรม “หัวใจฉันสัมพันธ์กับเธอ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนในกลุ่ม
2. เพื่อต้องการให้ผู้วิจัยและนักเรียนได้ทำความรู้จักกัน
3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎระเบียบ ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งวัน เวลาและสถานที่ ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
4. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการและเทคนิคต่างๆ ในการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
5. เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษรูปหัวใจที่ตัดออกเป็นชิ้นย่อย 4 ชิ้น
2. กระดาษเปล่า A4 สำหรับติดรวมรูปหัวใจ
3. กาว
4. เอกสารประกอบการสัมมนา
5. ตารางกำหนดวัน และโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับนักเรียนในกลุ่มพร้อมทั้งแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนที่นักเรียนจะได้รับ
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรม “หัวใจฉันสัมพันธ์กับเธอ” โดยชี้แจงว่าผู้วิจัยจะแจกชิ้นส่วนรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ซึ่งมีเพียงชิ้นส่วนเดียวของรูปหัวใจ ดังนั้นให้นักเรียนหาชิ้นส่วนของหัวใจที่เหลืออีก 1 ชิ้นที่อยู่กับเพื่อนในกลุ่ม และต่อกันให้เป็นหัวใจเต็มดวงจากเพื่อน

สมาชิกได้พอดีให้เจอ และเมื่อนักเรียนพบคู่ของตนแล้วให้นักเรียนนั่งลง แล้วนำรูปหัวใจทั้งหมดไปติดกระดาษ A4 ที่ผู้วิจัยแจกให้

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม

3.2 ผู้วิจัยนำรูปหัวใจที่ตัดเป็นชิ้นส่วน มีจำนวนให้ครบสมาชิกทั้งหมดวางไว้ในกล่อง และวางไว้ตรงกลางกลุ่ม

3.3 ให้นักเรียนแต่ละคนหยิบมาคนละ 1 ชิ้น

3.4 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณนกหวีด ให้นักเรียนหาชิ้นส่วนรูปหัวใจแล้วนำมาต่อกัน ให้เป็นหัวใจเต็มดวงให้เจอ

3.5 เมื่อนักเรียนรวมหัวใจของตนเองครบแล้วให้นำหัวใจเต็มดวงนั้นไปติดด้วยกระดาษว่าง A4 แล้วปรบมือ และนั่งลง ให้นักเรียนพูดคุยทำความรู้จักกันและกันให้มากขึ้นโดยผู้วิจัยจะแจกเอกสารการสัมภาษณ์ให้นักเรียนทุกคน

3.6 ผู้วิจัยแจกเอกสารการสัมภาษณ์ให้แก่นักเรียนทุกคน

3.7 ผู้วิจัยให้เวลานักเรียนได้สัมภาษณ์และสนทนากับคู่ของตน 10 นาที

3.8 เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้สัญญาณเพื่อให้นักเรียนหยุดสัมภาษณ์ และให้นักเรียนทุกคนนั่งเป็นวงกลม

3.9 ผู้วิจัยให้นักเรียนแนะนำสมาชิกรูปหัวใจของตนให้กลุ่มได้รู้จักตามข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ โดยเริ่มจากกลุ่มที่ชนะเลิศจากกิจกรรม “หัวใจฉันสัมพันธ์กับเธอ” ก่อน โดยให้สมาชิกภายในกลุ่มรูปหัวใจผลัดกันแนะนำเพื่อนให้เพื่อนกลุ่มอื่นทราบถึงเรื่องราวของคนนั้น

3.10 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยเน้นให้เห็นถึงสัมพันธภาพที่ดี โดยมีคำถามดังนี้

- นักเรียนเคยเล่นกิจกรรมนี้มาก่อนหรือเปล่า
- นักเรียนเล่นกิจกรรมนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากกิจกรรมนี้
- ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้มีอะไรบ้าง
- นักเรียนจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างไรบ้าง

4. ผู้วิจัยแจกตารางกำหนดวันและโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแล้วชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ กฎระเบียบ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

5. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนให้เหมาะสมซึ่งมีใช้เทคนิค กรณีตัวอย่าง แม่แบบ บทบาทสมมติ โดยอธิบายขั้นตอนในแต่ละเทคนิคอย่างคร่าวๆ เพื่อให้นักเรียนเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนฝึก

6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจและปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยให้นักเรียนยกมือถามทีละคน และในขณะที่เพื่อนพูดต้องให้เกียรติโดยการฟังเพื่อนด้วย หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

9. ผู้วิจัยนัดหมาย และตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากความตั้งใจ ความกระตือรือร้น และความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม
3. จากการแสดงความคิดเห็นและได้ตอบข้อซักถามของนักเรียน

เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....ห้อง.....
2. อายุ.....ปี
3. จบ ป. 6 จากโรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
4. งานอดิเรก.....
5. กีฬาที่ชอบเล่น.....
6. สีที่ชอบ.....
7. สัตว์ที่ชอบ.....
8. ผลไม้ที่ชอบ.....
9. วิชาที่ชอบ.....
10. อาหารที่ชอบ.....

เรื่องอื่นๆ ที่นักเรียนต้องการสัมภาษณ์

11.
12.
13.
14.
15.

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ครั้งที่ 2

เรื่อง เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม ได้แก่ เจตคติต่อการแต่งกาย การนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม

กิจกรรม “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงการแต่งกายที่เหมาะสม
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการแต่งกาย การนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม
3. เพื่อปรับเจตคติต่อการแต่งกาย การนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้ามให้เหมาะสม

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า”
2. ข้อความที่ตัดจากเนื้อเรื่องแบ่งออก 10 ส่วน
3. กระดาษเปล่า ขนาด A4
4. กาว
5. โพรทึค
6. วิดีทัศน์เรื่อง “การทำแท้ง”
7. เครื่องเล่นวีดิทัศน์

เทคนิคที่ใช้

กรณีตัวอย่าง

วิธีดำเนินการ

โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค กรณีตัวอย่าง

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมด้วยข่าวจากหนังสือพิมพ์โดยให้นักเรียนอ่านข่าวที่ผู้วิจัยเตรียมมาให้อ่าน ประมาณ 5 นาที

1.2 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนให้ออกมานำเสนอปัญหาที่นักเรียนได้อ่าน

1.3 ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์เรื่อง “การทำแท้ง” ให้นักเรียนชม

1.4 ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงเนื้อเรื่อง “การทำแท้ง” ให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องใดและเป็น

อย่างไร

1.5 แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยให้สมาชิกในกลุ่มมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มละ

4 คน ออกเป็น 4 กลุ่ม

1.6 ผู้วิจัยอ่านเรื่อง “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า” ให้นักเรียนฟัง

1.7 ผู้วิจัยแจกข้อความที่ตัดจากเนื้อเรื่อง “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า”

ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ส่วน

1.8 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อข้อความเรียงกันให้สมบูรณ์ตามที่ผู้วิจัยอ่านเรื่อง “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า” ให้นักเรียนฟัง แล้วนำแต่ละข้อความที่เรียงกันมาติดในกระดาษเปล่าที่ผู้วิจัยแจกให้ กลุ่มไหนต่อได้เร็วและถูกต้องก่อนถือว่ากลุ่มนั้นชนะ

1.7 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านและทำการศึกษา

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปราย แล้วสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นของกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดนี้แล้ว ส่งตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกมารายงานให้เพื่อนๆ ฟัง ตามประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

2.1.1 นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของบอย เพราะอะไร

2.1.2 นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของหญิง เพราะอะไร

2.1.3 นักเรียนคิดว่าการที่ผู้หญิงยอมไปเที่ยวกับผู้ชายหรือไปกันสองต่อสองตามลำพัง หมายความว่าต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์หรือไม่ อย่างไร

2.1.4 จากเหตุการณ์ดังกล่าวนักเรียนมีวิธีป้องกันที่จะไม่ให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเองได้อย่างไร

2.1.5 จากเหตุการณ์ดังกล่าว อะไรที่เป็นสาเหตุของการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการฆ่าตัวตายของนักเรียนวัยรุ่น

2.1.6 นักเรียนมีความคิดและความรู้สึกอย่างไรกับการแต่งกายของวัยรุ่นในปัจจุบัน

2.1.7 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน

2.1.8 นักเรียนคิดว่าจะใช้เวลาวางหลังเลิกเรียนให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร

2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มๆ ละ 1 คน ออกมารายงานหน้าห้อง

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่ไม่เหมาะสม

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ให้นักเรียนสรุปว่าได้แก่งคิดอะไรบ้างจากกิจกรรม

3.2 ให้นักเรียนรวบรวมแนวความคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกันและ

การเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการวางตัวกับเพศตรงข้ามให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ต่างๆ
ในชีวิตประจำวัน

3.3 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ “มีเพศสัมพันธ์เมื่อพร้อม” ควรเป็นอย่างไร
โดยผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3.4 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการวางตัวกับ
เพศตรงข้ามที่เหมาะสมและสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ชั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของสมาชิกจากการเข้าร่วมในกิจกรรม
ครั้งนี้โดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4.3 นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.4 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ในครั้งต่อไป

ข่าวหนังสือพิมพ์ นักเรียนชายมัธยมฆ่าแฟนสาวอาชีวะ

เป็นภาพสะท้อนสังคมไทยในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี กับเรื่องราวอันน่าสลดใจของ น.ส. สุรรัตน์ ชะอุ่มดี หรือเอ อายุ 19 ปี นักศึกษาชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกคอมพิวเตอร์ วิทยาลัย อาชีวศึกษานครศรีธรรมราช

สุรรัตน์ ถูกแฟนหนุ่มนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 5 ฆ่าหมกป่า “ตายทั้งกลม”

“ตายทั้งกลม” ฆ่าแล้วเด็กสายอาชีวะรายนี้เสียชีวิตขณะตั้งครรภ์ได้ 3 เดือน และการตั้งครรภ์นี้เป็นสาเหตุให้เธอถูกฆาตกรรมเนื่องจากแฟนหนุ่ม หรือหากพูดภาษาชาวบ้านก็คือสามีที่เป็นพ่อเด็กในท้องยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบ เพราะยังอยู่ในวัยเรียน แต่ทั้งคู่ก็ซิงสุกก่อนห้ามโดยไม่รู้จักการป้องกัน กระทั่งเกิดท้องไส้ขึ้นมา

นักเรียนหนุ่มไม่รู้จักหาทางออกเช่นใดดีไปกว่าการทำให้แฟนสาวหายสาบสูญไป

เด็กหนุ่มทำสำเร็จ โดยร่วมมือกับนักเรียนรุ่นน้องวัยเพียง 14 ปี แต่เขาก็หนีบ่วงกรรม ไม่พ้น ต้องกลายเป็นผู้ต้องหาฆ่าคนตายอยู่ในปัจจุบันนี้

(มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันอังคารที่ 14 กรกฎาคม 2541 ปีที่ 18 ฉบับที่ 934)

วิดิทัศน์ เรื่อง “การทำแท้ง”

มีเด็กสาวคนหนึ่งกำลังศึกษาอยู่แต่มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหนุ่มจนเกิดการตั้งครรภ์ พอไปตรวจก็พบว่าตัวเองท้องจึงไปปรึกษาเพื่อนสาวของเธอ เพื่อนของเธอบอกให้ไปทำแท้ง เธอวิตกกังวลมากจึงไปบอกเรื่องเธอตั้งครรภ์กับแฟนของเธอแต่แฟนเธอปฏิเสธความรับผิดชอบ เธอจึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษาพ่อกับแม่ของเธอ พ่อกับแม่ของเธอจึงพาไปพบหมอ หมอก็ได้อธิบายถึงการทำแท้ง โดยมีการสาธิต สร้างภาพจำลองให้เด็กสาว และพ่อแม่ดู ว่ามีการทำแท้งนั้นมีหลายวิธี จนทำให้เด็กสาว พ่อแม่ เกิดอาการหวาดเสียว และกลัวกับผลที่จะเกิดขึ้นตามมา ในที่สุดเธอจึงตัดสินใจว่าจะไม่ทำแท้ง

อ้างอิงจาก : สุพร เกิดสว่าง. (2529). *เพศศึกษาสำหรับประชาชน ชุดที่ 1* ภาควิชาสุติศาสตร์ –
นารีเวชวิทยา ศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัว : มหาวิทยาลัยมหาดล.

กรณีตัวอย่าง เรื่อง “มีเพศสัมพันธ์ก่อนคิด นำพาชีวิตแสนเศร้า”

หญิง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งเธอมีหน้าตาสวย ผิวขาว ค่อนข้างอวบ เธอมีความรู้สึกชื่นชอบบอย นักเรียนรุ่นพี่ ซึ่งเป็นนักดนตรี และนักกีฬาที่ทุกคนรู้จักในกลุ่มเพื่อนๆ

วันหนึ่งหลังจากเลิกเรียนแล้ว หญิงถูกเพื่อนชื่อหวานชวนไปงานวันเกิดรุ่นพี่ซึ่งเป็นเพื่อนของบอย หญิงก็ตอบตกลงทันที เพราะเธอคิดว่าอาจจะได้เจอกับบอยในงานนี้ และเธอก็คิดว่าจะต้องพยายามดึงดูดความสนใจบอยให้ได้ เธอจึงได้พยายามแต่งตัวให้สวยๆ และโชว์รูปร่าง เพราะเห็นว่าตัวเองมีรูปร่างดีจึงเรียกร้องความสนใจจากบอยโดยการใส่เสื้อสายเดี่ยว กระโปรงสั้นและรัดรูป เพื่อเน้นส่วนต่างๆ ของเธอ แต่พอเพื่อนของหญิงที่ชื่อหวานเห็นก็ตำหนิเธอและเตือนเธอในเรื่องการแต่งตัวว่าดูไม่ค่อยจะสุภาพและเหมาะสมนัก ซึ่งอาจจะไม่ปลอดภัยสำหรับเธอได้ แต่หญิงก็ไม่สนใจในคำเตือนของหวาน เธอยังคงยืนยันจะใส่ชุดเดิมและเธอก็รู้สึกมั่นใจในตัวเอง เมื่อหญิงได้ไปงานวันเกิดเพื่อนรุ่นพี่และได้พบกับบอยทำให้หญิงรู้สึกดีใจที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับคนที่ตนเองพึงพอใจ เธอส่งสายตาและส่งยิ้มให้กับบอย บอยเองเมื่อเห็นหญิงก็รู้สึกสนใจเหมือนกัน จนกระทั่งทั้งสองได้มีโอกาสพูดคุยและใกล้ชิดกันมาก ทั้งสองมีการถกเถียงต้องตัวกันอย่างสนิทสนม พongan เลี้ยงเล็กก็เด็กมากแล้ว หลังงานเลิกบอยก็อาสาส่งหญิงที่บ้าน หญิงชักชวนให้บอยขึ้นไปดื่มกาแฟในบ้านของเธอโดยล้าพัง เพราะพ่อกับแม่เธอไปต่างจังหวัด เมื่อโอกาสเป็นใจความรู้สึกทั้งหมดที่อยู่ในใจของหญิงได้พรั่งพรูออกมา บอยนั้นก็ห้ามใจตัวเองไว้ไม่ได้ที่เห็นท่าทางและรูปร่างอวบอ้วนของหญิง ในที่สุดบอยนั้นก็รักก็ฉวยโอกาสนั้นทันที หญิงจึงตกเป็นของบอยในคืนนั้น

และในเวลาต่อมา หญิงได้พยายามติดต่อขอพบบอยคนที่เธอรักอีก แต่บอยปฏิเสธและให้ความหวังเพียงว่า ถ้าหากเขาวางเมื่อใดก็จะติดต่อมาเอง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วหญิงก็รู้ว่าความรักและคุณค่าของตนเองที่ต้องสูญเสียไปนั้นเป็นเช่นไร

ผ่านไป 3 เดือน หญิงก็ต้องพบว่า ตัวเองท้อง เพื่อนๆ ก็รู้กันหมด หญิงทุกข์ใจมากไม่รู้ว่า จะทำอะไร ได้แต่เสียใจ ร้องไห้ ไม่กล้าจะไปโรงเรียน เธอขาดเรียนจนอาจารย์รู้จึงได้ให้เธอออกจากโรงเรียน เธอกลัวว่าพ่อแม่เธอจะรู้เธอจึงได้ตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการกินยาฆ่าตัวตาย

ใบงาน

เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย แล้วสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นของกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดนี้แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกมารายงานให้เพื่อนๆ ฟังตามประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

1. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของบอย เพราะอะไร
.....
.....
2. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของหญิง เพราะอะไร
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่าคนที่ผู้หญิงยอมไปเกี่ยวกับผู้ชายหรือไปกันสองต่อสองตามลำพัง หมายความว่าต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์ใช้หรือไม่ อย่างไร
.....
.....
4. จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนมีวิธีป้องกันที่จะไม่ให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเองได้อย่างไร
.....
.....
5. จากเหตุการณ์ดังกล่าว อะไรที่เป็นสาเหตุของการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการฆ่าตัวตายของนักเรียนวัยรุ่น
.....
.....
6. นักเรียนมีความคิดและความรู้สึกอย่างไรกับการแต่งกายของวัยรุ่นในปัจจุบัน
.....
.....
7. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน
.....
.....
8. นักเรียนคิดว่าจะใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร
.....
.....

ครั้งที่ 3

เรื่อง เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม : การจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม
การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

กิจกรรม “ยับยั้ง ชั่งใจ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับเจตคติต่อการจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามให้เหมาะสม
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม และการมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม
3. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงออกในการวางตัวกับเพศตรงข้าม

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. โทรทัศน์
2. เครื่องเล่นวีดิทัศน์
3. วีดิทัศน์เรื่อง “ยับยั้ง ชั่งใจ”

เทคนิคแม่แบบ

เทคนิคแม่แบบ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยเล่าเหตุการณ์เรื่อง “ครั้งเดียว ก็ท้องได้” ให้นักเรียนฟัง
- 1.2 ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนให้ออกมานำเสนอปัญหาที่นักเรียนได้ฟัง
- 1.3 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบ
- 1.4 ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสม เช่น การแต่งกาย การนัดเที่ยวเตร่กับเพศตรงข้ามหลังเลิกเรียน การถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้าม การจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม
- 1.5 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบวีดิทัศน์ด้วยการให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ เรื่อง “ยับยั้ง ชั่งใจ” และให้นักเรียนตั้งใจดู และคิดตามไปด้วย ให้นักเรียนสังเกตความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในการแสดงของตัวละคร และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร
- 1.6 ผู้วิจัยนำเสนอวีดิทัศน์เรื่อง “ยับยั้ง ชั่งใจ” ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมดูพร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย
- 1.7 หลังจากชมวีดิทัศน์แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับ

แม่แบบ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

1.8 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน

1.9 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 หลังจากจบการชมวีดิทัศน์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ดังต่อไปนี้

2.1.1 นักเรียนคิดว่าฉัฐพลเป็นคนอย่างไร

2.1.2 นักเรียนคิดว่ากอหญาเป็นคนอย่างไร

2.1.3 นักเรียนคิดว่าการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมนั้นควรทำอย่างไร

บ้าง

2.1.4 นักเรียนได้แนวคิดในการนำไปปฏิบัติในการคบเพื่อนต่างเพศได้อย่างไร

บ้าง

2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่มให้เพื่อนๆ ฟัง

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมแนวความคิดที่ได้จากการเรียนแบบ

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้จากเทคนิคแม่แบบและสรุปหลักการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ

3.3 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4.2 ให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการชมวีดิทัศน์ เรื่อง “ยับยั้ง ชั่งใจ” และการเรียนแบบตามแม่แบบ

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

เนื้อเรื่องเกี่ยวกับ “ครั้งเดียวก็ท้องได้”

โบตั๋นวัย 18 ปีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น เป็นลูกสาวที่น่ารักของพ่อแม่และพี่น้องที่โรงเรียน เธอเป็นคนที่น่ารักของเพื่อนๆ กับอาจารย์และมีผลการเรียนดีมาตลอด โบตั๋นยังมีคนรักรุ่นราวคราวเดียวกัน แต่เช้าวันหนึ่งเธอสารภาพกับแม่ว่าเธอตั้งครรภ์

เธอพบแฟนหนุ่มจากการแนะนำของเพื่อนขณะเรียน ปวช. ปีสอง หลังคบหากันหนึ่งปี ทั้งสองก็มีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ได้ป้องกัน “ฉันเพิ่งเป็นสาวและคิดว่าดูแลตัวเองได้” โบตั๋นเล่า “เราไปเที่ยวด้วยกัน เขาจับมือและกอด แล้วก็เลยเกิด” โบตั๋นเล่าต่อ

ความใกล้ชิดและการอยู่กันตามลำพังทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ ที่เกินหักห้าม “ไม่เคยคิดเลยว่าจะเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวก็ท้องได้แล้ว” โบตั๋นบอก

ฝ่ายชายเองไม่รู้เรื่องการป้องกันและเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์ครั้งเดียวไม่น่าจะทำให้ฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ได้ ซึ่งเขาปฏิเสธความรับผิดชอบทันที ขณะที่โบตั๋นก็ตัดสินใจพักการเรียนและยอมรับสภาพของแม่วัยรุ่นโดยไม่ตั้งใจ

อ้างอิงจาก : คุณนันท์ แสงอาทิตย์. (2546, ตุลาคม). “เมื่อวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์,”

รีดเดอร์สไดเจสต์ : 40

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง “ยับยั้ง ชั่งใจ”

กอหญาเป็นเป็นเด็กสาวกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น เธอกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เธอเป็นเด็กเรียนเก่ง มีนิสัยเรียบร้อย และหน้าตาสวย ดังนั้นจึงมีเพื่อนผู้ชายหลายคนที่มีกวนเวียนเข้ามาจีบเธอเสมอ แต่กอหญาไม่เคยสนใจใครเลย จนกระทั่งมีอยู่วันหนึ่งมีเด็กผู้ชายคนหนึ่งชื่อณัฐพล ซึ่งเป็นรุ่นพี่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนักกีฬาของโรงเรียน มีหน้าตาดีหล่อ และรวย มีนิสัยสุภาพ เช่นเดียวกันเขามักมีนักเรียนผู้หญิงหลายคนชื่นชอบเป็นจำนวนมาก ณัฐพลได้มีโอกาสรู้จักกอหญาในงานเลี้ยงวันเกิดน้องสาว ณัฐพลเป็นพี่ชายของเพื่อนกอหญา ณัฐพลรู้สึกชอบกอหญาขึ้นมาทีละเล็กละน้อย ทั้งคู่คุยกันถกเถียงกันจนกระทั่งงานเลี้ยงเลิกทั้งคู่ได้แลกเบอร์โทรศัพท์กัน หลังจากงานเลี้ยงวันเกิดแล้วทั้งคู่ก็ได้ติดต่อกันเรื่อยมาและสานสัมพันธ์กันจนเป็นแฟนกันที่สุดในที่สุด ทั้งสองไม่เคยไปไหนมาไหนสองต่อสองตามลำพังเลย ไม่เคยไปเที่ยวหรืออยู่กันสองต่อในที่ลับตาคนอื่นเลย จนกระทั่งถึงวันวาเลนไทน์ซึ่งเป็นวันแห่งความรัก ณัฐพลก็อยากจะแสดงความรักกับคนรักเช่นวัยรุ่นคนอื่นๆ และณัฐพลก็คิดว่าอยากมีโอกาสดูใกล้ชิดกับคู่รักของตนบ้าง ณัฐพลก็เลยมาดักกรอกกอหญาที่หน้าห้องเรียนของกอหญาพร้อมทั้งดอกกุหลาบสีแดงขอให้กอหญาด้วย กอหญาเห็นณัฐพลนำดอกไม้มาให้ก็ใจดีมาไว้ในวันวาเลนไทน์ก็รู้สึกตื่นเต้นและดีใจมาก

ณัฐพล : วันนี้เป็นวันวาเลนไทน์ พี่มีดอกไม้สวยๆ มาให้จ๊ะ

กอหญา : ขอขอบคุณมากค่ะพี่ณัฐพล สวยมากเลยคะ กอหญาชอบจังเลย

ณัฐพล : เออ...พี่จะชวนกอหญาไปทานข้าวเย็นด้วยกัน กอหญาคงไม่ปฏิเสธพี่นะ เพราะเวลาที่พี่ชวนกอหญาไปเที่ยวไหนหรือไปดูหนังหลังเลิกเรียนแล้วกอหญาก็บอกว่าไม่ว่าง จะต้องเรียนพิเศษบ้าง จะต้องรีบกลับบ้านเพราะกลัวพ่อแม่ดุบ้าง ต้องรีบไปทำการบ้านบ้าง จนพี่รู้สึกเบื่อแล้วนะ คราวนี้คงจะไม่ปฏิเสธพี่แล้วนะจ๊ะกอหญา เพราะเราน่าจะมีโอกาสได้รู้จักกันมากกว่านี้นะจ๊ะ

กอหญา : (กอหญามีใบหน้าเสียใจ) กอหญาขอโทษพี่ณัฐพลที่ทำให้พี่รู้สึกเบื่อ แต่ที่กอหญาไม่ได้ไปไหนกับพี่ณัฐพลก็เพราะว่า ตอนนี้กอหญามีหน้าที่ต้องเรียนหนังสืออยู่ กอหญาอยากจะทำหน้าที่ของพี่ณัฐพลว่า กอหญาไม่อยากให้พ่อแม่ผิดหวังและเสียใจ ถ้าหากกอหญาจะมีผลการเรียนตกต่ำ จนกระทั่งเรียนไม่จบ แล้วอนาคตของเราจะเป็นอย่างไรละคะ ถ้าหากว่าเรารักกันเราจะต้องเข้าใจและคอยให้กำลังใจ ส่งเสริมซึ่งกันและกันไปในทางที่ดีขึ้นจ๊ะ

ณัฐพล : (ณัฐพลรู้สึกผิด) เออ..กอหญาจะพี่ก็ต้องขอโทษกอหญาที่พี่ว่ากอหญาอย่างนั้น เพราะว่าพี่เห็นแก่ตัวเองมากเกินไป คิดถึงแต่ตัวเอง โดยไม่ได้คำนึงถึงผลที่ตามมา แต่ว่าพี่ก็จะพิสูจน์ให้กอหญาเห็นว่าพี่รักกอหญาจริงๆ ถ้าอย่างนั้น พี่ขอวันนี้วันเดียวได้มั๊ยจ๊ะ กอหญาไปทานข้าวเย็นกับพี่วันเดียวแล้วพี่จะไม่เข้าจีบกอหญาอีก นะ...นะจ๊ะ

กอล์ฟ : พี่ณัฐพลจะพากอล์ฟไปทานข้าวแถวไหนหรอคะ

ณัฐพล : ก็แถวๆ นี้แหละจ๊ะ มีร้านอาหารร้านหนึ่งอร่อยมากเลยนะจ๊ะ

กอล์ฟ : ถ้าอย่างนั้นกอล์ฟขอชวนเพื่อนไปด้วยได้ไหมจ๊ะ

ณัฐพล : กอล์ฟไม่ไว้ใจพี่เธอจ๊ะ กอล์ฟไม่ต้องกังวลหรอกจ๊ะ พี่รับรองในความปลอดภัยและร้านอาหารนี้ก็มีผู้คนเยอะแยะนะ ถ้ากอล์ฟรู้สึกไม่สบายใจ อย่างนั้นกอล์ฟก็โทรบอกทางบ้านด้วยก็ได้นะจ๊ะ พ่อกับแม่จะได้สบายใจด้วย

กอล์ฟ : ก็ได้ค่ะ จันทกอล์ฟขอโทรศัพท์บอกคุณพ่อคุณแม่ก่อนนะจ๊ะ

ณัฐพล : จ๊ะ...ใช่โทรศัพท์พี่ก็ได้ค่ะ

กอล์ฟ : ขอบคุณค่ะ

แล้วกอล์ฟก็โทรบอกทางบ้านให้รับรู้ตามความจริงว่าไปทานข้าวกับณัฐพล แล้วทั้งสองก็ไปทานข้าวกันร้านอาหารร้านหนึ่ง เป็นร้านอาหารที่รโหฐานมีผู้คนเยอะแยะ บรรยากาศโล่งแจ้ง ในขณะที่ทั้งคู่ทานข้าวกันอยู่ ก็มีหนุ่มสาววัยรุ่น เป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนเดียวกัน นั่งทานข้าวอยู่โต๊ะข้างๆ ผู้หญิงจะใส่เสื้อรัดรูป และสายเดี่ยว กระโปรงสั้น จับมือถือแขนกันอยู่ บางทีก็มีการโอบกอดกันและมีการหอมแก้มกันสลับกันไป อีกทั้งก็มีการดื่มไวน์กันอย่างมีความสุข กอล์ฟและณัฐพลหันไปเห็นทั้งคู่พอดี

ณัฐพล : (ณัฐพลเห็นท่าทางกอล์ฟไม่ค่อยดี) กอล์ฟจ๊ะ ไม่ต้องวิตกกังวลหรอกนะ พี่รักกอล์ฟ พี่จะไม่ทำลายกอล์ฟหรอกจ๊ะ พี่ก็ยังเรียนหนังสืออยู่ กอล์ฟก็กำลังเรียนหนังสืออยู่เหมือนกัน พี่คิดว่าคงจะไม่ดีและไม่เหมาะสมแน่ถ้าเด็กๆ อย่างพวกเราจะต้องปฏิบัติตัวกันอย่างนั้น

กอล์ฟ : พี่ณัฐพลคิดว่าผู้ชายชอบผู้หญิงที่แต่งตัวสวยๆ ใส่เสื้อผ้าทันสมัยรัดรูป และโป๊ๆ หรือเปล่าคะ

ณัฐพล : ผู้ชายทุกคนชอบดูกันทุกคนแหละจ๊ะ แต่ถ้าถามว่าชอบไหม พี่ไม่ชอบหรอกจ๊ะ เพราะคนเราจะดีไม่ดี จะสวยหรือไม่สวยไม่ได้อยู่ที่เสื้อผ้า รูปลักษณ์ภายนอก พี่ว่ามันจะยิ่งเสี่ยงอันตรายยิ่งขึ้นมากกว่า คนเราต้องดูกันที่อุปนิสัยใจคอ ดูที่จิตใจ ความคิด และการวางตัวให้เหมาะสม จะดูมีคุณค่ามากกว่านะจ๊ะ

กอล์ฟ : แล้วพี่คิดว่า เด็กนักเรียนอย่างพวกเรา ที่เป็นคู่รักกันจะต้องวางตัวอย่างไรที่จะเหมาะสมล่ะคะ

ณัฐพล : ก็ผู้ชายก็ต้องให้เกียรติผู้หญิง ไม่ฉวยโอกาส ไม่นำพากันไปในสิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหาย หรือเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์กันได้ เพราะในวัยนี้พวกเรายังไม่ควรจะทำอย่างนั้น ส่วนผู้หญิงก็ควรจะรู้จักรักษานวลสงวนตัว แต่งตัวก็อย่าให้มันโป๊รัดรูปเห็นทรวดทรงจนจะเป็นตัวกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ รู้จักระมัดระวังตัวเอง ทำตัวให้มีคุณค่า รู้จักปฏิเสธเมื่อผู้ชายจับมือถือแขน โอบกอด พากันไปเที่ยวสังสรรค์กลางคืน ดื่มแอลกอฮอล์ ดลอดจนคู่รักขอให้มีเพศสัมพันธ์

กอล์ฟ : ใช่ค่ะพี่ณัฐพลเรายังเป็นนักเรียน การที่เราเป็นคู่รักกันเป็นแฟนกันก็ไม่ใช่เรื่องแปลก แต่ยังไงเราก็ยังต้องทำหน้าที่ของเราคือ ตั้งใจเรียน คอยเป็นกำลังใจกันให้แก่กันและกัน ไม่พากันไปเที่ยวสังสรรค์หรือดื่มเครื่องดื่มของมีเมา ยาเสพติด ดูภาพยนตร์หรือรับรู้ข่าวสารจากสื่อ

ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพราะว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นและช่วยให้เกิดอารมณ์ทางเพศแก่เราได้

ณัฐพล : และการรู้จักผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม ก็สามารถเบี่ยงเบนความต้องการทางเพศได้ เช่น การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา เล่นดนตรี ทำงานอดิเรก ก็จะช่วยหลีกเลี่ยงการเกิดการมีเพศสัมพันธ์ที่ยังไม่พร้อมได้

กอหญา : กอหญาเห็นด้วยค่ะ และถ้ารู้จักวางตัวให้เหมาะสม มีความคิดดี รู้สึที่ดีต่อกัน ห่วงดีต่อกัน โดยการแสดงความบริสุทธิ์ใจ จริงใจ เป็นห่วงกัน ประารถนาดีต่อกัน เป็นกำลังใจซึ่งกัน และกัน คอยช่วยเหลือกันและกันนี้สิถึงจะเป็นการรักกันอย่างแท้จริง

ณัฐพล : ใช่จ๊ะ และพี่ก็รู้สึกภูมิใจในตัวกอหญามากนะ เพราะกอหญาเป็นคนเรียนเก่ง เรียบร้อย เป็นคนดี รู้จักการวางตัวดีและเหมาะสม มีคุณค่ามาก พี่จึงรักกอหญาที่กอหญาเป็นผู้หญิง รักนวลสงวนตัวมาก พี่จะรักษาความสัมพันธ์ของเรา และสัมพันธ์ภาพของเราแบบนี้จนกว่าเราจะเรียนจบ มีงานทำและมีความพร้อมเป็นผู้ใหญ่แล้ว จนถึงกระทั่งวันที่เราแต่งงานกันนะจ๊ะ

กอหญา : ค่ะ พี่ณัฐพล ชอบคุณพี่ณัฐพลมากค่ะ ที่ให้เกียรติกอหญาและเป็นคนเตือนสติ และคอยแนะนำในสิ่งที่ดีไม่ดีให้แก่กอหญา

ณัฐพล : พี่ว่าตอนนี้ก็เย็นแล้วนะ เรากลับบ้านกันเถอะ เดี่ยวคุณพ่อคุณแม่จะเป็นห่วง เดี่ยวพี่จะไปส่งที่บ้านนะจ๊ะ

กอหญา : ค่ะ...พี่ณัฐพล

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าฉัฐพลเป็นคนอย่างไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่ากอหญาเป็นคนอย่างไร

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่านักเรียน 2 คนที่นั่งอยู่โต๊ะข้างๆ ของฉัฐพลและกอหญ้านั้นเป็นคนอย่างไร และวางตัวเหมาะสมหรือไม่

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าควรที่จะดูใครเป็นแบบอย่าง และใครที่ไม่ควรจะเลียนแบบเพราะอะไร

.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมนั้นควรทำอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

6. นักเรียนได้แนวคิดในการนำไปปฏิบัติในการคบเพื่อนต่างเพศได้อย่างไร

.....

.....

.....

ครั้งที่ 4

เรื่อง เจตคติต่อการวางตัวกับเพศตรงข้าม : การจับมือถือแขน การโอบกอดกับเพศตรงข้าม
การจูบเล้าโลม การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม
กิจกรรม “ความรักของพริกชี้หูกับหมูแฮม”

วัตถุประสงค์

1. บอกแนวทางในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับการวางตัวกับเพศตรงข้ามได้
2. ตระหนักรู้ว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. เทปเพลง “พรุ้งนี้ไม่สาย”
2. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความรักของพริกชี้หูกับหมูแฮม”
3. ข้อความที่ตัดจากเนื้อเรื่อง “ความรักของพริกชี้หูกับหมูแฮม” แบ่งออกเป็น 10 ส่วน
4. กระดาษเปล่าขนาด A4
5. กาว

เทคนิคที่ใช้

กรณีตัวอย่าง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดเพลง “พรุ้งนี้ไม่สาย”
- 1.2 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าเนื้อเพลง “พรุ้งนี้ไม่สาย” ให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องใดและอย่างไร
- 1.3 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน
- 1.4 ผู้วิจัยแจกข้อความที่ตัดจากเนื้อเรื่อง “ความรักของพริกชี้หูกับหมูแฮม” ซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 10 ส่วน

1.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อข้อความเรียงกันแล้วนำแต่ละข้อความที่เรียงกันมาติดในกระดาษเปล่าขนาด A4 ที่ผู้วิจัยแจกให้ กลุ่มไหนต่อได้เร็วถือว่ากลุ่มนั้นชนะ

1.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอ่านเรื่องให้เพื่อนฟัง

1.7 ผู้วิจัยแจกเอกสารเกี่ยวกับสถานการณ์เรื่อง “ความรักของพริกชี้หูกับหมูแฮม”

ให้แต่ละกลุ่มทำการศึกษา

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1.1 ถ้าหมูแฮมตัดสินใจที่จะไปงานเลี้ยง คาดการณ์ว่าอาจมีเหตุการณ์อะไร

เกิดขึ้นระหว่างหมูแฮมกับพริกชี้หนู

2.1.2 หมูแฮมปฏิเสธที่จะไปงานเลี้ยงด้วยเหตุผล “เกรงความสัมพันธ์จะเกินเลย” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.3 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรที่พริกชี้หนูรู้สึกน้อยใจและตัดพ้อว่าหมูแฮมไม่รักเขาจริงเพราะไม่ยอมไปไหนสองต่อสองกับเขา

2.1.4 การคบเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนควรคบในฐานะอะไร

- ในฐานะเพื่อนควรปฏิบัติอย่างไร
- ในฐานะคู่รักควรปฏิบัติอย่างไร

2.2 ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้และส่งตัวแทนกลุ่มๆ ละ 1 คนออกมารายงานผลการอภิปรายให้เพื่อนๆ ฟัง หน้าชั้น

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 นักเรียนรวบรวมแง่คิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้และจะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร

3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีของการวางตัวกับเพศตรงข้ามที่เหมาะสมและสรุปกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมนี้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการศึกษากรณีตัวอย่างของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

เพลงพຽ່ງนี้ไม่สาย

เพียงแค่มองในตาก็คิรู้ว่าเราชอบกัน แต่เราสองคนต้องเก็บมันไว้ ในเมื่อความเป็นจริงก็รู้กัน
ในหัวใจ เรายังเป็นได้แค่เพียงเพื่อนกัน

TΣแม้ใจเราจริงจังเท่าไร ไม่มีใครเต็มใจให้รักกัน คงยังไม่ถึงเวลาของเรา อดทนเก็บความในใจ
แล้วรอแค่วันเวลาให้มันเดินช้าๆ แล้วเดินไปกับมัน อดทนเก็บความในใจแล้วเรียนรู้กันและกัน
เพื่อให้เรามีความมั่นใจ ว่าเรานั้นมีความลึกซึ้งเพียงใด พຽ່ງนี้ไม่สายที่เราจะรักกัน

ΣΣวันนี้ แม้จะเป็นเพียงเพื่อนกันก็ไม่สำคัญ เมื่อใจให้กันจะหวั่นอะไรวันข้างหน้าจะมาจะช้าจะ
นานเท่าไร คงเป็นอะไรได้มากกว่านั้น

ΣΣหากว่าเรามีความมั่นใจ หากว่าเรามีความรักแท้ในใจพຽ່ງนี้ไม่สายที่จะรักกัน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความรักของพริกขี้หนูกับหมูแฮม”

หมูแฮมและพริกขี้หนูเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนแห่งหนึ่ง พริกขี้หนูเป็นรุ่นพี่ 1 ปี ทั้งสองคบหาสนิทสนมกันจนใครๆ รับรู้ว่าทั้งคู่เป็นแฟนกัน

หมูแฮมเข้าหอพักเล็กๆ อยู่ในเมือง เนื่องจากบ้านของหมูแฮมอยู่ต่างจังหวัด เธอเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัวเกษตรกร หมูแฮมไม่ใช่คนสะดวก ฝวออกคล้ำ กิริยาเรียบร้อย มีความรับผิดชอบสูง การเรียนอยู่ในระดับดี เธอตั้งความหวังไว้ว่าจะเรียนให้จบมหาวิทยาลัย หางานดีๆ ทำ และจะส่งเสียให้น้องๆ อีก 4 คน ได้เรียนสูงๆ ด้วย พ่อแม่รักและภูมิใจในตัวเธอมาก

พริกขี้หนูเป็นเพื่อนรุ่นพี่ เขาเป็นคนหน้าตาดี เป็นนักกีฬา คล่องแคล่ว ช่างคุย เป็น ดาวเด่น ประจำโรงเรียนไม่มีใครคิดว่าพริกขี้หนูชอบหมูแฮม เพราะในกลุ่มของเขามีเพื่อนที่หน้าตาดีหลายคน พริกขี้หนูพยายามชวนหมูแฮมไปเที่ยวสองต่อสองหลายครั้ง ซึ่งเธอจะปฏิเสธทุกครั้งเธอระมัดระวังตัวและเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า “การเรียนมีความสำคัญที่สุด การมีความรักในขณะที่เรียนจะ ทำให้เสียการเรียนได้”

กระทั่งเมื่อวันวาเลนไทน์ พริกขี้หนูได้นำดอกกุหลาบช่อใหญ่มามอบให้แก่หมูแฮม ทำให้เธอมีความประทับใจและรู้สึกที่ดีต่อพริกขี้หนูมากยิ่งขึ้น

เป็นครั้งแรกที่หมูแฮมไปกับพริกขี้หนูสองต่อสอง เขาพาเธอไปดูหนัง ทานข้าวร้านดีๆ และตกเย็นทั้งสองไปนั่งคุยกันที่สวนสาธารณะ กิริยาของพริกขี้หนูสุภาพมากจนหมูแฮมคลายกังวล เธอรู้สึกอบอุ่นและมีความสุขที่ได้อยู่ใกล้ชิดเขา วันนั้นพริกขี้หนูกระซิบบอกเธอว่าเขารักเธอมาก แต่เธอหวังเห็นวันที่จะตอบว่าเธอรู้สึกอย่างไร เธอบอกว่าขอให้คบกันไปสักระยะก่อน

หมูแฮมยอมให้พริกขี้หนูจับมือและนั่งเบียดชิดกันในสวนสาธารณะจนค่ำ หมูแฮมจึงขอให้พริกขี้หนูพาเธอกลับ พริกขี้หนูอ่อนน้อมให้หมูแฮมอยู่ต่อ หมูแฮมบอกว่าที่นั่นเปลี่ยวและอาจมีอันตราย พริกขี้หนูจึงบอกว่าเขาจะพาเธอไปหาที่คุยกันที่อื่นซึ่งมีเราเพียงสองคน หมูแฮมตกตะลึงและหวาดหวั่น นึกถึงคำเตือนของแม่ที่ว่า “อย่าไว้ใจผู้ชาย เพราะผู้ชายทุกคนเมื่อได้อยู่ใกล้ผู้หญิงมักหวังล่วงเกิน” หมูแฮมดึงมือกลับและบอกพริกขี้หนูตรงๆ ว่า หากรักเธอจริงก็ต้องให้เกียรติ ไม่ล่วงเกินเธอ ซึ่งพริกขี้หนูก็ยอมรับ

หลังจากวันนั้น หมูแฮมไม่ยอมไปไหนต่อไหนตามลำพังกับพริกขี้หนู ซึ่งทำให้พริกขี้หนูทุกข์ร้อนใจ เขามีสีหน้าหม่นหมองจนหมูแฮมรู้สึกสงสาร หลายครั้งที่พริกขี้หนูตัดพ้อว่า หมูแฮมไม่รักเขาจริง ทำให้หมูแฮมยิ่งรู้สึกสงสารเขามากขึ้น

วันหนึ่งพริกขี้หนูมาชวนหมูแฮมไปงานวันเกิดตั้งเเม่เพื่อนรุ่นพี่ของเขาที่รีสอร์ทชานเมืองแห่งหนึ่ง มีเพื่อนๆ ของตั้งเเม่ไปด้วยกันหลายคน พริกขี้หนูอยากให้หมูแฮมไปด้วย แต่เธอลังเลใจเกรงว่าความสัมพันธ์จะเกินเลย จึงขอเวลาตัดสินใจ 2-3 วัน พริกขี้หนูน้อยใจว่าหมูแฮมหมดรักเขาแล้ว เขาพูดทิ้งท้ายว่า “อย่าให้พี่ผิดหวังนะครับ”

นักเรียนคิดว่าหมูแฮมควรทำอย่างไร

อ้างอิงจาก : นรลักษณ์ เอื้อกิจ. (2541). ประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์). สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ และอภิปรายในหัวดังต่อไปนี้

1. ถ้าหมูแฮมตัดสินใจที่จะไปงานเลี้ยง คาดการณ์ว่าอาจมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นระหว่างหมูแฮมกับพริกชี้หนู

.....

.....

.....

2. หมูแฮมปฏิเสธที่จะไปงานเลี้ยงด้วยเหตุผล “เกรงความสัมพันธ์จะเกินเลย” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรที่พริกชี้หนูรู้สึกน้อยใจและตัดพ้อว่าหมูแฮมไม่รักเขาจริงเพราะไม่ยอมไปไหนสองต่อสองกับเขา

.....

.....

.....

4. การคบเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนควรคบในฐานะอะไร

- ในฐานะเพื่อนควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

- ในฐานะคู่รักควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

ครั้งที่ 5

เรื่อง เจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มของมีนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม

กิจกรรม “บทเรียนราคาแพงของน้ำอ้อย”

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่เกิดจากการดื่มของมีนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์
3. เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง “บทเรียนราคาแพงของน้ำอ้อย”
2. บัตรคำ

เทคนิคที่ใช้

กรณีตัวอย่าง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

สัมพันธ์

1.2 ผู้วิจัยสุ่มถามนักเรียนตอบ 3-5 คน

1.3 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง “บทเรียนราคาแพงของน้ำอ้อย” ให้นักเรียนฟังอย่างตั้งใจ

โดยนักเรียนจะต้องสามารถจำเหตุการณ์ของเรื่องนี้ได้

1.4 หลังจากที่ถูกผู้วิจัยเล่าจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนหยิบบัตรคำคนละ 1 ใบ ซึ่งเป็นบัตรคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน โดยไม่ต้องเปิดให้เพื่อนดู

1.5 ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงบัตรของตนเองให้เพื่อนดูและอ่านให้บัตรคำให้เพื่อนฟัง ซึ่งนักเรียนต้องจำบัตรคำของตนเองและของเพื่อนทุกคนให้ได้

1.6 เมื่อครบทุกคนแล้วผู้วิจัยถามคำถามเกี่ยวกับเรื่อง “บทเรียนราคาแพงของน้ำอ้อย” ขณะที่ผู้วิจัยถามคำถามใด นักเรียนที่มีคำตอบของคำถามนั้นจะต้องไม่บอกเพื่อน จนกว่าเพื่อนจะทายถูกว่าบัตรคำตอบนั้นคืออะไรและอยู่กับใครจึงจะเฉลยคำตอบ คำถามที่ใช้ในการถามในหัวข้อดังต่อไปนี้

1.6.1 นางเอกของเรื่องนี้ชื่ออะไร

- 1.6.2 พระเอกของเรื่องนี้ชื่ออะไร
- 1.6.3 น้ำเชียวมีนิสัยอย่างไร
- 1.6.4 ลักษณะของน้ำเชียวเป็นอย่างไร
- 1.6.5 น้ำอ้อยเป็นแฟนกับน้ำเชียวได้อย่างไร
- 1.6.6 น้ำเชียวใช้โอกาสใดในการแสดงความรู้สึกพิเศษกับน้ำอ้อย
- 1.6.7 น้ำเชียวทำอะไรให้น้ำอ้อยแปลกใจในวันคล้ายวันเกิดของน้ำอ้อย
- 1.6.8 น้ำอ้อยรู้สึกอย่างไรเมื่ออยู่ในผับ
- 1.6.9 น้ำอ้อยดื่มเครื่องดื่มอะไรขณะที่ไปเที่ยวผับ
- 1.6.10 เมื่อน้ำเชียวกับน้ำอ้อยดื่มแอลกอฮอล์แล้วเกิดอะไรขึ้นกับทั้งสองคน
- 1.6.11 หลังจากที่น้ำเชียวกับน้ำอ้อยออกมาจากผับแล้วทั้งคู่พากันไปไหนต่อ
- 1.6.12 น้ำเชียวแสดงการกระทำอะไรบ้างขณะที่อยู่โรงแรม
- 1.6.13 น้ำเชียวเป็นโรคอะไรหลังจากมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงขายบริการ
- 1.6.14 หลังจากที่น้ำอ้อยมีเพศสัมพันธ์กับน้ำเชียวแล้วผลที่เกิดขึ้นตามมา

เป็นอย่างไร

- 1.7 หลังจากตอบหมดทุกคนแล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการวิเคราะห์ร่วมกันในหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1.1 นักเรียนคิดว่าน้ำอ้อยรู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่าตัวเองตั้งครรภ์ และติดโรคเอดส์จากน้ำเชียว
- 2.1.2 นักเรียนคิดว่าเมื่อน้ำอ้อยปล่อยใจไปตามอารมณ์เพศ นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
- 2.1.3 นักเรียนคิดว่าอะไรที่เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของน้ำอ้อยและน้ำเชียว
- 2.1.4 นักเรียนคิดว่าการดื่มของมึนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้ามจะทำให้เกิดผลอย่างไรบ้าง
- 2.1.5 นักเรียนมีวิธีป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้อย่างไร
- 2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 นักเรียนรวบรวมแง่คิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- 3.2 ให้นักเรียนสรุปว่าได้แง่คิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรมและสามารถจะนำไป

ประยุกต์ใช้กับตนเองได้อย่างไร

3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่ง
เสพติดชนิดต่าง ๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดจากการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการศึกษากรณีตัวอย่างของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง “บทเรียนราคาแพงของน้ำอ้อย”

น้ำอ้อยเป็นเด็กวัยรุ่นสาว เธอมีอายุ 14 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ส่วนน้ำเชียวก็เป็นวัยรุ่นชายเรียนอยู่ห้องเดียวกันกับน้ำอ้อย น้ำเชียวมีหน้าตาหล่อ สูง ขาว เป็นที่หมายปองสาว ๆ หลายคน น้ำอ้อยก็เป็นคนหนึ่งที่แอบชอบน้ำเชียวอยู่ แต่ความสัมพันธ์ของทั้งสองยังไม่ได้เป็นแฟนกัน น้ำเชียวมีนิสัยเจ้าชู้ มีแฟนหลายคน ชอบเที่ยวสนุกสนานและชอบดื่มเหล้าในขณะไปเที่ยวด้วย ซึ่งน้ำเชียวชอบคบผู้หญิงมากหน้าหลายตา เวลาที่น้ำเชียวไปเที่ยวผับหรือเที่ยวสถานเริงรมย์ก็จะมีการดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนน้ำเชียวมีการเสพยาเสพติดชนิดต่าง ๆ และมีเพศสัมพันธ์กับคู่วงของเขา บางครั้งน้ำเชียวก็มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงขายบริการด้วย

มีอยู่วันหนึ่ง เพื่อนของน้ำเชียวชื่อน้ำผึ้งมาบอกว่าน้ำอ้อยแอบชอบอยู่ น้ำเชียวก็เลยตัดสินใจที่จะคบกับน้ำอ้อยด้วย จนในที่สุดน้ำเชียวก็สานสายสัมพันธ์จนเป็นแฟนกับน้ำอ้อย น้ำเชียวจึงหาโอกาสชวนน้ำอ้อยไปเที่ยวกันสองต่อสองในยามค่ำคืน

จนกระทั่งถึงวันเกิดของน้ำอ้อย น้ำเชียวก็อยากจะมอมะโรพิเศษให้น้ำอ้อยแปลกใจ น้ำเชียวก็เลยชวนน้ำอ้อยไปเที่ยวผับแห่งหนึ่ง เป็นผับชื่อดังที่วัยรุ่นชอบไปเที่ยวกัน และมีบรรยากาศมืดสลัว วัยรุ่นที่เป็นคู่รักกันจึงมักจะไปเที่ยวกัน น้ำอ้อยเองเมื่อได้มีโอกาสที่จะได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับคนที่ตนชอบ เธอตอบตกลงทันทีโดยไม่ได้คำนึงผลที่จะเกิดขึ้น

ในผับแห่งนั้น น้ำอ้อยรู้สึกเคลิบเคลิ้มไปกับบรรยากาศของผับกับเสียงเพลงเพราะ ๆ พร้อมกับได้กอดจูบกัน ทำให้น้ำอ้อยรู้สึกสนุก ซึ่งต่างกับบรรยากาศที่บ้านที่ไม่มีใคร พ่อกับแม่ยังไม่กลับจากที่ทำงานถึงแม้ว่าพ่อกับแม่กลับมาก็คะเลาะกันทุกที เธอรู้สึกอบอุ่นและเกิดอารมณ์ทางเพศเกิดขึ้น

ทั้งคู่ดื่มแอลกอฮอล์จนเมาไม่ได้สติ อีกทั้งเกิดอารมณ์ทางเพศขึ้น ทั้งคู่ก็พากันไปที่โรงแรมมานวดแห่งหนึ่ง น้ำเชียวจับมือน้ำอ้อยและกอดน้ำอ้อยไว้ น้ำอ้อยกอดตอบ น้ำเชียวสัมผัสเรือนร่างของน้ำอ้อย ตลอดจนกอดจูบแล้วโลม ในที่สุดทั้งสองก็มีเพศสัมพันธ์กัน

หลังจากวันนั้นน้ำอ้อยก็ไม่ค่อยจะได้เจอกับน้ำเชียวเพราะน้ำเชียวขาดเรียนหลายวัน และน้ำอ้อยก็รู้ว่าน้ำเชียวมีแฟนหลายคนอีกทั้งน้ำเชียวยังชอบเที่ยวและมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงขายบริการด้วย และอีกไม่นานต่อมาน้ำอ้อยก็ทราบข่าวว่าน้ำเชียวติดโรคเอดส์

เมื่อมานั่งทบทวนแล้วน้ำอ้อยรู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดนี้ เพราะเธอยังไม่ได้เตรียมใจไว้ เมื่อเธอไปตรวจร่างกายเธอก็พบว่าเธอตั้งครรภ์และมีหน้าซำเธอยังติดเชื้อเอดส์จาก น้ำเชียวด้วย

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการวิเคราะห์ร่วมกันในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าน้ำอ้อยรู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่าตัวเองตั้งครรภ์และติดโรคเอดส์มาจากน้ำเชื้อ

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าเมื่อน้ำอ้อยปล่อยใจไปตามอารมณ์เพศ นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลเสียอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าอะไรที่เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของน้ำอ้อยและน้ำเชื้อ

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าการดื่มของมึนเมาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดชนิดต่างๆ ในขณะที่ไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้ามจะทำให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5. นักเรียนมีวิธีป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้อย่างไร

.....

.....

.....

ครั้งที่ 6

เรื่อง เจตคติต่อการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ได้แก่ การไปเที่ยวดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนต์คลับ และห้องอาหาร

กิจกรรม “เที่ยวสนุก จนทุกข์ฉันท”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการไปเที่ยวดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนต์คลับ และห้องอาหารกับเพศตรงข้ามสองต่อสอง

2. เพื่อให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม ได้แก่ การไปเที่ยวดิสโก้เธค ผับ บาร์ ไนต์คลับ และห้องอาหาร

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. โทรทัศน์
2. เครื่องเล่นวีดิทัศน์
3. วีดิทัศน์ เรื่อง “เสียตาย 2”
4. บทบาทสมมติเรื่อง “เที่ยวสนุก จนทุกข์ฉันท”

เทคนิคที่ใช้

บทบาทสมมติแบบมีบท

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย และผู้วิจัยสนทนากับสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน รวมไปถึงการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม การไปเที่ยวดิสโก้เธค คาราโอเกะ ผับ บาร์ ไนต์คลับ และห้องอาหาร ว่านักเรียนเคยไปเที่ยวกับเพศตรงข้ามหรือไม่ และนักเรียนรู้สึกอย่างไร

1.2 ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์เรื่อง “เสียตาย 2” ให้นักเรียนชม

1.3 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่านักเรียนได้แกัดอะไรบ้าง จากเรื่อง “เสียตาย 2”

1.4 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เที่ยวสนุก จนทุกข์ฉันท”

จำนวน 2 คน

1.5 ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “เที่ยวสนุก จนทุกข์ฉันท”

1.6 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

1.7 ให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1.1 ถ้านักเรียนเป็นสมหญิง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2.1.2 นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ทำให้สมหญิงและสมเจตน์ต้องมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเกิดจากสาเหตุอะไร

2.1.3 ทั้งสมหญิงและสมเจตน์ทำสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่และถ้าเกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะอย่างไร

2.1.4 ถ้านักเรียนเป็นสมเจตน์ นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.5 ถ้านักเรียนเป็นสมหญิง นักเรียนจะทำอย่างนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.6 นักเรียนอยากให้เพื่อนต่างเพศหรือคู่รักปฏิบัติกับตนอย่างไร และถ้าเป็นนักเรียนจะปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักอย่างไร

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้าม

3.2 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การไปเที่ยวสังสรรค์กับเพศตรงข้ามเป็นอย่างไร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันให้ข้อเสนอแนะร่วมกับสมาชิกในกลุ่มถึงผลของการทำกิจกรรมนี้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

วิดิทัศน์เรื่อง “เสียดาย 2”

มีเด็กนักเรียน 4 คน ชื่อ ปู เจาะ แป้ม เดือน เป็นเพื่อนกัน ซึ่งแต่ละคนต่างมีที่มาของปัญหาต่างกัน แต่ทั้งหมดขึ้นอยู่กับพื้นฐานเดียวกันคือครอบครัว เด็กสาวทั้ง 4 คนมักพากันไปเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืนเป็นประจำ และมีการดื่มเหล้าในขณะกันไปเที่ยวด้วยเสมอ

เจาะ เป็นเด็กที่มีปัญหาครอบครัวคือพ่อกับแม่มุ้งแต่ทำงานจนลืมผู้เป็นลูก เจาะรู้สึกขาดความอบอุ่นและเหงา เจาะเริ่มไปเที่ยวดิสโก้เธคคนเดียว ในขณะที่เจาะนั่งอยู่ที่โต๊ะคนเดียวนั้นเจาะจะนั่งก้มหน้าฟังเซาร็อคแบร์ทท่ามกลางความมืดของดิสโก้เธค จนเป็นจุดสนใจแก่ดีเจที่มองเธออยู่ ดีเจเห็นเธอนั่งอยู่คนเดียวก็เลยเข้าไปคุยกับเธอและชวนเธอเต้นรำ ความใกล้ชิดในขณะที่ยังคู่เต้นรำกันนั้นจนนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กันในที่สุด

บทบาทสมมติ เรื่อง “เที่ยวสนุก จนทุกข์ฉันท”

ตัวละคร : สมเจตน์ นักเรียนชาย มัธยมศึกษาปีที่ 2 อายุ 14 ปี

สมหญิง นักเรียนหญิง เป็นแฟนและเป็นเพื่อนร่วมชั้นของสมเจตน์

สมเจตน์และสมหญิงเป็นนักเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งคู่เป็นแฟนกันแต่ยังไม่มีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกัน เพราะทั้งคู่เพ่งคบหาดูใจกันอยู่ แต่อยู่มาวันหนึ่งซึ่งเป็นวันเกิดของสมเจตน์ สมเจตน์ก็เลยชวนสมหญิงไปเลี้ยงวันเกิดสองต่อสองในผับแห่งหนึ่ง

ฉาก 1 ในผับแห่งหนึ่ง

ทั้งคู่อยู่ในบรรยากาศที่มีตลกขบขัน พร้อมกับมีเพลงคลอๆ ไปด้วย บรรยากาศชวนให้เคลิบเคลิ้มพร้อมทั้งเหล้าผสมโคกที่ทั้งคู่กับดื่มกัน ทำให้ทั้งคู่รู้สึกมึนเมาไปกับมัน ทำทางทั้งคู่กำลังมีความสุข

สมเจตน์ : สมหญิง ผมรักคุณนะครับ

สมหญิง : ฉันก็รักคุณเช่นกันค่ะ

แล้วทั้งคู่ก็จบลงที่โรงแรม่านรูดแห่งหนึ่ง ทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน แบบไม่รู้ตัวเพราะการขาดสติ กับทั้งอารมณ์พาไป

จนเวลาผ่านไป 3 เดือน สมหญิงจึงได้พบว่าตัวเองตั้งท้องได้ 2 เดือนแล้วสมหญิงตกใจมากก็เลยรีบไปพบสมเจตน์เพื่อจะบอกเรื่องนี้กับคนรักของเธอ

ฉากที่ 2 ในห้องพักของสมเจตน์

ในห้องสมเจตน์กำลังเพลิดเพลินกับการดูวิดีโอโป๊ เสียงเคาะประตูก็ดังขึ้น สมเจตน์เดินไปเปิดประตู สมหญิงเดินเข้ามาทำทางร้อนรน สมเจตน์เปิดประตูมองหน้าสมหญิงอย่างแปลกใจ

สมเจตน์ : สมหญิง คุณเป็นอะไรไปละวันนี้ มาชะตึกเขียว

สมหญิง : (เสียงร้อนใจ) สมเจตน์คะ....ฉันไม่อยากจะกลับห้องพัก เลิกเรียนก็รีบมาหาคุณนี้แหละค่ะ

สมเจตน์ : (ทำทางดีใจ) สมหญิง งั้นวันนี้ค้างกับผมนะครับ

สมหญิง : ไม่!!..... ไม่ได้หรอกค่ะ

สมเจตน์ : (ทำทางไม่พอใจ และหงุดหงิด) แสดงว่าสมหญิงไม่รักผมแล้วใช่ไหม

สมหญิง : ไม่ค่ะ...สมหญิงยังรักคุณอยู่เหมือนเดิม แต่สมหญิงมีเรื่องสำคัญ.....คือ.....เอ่อ.....คือว่า.....

สมเจตน์ : (พูดแบบรำคาญ) มีอะไรก็พูดมาสิ!!!! มัวแต่พูดอีกอักอักอีกอักอยู่ได้...

สมหญิง : (เสียงลึกลับ ไม่แน่ใจ) ที่ต้องรับมาหาคุณก็เพราะว่า

สมเจตน์ : (รำคาญมากยิ่งขึ้น) ก็มันอะไรกันล่ะ!!!!!!

สมหญิง : ฉันท้อง.....

สมเจตน์ : (อึ้งไป....แต่ก็ทำเสียงโกรธ) ท้อง!! ท้อง.....แล้วมาบอกผมทำไมล่ะ?

สมเจตน์พูดจบแล้วเดินหนีหันหลังให้สมหญิง สมหญิงเดินตามไปเผชิญหน้าสมเจตน์และจับแขนสมเจตน์อย่างเวิ่ววอน และร้องไห้

สมหญิง :(ทำท่าทางร้องไห้) ทำไมคุณพูดแบบนี้ล่ะ (พูดปนเสียงสะอื้น) เราต้องรับผิดชอบเรื่องนี้นะ

สมเจตน์ : (ทำเสียงโมโหจัด) คุณพูดอย่างนั้นไม่ได้หรอกนะ ผมยังเรียนหนังสืออยู่ ผมจะทำยังงั้นได้ยังไง

สมหญิง : แต่คุณก็รู้แหละ เขาก็เป็นลูกของเรานะคะ คุณจะให้ฉันทำยังไงคะ (ร้องไห้)...

สมเจตน์ : (ตะโกนใส่หน้าสมหญิง และทำเสียงตวาด) หยุดเพื่อเจ๊อ่ะที่ ใครจะไปรู้ว่าเด็กเป็นลูกใคร ออกไปได้แล้ว แล้วก็ไม่ต้องมาผมอีกนะ

สมหญิง : ໂໍ.....เจตน์...

สมเจตน์ : (ทำท่าไม่สนใจนอนดูทีวีต่อ)

สมหญิง : (ก็เริ่มรู้สึกโมโห คิดอะไรไม่ออก ประกอบกับเสียใจมากไม่รู้จะอย่างไรดี จึงหยิบปืนขึ้นในกระเป๋าที่เอามาด้วยนั้นขึ้นมายิงสมเจตน์จนตาย และยิงตัวเองตายตามไปด้วย)

อ้างอิงจาก : จอมขวัญ อ่วมกษกร. (2544). ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่. ปรินญาณิพนธ์ปริญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์). สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย แล้วสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นของกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดนี้แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกมารายงานให้เพื่อนๆ ฟังตามประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นสมหญิง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ทำให้สมหญิงและสมเจตน์ต้องมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เกิดจากสาเหตุอะไร

.....

.....

.....

3. ทั้งสมหญิงและสมสมเจตน์ทำสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ และถ้าเกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะอย่างไร

.....

.....

.....

4. ถ้านักเรียนเป็นสมเจตน์ นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. ถ้านักเรียนเป็นสมหญิง นักเรียนจะทำอย่างนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. นักเรียนอยากให้เพื่อนต่างเพศหรือคู่รักปฏิบัติกับตนอย่างไร และถ้าเป็นนักเรียนจะปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศหรือคู่รักอย่างไร

.....

.....

.....

ครั้งที่ 7

เรื่อง เจตคติต่อการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ ได้แก่ การดูภาพยนตร์
ดูภาพยนตร์จากสื่อวีดิทัศน์ ซีดี วีซีดี และการเล่นอินเทอร์เน็ต

กิจกรรม “เพราะเขาล้อผม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ

2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกที่จะรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. กรณีตัวอย่าง เรื่อง “เพราะเขาล้อผม”
2. ข้อความตัดออกเป็นส่วนๆ

เทคนิคที่ใช้ กรณีตัวอย่าง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนตามถึงกิจกรรมในครั้งที่ผ่านมาและอธิบายถึงกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 คน

1.3 ให้ภายในกลุ่มกำหนดหมายเลขของสมาชิกเป็นลำดับเลขที่ 1,2,3,4

1.4 จากนั้นให้ลำดับเลขที่เดียวกันของแต่ละกลุ่มออกมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มใหม่

1.5 เมื่อได้กลุ่มใหม่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยแจกข้อความให้แต่ละกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อความของแต่ละส่วนของเนื้อเรื่องที่แตกต่างกัน (โดยมีเนื้อหาติดต่อกันเป็นเรื่อง “เพราะเขาล้อผม”)

1.6 ผู้วิจัยให้แต่ละลำดับเลขที่กลับไปกลุ่มเดิมของตนแล้วไปเล่าข้อความที่ตนได้รับให้เพื่อนๆ ฟัง เรียงลำดับจากลำดับเลขที่ 1 จนถึงลำดับเลขที่ 4

1.7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องทั้งหมดให้เพื่อนฟัง และให้ตัวแทนของกลุ่มที่จะมาเล่าเรื่องออกไปอยู่นอกห้องเพื่อไม่ให้คนที่เล่าเรื่องคนต่อไปทราบ

1.8 ผู้วิจัยอ่านเรื่อง “เพราะเขาล้อผม” ที่สมบูรณ์ให้นักเรียนที่เหลือฟัง

1.9 ให้ตัวแทนของกลุ่มแรกเริ่มมาเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง (ตัวแทนของกลุ่มต่อไปจะไม่

ทราบว่าคนแรกมาเล่าเรื่องนั้นอย่างไร) ส่วนนักเรียนที่เหลือช่วยกันสังเกตเพื่อนที่ออกมาเล่าเรื่องว่าสามารถเล่าเรื่องได้ประติดประต่อกันหรือไม่

1.10 ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง “เพราะเขาล้อผม” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
ทำการศึกษา

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 นักเรียนคิดว่าการตีมแอลกอฮอล์และการดูซีดี วีซีดี/วีดิทัศน์ไปนั้นมีผลดีหรือผลเสียต่อนักเรียนอย่างไร

2.1.2 การตัดสินใจของศรารุขที่หลีกเลี่ยงจากการตีมแอลกอฮอล์และการดูซีดี วีซีดี/วีดิทัศน์ไปเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

2.1.3 ถ้านักเรียนเป็นศรารุข นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2 ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากรสรุปของผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ การดูภาพยนตร์ ดูภาพยนตร์จากสื่อวีดิทัศน์ ซีดี วีซีดี และการเล่นอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการศึกษากรณีตัวอย่างของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง “เพราะเขาล้อผม”

ศราวุธ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนมีชื่อเสียงหนึ่ง ศราวุธเป็นคนเรียบร้อย ตั้งใจเรียน และเป็นคนเรียนเก่ง หลังจากที่มีการสอบปลายภาคเสร็จสิ้น พิชิตซึ่งเป็นลูกคนมีฐานะ ร่ำรวยได้ชักชวนเพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียนไปฉลองงานวันเกิดของตน พร้อมกันนี้ก็เป็นการเล่นปิดภาคเรียนไปด้วย ศราวุธได้ปฏิเสธที่จะไปร่วมงานนี้ด้วย เนื่องจากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นใดๆ อีกทั้งศราวุธเป็นคนไม่ชอบเที่ยวจึงไม่อยากไปงานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิดของพิชิต แต่พิชิตและเพื่อนๆ ร่วมชั้นคนอื่นๆ จึงล้อศราวุธว่า เป็นกระเทย ชอบเก็บตัว ไม่ยอมเข้าสังคม ไม่แนจริง เป็นเด็กมีปัญหา ศราวุธได้ยืนดั่งนั้นก็รู้สึกโกรธจึงตัดสินใจที่จะไปงานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิดของพิชิต

งานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิดของพิชิต ได้ถูกจัดขึ้นที่บ้านพิชิตอย่างใหญ่โต แต่หามีบิดามารดาของพิชิตอยู่ด้วยไม่ เนื่องจากบิดามารดาพิชิตไม่อยู่ไปงานต่างประเทศ ทำให้พิชิตและเพื่อนๆ ทั้งหญิงและชายต่างสนุกสนานโดยหามีผู้ใหญ่มาควบคุมในงานเลี้ยงปาร์ตี้ครั้งนี้ถูกจัดเตรียมไว้ทั้งคาราโอเกะเครื่องเสียงชุดใหญ่ และมีทั้งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเครื่องเล่นซีดี โดยมีวิดีโอโป๊มากมาย และหนังสือโป๊ ศราวุธถูกบรรดาเพื่อนๆ ลบเล้าให้ดื่มแอลกอฮอล์ พร้อมกับดูวิดีโอซีดีไปด้วยกัน แต่ศราวุธเกิดความลังเลใจ เนื่องจากกลัวถูกเพื่อนๆ ล้อว่าไม่สมเป็นชาย ไม่แมน ผิดปกติ แต่อีกใจหนึ่งก็กลัวว่า ถ้าหากดื่มแอลกอฮอล์ พร้อมกับการดูภาพโป๊ๆ อย่างนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่เหมาะสมและอาจทำให้พลาดพลั้งเกิดความต้องการมีเพศสัมพันธ์กันอย่างขาดสติ เพราะมีเมามาจากการดื่มแอลกอฮอล์และอาจก่อให้เกิดอารมณ์ทางเพศได้ เนื่องจากการดูวิดีโอซีดีโป๊เช่นนั้นสามารถทำให้ยั่วอารมณ์ทางเพศหรือกระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศได้ ศราวุธคิดทบทวนสักครู่ระหว่างผลดีและผลเสียของการดื่มแอลกอฮอล์และการดูซีดีโป๊เหล่านั้นแล้ว เขาจึงตัดสินใจหลีกเลี่ยงโดยการหนีกลับบ้านไปโดยไม่สนใจว่าจะถูกเพื่อนๆ ล้อหรือตำหนิเขาอย่างไร เมื่อเทียบกับผลเสียหรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นแล้วไม่คุ้มค่างับอนาคตของตนเองที่จะต้องสูญเสียไปกับสนุกเพียงแค่นี้

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการดื่มแอลกอฮอล์และการดูซีดี วีซีดี/วีดิทัศน์โป๊นั้นมีผลดีหรือผลเสีย
ต่อนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การตัดสินใจของสรวุฑที่หลีกเลี่ยงจากการดื่มแอลกอฮอล์และการดูซีดี วีซีดี/วีดิทัศน์โป๊
เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นสรวุฑ นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 8

เรื่อง เจตคติต่อการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ ได้แก่ การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหา
รูปภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ การอ่านนิตยสาร และการเล่นอินเทอร์เน็ต

กิจกรรม “เหตุเกิดจากสื่อ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงผลที่ตามมาของการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อ
ต่างๆ ได้แก่ การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหา รูปภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ การอ่านนิตยสาร และการเล่น
อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ
2. เพื่อปรับเจตคติต่อการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหา รูปภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ อ่านนิตยสาร
และการเล่นอินเทอร์เน็ตให้เหมาะสมกับนักเรียน

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 คน

อุปกรณ์

1. บทบาทสมมติเรื่อง “เหตุเกิดจากสื่อ”

เทคนิคที่ใช้ บทบาทสมมติแบบไม่มีบท

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน ถามถึงการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ผ่านและอธิบาย
ถึงกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติจำนวน 5 คน

1.3 ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “เหตุเกิดจากสื่อ”

1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติอย่างอิสระให้ผู้แสดงและทุกคนอ่านพร้อมทั้งจัด
สถานที่ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

1.5 เมื่ออาสาสมัครทุกคนพร้อม ผู้วิจัยให้อาสาสมัครเริ่มแสดงบทบาทสมมติโดยใช้
เวลาประมาณ 15 นาที

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 เมื่อแสดงจบผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน ทำการอภิปรายร่วมกัน
ในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ถ้านักเรียนเป็นอิสระนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2.1.2 ถ้านักเรียนเป็นลูกน้านักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2.1.3 นักเรียนคิดว่าอิสระเป็นคนอย่างไร

2.1.4 ลูกน้ำ รุ่งโรจน์ โชคชัย และสามารถ ทำสิ่งที่ดีหรือไม่ และถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนจะอย่างไร

2.1.5 อะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้และอะไรบ้างที่จะเป็นตัวกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นได้

2.1.6 ผลจากการรับรู้สื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศนั้นมีต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง

2.1.7 การติดต่อพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศโดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นนักเรียน คิดว่ามีผลดี หรือผลเสีย อย่างไรบ้าง

2.1.8 นักเรียนคิดว่ามีสื่อใดบ้างที่สามารถช่วยอารมณ์ทางเพศได้ และจะมีแนวทางในการป้องกันอย่างไร

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ

3.2 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อต่างๆ ว่ามีผลเสียต่อนักเรียนวัยรุ่นอย่างไรเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และร่วมกันให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือนในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง “เหตุเกิดจากสื่อ”

อิสระเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนมีชื่อแห่งหนึ่งเป็นคนทันสมัย ก้าวล้ำด้วยเทคโนโลยีสื่อสารทั้งโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ เนื่องจากเป็นลูกคนมีฐานะดี เขาเป็นคนร่ำรวยจึงมีเงินเลี้ยงขนมเพื่อนๆ ได้ทุกวันและในแต่ละวันอิสระจะต้องนำเรื่องที่ทันสมัยของข่าวสารของสื่อสารที่ไฮเทค และเรื่องราวของซีดี ภาพยนตร์ใหม่ๆ มาอวดเพื่อนๆ พร้อมกับจะต้องชวนกลุ่มเพื่อนหนึ่งเรียนไปดูซีดีเหล่านั้นเสมอๆ โดยมีรุ่งโรจน์ โชคชัย และสามารถเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน อิสระมักชักชวนเพื่อนของเขาหนึ่งเรียนไปร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เพื่อเปิดดูเว็บไปและกลับไปดูซีดีที่บ้านต่อด้วยทุกครั้ง ซึ่งในห้องนอนของอิสระจะมีทั้งหนังสือไป ซีดีไปและซีดีถ่ายภาพไป ภาพนู้ดของเหล่านางแบบมีชื่อมากมายเต็มห้อง ทำให้กลุ่มของอิสระมักมีพฤติกรรมที่หมกมุ่นกับเรื่องเพศ อิสระเป็นคนที่มีเจ้าชู้ มีแฟนหลายคน และทุกคนที่เป็นแฟนกับอิสระก็จะต้องมีเพศสัมพันธ์ด้วย จนอยู่มาวันหนึ่งอิสระได้มีเพื่อนหญิงผู้หนึ่งคนใหม่ชื่อลูกน้ำ เป็นคนหน้าตาสวย หุ่นดี เป็นคนชอบเที่ยวและชอบสังสรรค์และเที่ยวกลางคืนอยู่เสมอๆ อิสระก็คิดที่จะพยายามจะล้วงเกินเธอและมีเพศสัมพันธ์ด้วย จึงชวนเธอมาที่บ้านบอกว่าให้มาทานข้าวเย็นที่บ้านเป็นเพื่อนเนื่องจากพ่อกับแม่ไม่อยู่ไปต่างจังหวัด ลูกน้ำก็ตอบตกลงและก็แต่งตัวอย่างสวยงาม ใส่กระโปรงสั้น เสื้อสายเดี่ยวรัดรูปและบางจนเห็นรูปร่างของเธออย่างชัดเจน อิสระเห็นลูกน้ำก็รู้สึกหวั่นไหว แต่ก็พยายามควบคุมอารมณ์ของตนเอง ขณะที่ทานข้าวกันอยู่สองต่อสองนั้น อิสระก็นำเบียร์มาให้ลูกน้ำพร้อมแอบใส่ยานอนหลับลงไปด้วย พอลูกน้ำดื่มเบียร์ไป 2-3 แก้ว ก็เริ่มเกิดอาการง่วงนอน อิสระเห็นว่าได้จังหวะก็พาลูกน้ำเข้าไปห้องนอนและเปิดทีวีโอไปให้ลูกน้ำดูด้วย และหลังจากนั้นอิสระก็ทำการข่มขืนลูกน้ำ แต่ลูกน้ำยินยอมทุกอย่าง ทั้งคู่ก็มีเพศสัมพันธ์กันที่สุดในที่สุด

และเมื่อเวลาผ่านไป 3 เดือน อิสระก็ทราบข่าวว่า ลูกน้ำท้องและต้องออกจากโรงเรียนเนื่องจากครูที่โรงเรียนทราบ แต่ที่เป็นข่าวร้ายมากที่สุดก็คือ ผลปรากฏว่าลูกน้ำเป็นโรคเอดส์ด้วย อิสระตกใจมากที่ทราบข่าวเช่นนั้น แต่อิสระไม่รู้จะอย่างไร คิดเสียใจและเป็นทุกข์มากที่สุด รู้สึกสับสน ไม่รู้จะบอกใครและอย่างไร คิดทบทวนว่าอะไรที่ทำให้เขาจะต้องมาพบจุดจบเช่นนี้ และรู้สึกเสียใจกับชีวิตที่สดใสของตนเอง

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นอิสระนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นลูกน้ำนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าอิสระเป็นคนอย่างไร

.....

.....

4. ลูกน้ำ รุ่งโรจน์ โชคชัย และสามารถ ทำสิ่งที่ดีหรือไม่ และถ้านักเรียน นักเรียนจะ
ทำอย่างไร

.....

.....

.....

5. อะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้และอะไรบ้างที่จะเป็นตัวกระตุ้น
อารมณ์ทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นได้

.....

.....

6. ผลจากการรับรู้สื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศนั้นมีต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

7. การติดต่อพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศโดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น นักเรียนคิดว่ามีผลดี หรือ
ผลเสียอย่างไรบ้าง

.....

.....

8. นักเรียนคิดว่ามีสื่อใดบ้างที่สามารถช่วยอารมณ์ทางเพศได้ และจะมีแนวทางใน
การป้องกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 9

เรื่อง เจตคติต่อการผ่อนคลายความต้องการทางเพศ ได้แก่ การออกกำลังกาย เล่นกีฬา
ทำงานอดิเรก ประกอบกิจกรรมสันทนาการ เล่นดนตรี

กิจกรรม “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ”

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักมีการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. บทละครเรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ”
2. วิดีทัศน์เรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ”
3. โทรทัศน์

เทคนิคที่ใช้ เทคนิคแม่แบบ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการมีกิจกรรมผ่อนคลายความต้องการทางเพศว่าสามารถทำได้โดยวิธีใดบ้าง ให้นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยการแสดงละครสั้นให้นักเรียนดู เรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ ” และให้นักเรียนตั้งใจดูและคิดตามไปด้วยให้นักเรียนสังเกตความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในการแสดงออกของตัวละคร และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร

1.3 ผู้วิจัยเรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ” ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมให้นักเรียนดูพร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย

1.4 หลังจากชมละครแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

1.5 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ 4 คน

1.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมาโดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้งโดยการแสดงตามละครจากแม่แบบ

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกภายหลังจากการเลียนแบบและให้นัก

เรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสม

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมแนวความคิดที่ได้จากการเลียนแบบ

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้จากเทคนิคแม่แบบและสรุปหลักการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ

3.3 ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการผ่อนคลายความต้องการทางเพศที่เหมาะสมและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากการทำกิจกรรมและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการดูละครเรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ” และความร่วมมือในการเลียนแบบตามแม่แบบ

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบละคร เรื่อง “การออกกำลังกาย ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เพศ”

แสนสุข กับก้องเกียรติทั้งสองเป็นเพื่อนรักกัน เนื่องจากเป็นเด็กต่างจังหวัดในหมู่บ้านเดียวกัน ที่เข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ด้วยกัน ทั้งคู่เป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ณ โรงเรียนชื่อดังแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ และสุขและก้องเกียรติจะมีนิสัยที่แตกต่างกัน เนื่องจากก้องเกียรติเป็นลูกของบิดามารดาที่มีฐานะร่ำรวย จึงทำให้ก้องเกียรติมีนิสัยชอบเที่ยวเตร่ ไม่ตั้งใจเรียน และมีเพื่อนกลุ่มใหม่ที่เป็นเด็กกรุงเทพฯ อีก 2-3 คน ในขณะที่แสนสุขเติบโตมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง แต่ด้วยเพราะแสนสุขเป็นเด็กตั้งใจเรียน จึงมีผลการเรียนดี นอกจากนี้ แสนสุขยังเป็นนักกีฬา คือ นักฟุตบอล ทำให้แสนสุขเป็นนักเรียนโควตาที่ได้เข้ามาเรียน ณ โรงเรียนแห่งนี้ด้วย แต่ด้วยที่ทั้งคู่อยู่กันคนละห้องและอยู่กันคนละกลุ่มจึงไม่มีใครได้พบเจอกันเท่าไรนัก

อยู่มาวันหนึ่ง ก้องเกียรติเห็นแสนสุขเดินมากับเพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งที่มีหน้าตาหน้ารักสดใส จึงทำให้ก้องเกียรติเข้าไปทักทายแสนสุขทันที

ก้องเกียรติ : “ว่าไง..แสนสุขไม่ค่อยได้เจอกันเลยนะ แล้วใครล่ะเนี่ย...แฟนนายหรือไม่เห็นแนะนำให้เรารู้จักเลย”

แสนสุข : “เอ่อ..ก้องเกียรติ นี่..เพื่อนเราเอง ชื่อพิณฟ้า เป็นเชียร์ลีดเดอร์ของโรงเรียนของเราไง”

ก้องเกียรติ : “สวัสดีครับ คุณพิณฟ้า ผมก้องเกียรติเป็นเพื่อนบ้านเดียวกันกับแสนสุขครับ และยินดีที่ได้รู้จักนะครับ”

พิณฟ้า : “ยินดีที่ได้รู้จักเช่นกันค่ะ เดี่ยวจะต้องขอตัวไปก่อนนะคะ พินจะต้องไปซ้อมเชียร์ต่อนะคะ”

แสนสุข : “แล้วเจอกันนะ”

ก้องเกียรติ : “น่าเสียดายจังครับ ได้คุยกันนิดเดียวเอง แล้วคงได้พบกันอีกนะครับ”

พิณฟ้า : “ค่ะ”

ก้องเกียรติ : “แสนสุข..พิณฟ้าไม่ใช่แฟนนายใช่ไหม”

แสนสุข : “อือ..ไม่ใช่หรอก พอดีพิณเขาเป็นเด็กโควตาเรียนดี แล้วได้มีโอกาสทำกิจกรรมของโรงเรียนด้วยกัน เท่านั้นเอง”

ก้องเกียรติ : “งั้น..เราจีบนะ นายคงไม่ว่ากันนะ”

แสนสุข : “ก็เรื่องของนายสิ”

จากนั้นไม่นานแสนสุขก็เห็นก้องเกียรติเดินควบคู่กับพิณฟ้าเสมอ ทำให้แสนสุขอดที่จะเป็นห่วงเรื่องความสัมพันธ์ของก้องเกียรติกับพิณฟ้า ซึ่งเป็นเพื่อนที่แสนสุขรักทั้งคู่เพราะแสนสุขทราบข่าวจากเพื่อนๆ ว่าก้องเกียรติไม่เข้าเรียนจะแอบหนีเที่ยวและมักชวนพิณฟ้าไปเที่ยวด้วยบ่อยๆ แต่พิณฟ้าปฏิเสธที่ไม่ไปด้วย เนื่องจากเธอเป็นห่วงเรื่องการเรียนของตนเอง จากนั้นก้องเกียรติก็มาเจอแสนสุขโดยบังเอิญ

ก้องเกียรติ : “เออ...แสนสุขช่วงนี้ไม่เจอกันเลยนะ นายเป็นไงบ้างล่ะ”

แสนสุข : “เราสบายดี แล้วนายกับพิณฟ้าล่ะเป็นอย่างไรบ้าง”

ก้องเกียรติ : “ก็เพื่อน ๆ ที่เราคบอยู่นะสิ ชอบชวนแต่ดูหนังไป บางทีก็เอาหนังสือนางแบบไป ๆ มาให้ เราไม่รู้จะทำยังไงดีเลย พอดูแล้วก็เกิดอารมณ์เพศมาจะคิดถึงแต่หน้าพิณฟ้าทุกทีนายว่าเราจะหาทางออกนี้ได้ยังไงดี”

แสนสุข : “นี่ไง..มาเล่นกีฬาฟุตบอลกับเราดีกว่านะจะช่วยทำให้ผ่อนคลายความต้องการทางเพศได้ สามารถเบี่ยงเบนอารมณ์เพศได้ และจะได้ไม่มัวแต่หมกมุ่นแต่เรื่องเพศ นอกจากนี้ร่างกายก็แข็งแรง จิตใจก็ดี ไม่เช่นนั้นนายกับพิณฟ้าอาจเกินเลยไปมากกว่านี้ได้นะ”

ก้องเกียรติ : “ก็นั่นละสิ...เพื่อน ๆ ฉันพวกรักกับวุฒิชัยที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับเรา เขามักชวนเราไปเที่ยวกลางคืนในสถานเริงรมย์แล้วจะชวนเพื่อนผู้หญิงไปเที่ยวด้วยกัน จนเกินเลยไปมีเพศสัมพันธ์กันเพราะฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ก็ทำให้พวกเขายินยอม ตอนนี้ผู้หญิงคนหนึ่งที่เราไปเที่ยวกันนี้ ก็เกิดตั้งท้องขึ้นมา จะต้องพักการเรียน เราเลยต้องห่างเพื่อน ๆ ในกลุ่มนี้ออกมานี้เองละ เพราะเรากลัวว่าจะเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้นกับเรานะสิ เรากลัวว่าถ้าพ่อแม่เรารู้เข้า เราจะได้กลับบ้านนอกแน่เลย”

แสนสุข : “งั้นก็ดีแล้วล่ะ ที่นายออกจากกลุ่มนี้ได้ เราเป็นห่วงนายกับพิณฟ้ามากเลย เราว่านายมาเล่นฟุตบอลกับเราดีกว่านะ มันช่วยผ่อนคลายความเครียดได้เพราะมัวแต่หมกมุ่นเรื่องเพศอยู่อย่างนี้นะ”

ก้องเกียรติ : “ขอบใจนายมากเลยนะแสนสุข งั้นเริ่มมาประลองฝีมือกันวันนี้เลยดีกว่า เราไปเปลี่ยนชุดกีฬาก่อนนะ”

แล้วทั้งคู่ก็พากันไปเล่นฟุตบอลกัน จนทำให้ก้องเกียรติและแสนสุขกับมาสนิทกันเหมือนเดิมและจากการที่ก้องเกียรติหันมาเล่นกีฬาอยู่เป็นประจำจึงทำให้ก้องเกียรติก็กลายเป็นนักกีฬาของโรงเรียนด้วย

ครั้งที่ 10

เรื่อง เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ ได้แก่
การปฏิเสธการชักชวนดื่มของมีนเมา การปฏิเสธการชักชวนให้ไปเที่ยวสถานเริงรมย์
กิจกรรม “กล้าปฏิเสธ พันเขตอันตราย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงหลักการปฏิเสธได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการปฏิเสธได้
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักการและแนวทางที่ถูกต้องในการปฏิเสธจาก

สถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

4. นักเรียนสามารถปฏิเสธตามสถานการณ์ที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

1. โทรทัศน์
2. เครื่องเล่นวีดิทัศน์
3. วีดิทัศน์เรื่อง “กล้าปฏิเสธ พันเขตอันตราย”
4. เอกสารบทบาทสมมติ “กล้าปฏิเสธ พันเขตอันตราย”
5. ใบความรู้หลักการปฏิเสธ

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคแม่แบบ และบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการถามว่า “นักเรียนเคยต้องทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ
เนื่องจากการถูกชักชวนแล้วปฏิเสธไม่ได้เพราะเกรงใจเพื่อนในเรื่องใดบ้าง” สุ่มถามนักเรียน 3-5 คน
โดยไม่ได้สรุป

1.2 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบวีดิทัศน์ด้วยการให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ เรื่อง “กล้าปฏิเสธ
พันเขตอันตราย” และให้นักเรียนตั้งใจดู และคิดตามไปด้วย ให้นักเรียนสังเกตความคิด ความรู้สึก
และพฤติกรรมในการแสดงของตัวละคร และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร

1.3 ในขั้นเสนอแบบผู้วิจัยนำเสนอวีดิทัศน์ “กล้าปฏิเสธ พันเขตอันตราย” ซึ่งมี
เรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การปฏิเสธ
จากการชักชวนดื่มของมีนเมา การปฏิเสธจากการชักชวนให้ไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การปฏิเสธการถูก

เพื่อนต่างเพศสัมผัส กอดจูบเล้าโลม และการปฏิเสธการถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาติดตามไปด้วย

1.4 หลังจากชมวีดิทัศน์แล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และให้นักเรียนอภิปรายตามหัวข้อดังนี้

1.5 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน

1.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเลือกหัวข้อที่จะแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้หลักการปฏิเสธตามแม่แบบตามที่นักเรียนได้ชมมา

- การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และชักชวนให้เสพยาเสพติดชนิดต่างๆ

- การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดูสื่อต่างๆ ที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เช่น การปฏิเสธการชวนดูหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์ ซีดี/วีซีดี วีดิทัศน์โป๊

- การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปเที่ยวสถานเริงรมย์ ได้แก่ การปฏิเสธการชวนไปเที่ยวดิสโก้เทค ผับ คาราโอเกะ

- การปฏิเสธเมื่อถูกชวนไปเที่ยวกันตามลำพังสองต่อสองกับเพศตรงข้ามในสถานที่ไกลๆ และต้องพักแรมค้างคืน

- การปฏิเสธ เมื่อคู่รักขอสัมผัส กอดจูบเล้าโลม และมีเพศสัมพันธ์

1.7 ให้แต่ละกลุ่มทำการศึกษาในบทบาทที่ตนเองแสดงโดยใช้เวลาแสดงกลุ่มละ 5 นาที และสรุปลงในใบสรุปผลงานกลุ่ม

1.8 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดง ส่วนนักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกต

1.9 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ได้ให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมแนวความคิดที่ได้จากการเลียนแบบ

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้จากเทคนิคแม่แบบและสรุปหลักการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์

3.3 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิเสธ และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบวิดิทัศน์ เรื่อง อย่างนี้ต้องขอปฏิเสธ

ตัวละคร 3 คน สมปอง, สมรักษ์ เป็นผู้ชวน
 สมเกียรติ เป็นผู้ปฏิเสธ

สมปอง : สมเกียรติ พวกเรากำลังกันว่าจะชวนนายไปเยี่ยมพี่สาวซะหน่อยนะ

สมรักษ์ : พี่สาว พี่สาวอะไร ไอ้สมเกียรติมันคนซื่อ บอกมันไปตรงๆ แหละว่าไปเที่ยวผู้หญิง

ว่าไงสมเกียรติ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตลูกผู้ชาย นายจะไปไหม

สมเกียรติ : โอ๊ย....การบ้านตั้งเยอะ ของเก่าที่ครูส่งมาแก้ไขก็ยังไม่ได้ทำ ไม่ไปหรอก

สมรักษ์ : มันก็เหมือนๆ กันทุกคนแหละ ไปไม่นาน ไม่ได้เสียเวลาอะไรเลยตกลงนะ

สมเกียรติ : (ทำท่าลังเล) มันจะดีเหรอ ครูเคยบอกว่ามีสิทธิ์ติดโรคนะ

สมปอง : จะไปยากอะไรวะ ป้องกันได้ นี่ไง..อุปกรณ์มีพร้อม (ชูถุงยางอนามัยให้ดู)

สมเกียรติ : (ทำท่าตัดสินใจเด็ดขาด) ไม่เอาดีกว่า พวกนายไปกันเถอะ เราสู้กรังเกียดสถานที่

อย่างนั้น กลัวติดโรคด้วย เราขอไม่ไปละ คงไม่ว่ากันนะ

สมรักษ์ : (อึ้งไป) เออ!!! แล้วอย่าหาว่าไม่ชวนก็แล้วกัน

สมเกียรติ : ขอบใจที่พวกนายเข้าใจ เราไปละ พวกนายก็ระวังตัวหน่อยนะเราเป็นห่วง

อ้างอิงจาก : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). “คู่มือการจัดค่ายเพศศึกษาสำหรับวัยรุ่น,” โครงการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนเพศศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา งบประมาณสนับสนุนจากองค์การยูนิเซฟ.

เอกสารประกอบวิดิทัศน์ “หลักการปฏิเสธ”

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรยอมรับได้ โดยไม่เสียสัมพันธภาพในหมู่เพื่อน เพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์หรืออาจจะเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา

การปฏิเสธที่ดีจะต้องจริงจังทั้งท่าทาง คำพูด น้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ มีขั้นตอนในการปฏิเสธ 3 ขั้นตอน คือ

1. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปเที่ยวสถานเริงรมย์กับเพศตรงข้ามสองต่อสอง

การปฏิเสธโดยพูดว่า “เราไม่ชอบเที่ยวกลางคืน มันอันตราย และเราไม่ชอบกลืนบุหรี่ และเสียงเพลงดังๆ อย่างนั้นหรอกจ๊ะ มันทำให้เราปวดหัว” หรือ “ฉันกลัวว่าคุณพ่อของคุณจะเป็นห่วง ถ้ากลับบ้านช้า” หรือ “ฉันรู้สึกไม่สบายใจเลย ถ้าจะไปเที่ยวในสถานที่แบบนั้น” หรือ “ฉันรู้สึกไม่ชอบเที่ยวกลางคืน และฉันมีธุระ”

2. การขอปฏิเสธ เป็นการบอกปฏิเสธให้ชัดเจนเป็นคำพูด

การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปชมภาพยนตร์ ดูซีดีเกี่ยวกับภาพโป๊ หรือการมีเพศสัมพันธ์ โดยการปฏิเสธโดยพูดว่า “ขอไม่ไปคุณะ มันไร้สาระเกินไป” หรือ “ขอไม่ไปนะ”

3. การขอความเห็นชอบ เพื่อรักษาน้ำใจของผู้ชวน และควรกล่าวขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับ

การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปเที่ยวต่างจังหวัดโดยจะต้องพักแรมและค้างคืนกับเพศตรงข้ามสองต่อสอง โดยปฏิเสธโดยการพูดว่า “ขอบคุณเธอมากนะ แต่เราคงไปเที่ยวกับเธอไม่ได้หรอก คุณพ่อคุณแม่เราจะเป็นห่วง ถ้าจะไปคงต้องมีผู้ใหญ่หรือครูอาจารย์ไปด้วย” หรือ “เธอคงไม่ว่าอะไรนะ ขอขอบคุณที่เข้าใจ” “คงไม่ว่ากันนะ” หรือ “เธอคงเข้าใจนะ”

การหาทางออกเมื่อถูกเข้าซื้อหรือสับประมาท

บางครั้งผู้ชวนพูดเข้าซื้อเพื่อให้ชวนสำเร็จ ผู้ถูกชวนไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูด เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันการปฏิเสธด้วยท่าทีมั่นคง และหาทางออกโดยเลือกวิธีการดังนี้

1. ปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องใช้ข้ออ้าง พร้อมทั้งบอกลา แล้วเดินจากไปทันที

ตัวอย่าง ประโยคในการพูดขอปฏิเสธ เช่น “ไม่ไปดีกว่า ขอตัวกลับนะ”

2. การต่อรอง โดยการชวนไปทำกิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน

ตัวอย่างประโยคในการพูดขอปฏิเสธ เช่น “เอาอย่างนี้ดีไหม เธอไปดูหนังสือบ้านเราก็แล้วกัน” หรือ “ฉันจะไปกินขนมที่บ้านฉันดีกว่า” หรือ “ไปเล่นกีฬาดีกว่านะ”

3. การผัดผ่อน โดยการขอยืดเวลาออกไป เพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ ตัวอย่าง

ประโยคในการพูดปฏิเสธ เช่น “ฉันไม่ไปละนะ ไว้วันหลังก็แล้วกัน” เดินออกมาจากเหตุการณ์

สรุป ทักษะการปฏิเสธ เป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสาร เป็นความสามารถของบุคคล ในการใช้คำพูด และท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีก ฝายหนึ่ง ในการที่จะปฏิเสธการถูกชักชวนจากเพื่อน และการหาทางออกเมื่อถูกเข้าชี้หรือสบ ประมาทได้อย่างเหมาะสม โดยไม่เสียสัมพันธภาพกับเพื่อน

ตัวอย่างคำพูดปฏิเสธ

ขั้นตอนการปฏิเสธ	ตัวอย่างคำพูด
การปฏิเสธ 1. อ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล 2. การขอปฏิเสธ 3. การขอความเห็นชอบ	“ฉันกลัวว่าคุณพ่อ คุณแม่ จะเป็นห่วง ถ้ากลับ บ้านช้า” “ฉันไม่สบายใจ.....” “ฉันรู้สึกไม่ชอบ.....และฉันมีธุระ” “ขอไม่ไปนะ” “เขอคงไม่ว่าอะไรนะ ขอขอบคุณที่เข้าใจ” “คงไม่ว่ากันนะ” “เขอคงเข้าใจนะ”
เมื่อถูกเข้าชี้หรือสบประมาท ให้เลือกปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ 1. ปฏิเสธซ้ำ 2. การต่อรอง 3. การผลัดผ่อน	“ไม่ไปดีกว่า ขอตัวกลับนะ” เดินออกมาเลย “เอาอย่างนี้ดีไหม เธอไปดูหนังสือบ้านเรากี่แล้ว กัน” “ฉันว่าไปกินขนมที่บ้านฉันดีกว่า” “ฉันไปละนะ ไว้วันหลังก็แล้วกัน” เดินออกมา จากเหตุการณ์

การปฏิเสธเป็นทักษะจำเป็น ที่นักเรียนควรฝึกให้คุ้นเคย เพื่อช่วยให้หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ อาจนำผลเสียมาสู่นักเรียน และถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลในการปกป้องกันตนเอง การปฏิเสธที่ เหมาะสมจะช่วยรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มเพื่อนไว้ได้

ใบสรุปผลงานกลุ่ม
“อย่างนี้ต้องขอปฏิเสธ”

ชื่อกลุ่ม.....
 สถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย.....
 ประธาน.....เลขา.....
 สมาชิกกลุ่ม 1. 2.....3.....
 4.....5.....6.....

ขั้นตอนการปฏิเสธ	ผู้แสดง	บทสนทนา
การปฏิเสธ		
1. อ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล	ผู้ชักชวน	
	ผู้ปฏิเสธ	
2. ขอปฏิเสธ	ผู้ชักชวน	
	ผู้ปฏิเสธ	
3. ถามความเห็นชอบ	ผู้ชักชวน	
	ผู้ปฏิเสธ	
ปฏิเสธเมื่อถูกเข้าชี้		
1. ปฏิเสธซ้ำ	ผู้ชักชวน	
	ผู้ปฏิเสธ	
2. การต่อรอง	ผู้ชักชวน	
	ผู้ปฏิเสธ	
3. การผัดผ่อน	ผู้ชักชวน	
	ผู้ปฏิเสธ	

ผู้แสดงบทบาทสมมติ

1.....2.....
 3.....4.....

อ้างอิงจาก : ณิชยา พรหมน้อย. (2544). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอำนาจเจริญ 2 จังหวัดอำนาจเจริญ. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ครั้งที่ 11

เรื่อง เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การปฏิเสธการถูกเพื่อนต่างเพศสัมผัส กอดจูบเล้าโลม และการปฏิเสธการถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์

กิจกรรม “อย่างนี้ต้องขอปฏิเสธ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิเสธ และหาทางออกเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์

เอกสาร สถานการณ์บทบาทสมมติ “อย่างนี้ต้องขอปฏิเสธ”

เทคนิคที่ใช้

บทบาทสมมติแบบไม่มีบท

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมด้วยการสนทนาถึงการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งที่ผ่านมา
- 1.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเลือกหัวข้อสถานการณ์

ที่จะแสดงบทบาทสมมติ

1.4 แจกเอกสารบทบาทสมมติให้นักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม เพื่อให้นักเรียนทำการศึกษาและทำความเข้าใจในบทบาทที่ตนเองแสดงโดยให้เวลาแสดงกลุ่มละ 5 นาที

- 1.5 ให้แต่ละกลุ่มแสดง ส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกต

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 เมื่อแสดงจบให้นักเรียนทุกคนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อ ต่อไปนี้
 - นักเรียนกลุ่มใดที่มีการแสดงการปฏิเสธได้อย่างเหมาะสม
 - การปฏิเสธของกลุ่มใดควรปรับปรุงแก้ไข และมีวิธีการปฏิเสธที่ถูกต้องและ

เหมาะสมได้อย่างไร

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ หลังจากการทำกิจกรรม

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนบอกถึงหลักการปฏิเสธ

3.2 ให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนอภิปรายร่วมกัน

3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมบทบาทสมมติและเพิ่มเติมถึงความจำเป็นของการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนประเมินผลจากการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มเพื่อจะได้นำไปปรับใช้ในสถานการณ์ที่ต้องปฏิเสธการประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

รู้หลักปฏิเสธป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

“กล่าปฏิเสธ พันเขตอันตราย”

สถานการณ์ที่ 1

สถานการณ์ : สมมติให้สมศักดิ์และสมศรีเป็นแฟนกัน สมศักดิ์ต้องการชวนสมศรีไปเที่ยวต่างจังหวัด สมศรีคาดการณ์ว่าจะเกิดอันตรายกับตนเองได้ และไม่สมควรที่จะไปตามคำชวนของสมศักดิ์ ถ้านักเรียนเป็นสมศรีจะมีวิธีการปฏิเสธสมศักดิ์อย่างไร

บทบาท : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน (มีชายหญิงละกัน) เป็นสมศักดิ์และเป็นสมศรี นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ให้สมศักดิ์เป็นฝ่ายชวนและเข้าชี้เมื่อสมศรีปฏิเสธ ส่วนสมศรีให้ปฏิเสธและหาทางออกเมื่อถูกสมศักดิ์เข้าชี้

นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ ให้สังเกตว่าผู้เรียนที่แสดงเป็นสมศรีได้ใช้หลักการปฏิเสธต่างๆ ตามขั้นตอนที่ได้เรียนมาหรือไม่ และนักเรียนที่แสดงเป็นสมศักดิ์ตอบสนองการปฏิเสธของสมศรีอย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

สถานการณ์ : สมมติให้มานะและมาลีเป็นเพื่อนสนิทกัน มานะต้องการชวนมาลีไปดูภาพยนตร์เร้าอารมณ์เพศ มาลีคาดการณ์ว่าจะต้องกลีบตึกและไม่สมควรที่จะไปตามคำชวนของมานะ ถ้านักเรียนเป็นมาลีจะมีวิธีการปฏิเสธมานะได้อย่างไร

บทบาท : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน (ชายหญิงละกัน) เป็นมานะและมาลี นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ให้มานะเป็นฝ่ายชวนและเข้าชี้เมื่อมาลีปฏิเสธ ส่วนมาลีให้ปฏิเสธและหาทางออกเมื่อถูกมานะเข้าชี้

นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ ให้สังเกตว่านักเรียนที่แสดงเป็นมาลีได้ใช้หลักการปฏิเสธต่างๆ ตามขั้นตอนที่เรียนมาหรือไม่ และนักเรียนที่แสดงเป็นมานะตอบสนองการปฏิเสธของมาลีอย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

สถานการณ์ : สมมติให้สมคิดและสมชายเป็นเพื่อนสนิทกัน หลังเลิกเรียนสมคิดชวนสมชายไปเที่ยวที่บ้าน สมคิดบอกว่า วันนี้พ่อแม่ไม่อยู่ไปจากต่างจังหวัด สมคิดไปเช่าวิดีโอมันเด็ดมาสมคิดว่าจะลองเปิดดูเลยอยากชวนสมชายไปดูด้วย สมชายอยากจะไปดูเพราะเคยแต่ได้ยืมเพื่อนๆ คุยให้ฟัง แต่ยังไม่เคยดูมาก่อน แต่ก็เกรงว่าถ้าดูวิดีโอประเภทนี้แล้วทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศอาจเกินเลยไปมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความยั้งคิด และติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ถ้านักเรียนเป็นสมชายนักเรียนจะปฏิเสธสมคิดได้อย่างไร

บทบาท : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน (ชายหญิงละครึ่ง) เป็นสมคิดและสมชาย นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ให้สมคิดเป็นฝ่ายชวนและเข้าชี้เมื่อสมชายปฏิเสธ ส่วนสมชายให้ปฏิเสธ และหาทางออกเมื่อถูกสมคิดเข้าชี้

นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ ให้สังเกตว่านักเรียนที่แสดงเป็นสมชายได้ใช้หลักการปฏิเสธต่างๆ ตามขั้นตอนที่เรียนมาหรือไม่ และนักเรียนที่แสดงเป็นสมคิดตอบสนองการปฏิเสธของสมชายอย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

สถานการณ์ : สมมติให้สมควรและสมนึกเป็นเพื่อนสนิทกัน สมควรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนหนังสือเก่ง และมีนิสัยเรียบร้อย ได้ถูกสมควรชวนไปเที่ยวดิสโก้เทค โดยจะมีการดื่มสุรากับด้วย แต่สมควรยังทำการบ้านไม่เสร็จ ใจหนึ่งก็อยากไปเนื่องจากไม่เคยไปเลย และเป็นการหาประสบการณ์ ถ้าไม่ไปกลัวเพื่อนจะไม่คบด้วย แต่อีกใจหนึ่งก็เป็นห่วงเรื่องการบ้านไม่เสร็จ ถ้าไม่มีส่งเกรงว่าคุณครูจะดุ และโดนทำโทษ ถ้านักเรียนเป็นสมควร นักเรียนจะตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างไร และถ้าจะปฏิเสธ จะปฏิเสธเพื่อนอย่างไร

บทบาท : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน (ชายหญิงละครึ่ง) เป็นสมควรและสมนึก นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ให้สมนึกเป็นฝ่ายชวนและเข้าชี้เมื่อสมควรปฏิเสธ ส่วนสมควรให้ปฏิเสธ และหาทางออกเมื่อถูกสมนึกเข้าชี้

นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ ให้สังเกตว่านักเรียนที่แสดงเป็นสมควรได้ใช้หลักการปฏิเสธต่างๆ ตามขั้นตอนที่เรียนมาหรือไม่ และนักเรียนที่แสดงเป็นสมนึกตอบสนองการปฏิเสธของสมควรอย่างไร

สถานการณ์ที่ 5

สถานการณ์ : สมมติให้สมบัติและสมพรเป็นแฟนกัน สมบัติชวนสมพรที่บ้านเขาตอนเย็นหลังเลิกเรียน สมบัติบอกว่าวันนี้ไม่มีใครอยู่บ้านเลยชวนสมพรไปอ่านหนังสือกัน สมพรขอชวนเพื่อนผู้หญิงไปอีก 2-3 คน สมบัติบอกว่าอย่าชวนใครไปเลยจะดีกว่า จะได้คุยกันสองต่อสองด้วย แต่สมพรรู้สึกอึดอัดใจมาก และคิดว่าไม่เหมาะสมสำหรับเธอ ถ้านักเรียนเป็นสมพร นักเรียนจะปฏิเสธสมบัติอย่างไรโดยไม่เสียสัมพันธภาพไป

บทบาท : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน (ชายหญิงละครึ่ง) เป็นสมบัติและสมพร นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ให้สมบัติเป็นฝ่ายชวนและเข้าชี้เมื่อสมพรปฏิเสธ ส่วนสมพรให้ปฏิเสธ และหาทางออกเมื่อถูกสมบัติเข้าชี้

นักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ ให้สังเกตว่านักเรียนที่แสดงเป็นสมพรได้ใช้หลักการปฏิเสธต่างๆ ตามขั้นตอนที่เรียนมาหรือไม่ และนักเรียนที่แสดงเป็นสมบัติตอบสนองการปฏิเสธของสมพรอย่างไร

ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขนาดของกลุ่ม 16 คน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

อุปกรณ์ -

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
3. ให้นักเรียนทุกคนแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นที่มีต่อเพื่อนที่นั่งอยู่ทางด้านซ้ายมือและทางด้านขวามือของตนเองโดยให้พูดข้อความอะไรก็ได้ที่เกี่ยวกับเพื่อนแต่ต้องลงได้ด้วยคำว่า "ดี" ทำแบบนี้จนครบทั้งวงกลม
4. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่น และการนำประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ผู้วิจัยสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
6. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม และกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

การประเมินผล

สังเกตจากการเข้าร่วมกันสรุป การแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียน

ภาคผนวก ค

- คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนรายด้านของนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียน
- คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมของนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียน
- คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนรายด้านของนักเรียนวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียน
- คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยรวมของนักเรียนวัยรุ่นของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียน
- การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนรายด้านของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
- คำอ่านจําแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ตาราง 7 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนในการคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
1	296	31	401	61	656
2	304	32	385	62	661
3	335	33	705	63	674
4	333	34	707	64	680
5	356	35	721	65	680
6	366	36	731	66	687
7	382	37	600	67	689
8	382	38	604	68	690
9	387	39	606	69	698
10	390	40	606	70	690
11	327	41	612	71	698
12	383	42	613	72	502
13	387	43	616	73	502
14	364	44	616	74	503
15	380	45	618	75	508
16	343	46	619	76	510
17	399	47	622	77	513
18	318	48	628	78	517
19	325	49	631	79	518
20	379	50	633	80	518
21	366	51	633	81	519
22	382	52	634	82	521
23	384	53	636	83	522
24	385	54	637	84	523
25	385	55	643	85	523
26	394	56	647	86	524
27	399	57	648	87	524
28	399	58	649	88	525
29	401	59	655	89	526
30	402	60	655	90	527

นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
91	528	123	590	155	432
92	531	124	591	156	432
93	533	125	595	157	435
94	535	126	597	158	437
95	540	127	597	159	440
96	541	128	442	160	440
97	541	129	442	161	444
98	544	130	442	162	444
99	545	131	445	163	446
100	545	132	455	164	446
101	547	133	467	165	449
102	548	134	468	166	457
103	548	135	485	167	455
104	552	136	486	168	457
105	554	137	498	169	459
106	558	138	588	170	459
107	559	139	676	171	460
108	563	140	405	172	464
109	563	141	406	173	466
110	566	142	406	174	467
111	569	143	408	175	467
112	569	144	411	176	467
113	573	145	415	177	469
114	574	146	415	178	470
115	577	147	416	179	470
116	579	148	417	180	473
117	580	149	419	181	477
118	582	150	424	182	482
119	585	151	428	183	483
120	586	152	429	184	486
121	588	153	429	185	489
122	589	154	430	186	489

นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
187	490	219	569	251	452
188	492	220	605	252	454
189	495	221	588	253	456
190	495	222	673	254	457
191	495	223	581	255	646
192	496	224	508	256	646
193	479	225	557	257	646
194	483	226	618	258	631
195	470	227	658	259	664
196	496	228	689	260	662
197	470	229	423	261	661
198	462	230	430	262	659
199	461	231	576	263	650
200	466	232	450	264	650
201	569	233	615	265	646
202	550	234	447	266	678
203	551	235	588	267	673
204	551	236	611	268	672
205	551	237	684	269	669
206	553	238	413	270	664
207	572	239	412	271	664
208	559	240	434	272	556
209	566	241	437	273	547
210	566	242	439	274	547
211	528	243	438	275	528
212	577	244	443	276	528
213	582	245	441	277	534
214	586	246	443	278	538
215	587	247	446	279	541
216	591	248	447	280	545
217	592	249	648	281	500
218	593	250	451	282	503

นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
283	504	315	627	347	489
284	504	316	677	348	517
285	507	317	627	349	665
286	514	318	541	350	597
287	519	319	644	351	456
288	699	320	610	352	517
289	604	321	694	353	705
290	603	322	584	354	597
291	613	323	565	355	536
292	623	324	644	356	433
293	623	325	602	357	451
294	619	326	614	358	384
295	630	327	626	359	418
296	623	328	667	360	539
297	623	329	630	361	684
298	535	330	706	362	516
299	590	331	616	363	625
300	599	332	684	364	616
301	598	333	599	365	586
302	665	334	728	366	648
303	664	335	604	367	684
304	666	336	610	368	586
305	602	337	599	369	567
306	450	338	624	370	682
307	568	339	673	371	556
308	688	340	628	372	622
309	683	341	586	373	683
310	686	342	701	374	626
311	670	343	643	375	555
312	629	344	556	376	648
313	665	345	618	377	565
314	650	346	510	378	699

นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
379	610	411	642	443	720
380	629	412	494	444	675
381	675	413	638	445	441
382	650	414	649	446	471
383	595	415	628	447	550
384	584	416	677	448	689
385	624	417	604	449	623
386	585	418	658	450	723
387	571	419	617	451	558
388	592	420	598	452	680
389	621	421	637	453	443
390	624	422	638	454	644
391	621	423	653	455	616
392	604	424	634	456	699
393	571	425	578	457	670
394	649	426	716	458	568
395	510	427	622	459	536
396	667	428	647	460	633
397	681	429	595	461	627
398	584	430	659	462	600
399	576	431	635	463	618
400	578	432	650	464	575
401	520	433	662	465	523
402	686	434	608	466	597
403	628	435	581	467	649
404	658	436	654	468	637
405	635	437	573	469	504
406	648	438	677	470	604
407	531	439	692	471	640
408	658	440	606	472	496
409	639	441	699	473	496
410	569	442	568	474	531

นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนนเจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
475	520	486	585	497	666
476	503	487	570	498	497
477	609	488	468	499	562
478	585	489	527	500	408
479	555	490	574	501	455
480	468	491	586	502	486
481	599	492	498	503	713
482	621	493	476	504	696
483	671	494	497	505	599
484	513	495	572		
485	374	496	617		

ตาราง 8 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่ม
ทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง				คะแนนหลังการทดลอง			
	ความ คิดเห็นของ นักเรียน	ความรู้สึก ของ นักเรียน	แนวโน้มใน การกระทำ ของ นักเรียน	รวม	ความ คิดเห็นของ นักเรียน	ความรู้สึก ของ นักเรียน	แนวโน้มใน การกระทำ ของ นักเรียน	รวม
1	121	122	76	319	157	149	206	512
2	103	107	115	325	215	223	204	642
3	119	123	134	376	205	206	210	621
4	117	127	133	377	225	221	218	664
5	118	127	137	382	226	223	218	667
6	131	127	126	384	231	227	221	679
7	132	139	120	391	233	233	232	698
8	130	130	125	385	243	242	242	727
9	136	131	127	394	226	221	231	678
10	131	133	133	397	227	222	235	684
11	128	133	137	398	228	226	230	684
12	133	133	135	401	239	237	239	715
13	127	136	139	402	241	237	241	719
14	124	138	139	401	242	242	241	725
15	125	137	123	385	242	243	245	730
16	135	127	129	391	247	247	247	741

ตาราง 9 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านความคิด

นักเรียน คนที่	ก่อนทดลอง						รวม	หลังทดลอง				รวม
	ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ต้องการ ทางเพศ	การปฏิบัติเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	รวม		การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ต้องการ ทางเพศ	การปฏิบัติเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	
1	56	26	18	8	13	121	69	31	25	16	16	157
2	40	31	7	16	9	103	103	41	31	20	20	215
3	53	19	14	18	15	119	112	41	35	4	13	205
4	44	24	17	17	15	117	109	42	33	19	22	225
5	55	19	7	20	17	118	117	42	35	16	16	226
6	51	29	18	16	17	131	119	41	29	17	25	231
7	50	28	23	18	13	132	114	43	35	20	21	233
8	59	26	13	16	16	130	121	42	35	20	25	243
9	49	30	16	20	21	136	107	44	33	20	22	226
10	58	22	17	18	16	131	108	41	33	20	25	227
11	52	32	21	9	14	128	114	39	30	20	25	228
12	55	33	14	14	17	133	115	45	34	20	25	239
13	46	39	11	19	12	127	119	42	35	20	25	241
14	48	30	14	18	14	124	121	41	35	20	25	242
15	58	24	15	13	15	125	117	45	35	20	25	242
16	58	32	14	14	17	135	123	44	35	20	25	247

ตาราง 10 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยมัธยมศึกษาปีที่ 10 ที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือ ด้านความรู้สึกล

นักเรียน คนที่	ก่อนทดลอง					รวม	หลังทดลอง					รวม
	ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่าง ๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์		ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ข่าวสาร จากสื่อต่าง ๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	
1	43	35	27	4	13	122	74	27	21	12	15	149
2	42	30	8	16	11	107	114	39	30	20	20	223
3	54	19	21	14	15	123	113	41	35	4	13	206
4	48	28	21	15	15	127	109	42	34	16	20	221
5	53	30	8	19	17	127	122	41	29	16	15	223
6	49	30	18	14	16	127	119	41	28	17	22	227
7	54	31	23	16	15	139	114	43	35	20	21	233
8	60	25	15	14	16	130	121	42	35	19	25	242
9	42	32	15	20	22	131	108	41	32	20	20	221
10	58	20	22	16	17	133	106	40	33	18	25	222
11	51	34	18	13	17	133	111	40	30	20	25	226
12	55	33	14	14	17	133	114	45	34	20	24	237
13	54	38	18	14	12	136	115	42	35	20	25	237
14	58	32	14	17	17	138	121	41	35	20	25	242
15	63	28	18	13	15	137	118	45	35	20	25	243
16	57	30	9	14	17	127	123	44	35	20	25	247

ตาราง 11 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือ แนวโน้มในการกระทำ

นักเรียน คนที่	ก่อนทดลอง					รวม	หลังทดลอง					รวม
	ด้านการ วางตัว กับเพศ ตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้ มีพฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์		ด้านการ วางตัวกับ เพศ ตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่ มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธเมื่อเพื่อน ต่างเพศหรือคู่รัก ชักชวนให้ มีพฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	
1	29	13	9	12	13	76	113	41	35	4	13	206
2	48	33	9	16	9	115	103	36	30	20	15	204
3	64	22	17	14	17	134	117	41	35	4	13	210
4	67	25	22	7	12	133	120	41	35	9	13	218
5	66	27	7	20	17	137	121	41	31	12	13	218
6	52	26	19	14	15	126	120	41	29	12	19	221
7	47	27	19	12	15	120	114	42	35	20	21	232
8	56	25	13	16	15	125	121	41	35	20	25	242
9	44	27	15	20	21	127	117	41	33	20	20	231
10	60	21	21	16	15	133	111	45	34	20	25	235
11	51	35	20	14	17	137	115	40	31	20	24	230
12	57	33	18	12	15	135	115	44	35	20	25	239
13	55	39	17	14	14	139	120	41	35	20	25	241
14	55	35	17	16	16	139	121	41	35	20	24	241
15	58	19	17	12	17	123	120	45	35	20	25	245
16	58	32	9	12	18	129	123	44	35	20	25	247

ตาราง 12 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกโดยรวม เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

นักเรียน คนที่	ก่อนทดลอง						รวม	หลังทดลอง				รวม
	ด้านการ วางตัว กับเพศ ตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธเมื่อ ต่างเพศหรือ ชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการมี เพศสัมพันธ์	รวม		ด้าน การ วางตัว กับเพศ ตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธเมื่อ ต่างเพศหรือ ชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการมี เพศสัมพันธ์
1	128	74	54	24	39	319	256	99	81	32	44	512
2	130	94	24	48	29	325	320	116	91	60	55	642
3	171	60	52	46	47	376	342	123	105	12	39	621
4	159	77	60	39	42	377	338	125	102	44	55	664
5	174	76	22	59	51	382	360	124	95	44	44	667
6	152	85	55	44	48	384	358	123	86	46	66	679
7	151	86	65	46	43	391	342	128	105	60	63	698
8	175	76	41	46	47	385	363	125	105	59	75	727
9	135	89	46	60	64	394	332	126	98	60	62	678
10	176	63	60	50	48	397	325	126	100	58	75	684
11	154	101	59	36	48	398	340	119	91	60	74	684
12	167	99	46	40	49	401	344	134	103	60	74	715
13	155	116	46	47	38	402	354	125	105	60	75	719
14	161	97	45	51	47	401	363	123	105	60	74	725
15	179	71	50	38	47	385	355	135	105	60	75	730
16	173	94	32	40	52	391	369	132	105	60	75	741

ตาราง 13 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง				คะแนนหลังการทดลอง			
	ความ คิดเห็นของ นักเรียน	ความรู้สึก ของ นักเรียน	แนวโน้มใน การกระทำ ของ นักเรียน	รวม	ความ คิดเห็นของ นักเรียน	ความรู้สึก ของ นักเรียน	แนวโน้มใน การกระทำ ของ นักเรียน	รวม
1	98	95	103	296	79	77	84	240
2	102	101	100	303	97	97	101	295
3	112	111	112	335	125	121	118	364
4	96	111	126	333	138	144	150	432
5	118	118	120	356	114	114	114	342
6	118	124	124	366	116	120	131	367
7	128	128	126	382	110	111	109	330
8	124	131	127	382	128	137	138	403
9	132	122	132	386	117	118	126	361
10	121	121	139	381	119	126	138	383
11	106	106	126	338	138	127	114	379
12	131	112	140	383	103	99	100	302
13	128	130	129	387	128	129	115	372
14	120	120	124	364	121	117	133	371
15	112	119	149	380	128	129	128	385
16	123	110	110	343	140	122	136	398

ตาราง 14 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์
 วัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จำนวนรายด้าน คือ ด้านความคิด

นักเรียน คนที่	ก่อนทดลอง					รวม	หลังทดลอง					รวม
	ด้านการ วางตัว กับเพศ ตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธหรือเพื่อน ต่างเพศหรือคู่อริ ชักชวนให้มั่วพหุติกรรม พฤติกรรมต่อการมี เพศสัมพันธ์		ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับ เรื่องเพศ	การผ่อนคลาย ต้องการ ทางเพศ	การปฏิเสธหรือเพื่อน ต่างเพศหรือคู่อริ ชักชวนให้มั่วพหุติกรรม ต่อการมีเพศสัมพันธ์	
1	43	33	10	5	7	98	69	31	25	16	16	157
2	41	18	10	18	15	102	103	41	31	20	20	215
3	54	15	14	18	11	112	112	41	35	4	13	205
4	41	13	11	15	16	96	109	42	33	19	22	225
5	39	31	23	14	11	118	117	42	35	16	16	226
6	50	30	10	17	11	118	119	41	29	17	25	231
7	50	35	13	18	12	128	114	43	35	20	21	233
8	57	20	14	16	17	124	121	42	35	20	25	243
9	48	32	22	15	15	132	107	44	33	20	22	226
10	57	17	10	19	18	121	108	41	33	20	25	227
11	40	22	10	16	18	106	114	39	30	20	25	228
12	56	27	14	16	18	131	115	45	34	20	25	239
13	48	35	17	15	13	128	119	42	35	20	25	241
14	53	31	11	13	12	120	121	41	35	20	25	242
15	47	26	12	16	11	112	117	45	35	20	25	242
16	55	20	12	19	17	123	123	44	35	20	25	247

ตาราง 15 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือ ด้านความรู้สึกล

นักเรียน คนที่	ก่อนทดลอง					รวม	หลังทดลอง					รวม
	ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการทาง เพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้ มีพฤติกรรมต่อ การมีเพศสัมพันธ์		ด้านการ วางตัวกับ เพศตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการทาง เพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อน ต่างเพศหรือคู่รัก ชักชวนให้ มีพฤติกรรมต่อ การมีเพศสัมพันธ์	
1	41	32	11	5	6	95	28	25	7	10	7	77
2	41	18	10	18	14	101	35	16	11	18	17	97
3	51	16	12	18	14	111	41	22	18	19	21	121
4	40	23	21	11	16	111	64	26	24	15	15	144
5	41	32	23	12	10	118	40	25	15	19	15	114
6	55	30	11	17	11	124	53	19	13	18	17	120
7	51	33	15	16	13	128	33	27	27	17	8	111
8	63	17	19	16	16	131	57	32	13	20	15	137
9	43	33	16	15	15	122	51	23	16	14	14	118
10	57	17	10	19	18	121	48	32	18	16	12	126
11	37	24	10	19	16	106	55	23	19	14	16	127
12	47	18	15	16	16	112	37	15	10	20	17	99
13	49	35	18	15	13	130	55	23	15	19	17	129
14	54	31	10	13	12	120	41	23	17	20	16	117
15	50	30	13	15	11	119	55	32	13	14	15	129
16	48	18	11	18	15	110	52	20	11	20	19	122

ตาราง 16 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน คือ ด้านแนวโน้มในการกระทำ

คนที่ นักเรียน	ก่อนทดลอง					รวม	หลังทดลอง				รวม	
	ด้านการ วางตัว กับเพศ ตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ เพศ	การปฏิบัติเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์		ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับเพศ ตรงข้าม	การรับรู้ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่ มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความต้องการ เพศ	การปฏิบัติเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	
1	44	35	12	5	7	103	34	25	7	9	9	84
2	41	18	10	16	15	100	35	20	9	20	17	101
3	56	12	13	17	14	112	36	23	19	19	21	118
4	51	27	21	12	15	126	69	30	26	12	13	150
5	42	32	23	14	9	120	40	25	15	19	15	114
6	62	31	11	10	10	124	63	18	14	18	18	131
7	56	22	20	16	12	126	33	27	27	14	8	109
8	55	21	16	18	17	127	58	32	13	20	15	138
9	49	31	26	14	12	132	60	24	17	11	14	126
10	65	25	21	11	17	139	58	32	18	16	14	138
11	52	24	13	19	18	126	50	20	12	17	15	114
12	70	23	13	17	17	140	39	16	9	18	18	100
13	50	34	17	15	13	129	48	23	13	16	15	115
14	57	30	12	14	11	124	52	29	18	19	15	133
15	81	33	13	10	12	149	54	32	13	14	15	128
16	46	19	13	17	15	110	56	23	17	20	20	136

ตาราง 17 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่นำมาใช้ในการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ก่อนและหลังการทดลอง โดยรวม คือ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

คนที่ นักเรียน	ก่อนทดลอง						รวม	หลังทดลอง				รวม	
	ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อน คลายความ ต้องการทาง เพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์			ด้านการ วางตัวกับ เพศตรงข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับ เพศตรงข้าม	การรับรู้ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่ มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อน คลายความ ต้องการทาง เพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	
1	128	100	33	15	20		296	131	83	39	34	33	320
2	123	54	30	52	44		303	173	77	51	58	54	413
3	161	43	39	53	39		335	190	86	75	42	55	448
4	132	63	53	38	47		333	238	98	80	47	50	513
5	122	95	69	40	30		356	197	92	65	54	46	454
6	167	91	32	44	32		366	234	82	52	53	57	478
7	157	90	48	50	37		382	179	96	89	51	37	452
8	175	58	49	50	50		382	235	105	59	60	50	509
9	140	96	64	44	42		386	222	90	66	46	45	469
10	179	59	41	49	53		381	212	102	66	52	52	484
11	129	70	33	54	52		338	224	85	60	55	56	480
12	173	68	42	49	51		383	194	78	52	58	60	442
13	147	104	52	45	39		387	221	90	65	51	57	484
14	164	92	33	40	35		364	216	95	70	59	56	496
15	178	89	38	41	34		380	224	109	61	49	55	498
16	149	57	36	54	47		343	246	89	63	60	65	523

ตาราง 18 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองและนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

นักเรียน คนที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มทดลอง					รวม
	ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับเพศ ตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่าง ๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความ ต้องการทาง เพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	รวม	ด้านการ วางตัวกับ เพศตรง ข้าม	การไปเที่ยว สถานเริงรมย์ การไปเที่ยว สังสรรค์กับเพศ ตรงข้าม	การรับรู้ ข่าวสารจาก สื่อต่าง ๆ ที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง เพศ	การผ่อนคลาย ความ ต้องการทาง เพศ	การปฏิเสธเมื่อ เพื่อนต่างเพศหรือ คู่รักชักชวนให้มี พฤติกรรมต่อการ มีเพศสัมพันธ์	รวม
1	256	99	81	32	44	512	131	83	39	34	33	320
2	320	116	91	60	55	642	173	77	51	58	54	413
3	342	123	105	12	39	621	190	86	75	42	55	448
4	338	125	102	44	55	664	238	98	80	47	50	513
5	360	124	95	44	44	667	197	92	65	54	46	454
6	358	123	86	46	66	679	234	82	52	53	57	478
7	342	128	105	60	63	698	179	96	89	51	37	452
8	363	125	105	59	75	727	235	105	59	60	50	509
9	332	126	98	60	62	678	222	90	66	46	45	469
10	325	126	100	58	75	684	212	102	66	52	52	484
11	340	119	91	60	74	684	224	85	60	55	56	480
12	344	134	103	60	74	715	194	78	52	58	60	442
13	354	125	105	60	75	719	221	90	65	51	57	484
14	363	123	105	60	74	725	216	95	70	59	56	496
15	355	135	105	60	75	730	224	109	61	49	55	498
16	369	132	105	60	75	741	246	89	63	60	65	523

ตาราง 19 คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มทดลอง
กับนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง จำแนกโดยรวม และรายด้าน

นักเรียน คนที่	กลุ่มทดลอง				นักเรียน คนที่	กลุ่มควบคุม			
	ความคิด	ความรู้สึก	แนวโน้ม	รวม		ความคิด	ความรู้สึก	แนวโน้ม	รวม
1	149	206	319	512	1	79	77	84	240
2	223	204	325	642	2	97	97	101	295
3	206	210	376	621	3	125	121	118	364
4	221	218	377	664	4	138	144	150	432
5	223	218	382	667	5	114	114	114	342
6	227	221	384	679	6	116	120	131	367
7	233	232	391	698	7	110	111	109	330
8	242	242	385	727	8	128	137	138	403
9	221	231	394	678	9	117	118	126	361
10	222	235	397	684	10	119	126	138	383
11	226	230	398	684	11	138	127	114	379
12	237	239	401	715	12	103	99	100	302
13	237	241	402	719	13	128	129	115	372
14	242	241	401	725	14	121	117	133	371
15	243	245	385	730	15	128	129	128	385
16	247	247	391	741	16	140	122	136	398

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)			ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)		
	ความคิด	ความรู้สึก	แนวโน้มในการกระทำ		ความคิด	ความรู้สึก	แนวโน้มในการกระทำ
1	7.366	5.578	5.657	26	7.945	8.981	11.110
2	8.124	7.824	7.325	27	10.258	10.023	9.703
3	8.660	8.318	6.458	28	5.023	4.039	8.898
4	6.143	4.779	6.318	29	8.615	8.609	8.898
5	6.532	5.959	7.325	30	7.874	8.433	9.071
6	7.856	6.803	10.364	31	5.197	5.308	5.286
7	9.287	6.318	14.401	32	4.656	4.226	3.583
8	7.103	7.117	10.025	33	4.272	3.540	4.427
9	2.990	3.055	5.083	34	3.937	4.190	4.707
10	8.656	8.451	11.225	35	8.121	8.430	8.739
11	10.364	8.823	12.537	36	8.546	7.446	9.347
12	8.605	8.050	9.407	37	10.740	6.867	9.407
13	16.098	15.712	11.947	38	9.798	9.827	10.135
14	6.844	5.558	7.498	39	8.035	6.000	7.366
15	4.598	3.799	5.197	40	6.818	6.347	9.168
16	11.110	10.258	10.254	41	8.067	6.363	6.415
17	6.845	6.725	6.608	42	2.402	2.257	2.867
18	7.371	8.315	7.774	43	4.219	3.934	2.791
19	8.276	8.938	9.798	44	3.483	2.669	4.266
20	10.729	10.091	9.714	45	6.422	4.922	2.623
21	14.547	10.506	11.431	46	7.559	6.866	7.608
22	5.395	5.323	5.624	47	4.742	2.820	4.771
23	7.778	7.223	8.041	48	3.616	3.161	2.218
24	8.938	7.624	8.354	49	8.521	7.452	7.025
25	8.322	7.952	7.052	50	4.465	2.973	4.739

Reliability = .9210

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวแสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ
วันเดือนปีเกิด	26 มกราคม พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	72 เทศบาลตำบลฟากท่า อ.ฟากท่า จังหวัดอุดรธานี 53160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2540	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2536	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุดรธานี